



KONGSBERG

ÅRSRAPPORT OG BÆREKRAFT RAPPORT 2020

01 ÅRET 2020

- 4 [Hovedtall 2020](#)
- 7 [Viktige milepæler 2020](#)
- 8 [Konsernsjef Geir Håøy](#)

04 VIRKSOMHETS- STYRING

- 99 [Styrets redegjørelse om virksomhetsstyring](#)
- 100 [Policy](#)
- 101 [Vedtøker](#)
- 102 [Styret](#)
- 103 [Styrets redegjørelse knyttet til "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse"](#)

02 OM KONGSBERG GRUPPEN

- 13 [Dette er Kongsberg Gruppen](#)
- 15 [Strategi og ambisjoner](#)
- 16 [Visjon](#)
- 17 [Våre verdier](#)
- 18 [Konsernledelsen](#)
- 19 [Forretningsområder](#)
- 30 [KONGSBERG i verden](#)

05 ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

- 115 [Årsberetning 2020](#)
- 134 [Årsregnskap og noter](#)
- 212 [Erklæring til årsregnskap](#)
- 213 [Revisjonsberetning 2020](#)
- 217 [Finansiell kalender](#)
- 217 [Kontaktinformasjon](#)

03 BÆREKRAFT

- 37 [Om bærekraftrapporten](#)
- 38 [Strategi og prioritering for bærekraft og ESG](#)
- 44 [Rammeverk for utarbeidelse av bærekraftrapporten](#)
- 45 [Organisasjon og styringssystemer](#)
- 46 [Ansvarlig forretningsdrift](#)
- 48 [Ansvarlig skatt – vår Tax Policy](#)
- 50 [Nøkkel tall for bærekraft](#)
- 53 [Fokusområder 2020–2021](#)
- 86 [Klima og miljø](#)
- 96 [Revisjonsberetning, Bærekraft](#)



01

ÅRET 2020

Hovedtall 2020

MNOK	2020	2019 ³⁾	2018 ³⁾	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
OMSETNING										
Driftsinntekter	25 612	23 245	13 807	14 490	15 845	17 032	16 613	16 323	15 652	15 128
Ordreinnngang	28 818	31 413	15 879	13 430	14 319	15 238	22 097	15 043	14 605	15 016
Ordrereserve	35 947	32 347	16 707	15 629	16 914	19 597	21 020	15 687	16 523	17 839
Book/bill	1,12	1,35	1,15	0,9	0,9	0,9	1,3	0,9	0,9	1,0
RESULTAT										
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA) ¹⁾	3 250	2 113	1 126	1 092	988	1 697	1 998	2 142	2 294	2 385
Driftsresultat (EBIT) ¹⁾	1 905	1 029	701	585	462	857	1 196	1 659	1 840	2 026
Ordinært resultat før skatt (EBT)	1 855	833	780	654	729	944	1 285	1 644	1 809	1 991
Årsresultat	2 932	717	704	559	651	755	880	1 225	1 304	1 418
LØNNSOMHET										
EBITDA % ⁴⁾	12,7 %	9,1 %	8,2 %	7,5 %	6,2 %	10,0 %	12,0 %	13,1 %	14,7 %	15,8 %
EBIT % ⁴⁾	7,40 %	4,4 %	5,1 %	4,0 %	2,9 %	5,0 %	7,2 %	10,2 %	11,8 %	13,4 %
BALANSE										
Egenkapital	13 301	12 810	12 626	7 365	6 725	6 127	6 282	6 657	6 274	5 484
Egenkapital % ⁵⁾	33,9 %	32,8 %	45,70 %	35,60 %	31,7 %	32,0 %	31,0 %	38,2 %	38,6 %	35,1 %
Netto rentebærende gjeld	(3 949)	(1 565)	(5 706)	384	2 195	(941)	(3 551)	(1 935)	(1 198)	(2 191)
Arbeidskapital ¹⁾	(458)	17	(14)	955	2 533	2 698	155	775	1 000	(644)
ROACE ¹⁾	20,8 %	10,0 %	12,5 %	9,1 %	8,2 %	21,8 %	35,9 %	32,5 %	36,3 %	51,6 %
MEDARBEIDERE										
Antall ansatte totalt	10 689	10 793	6 842	6 830	7 159	7 688	7 664	7 493	7 259	6 681
Antall rapporterte skader/millioner arbeidede timer (H2-verdi)	1,7	2,3	1,6	3,2	3,5	4,1	4,7	3,7	1,5	1,7
Antall fraværsdager/millioner arbeidede timer (F-verdi)	21,2	31,4	17,6	16,2	32	14,2	45,3	15,6	13,6	1,1
MILJØ²⁾⁵⁾										
Energibruk (GWh)	167,1	178,4	131,2	124,4	122,8	119,35	123,7	127	114,7	108,9
Utslipp av CO ₂ (tonn)	40 619	74 114	35 466	32 517	33 464	39 268	26 006	25 294	19 579	22 747
Total mengde avfall generert (tonn)	7 420	7 830	1 888	1 884	1 986	2 368	1 788	1 935	1 784	1 622
EIERNES VERDIER										
Børsverdi	31 714	24 839	21 167	18 120	14 940	17 400	14 760	15 300	14 940	13 920
Resultat per aksje etter skatt (EPS) i NOK	16,08	3,89	5,58	4,62	5,44	6,23	7,28	10,24	10,91	11,83
P/E i NOK	10,82	34,64	30,2	32,70	22,95	23,05	16,77	12,49	11,46	9,82
Utbytte i NOK per aksje ⁶⁾	8,0	12,5	2,5	3,75	3,75	4,25	9,25	5,25	3,75	3,75

1) For definisjoner se note 34.

2) Se klimaregnskap på side 52 for sammenlignbare tall.

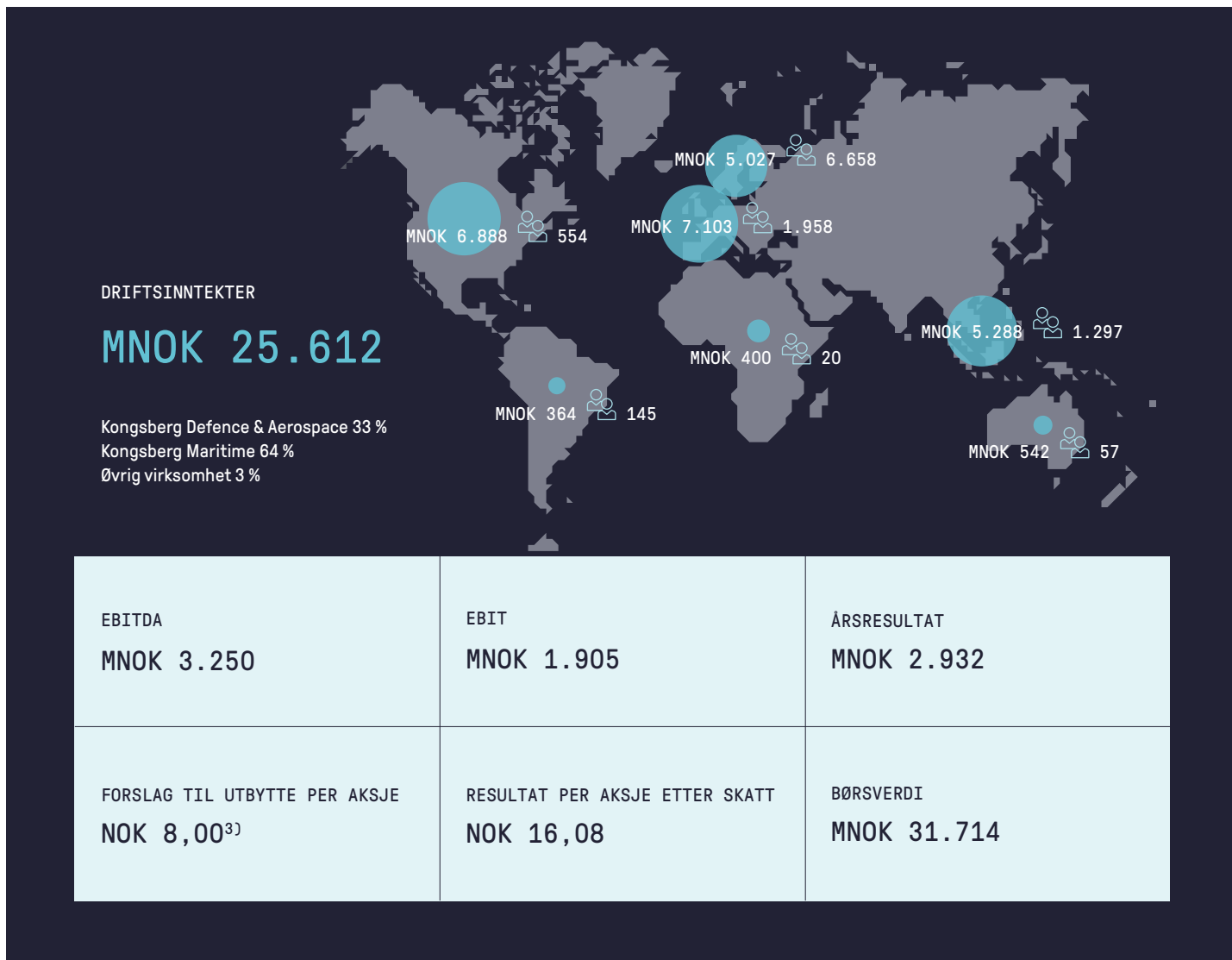
3) Resultattall, ordreinnngang og ordrereserve for 2019 og 2018 er justert for avhendet virksomhet. Tilsvarende tall for tidligere år er ikke justert.

4) Resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter er ikke lenger inkludert i EBITDA og EBIT. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

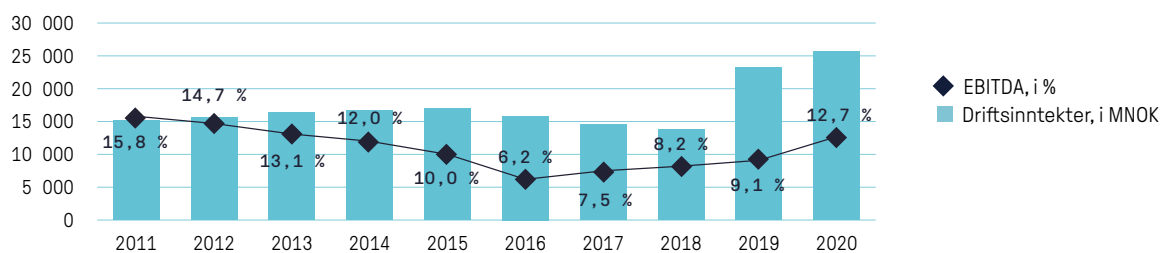
5) Tall for 2019 er korrigert.

6) Foreslått utbytte per aksje for 2020 er NOK 8,00, hvorav NOK 5,00 per aksje er utover utbyttepolicy.

HOVEDTALL – KONGSBERG



HISTORISK UTVIKLING¹⁾²⁾



1) Resultattall i grafen for 2019 og 2018 er justert for avhendet virksomhet. Tilsvarende tall for tidligere år er ikke justert.

2) Resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter er ikke lenger inkludert i EBITDA og EBIT. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

3) Hvorav NOK 5,00 per aksje er utover utbyttepolicy.

HOVEDTALL – FORRETNINGSOMRÅDER



1) Tallene for 2019 og 2018 er justert for avhendet virksomhet. Tilsvarende tall for tidligere år er ikke justert.

2) Resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter er ikke lenger inkludert i EBITDA. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

Viktige milepæler 2020



KONGSBERG

- Sterke resultater og god drift i et ekstraordinært år.
 - Organisasjonen har vist stor endringsvilje og tilpasningsdyktighet gjennom et utfordrende år med Covid-19, hvor de ansattes helse, operasjonell drift og finansiell styrke har vært hovedfokus.
- Går ut av året med rekordhøy ordresreserve og hadde en ordreinngang i 2020 på MNOK 28.818, tilsvarende en book/bill på 1,13.
- Suksessfull integrasjon av oppkjøpte selskaper.



KONGSBERG DEFENCE & AEROSPACE

- Sterk ordreinngang med viktige kontrakter som blant annet NASAMS til Ungarn, JSM til Japan og våpenstasjoner til den britiske hæren.
- Solid vekst og god prosjektgjennomføring. EBITDA margin 19,5 prosent i 2020.
- Opprettholdt godt aktivitetsnivå gjennom Covid-19 og har hatt tilnærmet normal drift.



KONGSBERG MARITIME

- Realiserte kostnadsbesparelser var totalt MNOK 640 som følge av integrasjonen av Commercial Marine og tilhørende synergi uttak. Målet var opprinnelig satt til MNOK 500 innen utgangen av 2022.
- Forretningsområdet økte lønnsomheten i et generelt utfordrende maritimt marked. EBITDA margin opp fra 6,6 prosent i 2019 til 9,4 prosent i 2020.
- Solgte Hydroid, Inc. for MUSD 350 til Huntington Ingalls Industries, og inngikk samtidig en strategisk samarbeidsavtale med samme selskap.



KONGSBERG DIGITAL

- Internasjonal rammeavtale for leveranse av Kognitwin digitale tvillingløsninger til Shell Global Solutions og kontrakt på MUSD 25 med internasjonalt energiselskap for programvare for aggregering og visualisering av sanntidsdata.
- Partnerskapsavtaler om dataplattformsamarbeid med DNV GL, MAN og ABB Turbocharger.
- Vekst for områdets nye digitale satsninger.

Konsernsjef Geir Håøy

2020 var et ekstraordinært år preget av pandemi og utfordringer som følge av denne. KONGSBERG er en solid virksomhet, noe resultatene våre bekrefter. Konsernet har sterke resultater og lønnsom drift, og har samtidig styrket samtlige forretningsområder i et år hvor det ble tydelig hvor viktig sikkerhet, bærekraft og digitalisering er for bransjene våre. KONGSBERG besitter dyp domenekunnskap. Kombinert med de verdensledende teknologiløsningene våre og de sterke industrielle posisjonene vi har i alle disse områdene, har virksomheten vår et sterkt fundament fremover.

“Sterke resultater
og lønnsom drift”



Vi kan takke våre medarbeidere, kunder, partnere og vår bedriftskultur for alt vi har oppnådd i 2020.

Til tross for fjorårets globale uro og forstyrrelser, har vi klart å holde ved like de tette relasjonene vi har til kundene våre og funnet løsninger som har gjort at vi har kunnet få virksomheten til å gå

omtrent som normalt. Vi har foretatt tøffe prioriteringer, samtidig som kostnadsbasen vår er lavere som følge av både nedgang i reiseaktivitet og annet. Alle forretningsområdene våre har signert viktige kontrakter, og vi har nådd viktige milepæler i flere prosjekter.

► Leverer over forventning

Inn i 2020 hadde vi seks hovedmål: vekst og lønnsomhet; eieravkastning; vellykket integrering av oppkjøpte selskaper; sterk gjennomføring og prestasjon; sikre store forsvarsordrer; og akselerere våre digitale tilbud og bærekraftige løsninger. Jeg er fornøyd med å kunne slå fast at vi i løpet av året har levert på alle disse målene – og over forventning. Vi er finansielt solide, vi har delt ut et historisk høyt utbytte til våre aksjonærer, og vi opplever at våre viktigste interessenter har tillit til selskapet og til strategiene våre.

Commercial Marine er fullt integrert, før planen, og gjør oss til en enda mer komplett partner i den maritime industrien. Vi posisjonerer oss også innenfor nye segmenter, som havvind og havbruk. Forsvarsoperasjonene våre har nådd betydelige milepæler, og vi er blitt tildelt den nest største kontrakten i selskapets historie. Vi utvider også fotavtrykket vårt innen vedlikeholds-, reparasjons- og overhalingsmarkedet, og videreutvikler tilbudet vårt innenfor romfartssegmentet. På den digitale siden tydeliggjør dagens situasjon behovet for, og styrken ved, fjernstyrte og eksterne digitale løsninger.

“Commercial Marine er fullt integrert, før planen, og gjør oss til en enda mer komplett partner i den maritime industrien.”

“Vi er finansielt solide, vi har delt ut et historisk høyt utbytte til våre aksjonærer, og vi opplever at våre viktigste interessenter har tillit til selskapet og til strategiene våre.”

I KONGSBERG er vi stolte av samholdet på tvers av gruppen, vi er ett selskap – One KONGSBERG. Derfor rullet vi i løpet av året ut en verdiprosess for hele gruppen, for å sikre at verdiene våre reflekteres i alt vi gjør. Vi har en tydelig gruppeidentitet og sammen med visjonene og verdiene våre er dette et av våre sterkeste fortrinn. Arbeidet vil følgelig fortsette i 2021. Når jeg ser tilbake på året, er jeg både fornøyd med og stolt av våre folk og hele KONGSBERG som organisasjon, og det vi har oppnådd sammen.

En diversifisert virksomhet er vår styrke

KONGSBERG skal fortsette å være et vekstselskap, den ambisjonen står vi for, og vi demonstrerte dette tydelig i 2020. En bred portefølje gir styrke og soliditet i markeder som er sykliske. Vår diversifisering reduserer avhengigheten av utviklingen i enkeltsegmenter og gir soliditet i forhold til å etablere fremtidige posisjoner.

Maritime synergier og sterke posisjoner

Ved inngangen til fjoråret var de maritime markedene på vei opp, og Kongsberg Maritime (KM) hadde en lovende ordreinngang. Selv om året ble mer utfordrende enn forventet, økte KM effektiviteten betydelig. I forbindelse med integrasjonen av CM lanserte vi et program for å ta ut synergier, et

“Value Capture”-program. Dette er nå avsluttet i sin nåværende form, med realiserte besparelser på MNOK 640 årlig. Dette er om lag MNOK 140 over målet, som opprinnelig ble satt for 2022. Vi vil selvfølgelig fortsette å jobbe med andre kostnads- og effektivitetsinitiativer fremover.

KM har en sterk posisjon og har lykket med å holde ordreinngangen på et godt nivå til tross for den laveste kontraheringen av nybygg siden begynnelsen av 1990-tallet. Vi har som alltid, vært i stand til å tilpasse den maritime virksomheten vår til omstendighetene; blant annet har vi tatt sterkere posisjoner i bærekraftige energisegmenter. Selskapet har også realisert MNOK 700 i mersalg fra den utvidede porteføljen vår etter integrasjonen av Commercial Marine.

I første kvartal solgte vi Hydroid Inc. til Huntington Ingalls Industries, i tråd med vår aktive strategi for porteføljeforvaltning.

Verdensledende forsvarsprodukter

I forsvarssektoren har operasjonene våre løpt nesten som vanlig, og vi har levert god vekst og lønnsomhet. Derfor har Kongsberg Defense & Aerospace (KDA) gått videre med planlagt oppskalering, for å kunne møte prosjektbehov. Det innebærer blant annet aktiviteter knyttet til F-35, inkludert

- ▶ produksjon og utvidelse av anlegg, samt initiativer innen vedlikeholds-, reparasjons- og overhalingmarkedet; som åpning av F-35 motordepotet på Rygge lufthavn og økt tilstedeværelse i Nord-Norge.

I tillegg fikk vi en klar bekreftelse på vår verdensledende posisjon innen luftforsvarssystemer da Ungarn ble den 12. nasjonen som valgte NASAMS, og vi leverte vår fjernstyrte våpenstasjon (RWS) nummer 20.000. Sistnevnte er et produkt som har vært svært vellykket for KONGSBERG i nesten to tiår og bidratt med mer enn MNOK 40.000 i inntekter.

KDA har også gått sterkere inn i sivile markeder i år. KONGSBERGs avanserte, fjernstyrte og digitale tårnsystemer for lufttrafikkontroll blir nå rullet ut på norske flyplasser og har også fått et internasjonalt gjennombrudd. Systemene styrker lufttrafikksikkerheten og bidrar til reduserte drifts- og vedlikeholdskostnader. KDA gjør i tillegg ytterligere fremskritt med sin romteknologi – den bidrar blant annet med regnskogovervåkning via satellitter som et ledd i å bekjempe global avskoging og muliggjør bredbåndskobling til den internasjonale romstasjonen (ISS).

Digital akselerasjon og nye muligheter

Kongsberg Digital (KDI) har de siste årene investert betydelig i å etablere og utvikle nye digitale produkter og tjenester, samt å styrke sine posisjoner knyttet til digitalisering av eksisterende virksomhet. Denne strategien har vist å lønne seg, og 2020 har i enda større grad enn før tydeliggjort fordelene og viktigheten av fjernstyrte og eksterne digitale løsninger. Utrullingen av Dynamic Digital Twin® er akselerert og mottas godt i markedet, med god oppslutning blant flere store aktører i energisektoren.

Vi jakter nye muligheter i den digitale sfæren, eksemplifisert av vår voksende SaaS- virksomhet (software-as-a-service); SiteCom®, et verktøy for overvåkning av boreoperasjoner i sanntid; og K-SIM®Connect, vårt nye fjernlæringsverktøy. I sum bidrar disse prestasjonene sterkt til at selskapet besitter ledende posisjoner innen industriell digitalisering.

Bærekraft og grønn transformasjon

Utfordringer knyttet til miljø og bærekraft gir grunnlag for økt global bekymring. Myndigheter, industrier og selskaper har som mål å “gjenoppbygge bedre”

(“build back better”), og omfavne det grønne skiftet. KONGSBERG opplever strengere krav fra sine interessenter og kunder knyttet til bærekraftig ytelse og ansvarlig forretningspraksis.

I KONGSBERG har vi som mål å forsterke den positive påvirkningen virksomheten vår har på miljø og samfunn, og på den måten utgjøre en forskjell i en større sammenheng. Dette er synlig både i hvordan selskapet blir ledet og i hvordan operasjonene blir drevet.

Vi utfordrer oss selv kontinuerlig når det gjelder bærekraft; vi skal utvikle teknologier og løsninger til støtte for kunder og partnere, som muliggjør mer bærekraftige operasjoner i markedene hvor vi er aktive. Ambisjonen vår er å være i forkant av det grønne skiftet – hvor vår teknologi er en del av løsningen. Dette skal vi lykkes med på en måte som ivaretar sunn økonomi og solid verdiskaping.

I fjor opplevde vi strengere rapporteringskrav og økt interesse fra myndigheter, interessenter og frivillige organisasjoner med hensyn til både bærekraft og ESG-faktorer; miljø, sosiale forhold og virksomhetsstyring. Samtidig oppnådde KONGSBERG tilfredsstillende rangeringer i flere større, eksterne evalueringer innen disse emnene. Disse resultatene tar vi med oss i arbeidet vårt fremover, for å sikre at vi stadig blir bedre på området og gir interessentene våre relevant informasjon.

Ansvarlig selskapsstyring

Over 80 prosent av KONGSBERGs omsetning er knyttet til eksport; vi er et internasjonalt selskap med verdensledende produkter. Et stabilt, forutsigbart rammeverk er av største betydning for bransjene vi opererer i – og for KONGSBERG. Vi skal alltid følge de lover, regler og forskrifter som gjelder ▶

“KONGSBERGs avanserte, fjernstyrte og digitale tårnsystemer for lufttrafikkontroll blir nå rullet ut på norske flyplasser og har også fått et internasjonalt gjennombrudd.”

“Innovasjon og teknologiutvikling må alltid stå sentralt i det vi foretar oss, for å sikre at vi beholder og styrker våre ledende posisjoner. Det er årsaken til at vi ligger langt fremme i teknologiutviklingsløpet i våre nisjer og skaper verdier for våre kunder og interessenter.”

- ▶ i landene hvor vi er til stede, og være i tett samarbeid og dialog med nasjonale og lokale myndigheter. KONGSBERG støtter en tett oppfølging og overvåking av industripraksis, da vi mener at det er avgjørende at denne tåler offentlig granskning. Alle aktører i bransjen drar nytte av å ha offentlighetens tillit.

Utsikter for 2021

Nå som vi er et stykke inne i 2021, gjør menneskene og teknologien vår meg trygg på at KONGSBERG vil oppnå mye også i år. Verden blir kanskje ikke helt den samme etter pandemien, men vi har aldri blitt satt ut av endringer eller behov for tilpasning. Vi gjør utfordringer om til muligheter; vi fortsetter å pleie våre nasjonale og internasjonale partnerskap; og vi danner nye. Selv om verden har forandret seg og enkelte markeder er krevende, forplikter KONGSBERG seg fortsatt til å levere på det vi har lovet og på våre ambisiøse mål.

Vi skal fortsette å være et vekstselskap, og hovedprioriteringene våre bygger opp under dette. Det betyr at vi fortsatt vil sette søkelys på resultatkultur og lønnsomhet – og på å opprettholde en sunn balanse. KONGSBERG er et teknologiselskap som tilbyr produkter, tjenester og løsninger med ekstrem ytelse for ekstreme forhold. Innovasjon og teknologi-

utvikling må alltid stå sentralt i det vi foretar oss, for å sikre at vi beholder og styrker våre ledende posisjoner. Det er årsaken til at vi ligger langt fremme i teknologiutviklingsløpet i våre nisjer og skaper verdier for våre kunder og interessenter.

Våre verdier og kultur er dypt forankret i selskapet og i alle oss som gjør KONGSBERG til det det er; et flott sted å jobbe og et ledende teknologihus for fremtiden.

Geir Håøy
Konsernsjef
Mars 2021

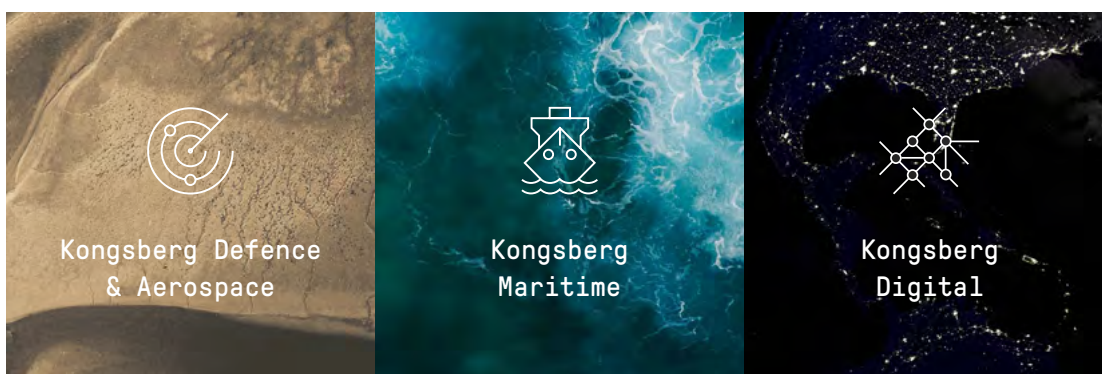


02

OM KONGSBERG GRUPPEN

Dette er Kongsberg Gruppen

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt teknologikonsern som leverer avanserte og pålitelige teknologiske løsninger som bidrar til sikkerhet, trygghet og effektivitet i komplekse operasjoner og under ekstreme forhold. KONGSBERG samarbeider med globale kunder innenfor forsvars-, maritim-, olje- og gass-, fiskeri- og romfartsindustrien. Vi leverer EXTREME PERFORMANCE FOR EXTREME CONDITIONS.



KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig, bærekraftig og internasjonalt perspektiv.

Organisasjon

Konsernet er organisert i tre forretningsområder og øvrig virksomhet. De tre forretningsområdene er Kongsberg Defence & Aerospace, Kongsberg Maritime og Kongsberg Digital. Kongsberg Digital rapporteres som en del av øvrig virksomhet. Øvrig virksomhet består i tillegg av eiendomsvirksomhet og konsernstab.

Konsernstaben utøver styring og kontroll av konsernet, samt leverer stabs- og støttefunksjoner til forretningsområdene, konsernsjefen og styret med tilhørende råd og utvalg.

Eierstruktur

Kongsberg Gruppen ASA er notert på Oslo Børs og underlagt norsk verdipapirlovgivning og børsreglement. Den norske stat eier 50,004 prosent av aksjene i selskapet.

Økonomisk verdiskaping

KONGSBERG skaper verdier i de områder og land vi er til stede i.

Vi skaper verdier for våre kunder gjennom de produktene vi leverer. Vi skaper verdier gjennom betaling av skatter og avgifter, utbetaling av utbytte til eiere og lønn til medarbeidere, og indirekte ved kjøp av varer og tjenester fra leverandører. I tillegg skapes det verdier gjennom betydelig satsing på forskning og utvikling.

Bærekraft og samfunnsansvar

Bærekraft og samfunnsansvar er viktig for KONGSBERG og er en integrert del av vår strategi. Vår forretningsdrift skal være

- bærekraftig og etterrettelig og vi skal utøve vårt samfunnsansvar i tråd med gjeldende forventninger. Dette gir KONGSBERG den nødvendige “licence to operate” for å utøve vår virksomhet.

FN har definert 17 bærekraftsmål verden bør løse innen 2030. Flere av målene er kun mulig å nå gjennom innovasjon og fornuftig anvendelse av teknologi. Bærekraftig teknologisk innovasjon er et sentralt element i vår strategi og for KONGSBERG betyr dette forretningsmuligheter i flere markeder, sett i lys av vår brede teknologi- og kompetanseplattform.

KONGSBERG er tilsluttet FN-initiativet Global Compact. Vi støtter og respekterer internasjonale menneske- og arbeidstakerrettigheter som FNs menneskerettighetserklæring, FNs konvensjon om barns rettigheter, ILO-kjernekonvensjoner og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak. KONGSBERG benytter Global Reporting Initiatives (GRI) Standards for frivillig rapportering av bærekraftig utvikling.



EXTREME PERFORMANCE

FOR EXTREME CONDITIONS

KONGSBERG utvikler og leverer avanserte systemer og teknologier for bruk under ekstreme forhold. Våre løsninger sikrer effektivitet, sikkerhet og høy ytelse i operasjoner fra store havdyp til det ytre rom.

Strategi og ambisjoner

KONGSBERGs leveranser er ofte av strategisk betydning for våre kunder, og bidrar til å dekke viktige bærekraftige samfunnsbehov og utviklingstrender innen blant annet sikkerhet, energi, transport og klima. Det er viktig for KONGSBERG å ha teknologi- og produktposisjoner hvor vi enten er verdensledende eller har potensial til å bli verdensledende på sikt. For at KONGSBERG fortsatt skal lykkes fremover er det viktig med en god balanse mellom drift, posisjonering i

markedet og nye initiativer. Våre strategiske og forretningsmessige valg er basert på en forretningskultur med høy etisk standard.

KONGSBERG har som strategisk mål å benytte våre teknologier til å utvikle bærekraftige løsninger for dagens samfunnsutfordringer. Våre produkter og løsninger er rettet mot klimavennlige løsninger og den digitale industritransformasjonen. Hovedmålet er å levere bedre driftseffektivitet, sikkerhet og operasjonell pålitelighet for våre

kunder. Våre leveranser legger til rette for et grønt skifte i shipping, en optimal forvaltning av havets ressurser, overvåkning av havets tilstand ved hjelp av data og informasjon fra satellitter, samt en bedre sikkerhet for samfunnet. Dette posisjonerer KONGSBERG som en meget attraktiv arbeidsgiver for rekruttering av nye talenter for verdiskaping og vekst fremover.

Strategiske prioriteringer

Kongsberg Defence & Aerospace

Sikre strategisk viktige kontrakter, og oppnå vekst i utvalgte geografiske områder både gjennom egen aktivitet og sammen med partnere.

Kongsberg Maritime

Sikre posisjonen som en ledende maritim teknologileverandør, med bærekraftig innovasjon rettet mot grønne løsninger og banebrytende konsepter. Fortsette å øke marginer gjennom god gjennomføring av identifiserte effektivitetstiltak.

Kongsberg Digital

Ta den ledende posisjonen innen digitalisering av maritim- og energiindustri, med fokus på Vessel Insights, Digital Twin og Kognifai-plattformen.

Fokusområder for å sikre lønnsom vekst og sunn forretningsdrift

- Levere kundene det vi har lovet til avtalt tid, kvalitet og pris.
- Fokuser videre på bærekraftig innovasjon, for å utvikle og markedsføre attraktive produkter og løsninger.
- Vinne kontinuerlig nye kontrakter, for å styrke markedsposisjonen ytterligere.
- Til enhver tid ha en organisasjon som er tilpasset etterspørselsbildet i markedet.
- Posisjonere oss mot nye forretningsmuligheter og markeder.

Visjon

Vi har en sterk, verdibasert kultur som driver vår virksomhets prestasjoner. Vår felles visjon definerer vår retning, og hva vi streber etter å oppnå.



WORLD CLASS

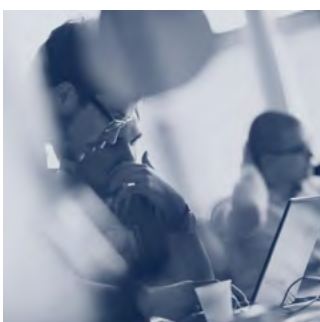
– through people,
technology and dedication

Våre verdier

Våre verdier består av fire ord som beskriver KONGSBERG sin identitet og den type oppførsel vi ønsker at karakteriserer oss som individer og som organisasjon.

I KONGSBERG blir verdier sett på som en integrert del av forretningsdriften, og vi forventer at alle medarbeidere skal leve opp til gjeldende standarder.

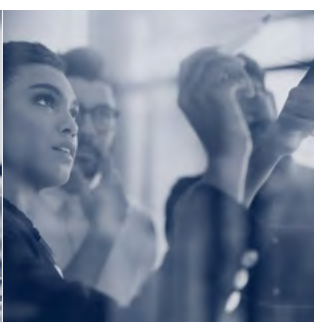
DETERMINED



Det vi starter, avslutter vi. Vi gir oss ikke.

Vi er kjent for vår drivkraft og vår utholdenhet. Vi jobber hardt for å støtte våre kunders oppdrag og for å møte våre interessenters forventninger. Vi setter ambisiøse mål der vårt formål er å gjøre en forskjell for mennesker og planeten.

INNOVATIVE



Vi jobber alltid mot forbedringer, nye ideer og nye løsninger.

Vi har vært en industriell pioner i mer enn 200 år. På vår reise har vi alltid hatt fokus på forbedringer og vi ønsker å heve standarden i alt vi gjør. Vi er dynamiske og nysgjerrige av natur. Vi jobber kontinuerlig med å skape verdier for våre kunder, aksjonærer og samfunnet for øvrig, ved å skyve grensene for hva som er mulig.

COLLABORATIVE



Vi samarbeider som enkeltpersoner og som en organisasjon.

Vår samarbeids- og inkluderingsevne er grunnleggende for vår virksomhet. Vi jobber tett med våre kunder og deler kunnskap med våre kolleger, leverandører og partnere over hele verden – til fordel for våre kunder og vår egen konkurransekraft. Våre medarbeidere er vår mest verdsette fordel, og vi er stolte av å tiltrekke og utvikle ansatte i verdensklasse. Vi er ET KONGSBERG – som gjør det umulige mulig, sammen.

RELIABLE



Vi er pålitelige. Vi er ansvarlige borgere.

Våre kunder og partnere kan stole på at vi leverer – alltid. Vi er en organisasjon preget av vårt samfunnsansvar, vår integritet og omtanke for helse, sikkerhet og miljø. Vi er en del av løsningen – og stolte over å skape produkter for en tryggere og mer bærekraftig fremtid.

Konsernledelsen



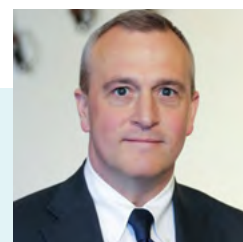
GEIR HÅØY

Konsernsjef



GYRID SKALLEBERG INGERØ

Finansdirektør
Konserndirektør for finans,
compliance og eiendom



CHRISTIAN KARDE

Konserndirektør for
juridisk



HANS PETTER BLOKKUM

Konserndirektør for
HR og sikkerhet



IVER CHRISTIAN OLERUD

Konserndirektør for
forretningsutvikling og
strategi



EVEN AAS

Konserndirektør for
samfunnskontakt,
kommunikasjon og bærekraft



EGIL HAUGSDAL

Konserndirektør i KONGSBERG.
Administrerende direktør
i Kongsberg Maritime



EIRIK LIE

Konserndirektør i KONGSBERG.
Administrerende direktør i
Kongsberg Defence &
Aerospace



HEGE SKRYSETH

Konserndirektør i KONGSBERG.
Administrerende direktør
i Kongsberg Digital

FORRETNINGS- OMRÅDER

KONGSBERG består av tre forretningsområder som styres gjennom en sentral styringsmodell, men opererer med en stor grad av selvstendighet. Organisasjonen er knyttet sammen av kompetanse- og teknologisynergier og en felles kultur basert på våre verdier: Determined, Innovative, Collaborative og Reliable.

Vi er en innovativ og kundefokusert organisasjon som leverer avanserte systemer og teknologier for bruk under ekstreme forhold.



KONGSBERG
DEFENCE &
AEROSPACE



KONGSBERG
MARITIME



KONGSBERG
DIGITAL

STYRKET POSISJON FOR FREMTIDIG VEKST



Kongsberg Defence & Aerospace



Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) har opparbeidet en solid ordresreserve med god horisont og opplever vekst innen de fleste produktområdene. Året 2020 har vært preget av fokus på leveranse og tilrettelegging for langsiktig vekst. KDA er en anerkjent, global teknologileder og ledende leverandør innen forsvar, overvåkning, romfart og flystrukturer. Vedlikehold, reparasjoner og service av luftfartøy ble i 2020 et nytt satsningsområde for KDA. Vi setter vår stolthet i å utvikle avanserte løsninger og produkter av strategisk betydning, for markeder over hele verden, med bruksområder som spenner fra under vann til det ytre rom.



▶ I løpet av 2020 har forretningsområdet ved siden av ordinær virksomhet, jobbet videre med integrasjonen av romfartsmiljøet og den oppkjøpte virksomheten Kongsberg Aviation Maintenance Services AS (KAMS), tidligere Aerospace Industrial Maintenance Norway (AIM Norway) AS som blant annet har etablert seg på Bardufoss. Fra 1.1.20 ble divisjonene Protech Systems og Defence Communications slått sammen til divisjonen Land Systems.

Land Systems

Land Systems er verdensledende leverandør av fjernstyrte våpenstasjoner, radioer og radiosamband. Våpenstasjonene gjør at soldater kan operere fra en beskyttet posisjon inne i kjøretøyet. Divisjonen markerte i 2020 leveransen av våpenstasjon nr. 20.000 med kunder i 23 land. I 2020 valgte U.S. Marine Corps

MCT-30 (Medium Caliber Turret), et 30 mm tårnsystem basert på samme teknologi som PROTECTOR RWS (Remote Weapon Station). Divisjonen har siden de første stasjonene ble produsert tidlig på 2000-tallet levert stasjoner for over MNOK 40.000. Divisjonens radioer brukes i avanserte taktiske kommunikasjonssystemer. Løsningene for taktisk kommunikasjon brukes i mer enn 30 land.

Integrated Defence Systems

Divisjonen Integrated Defence Systems leverer verdens mest avanserte luftvernssystem NASAMS (Norwegian-Advanced-Surface-to-Air-Missile-System), overvåkingssystemer, artilleriildledning og land- og fartøysbaserte kampsystemer. Divisjonen har en strategisk samarbeidsavtale med Raytheon for NASAMS og med thyssenkrupp Marine Systems (tkMS) på kta naval

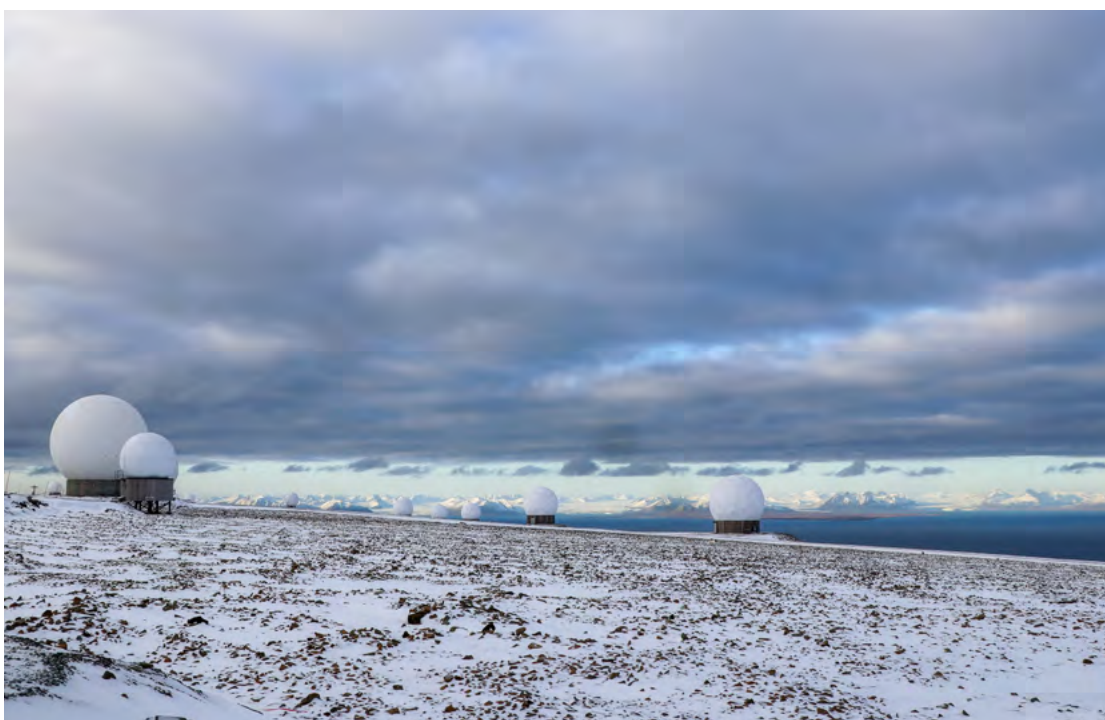
systems SA, et joint venture-selskap som leverer kampsystemer til tkMS' ubåter for det internasjonale markedet. NASAMS er det mest solgte luftvernssystemet i verden i sin klasse, hvor hele 15 land har NASAMS-elementer i sitt forsvar. Divisjonen skal også levere et mobilt bakkeluftvern til det norske Forsvaret samt IKT-løsningen til Forsvarets nye artilleri og oppgraderte kampvogner. Ungarn signerte i slutten av 2020 sin kontrakt på NASAMS til en verdi av MEUR 410.

Space & Surveillance

Divisjonen Space & Surveillance leverer et bredt spekter av utstyr, systemer og tjenester til romfart og maritim overvåkning i mer enn 40 land. Romfartsporføljen inkluderer utstyr og komponenter for bæreraketter og kommunikasjon-, navigasjon- og jordobservasjonssatellitter i tillegg til romsonder for utforskning av ▶

KDA signerte en kontrakt verdsatt MNOK 1.030 med Thales UK Ltd. for levering av PROTECTOR RS4 Remote Weapon Stations (RWS) til den britiske hæren. ▶





Kongsberg Satellite Services (KSAT) har verdens største bakkestasjon med rundt 100 antenner på Svalbard.

- ▶ verdensrommet. Space & Surveillance jobber tett med kunder som European Space Agency (ESA), NASA (National Aeronautics and Space Administration) og Rocket Lab, samt store aktører som Airbus, Thales og Raytheon. Divisjonen inngikk nylig en kontrakt for å levere markedsledende signalbehandlingsutstyr som skal gi bedre mobildekning i områder der det er manglende eller utilstrekkelig bakkenettverk.

KONGSBERG eier 50 prosent av Kongsberg Satellite Services (KSAT), en verdensledende leverandør av kommunikasjons tjenester for romfartøy- og utskytningssplattformer og avanserte overvåkingstjenester via satellitter. KDA er gjennom sitt eierskap i KSAT en verdensledende leverandør av bakkestasjoner for nedlasting og prosesse-

ring av satellittdata samt tjenesteleverandør av satellittdata fra bakkestasjoner på Svalbard, Antarktis og en rekke andre lokasjoner. I 2020 inngikk divisjonen sin største rammekontrakt noensinne på MNOK 405.

Missile Systems

Divisjonen Missile Systems har mer enn 50 års erfaring fra en rekke missilprogrammer. Produktene inkluderer Penguin, Naval Strike Missile (NSM) og Joint Strike Missile (JSM) som avfyres fra skip, bakke, helikoptre og kampfly. KONGSBERG er verdens eneste leverandør av femtegenerasjons lang rekkevidde missiler med høy presisjon og stealth-egenskaper. U.S. Navy har valgt NSM til sitt OTH-program (Over-The-Horizon Weapon System) samt U.S. Marine Corps nylig valgte NSM til et kjøretøy

basert kystforsvars system. I løpet av 2020 ble det inngått ytterligere JSM-leveransekontrakter med Japan og NSM-kontrakter til USA. Etterspørsel og interesse for NSM er økende i det globale markedet.

Aerostructures og vedlikehold

Divisjonen Aerostructures består av en høyteknologisk produksjonsfabrikk, og leveranser av vedlikeholdstjenester gjennom Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS). Produksjonen omfatter komplekse komposittstrukturer og komponenter og detaljer av metallegering. Kjernekompetansen spenner fra design, fremstilling av prototyper og industrialisering til serieproduksjon for luftfart og andre markeder med høy vekst. Aktivitetene strekker seg fra produksjon av deler til F-35, missiler og helikoptre, til

- ▶ mekanisk produksjon for luftvernssystemet NASAMS, og vedlikehold av dynamiske komponenter til helikopter. I 2020 fortsatte veksten både i produksjonen og vedlikeholdstjenestene.

Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS) er del av divisjonen Aerostructures. Med KAMS har KONGSBERG tatt et nytt strategisk steg i vedlikeholdsmarkedet for fly og helikopter i Norden og Nord-Europa. KAMS er eid av KDA med 50,1 prosent og av Patria med 49,9 prosent. KAMS har hovedoperasjon på Kjeller og åpnet i 2020 F-135 motordepot på Rygge. I 2020 kjøpte KAMS 100 prosent av aksjene i Patria Helicopters AS, og etablerte KAMS virksomhet på Bardufoss for å understøtte NH-90 helikoptervedlikehold. KAMS er strategisk partner til Forvaret for vedlikehold av luftsystemer.

Patria

Finske Patria er en internasjonal leverandør av systemer og tjenester til forsvar, sikkerhet og luftfart. De er spesialisert innen vedlikeholdstjenester til forsvar og dekker alle forsvarsgrener innen MRO (Maintenance, Repair and Overhaul). Patria er et selskap med ca. 3.000 ansatte, og eier 50 prosent av aksjene i Nammo. KONGSBERG eier 49,9 prosent av aksjene i Patria.

“Dette har vært et år med særdeles høy aktivitet. Vi har fått solid uttelling for det langsiktige posisjoneringsarbeidet vi har gjort i tidligere år, ved å sikre nye leveransekontrakter til betydelige forsvarsprogrammer. Det er med på å sikre omfattende vekst i de kommende årene innen alle hovedsegmenter i KDA.”

Eirik Lie – Administrerende direktør i Kongsberg Defence & Aerospace

TEKNOLOGI FOR ET GRØNNERE HAVROM



Kongsberg Maritime



Kongsberg Maritime (KM) utvikler og leverer teknologi som bidrar til å realisere en bærekraftig forvaltning av havrommet. Markedet ligger innenfor tradisjonelle handelsfartøy og fiskefartøy, offshore- og forskningsfartøy, samt avanserte offshoreinstallasjoner knyttet til havbruk, vindkraft, samt olje og gass.

Med rundt syv tusen medarbeidere og tilstedeværelse i 34 land, skaper KM den maritime fremtiden med sine produkter og integrerte løsninger, samt et servicenettverk i verdensklasse. Over 30.000 fartøy verden rundt seiler med utstyr levert fra KM.

Året 2020 har vært et spennende år for en samlet, global maritim næring. KM har vært til stede for de mange kundene sine, tilpasset seg effektene av en pandemi og samtidig oppnådd økt lønnsomhet. I tillegg har integrasjonsarbeid etter oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine i 2019 stått høyt på dagsordenen. ▶

► Integrated Solutions (ISOL)

KM er en ledende leverandør av produkter innen maritim automasjon, brosystemer, digitale løsninger og elektro. Vårt fokus er i økende grad på prosjekter der en integrasjon av disse, sammen med produkter fra andre divisjoner i KM, gir unike operative fordeler for våre kunder.

Gjennom digitale plattformer, applikasjoner og økosystemer setter vi fartøyene og rederiene i stand til å utnytte mulighetene som ligger i digitalisering for mest mulig miljøvennlig, effektiv og sikker drift. I tillegg utvikler divisjonen ISOL skipsdesign i samarbeid med rederier som har høye krav til effektivitet og sikkerhet. Målet er å utnytte fordelen av å være en ledende integrator til beste for kundene og miljøet.

Global Customer Support (GCS)

GCS støtter kundene våre globalt

gjennom et verdensomspennende nettverk av mer enn tusen serviceingeniører, teknisk support, delesalg og salg til ettermarkedet. Dette bidrar til rask og kompetent støtte der kunden til enhver tid befinner seg.

GCS jobber tett med kundene våre gjennom levetiden til fartøyene for å sikre kosteffektive oppgraderinger, sikker drift og miljøvennlige løsninger tilpasset fartøyets operasjonsprofil. Våre bærekraftige løsninger og tjenester bygger på lang erfaring med produkter og systemer fra bro til propell. Det omfatter batteri, fremdrift, dekkmaskineri, skipsdesign, kontrollsystemer, dynamisk posisjonering, elektro- og energistyring. Gjennom KONGSBERGs digitale løsninger tilbyr vi støtte og service uten å gå om bord i fartøyet. Dette sikrer oppetid for fartøyet og bidrar til positive miljøeffekter.

Sensors & Robotics

KMs portefølje av sensorer og sensorløsninger er sentrale for å kartlegge, overvåke og forstå havrommet. Dette bidrar til trygg og pålitelig kontroll av fartøy som operere på og under havoverflaten. I porteføljen ligger også løsninger for kommunikasjon under og over vann. Sensors & Robotics tilbyr ulike robotiserte plattformer, som den autonome undervannsfarkosten (AUV) Hugin. Slike plattformer bringer sensorene våre frem til de mest fjerntliggende og utilgjengelige delene av havrommet.

Divisjonen er i vekst, og arbeider med en rekke løsninger som vil bidra med betydelige miljøeffekter. Samarbeidet med Jotuns Hull Skating Solution er et eksempel på det. Dette er en avansert, fjernstyrt robot for inspeksjon og forebyggende rengjøring av skipsskrog. Skybaserte løsninger for overvåking ►



Fra propell til bro. Propulsjonssystemer og dekkmaskineri ble en ny del av KMs produktportefølje i 2019. I samspill med skipets avanserte elektro- og kontrollsystemer er begge disse produktområdene viktige miljøfaktorer for skip. De fremhevede elementene på illustrasjonen viser KM-leveranser til det norske forskingsfartøy FF Kronprins Haakon.

Det digitale landskapet i havrommet omfatter skip utstyrt med autonom teknologi, sentre for fjernstyring og overvåking fra land samt sentre for dataanalyse, simulatorer og bruk av digitale tvillinger.



- ▶ og kontroll er dessuten en stadig viktigere del av driftsløsningen for våre sensorer og robotiserte løsninger.

Propulsion & Engines

KM er en verdensledende leverandør av fremdriftssystemer. Produktene fra Propulsion & Engines møter kravene til ytelse, kostnadseffektivitet og bærekraft for kunder i et globalt marked. Med en global leveringskjede og produksjon i tre nordiske land har KM levert over 25.000 thrustere siden starten for omtrent 80 år siden, og i tillegg over 11.000 vannjetter. Produktutvikling skjer i nært samarbeid med kundene, og også sammen med ledende

universitetsmiljøer. I Sverige har divisjonen et eget hydrodynamisk forskningslaboratorium.

Produktområdene er propeller/reduksjonsgir, thrustere, elektriske pods og vannjetter til offshore-, handels- og forsvarsmarkeder. KM er også salgskanal for de velrenommerte medium-speed motorene som produseres av Rolls-Royce Bergen Engines.

Deck Machinery & Motion Control (DMMC)

KM tilbyr en rekke produkter og systemer innen dekkmaskineri, fra vinsjer til fortøyning og ankerhåndtering til spesialiserte vinsjer og håndteringssystemer til offshore, handel, tugs, fiskeri,

marinefartøy og mange andre typer skip. Produktene kan utstyres med både hydrauliske og elektriske motorer. Sikkerhet, bærekraft og effektiv drift er nøkkelford for produktutviklingen.

Området Motion Control har kanskje KONGSBERGs bredeste nedslagsfelt i det maritime markedet. Her har DMMC en portefølje av styremaskiner egnet for alle typer skip av alle størrelser. Et annet produkt er stabilisatorfinner som bidrar til trygge og behagelige sjøreiser.

"Jeg er stolt av å lede en organisasjon som finner muligheter til å bistå kundene våre også i en hverdag der mye plutselig ble vanskeligere."

Egil Haugsdal – Administrerende direktør i Kongsberg Maritime

NESTE GENERASJONS LØSNINGER



Kongsberg Digital



Kongsberg Digital (KDI) ble etablert i 2016 for å levere neste generasjons programvare og digitale løsninger til kunder i maritim sektor, olje og gass og fornybar energi. KDI har ledende domene- og digitalkompetanse innen områder som støtter økt automatisering og autonome operasjoner i industrien.

Vessel Insight and Maritime Digital Ecosystem

Gitt KONGSBERGs omfattende maritime fotavtrykk, er det naturlig at konsernet har påtatt seg ambisjonen om å skape en standardisert skip-til-sky datainfrastruktur og etablere et digitalt økosystem for maritim sektor. Infrastrukturen kalles

Vessel Insight og bygger på Kognifai.

I tillegg til å være en datainfrastruktur, gir Vessel Insight tilgang til et økosystem av applikasjoner og løsninger for å skape verdi. Samlet setter Vessel Insight kunden i stand til å koble opp skip, hente data til bruk i analyser, samt utvikle eller hente ▶

KDI inngikk en internasjonal rammekontrakt for leveranse av digitale tvilling-løsninger, Kognitwin Energy, med Shell Global Solutions.



- ▶ verdiskapende applikasjoner på toppen.

Kognitwin Energy – Dynamic Digital Twin for heavy asset industries

En digital tvilling er en digital replika av prosesser og enheter som muliggjør innsikt og samhandling på tvers av fagdisipliner og nivåer knyttet til driften av et

industrielt anlegg. Avanserte digitale tvillinger, som den markedsledende Kognitwin Energy, inneholder i tillegg løsninger for betydelig reduserte driftskostnader, forbedring og effektivisering av arbeidsprosesser og økt produksjon av olje og gass. Våre nøyaktige strømnings- og prosess-simulatorer, satt sammen med dynamiske data fra

automasjonssystemene, i det som kalles “hybrid analytics”, muliggjør løpende automatisk testing av ulike driftsscenarioer, prediksjon av uheldige hendelser og produksjons-optimalisering. Kognitwin Energy muliggjør automatisering av prosesser, fjernstyring av komplekse anlegg og høyere grad av autonomi i prosesskontrollsystemene. ▶

“Om 2019 var et godt år med flere strategiske produktlanseringer i Kongsberg Digital, har 2020 vært vel så viktig på grunn av responsen vi har sett i markedet. Digitalisering av maritim- og energi-sektorene står høyt på agendaen for å styrke effektivitet i operasjon og reduserte kostnader. Markedsresponsen forteller oss at når kundene skal gjennom sin digitale reise, ønsker de teknologipartnere som både kan industrien og digitalisering. Dette er tydelig gjennom samarbeidsavtalene vi har fått på plass med utstyrsgigantene MAN og ABB Turbocharger, samt tildelingen av den globale rammeavtalen for leveransen av digitale tvillinger til hele Shells globale anleggsportefølje. Vi står foran et voksende marked hvor kundenes høye ambisjoner og visjon for en digitalisert industri sammenfaller svært godt med våre egne.”

Hege Skryseth – Administrerende direktør i Kongsberg Digital

► Sitecom – Remote Drilling Operation for Oil & Gas

Med Sitecom leverer KDI et programvareprodukt for data-innsamling og visualisering av boreoperasjoner i sanntid, samt applikasjoner for driftsanalyse og avansert beslutningsstøtte. I tillegg leverer KDI løsninger som forbedrer produksjonseffektiviteten ved hjelp av sanntidssimulatorer for design, flerfasestrømning og operatør-opplæring. Dette er systemer som til sammen gir boreoperatørene betydelig økt brønnsikkerhet og økt effektivitet under boreprosessen.

Power Grid Optimization

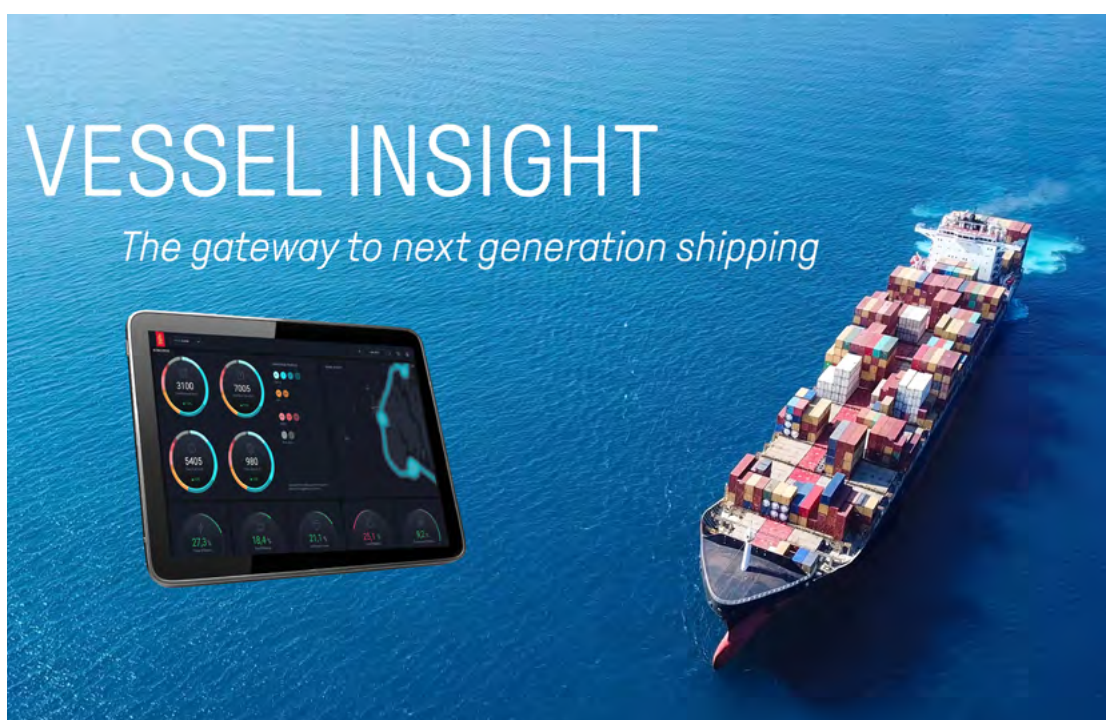
Innen kraftsektoren jobber vi sammen med en rekke større bransjeaktører med å utvikle en dynamisk digital tvilling og smartgridfunksjonalitet for nettselskapene. KDI benytter dynamiske fysiske modeller, data-drevne analyser og virtuelle sensorer for å gi nettselskapene gode verktøy for nøyaktige lastprediksjoner, beslutningsstøtte rundt balansering av nettet, samt råd til mulige forbedringer for økt utnyttelse og fleksibilitet i nettet.

Maritime Simulation

KDI har markedsledende simulatorløsninger som sikrer virkelighetsnær og grundig opplæring av personell og studenter innenfor maritim-, marine- og offshore-markedet. Denne delen av virksomheten har hatt et utfordrende år som følge av Covid-19 og nedstenging av utdannings- og treningsinstitusjoner.

Simulatorløsningene brukes også til verifisering og som beslutningsstøtte, for eksempel ved forstudier og forskningsprosjekter innen design, sikkerhet og kostnadsoptimalisering, samt i utviklingen av autonome fartøy og maritime digitale tvillinger.

Vessel Insight samler og strukturerer data fra skip og gir tilgang til applikasjoner som skaper verdi for mannskap, skipsoperatør og -eier.





 **Antall medarbeidere**
  **Antall leverandører¹⁾**
  **Verdiskaping MNOK**
  **Investeringer MNOK**

Totalt	10 689	9 349	25 612	536
Europa	81 %	80 %	80 %	91 %
Asia	12 %	5 %	10 %	3 %
Nord-Amerika	5 %	10 %	8 %	5 %
Mellom- og Sør-Amerika og Antarktis	1 %	3 %	1 %	0 %
Oseania	1 %	2 %	1 %	1 %
Afrika	0 %	0 %	0 %	0 %

Notehenvisning sidene 30–35

1) Enkelte av leverandørene kan være talt to eller flere ganger da de kan være leverandør til to eller flere av våre forretningsområder. Tallene omfatter ikke alle leverandører som blir håndtert direkte fra våre internasjonale lokasjoner.

Europa

KONGSBERG har en sentral rolle i den maritime klynga på Sunnmøre.



Norge

Medarbeidere **6.658 (6.475)**
Antall leverandører¹⁾ **4.370 (4.578)**
Verdiskaping **MNOK 13.937 (12.389)**
Investeringer **MNOK 452 (488)**

Konsernets hovedkontor ligger i Kongsberg.

Kongsberg Defence & Aerospace utgjør den vesentlige delen av konsernets forsvarsvirksomhet, og har sine hovedaktiviteter i Kongsberg. I tillegg har vi virksomheter i Horten, Asker, Kjeller, Tromsø og Bergen. Her drives det utvikling, produksjon, test, salg og service.

Kongsberg Maritimes hovedkontor ligger i Kongsberg, og KM har også andre store virksomheter for utvikling, produksjon, testing, salg og service i Norge: i Horten, Ålesund, Ulsteinvik, Brattvåg, Hjørungavåg, Bergen, Hagavik, Longva, Asker, Oslo, Kristiansand, Stavanger, Sandefjord og Trondheim.

Kongsberg Digital holder til i Asker, Horten, Kongsberg, Kristiansand, Stavanger og Trondheim. Her drives det salg, produktutvikling, prosjektleveranser, service og produksjon.

Finland

Medarbeidere **487 (490)**
Antall leverandører¹⁾ **671 (813)**
Verdiskaping **MNOK 2.340 (1.913)**
Investeringer **MNOK 8 (1)**

KONGSBERG eier 49,9 prosent av Patria Oyj som har sitt hovedkontor i Finland. Patria er Finlands ledende leverandør av teknologiløsninger og vedlikeholdstjenester innen forsvar, sikkerhet og luftfart.

Kongsberg Maritime har tre lokasjoner i Finland; i Kokkola, Rauma og Turku. Kokkola og Rauma er produksjonssteder knyttet til divisjonen Propulsion & Engines, mens kontoret i Turku hører til Ship Intelligence.

Polen

Medarbeidere **468 (448)**
Antall leverandører¹⁾ **226 (318)**
Verdiskaping **MNOK 192 (192)**
Investeringer **MNOK 10 (6)**

Kongsberg Defence & Aerospace ved datterselskapet Kongsberg Defence Sp. Zo.o har et markedskontor i Warszawa.

Kongsberg Maritime driver produksjon, service og prosjektsupport i Gdynia, Gniew, Krakow og Szczecin.

Storbritannia

Medarbeidere **211 (229)**
Antall leverandører¹⁾ **407 (511)**
Verdiskaping **MNOK 551 (581)**
Investeringer **MNOK 8 (17)**

Kongsberg Defence & Aerospace ved datterselskapet Kongsberg Norcontrol AS har et salgs- og servicekontor i Bristol.

Kongsberg Maritime har flere kontorer i Storbritannia hvor de to største ligger Aberdeen og Dunfermline. Vi har også mindre kontorer i Birmingham, Bristol, Derby, Portsmouth og Gateshead (Washington).

Øvrige Europa

Medarbeidere **792 (783)**
Antall leverandører¹⁾ **1.826 (2.383)**
Verdiskaping **MNOK 3.535 (2.971)**
Investeringer **MNOK 10 (25)**

Konsernet har kontorer for salg, service og prosjektsupport i Hellas, Italia, Nederland, Spania, Tyskland og Ungarn.

Kongsberg Maritime har virksomheter som utfører produksjon, montasje, salg, service og prosjektsupport i Danmark, Sverige, Spania, Kroatia, Hellas, Italia, Tyskland, Tyrkia, Frankrike og Nederland.

Asia

Singapore har en av verdens største havner og er en betydelig reder- og verftsnsasjon.



Kina

Medarbeidere **460 (517)**
Antall leverandører¹⁾ **51 (62)**
Verdiskaping **MNOK 552 (496)**
Investeringer **MNOK 1 (1)**

Kongsberg Maritime har bygget opp en betydelig virksomhet i Kina. Forretningsområdet er lokal leverandør til den kinesiske verftsindustrien, og har nå kontorer i Shanghai, Dalian, Guangzhou, Jiangsu og Zhenjiang. I Zhenjiang har vi en produksjonsenhet som blant annet består av en elektromekanisk montasje-linje der vi produserer konsoller, kabinetter og sensorer. Vi har også et senter med CNC-maskiner der vi produserer mekaniske komponenter og finmekanikk.

Kongsberg Digital har et kontor i Beijing.

Kongsberg Defence & Aerospace har ingen virksomhet i Kina.

Sør-Korea

Medarbeidere **240 (244)**
Antall leverandører¹⁾ **130 (155)**
Verdiskaping **MNOK 1.162 (1.245)**
Investeringer **MNOK 9 (3)**

Kongsberg Maritimes hovedvirksomhet i Sør-Korea ligger i Jungkwan utenfor Busan. Vi har i en årrekke bygget opp lokal tilstedeværelse i verdens største skipsbyggernasjon. Hovedoppgaver er salg, engineering, installasjon, igangkjøring og service/support samt lokal produksjon. I tillegg har vi kontorer i Gohyeon, Mokpo, Okpo og Ulsan.

India

Medarbeidere **299 (302)**
Antall leverandører¹⁾ **65 (104)**
Verdiskaping **MNOK 141 (163)**
Investeringer **MNOK 3 (1)**

Kongsberg Defence & Aerospace ved datterselskapet Kongsberg Norcontrol AS har et salgs- og servicekontor i Ahmedabad, samt at de eier 49 prosent av selskapet Aatash Norcontrol som også ligger i Ahmedabad.

Kongsberg Maritime har salgs- og servicekontorer, software-support og utviklingsvirksomhet i Mumbai.

Kongsberg Digital har virksomhet i Bangalore.

Midtøsten

Medarbeidere **59 (58)**
Antall leverandører¹⁾ **28 (49)**
Verdiskaping **MNOK 172 (171)**
Investeringer **MNOK 0 (10)**

Kongsberg Defence & Aerospace har kontor i Kuwait. Hovedoppgavene er drift og leveranse av prosjekter innen taktiske radio- og kommunikasjonssystemer. I tillegg har selskapet hatt ansatte i Oman i forbindelse med gjennomføring av NASAMS-prosjektet.

Kongsberg Maritime har et servicekontor i Dubai.

Singapore

Medarbeidere **215 (236)**
Antall leverandører¹⁾ **91 (117)**
Verdiskaping **MNOK 500 (631)**
Investeringer **MNOK 3 (1)**

Kongsberg Defence & Aerospace har gjennom selskapet Kongsberg Norcontrol AS betydelige leveranser til Singapores havneovervåking, og er representert med et salgs- og servicekontor her.

Kongsberg Maritime i Singapore har salg, installasjon, engineering, igangkjøring og service/support og trening som sine hovedoppgaver. Singapore har en av verdens største havner og er en betydelig reder- og verftsnsasjon.

Øvrige Asia

Medarbeidere **24 (37)**
Antall leverandører¹⁾ **140 (94)**
Verdiskaping **MNOK 67 (108)**
Investeringer **MNOK 0 (0)**

Kongsberg Defence & Aerospace har et kontor i Malaysia for markedsføring og lokal prosjektledelse.

Kongsberg Maritime har et salgs- og servicekontor for fiskeriaktivitet i Kuala Lumpur, Malaysia. I tillegg har KM servicekontorer i Japan og New Zealand.

Nord-Amerika



KONGSBERG har flere virksomheter i USA.

USA

Medarbeidere **445 (644)**
Antall leverandører¹⁾ **766 (587)**
Verdiskaping **MNOK 1.729 (2.575)**
Investeringer **MNOK 22 (19)**

Kongsberg Defence & Aerospace har markedskontor i Alexandria (Virginia). I Johnstown (Pennsylvania) produseres og vedlikeholdes våpenstyringssystemet PROTECTOR for det amerikanske markedet.

Kongsberg Geospatial har et salgs- og servicekontor i Florida og Kongsberg Satellite Service et markedskontor i Silicon Valley i San Francisco, California.

Kongsberg Maritime har virksomheter i Seattle (Washington), Houston and Galveston (Texas), New Orleans (Louisiana), og Miramar (Florida). De ulike enhetene driver med salg og kundestøtte. Virksomheten i Seattle driver også med teknologiutvikling og tilpassing av eksisterende produkter til det amerikanske markedet.

Kongsberg Digital har virksomhet i Houston (Texas) innen salg, support og prosjektgjennomføring, og et kontor i West Mystic Groton (Connecticut) som driver med salg og kundestøtte.

Canada

Medarbeidere **109 (115)**
Antall leverandører¹⁾ **135 (120)**
Verdiskaping **MNOK 303 (310)**
Investeringer **MNOK 3 (2)**

Kongsberg Defence & Aerospace er representert gjennom selskapet Kongsberg Geospatial i Ottawa. Selskapet er kjent for sitt kartgrafikkverktøy for militære kommando- og kontrollsystemer.

Kongsberg Maritimes største virksomhet i Canada ligger i Vancouver. Her har selskapet egen produktutvikling og produksjon. Forretningsområdet har også to salgs- og kundestøttekontorer på østkysten, i St. Johns og Dartmouth.

Kongsberg Digital har virksomhet i St. Johns som driver med salg og kundestøtte.

Mellom- og Sør-Amerika og Antarktis

Brasil

Medarbeidere **114 (119)**
Antall leverandører¹⁾ **240 (348)**
Verdiskaping **MNOK 126 (147)**
Investeringer **MNOK 2 (8)**

Kongsberg Maritime har to virksomheter i Brasil, i Rio de Janeiro og Niteroi. Her drives salg, service, engineering, samt brukeropplæring og simulatortrening.

Kongsberg Maritime har virksomhet i Rio de Janeiro, Brasil.



Mexico

Medarbeidere **26 (22)**
Antall leverandører¹⁾ **1 (1)**
Verdiskaping **MNOK 32 (39)**
Investeringer **MNOK 0 (0)**

Kongsberg Defence & Aerospace sitt datterselskap **Kongsberg Norcontrol AS** har et markedskontor i Mexico City.

Kongsberg Maritime har et servicekontor i Veracruz, Mexico.

Øvrige Mellom- og Sør-Amerika

Medarbeidere **5 (8)**
Antall leverandører¹⁾ **29 (42)**
Verdiskaping **MNOK 13 (14)**
Investeringer **MNOK 0 (0)**

Kongsberg Maritime har servicekontor i Panama.

Antarktis og Svalbard

Kongsberg Defence & Aerospace
Det 50 prosent eide datterselskapet **Kongsberg Satellite Services** har mottakerstasjoner for satellittdata i Antarktis og på Svalbard.

Oseania

Australia og New Zealand

Medarbeidere 57 (46)
 Antall leverandører¹⁾ 159 (156)
 Verdiskaping MNOK 219 (98)
 Investeringer MNOK 4 (2)

Kongsberg Defence & Aerospace har markedskontor i Canberra.

Kongsberg Maritime har salgs- og servicevirksomhet i Perth og Melbourne.



Kongsberg Maritime har kontorer i Perth, Australia.

Kongsberg Maritime har salgs- og servicevirksomhet i Namibia og Sør-Afrika.



Afrika

Algerie, Namibia, Sør-Afrika og øvrige Afrika

Medarbeidere 20 (20)
 Antall leverandører¹⁾ 12 (70)
 Verdiskaping MNOK 41 (38)
 Investeringer MNOK 0 (0)

Kongsberg Defence & Aerospace har kontor for drift og leveranse av prosjekter innen taktiske radio- og kommunikasjonssystemer i Alger i Algerie. I Sør-Afrika eier Kongsberg Norcontrol AS ca. 35 prosent av et selskap i Cape Town.

Kongsberg Maritime har salgs- og servicevirksomhet i Namibia og Sør-Afrika.

03

BÆREKRAFT

<u>Om bærekraftrapporten</u>	37
<u>Strategi og prioritering for bærekraft og ESG</u>	38
<u>Rammeverk for utarbeidelse av bærekraftrapporten</u>	44
<u>Organisasjon og styringssystemer</u>	45
<u>Ansvarlig forretningsdrift</u>	46
<u>Ansvarlig skatt – vår Tax Policy</u>	48
<u>Nøkkel tall for bærekraft</u>	50
<u>Fokusområder 2020–2021</u>	53
– <u>Etikk, integritet og compliance</u>	54
– <u>Bærekraftig innovasjon</u>	60
– <u>Helse, Miljø, Sikkerhet og våre medarbeidere</u>	64
– <u>Menneskerettigheter</u>	71
– <u>Sikkerhet i KONGSBERG</u>	75
– <u>Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden</u>	77
– <u>Samfunnsansvar</u>	81
<u>Klima og miljø</u>	87
<u>Klimarisiko</u>	88
<u>Klima- og miljøregnskap for 2020</u>	91
<u>Revisjonsberetning, bærekraft</u>	96

Om bærekraftrapporten

Formålet med rapporten er å gi våre interessenter relevant informasjon om hvordan KONGSBERG arbeider med bærekraft og ESG-temaer. Rapporten omfatter også rapporteringskrav i regnskapslov og GRI-standarder.



Rapport for 2020

Rapporten omfatter 2020, og tar for seg temaer som er viktige for oss og våre interessenter. Eventuelle vesentlige hendelser i perioden 1.1.21 til 16.3.21 vil også være omtalt. Alt tallmateriale er knyttet til regnskapsåret 2020.

Endringer i rapporteringsgrunnlaget siden forrige rapport

KONGSBERG kjøpte opp og integrerte Rolls-Royce Commercial Marine og Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS), tidligere AIM Norway, i løpet av 2019. Datterselskapet Hydroid, Inc. ble solgt i første kvartal 2020. Disse endringene er reflektert i rapporteringsgrunnlaget, og gjør at informasjon som nøkkeltall med mere ikke er direkte sammenligningbare med tidligere år. I tillegg kommer

effektene av Covid-19-pandemien som medførte en vesentlig reduksjon i reisevirksomhet, som igjen særlig har påvirket klimaregnskapet.

Begrensninger i rapporten

Rapporten omhandler selskaper hvor vi eier 50 prosent eller mer. Miljødataene omfatter alle norske enheter, alle produksjonsenheter verden over og de største kontorene utenfor Norge.

Informasjonen i rapporten er basert på opplysninger innhentet fra ulike deler av konsernet. Selv om det er lagt vekt på at opplysningene skal være fullstendige og korrekte, vil noen av opplysningene være basert på estimater.

Vår prosess for å definere innholdet

Vi gjennomfører vesentlighetsanalyse periodisk, siste gang høsten 2019. Se nærmere omtale av denne under [“Strategi og prioritering for bærekraft og ESG”](#).

I arbeidet med vesentlighetsanalysen tar vi hensyn til hva våre viktigste interessenter er opptatt av. Dette inkluderer våre investorer og långivere, våre ansatte, kunder, leverandører, regulerende myndigheter og

lokale myndigheter i de områder hvor vi har aktiviteter. Innholdet i rapporten er i stor grad definert ut fra det vi har kalt [“Fokusområder”](#), hvor det er fastsatt mål- og aktivitetsoversikt for hvert område. Disse er godkjent av konsernledelsen og konsernets styre. Vi har i 2020 gjennomført en omfattende prosess for å videreutvikle våre mål og KPI-er for bærekraft og ESG-området, som vil bli implementert og rapportert på fra 2021.

Interessentdialog

Vi har i 2020 hatt en-til-en dialogmøter med mange av våre interessenter med vekt på ulike bærekraft og ESG-temaer, og vi har årlig møte med Nærings- og fiskeridepartementet med hovedvekt på bærekraft og samfunnsansvar. Vi engasjerer oss i samarbeidet med andre selskaper og NGOer, som NHOs Forum for Bærekraft, Koalisjonen for ansvarlig næringsliv (KAN), som er en bred sammenslutning av næringsliv, fagbevegelse og sivilsamfunn med vekt på menneskerettigheter, samt UN Global Compact Norge. Til sammen gir dette oss nyttig informasjon og innsikt i utviklingen og forventningen fra omverdenen for bærekraftrapportering.

Strategi og prioritering for bærekraft og ESG

Bærekraftig innovasjon er en integrert del av KONGSBERGs forretningsstrategi. Vårt største bidrag til å nå bærekraftsmålene er å levere høyteknologiske produkter og tjenester som reduserer våre kunders utslipp av skadelige klimagasser.

Vår forretningsstrategi

Bærekraft og ESG er forankret og integrert i vår forretningsstrategi, både når det gjelder forretningsmuligheter og tiltak i vår interne drift. Vi skal posisjonere oss og gripe mulighetene som ligger i det "grønne og digitale skiftet", overgangen til nullutslippssamfunnet og de utfordringer våre kunder står overfor. Vi skal være i forkant for å imøtekomme de akselererende regulatoriske endringene og våre interessenters forventninger og krav.

Spesielt gjelder dette innenfor "Green Shipping" ved utvikling av autonome fartøy, hybride løsninger og elektriske

ferger. Vår unike posisjon med samarbeid og bruk av "cross-over"-teknologi mellom våre forretningsområder muliggjør innovasjon og styrker vår omstillingsevne. Vi samarbeider både med private og offentlige aktører for å utvikle miljøvennlige produkter og løsninger. Ved å tenke mer bærekraftig i vår innovasjon styrkes også vår globale konkurransekraft.

Vår interne drift har et relativt lavt utslippsnivå av klimagasser. Vi har hatt en klimaplan for perioden 2015–2020 med målsetting om 20 prosent reduksjon av klimagasser, les mer om det i kapittelet om [klima og miljø](#). Vi vil implementere en ny klimaplan i 2021 for vår interne drift, med målsetting om å bidra til Norges klimamål for 2030, og oppfyllelse av Paris-avtalens intensjon.

Vesentlighetsanalyse

I siste kvartal av 2019 gjennomførte vi en omfattende vesentlighetsanalyse for å få mer kunnskap om hva våre eiere, ansatte, forretningspartnere, finansinstitusjoner og samfunnet forventer av oss med hensyn til bærekraft, økonomiske, miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold (ESG) og hva de vektlegger mest, sett i

Vår unike posisjon med samarbeid og bruk av "cross-over"-teknologi mellom våre forretningsområder muliggjør innovasjon med hensyn til både teknologi og bærekraft.

- sammenheng med våre egne vurderinger. Dette danner grunnlag for vårt strategiske arbeid og prioriteringer fremover. Vi vil gjennomføre vesentlighetsanalyser periodisk, og følger med på eventuelle nye temaer som vurderes som vesentlige. For 2020 er det naturlig å ta inn Covid-19-situasjonen i temaet HMS og løfte det opp fra medium vesentlighet til høy vesentlighet. Les mer om dette under kapitlet for helse, miljø, sikkerhet og våre medarbeidere. Temaene presenteres i matrisen knyttet til de bærekraftsmålene hvor vi mener vi kan bidra mest.

Operasjonalisering av vår bærekraft og ESG-strategi

I 2020 har vi gjennomført en prosess som har involvert alle våre forretningsområder og ledelse, for å definere våre hovedmål for ESG for 2021 og fremover, og hvilke KPI-er vi skal bruke for å dokumentere måloppnåelse. Vi vil starte rapportering på KPI-ene fra 2021. Års- og bærekraftsrapporten for 2020 vil vise måloppnåelse for de målene som var satt i 2019, gjeldende for 2020.

Prioritering av våre mest vesentlige bærekraft og ESG-temaer

Miljø- og klima

- Vi skal øke vår markedssatsning, forskning og utvikling og innovasjon på løsninger for morgendagens utfordringer og som bidrar til klimanøytralitet, ressurs-effektivisering og sirkulære løsninger for våre kunder.
- Vi skal redusere vårt eget klimaavtrykk i samarbeid med våre leverandører, særlig for transport og reiser, samt øke sirkularitet i egen drift.



▶ *Sosiale forhold*

- Vi skal aktivt jobbe med å ha en inkluderende arbeidskultur uten forskjellsbehandling eller diskriminering.
- Vi skal ikke ha brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter i vår virksomhet.
- Vi skal sørge for å øke og vedlikeholde våre ansattes kompetanse.

Styringsmessige forhold (Governance)

- Vi skal utføre vår virksomhet på en ansvarlig og etisk forsvarlig måte.
- Vårt styringssystem og complianceprogram skal understøtte vår kultur og adferd.
- Vi skal ha risikobaserte internkontroll-systemer for å beskytte og følge opp vår virksomhet.

Integrering av ESG i våre forretningsprosesser

Vi jobber kontinuerlig med å integrere våre ESG-mål i virksomheten. Eksempler er:

- *Strategi*; vi følger nøye med på og analyserer regulatoriske krav og interessenters forventninger for å forstå konsekvensene for vår strategikutvikling. Vi ser etter både risiko og markedsmuligheter for å gi et betydelig og positivt bidrag til bærekraft og ESG.

- *Finans*; vi jobber kontinuerlig med å forbedre våre systemer og rapporteringsprosesser for å sikre høyt nivå av åpenhet og nye rapporteringskrav, som EU's klassifiseringsforordning (taksonomi).
- *Anskaffelser og leverandørkjede*; vi oppdaterer våre kriterier for leverandørvalg og krav til anskaffelser i tråd med våre egne mål.
- *Evaluering og valg av forretningspartnere*; i tillegg til nødvendige ferdigheter, legger vi vekt på forretningspartnerenes ESG-profil.

EUs Green Deal og handlingsplan for bærekraftig finans

Vi forbereder oss på nye rapporteringskrav som vil følge av EUs klassifiseringsforordning. Vi forventer at utviklingen av denne taksonomien vil være en pådriver for innovative teknologiske forretningsmuligheter innenfor markedssegmenter hvor vi er sterke og har potensial for videre utvikling.

FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål skal bidra til at det overordnede målet om en bærekraftig verden skal realiseres innen 2030. Oppnåelse av bærekraftsmålene er helt avhengig av næringslivets innsats.

Vi har valgt ut de bærekraftsmålene hvor vi mener vi kan bidra mest, samtidig som vi har et bevisst forhold til at alle målene er viktige. Vi søker å støtte oppunder alle målene gjennom vår virksomhet, både med hensyn til å redusere eventuell negativ påvirkning, og å gripe de forretningsmulighetene som målene kan gi.

Vi jobber kontinuerlig med å integrere våre ESG-mål i virksomheten.

LES MER HER

		<p>Les mer om vår rapportering til Carbon Disclosure Project (CDP): https://fil.email/fR0ioQJb</p>
		<p>Les mer om våre resultater: www.sustainalytics.com/esg-rating/kongsberg-gruppen-asa/1008754100/</p>
		<p>Les mer om våre resultater: https://www.thegovgroup.org/wp-content/uploads/2021/01/TheGovGroup-Baerekraft-pa%CC%8A-bors-2020-ORIG1.pdf</p>
<p>GRI (Global Reporting Initiative)</p>		<p>Les vår GRI-indeks for 2020 her: https://www.kongsberg.com/no/investor-relations/reports-and-presentations/</p>
		<p>Les mer om vårt resultat (2020) her: https://ti-defence.org/dci/companies/kongsberg-gruppen-asa/</p>

VESENTLIGHETSANALYSE 2020



FNs BÆREKRAFTSMÅL



FNs 17 bærekraftsmål skal bidra til at det overordnede målet om en bærekraftig verden skal realiseres innen 2030. Oppnåelse av bærekraftsmålene er helt avhengig av næringslivets innsats. Vi har valgt ut de bærekraftsmålene hvor vi mener vi kan bidra mest, samtidig som vi har et bevisst forhold til at alle målene er viktige. Vi søker å støtte oppunder alle målene gjennom vår virksomhet, både med hensyn til å redusere eventuell negativ påvirkning, og å gripe de forretningsmulighetene som målene kan gi.

Mål nummer 7, 9 og 14 er de målene vi mener vi kan bidra mest til ved vår teknologiutvikling og innovasjon for bærekraftige løsninger. Våre produkter og løsninger bidrar til redusert energiforbruk, effektivisering og overgang fra fossilt drivstoff til renere energikilder for våre kunder. Dette gir også store forretningsmuligheter samtidig som vi bidrar til at bærekraftsmålene oppnås. Eksempler er autonome og elektriske ferger, styresystemer til bruk i fiskeoppdrett og på fisketrålere, overvåking av havområder for illegalt fiske og kontroll av fiskekvoter og plast i havet. Teknologiutvikling i forsvarsdelen av virksomheten muliggjør mange av de innovative bærekraftige løsningene, såkalt "cross-over"-teknologi. Vi skal også redusere vårt eget energiforbruk ved effektivisering og gode holdninger, og vi skal bruke mest mulig energi fra fornybare kilder i våre bygninger og transportmidler. Vi har planer for våre ansatte for fremtidig kompetansebehov for tekniske og atferdsmessige ferdigheter, og vi stimulerer til medarbeiderdrevet innovasjon ved prosjektdeltakelse og

muligheter for videreutdanning. Vi deltar i samarbeidsprosjekter som omfattes av offentlige støtteordninger for innovative bærekraftige løsninger. Til sammen understøtter dette mål **nummer 13** "stoppe klimaendringene".

Mål nummer 4 støttes ved at vi har et utstrakt samarbeid med universiteter og høyskoler, arrangerer studentprogrammer for NTNU og har sommerstudenter for å motivere realfagsstudenter til å fullføre utdanningen. Vi støtter Vitensenteret i Kongsberg og samarbeider med barne- og ungdomsskoler om realfagsundervisning. Vi søker å videreføre et slikt engasjement også i vår internasjonale virksomhet.

Mål nummer 5 støttes ved at vi jobber aktivt med å øke kvinneandelen og gi like rettigheter til kvinnene, og ved det påvirke et tradisjonelt mannsdominert arbeidsmiljø til å bli mer likestilt. Vi jobber aktivt med likestilling ved å sette mål for kjønnsfordeling i vår totale arbeidsstyrke og i ledergrupper. Vi har en policy for lik lønn for kvinner og menn, og vi har nulltoleranse for diskriminering og trakassering.

Mål nummer 8 støttes ved at vi legger norsk standard og ILOs konvensjoner til grunn for vår virksomhet i alle land, og stiller samme krav til våre leverandører. Vi bidrar ved det til å beskytte arbeidstakerrettigheter og fremme et trygt og sikkert arbeidsmiljø for alle arbeidstakere i egen bedrift og i vår leverandørkjede. Vi søker å bidra til bærekraftig økonomisk vekst ved innovasjon og forskning og utvikling, også i samarbeidsprosjekter med andre

bedrifter og organisasjoner. Vi ansetter personer på arbeidstrening for å bidra til at personer som ellers kan ha risiko for å falle utenfor arbeidslivet kommer i jobb.

Mål nummer 16 støttes ved at vi har etablert retningslinjer, en omfattende og robust internkontroll av eksport, og sanksjoner for å eliminere risiko for at særlig våre forsvarsprodukter kan bli brukt i strid med internasjonale regler og humanitær-retten. Tilsvarende har vi et omfattende antikorrupsjonsprogram i hele vår internasjonale virksomhet. Vi har etablert varslingskanaler hvor ansatte kan rapportere mistanke om brudd på lover eller våre etiske retningslinjer, og vi har strenge krav til vår leverandørkjede for å unngå ulovlig bruk av arbeidskraft eller andre innsatsfaktorer.

Mål nummer 17 støttes gjennom et utstrakt samarbeid med forretningspartnere. Eksempler er teknologiutvikling, overvåking av plast i havet og samarbeid om etikk, antikorrupsjon og eksport. Vi vektlegger bærekraftig utvikling når vi inngår nye strategiske samarbeid, i vårt forhold til våre leverandører og når vi samarbeider med veldedige organisasjoner. Eksempler er samarbeid med Zero for klimadimensjonen, Kirkens Bymisjon for den sosiale dimensjonen, medlemskapet i UN Global Compact, og gjennomføring av e-læring og konferanser for våre leverandører for bærekraft og ESG-temaer.

Rammeverk for utarbeidelse av bærekraftrapporten

STORTINGSMELDING NR. 8 (2019–2020)

Statens direkte eierskap i selskaper –
Bærekraftig verdiskaping

STORTINGSMELDING NR. 27 (2013–2014)

Et mangfoldig og verdiskapende
eierskap

Den norske stat eier 50,004 prosent av aksjene i Kongsberg Gruppen. Statens eierandel blir forvaltet av Nærings- og fiskeridepartementet. Prosessen vi har benyttet for å definere innholdet i rapporten søker å sikre at vi rapporterer i henhold til de forventninger som stilles til oss gjennom stortingsmeldingene.

REGNSKAPSLOVEN

Regnskapsloven stiller krav om at store foretak i årsberetningen eller i egen rapport må rapportere på sitt samfunnsansvar. Redegjørelsen skal dekke hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljø og bekjempelse av korrupsjon.

Det er vår oppfatning at Bærekraftrapporten for 2020 oppfyller regnskapslovens krav på dette området.

GLOBAL COMPACT

KONGSBERG sluttet seg til FN-initiativet UN Global Compact i 2006. Det betyr blant annet at vi hvert år skal rapportere aktiviteter og resultater innen initiativets prinsipper knyttet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, miljø og antikorruptjon. Konsernets bærekraft-rapport fungerer som en slik rapport – COP (Communication on Progress). For flere detaljer om Global Compact se deres hjemmeside, www.unglobalcompact.org

EURONEXTS RETNINGSLINJER GJELDENDE FRA 2020

Vår rapporteringspraksis er, etter vår oppfatning, også i all hovedsak i samsvar med Euronext (Oslo Børs) sine retningslinjer. De er basert på standardene for samfunnsansvarsrapportering til GRI (GRI-Standarder). Retningslinjene beskriver forventningene til gjennomføring av prosess for vesentlighetsanalyse, virksomhetsstyring, kommunikasjon og årlig oppdatering.

GLOBAL REPORTING INITIATIVE (GRI) – STANDARDE OG HVILKE INDIKATORER VI RAPPORTERER PÅ

Vi benytter GRI-Standarder for frivillig rapportering av bærekraftig utvikling. Retningslinjene omfatter økonomiske, miljømessige og sosiale dimensjoner knyttet til virksomheten, og er det ledende globale initiativet på området.

For 2020 har vi tilstrebet å rapportere iht vesentlighetsanalysen gjennomført i siste kvartal 2019. Denne er nærmere beskrevet under “Strategi og prioritering for bærekraft og ESG”.

Vi oppfatter vår rapporteringspraksis i all hovedsak å være i samsvar med GRIs rapporteringsprinsipper. GRI anvender en klassifisering som viser i hvilket omfang et selskap bruker GRIs definisjoner og opplysningskrav, henholdsvis Core eller Comprehensive. KONGSBERG har valgt å rapportere på nivå Core.

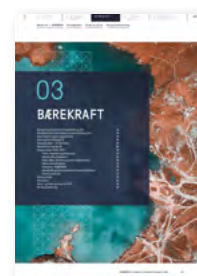
Sammenhengen mellom hovedtemaene identifisert i vår vesentlighetsanalyse og GRI-Standarder er nærmere beskrevet på vår hjemmeside www.kongsberg.com/investor-relations/reports-and-presentations/. Her vises en indeks for hvilke GRI-Standarder og indikatorer som er rapportert og hvor informasjonen er gitt i selskapets årsrapport og bærekraftrapport. For flere detaljer om GRI, se deres hjemmeside, www.globalreporting.org

BEHANDLING I LEDELSE OG STYRE

Konsernets bærekraftrapport er i sin helhet behandlet og godkjent av konsernledelsen og konsernets styre.

EKSTERN VERIFISERING

Bærekraftrapporten er verifisert av tredjepart, revisjonsselskapet Deloitte. Se revisoruttalelse for 2020.



Organisasjon og styringssystemer

KONGSBERGs overordnede styringssystem er nært knyttet til “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”. Nedenfor følger en oversikt over styringssystemer og organisering knyttet til bærekraft og samfunnsansvar.



Forretningsområdene

Forretningsområdene har ansvaret for å følge opp og etterleve policy, mål og styringsdokumenter knyttet til bærekraft og samfunnsansvar. Det praktiske arbeidet blir i hovedsak utført i forretningsområdene med støtte av konsernstaben.

Etisk råd

Konsernets etiske råd skal bidra til å sikre høy etisk bevissthet, god adferd og et godt omdømme i og for KONGSBERG. Rådet skal i første rekke behandle saker av prinsipiell art og spørsmål knyttet til policyer og bestemmelser. Styret godkjenner sammensetningen av Etisk råd.

Forum for ansvarlig forretningsdrift

Forumet er et bindeledd mellom forretningsområdene, konsernstaben og konsernledelsen i spørsmål knyttet til

forretningsetikk, compliance, bærekraft og samfunnsansvar. Hovedoppgaven til forumet er å bidra til å fremme, videreutvikle og koordinere konsernets arbeid innen dette området.

Kvalitetsledelse

KONGSBERG fokuserer på kvalitetsledelse og -kontroll. Våre ledelsessystemer for kvalitet styrer alle våre aktiviteter for å kunne levere produkter og tjenester som tilfredsstillende kundens krav til kvalitet. Alle forretningsområdene har integrerte ledelsessystemer som dekker relevante funksjoner som kvalitet, ytre omgivelser, helse, miljø og sikkerhet, compliance, bærekraft, samfunnsansvar og informasjonssikkerhet. Vår kvalitetsledelse tilstreber kvalitet i prosjekter og produkter, og omfatter kvalitetsplanlegging, kvalitetssikring og kvalitetsstyring.

Ledelsessystemet sikrer at vi jobber effektivt og leverer produkter som er i henhold til de mål og krav som er satt til tid, kost og ytelse. Det gjennomføres systematiske revisjoner av kvalitet i hele vår verdikjede.

Forretningsområdene har følgende sertifiseringer:

KDA er sertifisert iht. AS9100, ISO9001, AQAP2110, AQAP2210, ISO14001 og ISO27001.

KM og KDI er sertifisert iht. ISO9001, ISO14001, ISO 45001 (erstatte OHSAS18001) og ISO27001.

Ansvarlig forretningsdrift

KONGSBERG har over 200 års tradisjon og historie som produsent av forsvarsmateriell og som teknologibedrift. Det er grunnleggende viktig for oss å drive vår virksomhet ansvarlig. Det innebærer å følge de lover og regler som gjelder i de land vi opererer i, våre egne forretningsetiske retningslinjer, nasjonale og internasjonale prinsipper og rammeverk for ansvarlig næringsliv.

FORSVARSPRODUKTER

Hoveddelen av vår forsvarsvirksomhet leverer missiler, systemer innen styring og kontroll av våpen, beslutningsstøtte og kommunikasjon. KONGSBERG produserer ikke klasevåpen, landminer, atomvåpen eller kjemiske og biologiske våpen. Vi følger alle krav og retningslinjer nedfelt i FN-konvensjonene.

Vi har virksomhet i bransjer og land som kan innebære ulike typer risiko. Vi gjennomfører risikoanalyser og søker å prioritere og håndtere disse for å forebygge og avverge risiko i størst mulig grad.

Forsvarsindustrien

Det norske Forsvaret skal ivareta viktige samfunnsoppgaver både i fredstid, krise, væpnet konflikt og i krig. Et moderne totalforsvar krever moderne forsvarssystemer, og KONGSBERGs systemer og produkter for forsvarsformål er en viktig del av dette. KONGSBERGs rolle som leverandør av forsvarsprodukter må ses i sammenheng med Norges sikkerhetspolitikk, og Norges internasjonale forpliktelser som medlem av FN og NATO. Forsvaret og KONGSBERG samarbeider i stor grad om å utvikle tilpassede systemer for Norges spesifikke behov. KONGSBERG har utviklet høyteknologiske forsvarssystemer som også er viktige i internasjonal sammenheng. I 2020 sto forsvarsvirksomheten for ca. 33 prosent av vår omsetning.

Eksport av forsvarsmateriell

Norske regler for eksport av forsvarsmateriell er blant de

strengeste i verden. Stortinget har vedtatt at forsvarsprodukter kun kan selges til forhåndsgodkjente land. Åpenhet om eksport av forsvarsmateriell er et viktig prinsipp i Norge. KONGSBERG forholder seg løpende til de krav Utenriksdepartementet stiller til søknadsprosess, rapportering og statistikk.

KONGSBERG har andel i selskaper, samarbeidspartnere, leverandører og kunder i andre land. Andre lands eksportkontrollregelverk må derfor også overholdes. KONGSBERG har en omfattende internkontroll og opplæring i forbindelse med vår eksportvirksomhet.

Maritim virksomhet

67 prosent av inntektene for 2020 relaterer seg til KONGSBERGs maritime virksomhet. Verden vil ha behov for energi så vel som transport fremover, men med vekt på lavutslippsløsninger. Dette gir forretningsmessige muligheter for bærekraftige, nyskapende løsninger som vi søker å utvikle sammen med samarbeidspartnere og kunder. KONGSBERGs systemer og produkter er i betydelig grad relatert til optimalisering, sikkerhet, styring og kontroll av ▶

KONGSBERG stiller krav til at konfliktmineraler kun skal kjøpes fra dokumenterbare ansvarlige kilder.

- ▶ maskiner, produksjonsprosesser og utstyr. Vi leverer systemer og tjenester som bidrar til bedre utnyttelse av ressursene, mer effektive seilingsruter og sikrere drift av kompliserte fartøy og installasjoner. Les mer om dette i kapittelet om bærekraftig innovasjon.

Autonomi og kunstig intelligens (AI: Artificial Intelligence¹⁾)

KONGSBERG utvikler avansert teknologi som omfatter autonome systemer og AI, eksempelvis innenfor transport til havs og droneteknologi. Kunstig intelligens i form av maskinlæring brukes innenfor trygge rammer av våre simulatorer. Der teknologien tas i bruk for autonome løsninger er det alltid menneskelig overvåking. Temaet reiser etiske spørsmål som vi har høy oppmerksomhet på. Vårt Etsiske råd har problemstillingen på agendaen, og vi er med i den internasjonale diskusjonen gjennom vårt medlemskap i Ifbec²⁾. Autonomi og AI påvirker samfunnet,

arbeidslivet og lovgivningen. Vår tilnærming til AI er å engasjere oss i utviklingen, ivareta normer og verdier i tråd med våre retningslinjer for etikk og forretningsadferd, samt overholde nasjonale og internasjonale lover og reguleringer.

Konfliktmineraler

KONGSBERG støtter og respekterer beskyttelsen av internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, og vi skal sikre at vi har tiltak som gjør at vi ikke blir involvert i menneskerettighetsbrudd. Vi stiller krav til at våre leverandører gjør det samme.

For å overholde regulatoriske krav og kundekrav om forbud og begrensning av konfliktmineraler forbyr KONGSBERG bruk av slike mineraler, med mindre mineralene kjøpes fra ansvarlige kilder.

Vi skal bruke Responsible Minerals Initiatives (RMI) sin Conflict Minerals Reporting Template (CMRT) til å legge til rette for informasjonsinnhenting

gjennom verdikjeden om 3TG (tinn, tantal, wolfram og gull, inkludert deres derivater) opprinnelsesland, samt smelteverkene og raffineringene som benyttes.

Vi vil videreutvikle våre due-diligence-systemer til å omfatte innkjøp av materialer utover 3TG. Som et første skritt har vi utvidet vårt materialstyringssystem til å inkludere kobolt, som brukes i produksjonen av litiumbatterier, og bruker verktøyene og programmene til RMI.

1) AI er definert av EU som "Kunstig intelligenssystemer (AI) er programvare (og muligens også maskinvare) designet av mennesker som, hvis gitt et komplekst mål, handler i fysiske eller digitale dimensjoner ved å oppfatte sitt miljø gjennom datainnsamling, tolke de innsamlede strukturerte eller ustrukturerte data, resonnere på denne kunnskapen, eller behandling av informasjonen, avledet fra disse dataene og bestemme de beste handlingen(e) å ta for å oppnå det gitte målet."

2) The International Forum on Business Ethical Conduct for the AeroSpace and Defence Industry.

Ansvarlig skatt

- vår Tax Policy

KONGSBERGs internasjonale tilstedeværelse betyr at vi må etterleve mange forskjellige skattesystemer i mange ulike land. Vi mener at en ansvarlig tilnærming til beskatning er avgjørende for våre langsiktige aktiviteter i landene der vi opererer. Dette omfatter å identifisere og etterleve gjeldende skattelovgivning, formidle all nødvendig informasjon til relevante myndigheter og innta forsvarlige skatteposisjoner der lovgivningen åpner for ulike tolkninger eller valg.

Skattestyring

Vår målsetting er å overholde skattelovgivningen på en ansvarlig måte, og å ha åpne og konstruktive relasjoner med skattemyndighetene i de landene vi driver forretninger i.

KONGSBERG har en sentral skatteavdeling som rapporterer til konsernledelsen, og hvis primære formål er å sikre etterlevelse av vår Tax Policy i hele konsernet. Skatteavdelingen og lokal ledelse i konsernets selskaper sikrer etterlevelse av lokale krav til skatterapportering i de land KONGSBERG opererer i, i samarbeid med internasjonalt anerkjente skatterådgivere. Skatteavdelingen følger opp de eksterne rådgiverne regelmessig.

Vår målsetting er å overholde skattelovgivningen på en ansvarlig måte og å ha åpne og konstruktive relasjoner med skattemyndighetene i de landene vi driver forretninger i.

Risikostyring

KONGSBERG har virksomhet i bransjer og land som kan innebære ulike typer risiko. Vi gjennomfører risikoanalyser og søker å prioritere og håndtere risikoene for å forebygge og avverge disse i størst mulig grad.

Vi styrer dette arbeidet gjennom aktuelle risikostyringsprosesser, kontroller og retningslinjer. Vi følger opp styringen av skatterisiko primært gjennom den regulære skatterapporteringen som gir oss en effektiv mulighet til sporing av skatterisiko.

Skatteavdelingen jobber for å levere klare og relevante forretningsråd om skattesaker, til rett tid. Vi søker eksterne skatterådgivere om råd der det er tvil rundt tolkningen av skatteregler, etter først å ha etablert egen forståelse av posisjonen. Skatteavdelingen vil også, når det er relevant, søke å løse usikkerheten gjennom direkte dialog med skattemyndighetene.

Vår tilnærming til skatterisiko følger de samme prinsippene som gjelder for all annen forretningsrisiko. Vi tar hensyn til omdømme og samfunnsansvar, samt rent økonomiske virkninger. Når vi tar beslutninger ved-

En ansvarlig tilnærming til beskatning er avgjørende for våre langsiktige aktiviteter i landene der vi opererer.

- ▶ rørende skatt, foretar vi en samlet vurdering av vesentlighet, samt kostnadene tilknyttet aktiviteter for å redusere skatterisiko.

Vi søker å minimere skatterisiko gjennom å overholde lokale skatteregler, og ved å aktivt følge med på endringer av slike skatteregler.

Relasjoner med myndigheter og åpenhet

KONGSBERG er åpen om tilnærmingen vi har til å betale skatt og våre skatteposisjoner. Vi tar sikte på å bygge og opprettholde relasjoner med skattemyndigheter som er konstruktive og basert på gjensidig respekt. Vi gjør vårt beste for å samarbeide med skattemyndigheter der det er mulig for å oppnå enighet og forutsigbarhet, samt for å forhindre og løse konflikter.

Vi etterstreber at vår skatterapportering skal samsvare med lokal skattelovgivning, så vel som med internasjonale rapporteringskrav og relevante regnskapsstandarder, som for eksempel IFRS.

KONGSBERG støtter internasjonalt arbeid med å øke den offentlige tilliten til skattelovgivningen og skattehåndteringen av multinasjonale virksomheter, herunder Global Reporting Initiatives standard utvikling.

Holdning til skatteplanlegging

- Vi benytter effektiv skatteplanlegging som støtter virksomheten vår og gjenspeiler vår kommersielle og økonomiske aktivitet.
- Vi benytter ikke kunstige skattekonstruksjoner.
- Vi følger relevante skatteregler og deres hensikt.
- Vi jobber for å minimere risikoen for usikkerhet eller uenighet.
- Vi utfører transaksjoner og allokering av overskudd mellom forretningsområdene i KONGSBERG i henhold til gjeldende OECD-prinsipper.

De kommersielle aspektene ved KONGSBERGs virksomhet er avgjørende, og all skatteplanlegging gjøres med disse i tankene.

Skatteinsentiver og skattefritak blir noen ganger gjort tilgjengelige av myndighetene for å støtte investeringer, sysselsetting og økonomisk utvikling. Der de finnes og blir gjort tilgjengelige for oss, har vi som mål å bruke dem på tiltenkt måte.

Vi etablerer enheter i land som er egnet for konsernets investeringer, tatt i betraktning vår type virksomhet og våre krav, samt det regelverket som er tilgjengelig.

Nøkkeltall for bærekraft

ØKONOMISK VERDISKAPING

MNOK	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VERDISKAPING							
Lønninger til ansatte	7 472	6 908	4 638	4 417	4 649	4 725	4 537
Aksjeutbytte	1 440	2 250	450	450	450	510	1 110
Aksjeutbytte – % av overskudd	49,1%	313,8%	64 %	1	1		
Renter til långivere	99	122	103	110	63	24	30
Tilbakeholdt overskudd	1 492	267	254	109	201	245	(230)
ØVRIGE ØKONOMISKE NØKKELTALL							
Kostnader knyttet til kjøp av varer og tjenester	12 851	13 059	7 239	7 610	8 722	9 143	8 497
Økonomisk støtte mottatt fra myndigheter	121	103	53	59	35	18	21
SKATTEKOSTNAD²⁾							
Norge	152	92	61	(15)	(40)	85	291
Øvrige Europa	136	71	14	13	17	9	27
Nord- og Sør-Amerika	47	47	38	33	48	49	50
Asia, Afrika og Australia	40	40	27	64	53	46	37
Totalt	374	250	140	95	78	189	405

SOSIALE INVESTERINGER

MNOK	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Økonomisk støtte til organisasjoner og liknende ¹⁾	7,6	6,8	6,9	9,1	12,4	9,3	8,8

1) I tillegg kommer støtte til professorat og indirekte kostnader som lønn etc. for egne ansatte som bidrar med deltidsstillinger ved forskjellige høyskoler og læresteder. Se sidene 81–85 for nærmere omtale.

2) Skattekostnad for 2019 inkluderer skattekostnad for avhendet virksomhet.

ANSATTE

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
UTDANNELSESIVÅ							
Master %	24	23	29	29	29	28	28
– herav doktorgrader (PhD)	1	1	2	2	2	1	1
Bachelor %	31	30	36	35	35	37	36
Teknikere %	9	7	12	12	12	15	14
Produksjonsarbeidere %	14	16	11	11	11	11	11
Øvrige %	21	21	11	13	13	10	11
ANTALL ANSATTE							
Antall ansatte totalt	10 689	10 793	6 842	6 830	7 159	7 688	7 726
Antall årsverk	10 565	10 704	6 771	6 728	7 027	7 571	-
Antall heltidsansatte	10 252	10 488	6 674	6 636	6 963	7 364	7 470
Antall deltidsansatte	437	305	168	194	196	324	256
ALDER							
Gjennomsnittsalder	43,2	44	43	43	42	41	41
Andel ansatte under 30 år i %	12	12	13	14	15	19	21
Andel ansatte mellom 30 og 50 år i %	59	58	59	57	58	56	55
Andel ansatte over 50 år i %	29	30	28	29	27	25	24
KVINNEANDEL							
Kvinner i % av antall ansatte	20,1	19,5	21,8	21,5	21,2	21,0	20,9
Kvinner i ledende stillinger i % av totale lederstillinger	19	21	20	20	19	18	18
Aksjæieivalgte kvinner i styret i %	40	40	60	60	40	40	40
TURNOVER							
Turnover (ansatte som har sluttet)	388	809	465	357	477	430	516
Turnover i %	3,6	7,5	6,8	5,2	6,7	5,6	6,7
– Menn	2,8	5,1	5,6	4,2	6	4,2	5,5
– Turnover menn av totalt antall menn	3,5	6,6	7,1	5,4	7,6	5,4	6,9
– Kvinner	0,9	2,4	1,2	1	0,7	1,4	1,2
– Turnover kvinner av totalt antall kvinner	4,2	13,1	5,6	4,7	3,3	6,4	5,8

HELSE OG SIKKERHET

	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Sykefravær i % av antall disponible timer	2,9	2,6	2,6	2,3	2,5	2,6	2,6
Sykefravær for de norske selskapene i %	3,2	3,1	3,0	2,8	2,8	2,8	3,0
Antall rapporterte skader/millioner arbeidede timer (H2-verdi) ¹⁾	1,7	2,3	1,6	3,2	3,5	4,1	4,7
Antall fraværskader/millioner arbeidede timer (F-verdi)	21,2	31,4	17,6	16,2	32,0	14,2	45,3
Antall rapporterte fraværsskader hos ansatte	26	30	13	31	40	20	34
Totalt antall skader hos ansatte ²⁾	103	111	71	129	176	196	240
Totalt antall nestenulykker hos ansatte	684	387	379	232	183	140	140
Registrerte arbeidsrelaterte dødsfall	0	0	0	0	0	0	0

1) Omfatter fraværsskader og skader med medisinsk behandling.

2) Omfatter fraværsskader, skader med medisinsk behandling og førstehjelpsskader.

KLIMA OG MILJØ

	2020 ²⁾	2019 ²⁾	2018	2017	2016
CO₂-UTSLIPP					
CO ₂ -utslipp (tonn) ³⁾	23 098	49 705	27 920	23 342	23 229
CO ₂ -utslipp frakt (tonn) (første rapportering i 2015) ⁴⁾	17 590	24 409	7 546	9 175	10 235
Sum CO₂-utslipp (tonn)⁴⁾	40 619	74 114	35 466	32 517	33 464
CO ₂ -utslipp i forhold til omsetning (tonn/MNOK) ⁴⁾	1,6	3,1	2,5	2,2	2,1
CO ₂ -utslipp per årsverk (tonn/årsverk) ⁴⁾	3,8	6,9	5,2	4,7	4,8
ENERGIBRUK					
Elektrisk kraft (MWh)	122 510	134 027	102 071	92 795	96 734
Gass/olje (MWh)	6 195	6 277	4 095	5 397	3 471
Energigjenvinning (MWh) ^{1) 4)}	38 359	38 060	25 004	26 208	22 591
Energiforbruk (MWh) per ansatt	15,6	15,3	19,2	18,2	17,2
Energiforbruk (MWh/MNOK) ⁴⁾	6,5	7,4	9,1	8,6	7,7
AVFALL (TONN)					
Avfall til gjenvinning	5 422	5 712	937	866	1 016
Restavfall	1 029	1 080	549	665	583
Farlig avfall	969	1 038	402	353	387

1) Energigjenvinning ved Kongsberg Teknologipark samt innkjøpt fjernvarme og fjernkjøling fra eksterne.

2) Tall for 2019 er inklusive tall for oppkjøpte selskaper. Tall for 2020 er eksklusive tall for det solgte datterselskap Hydroid.

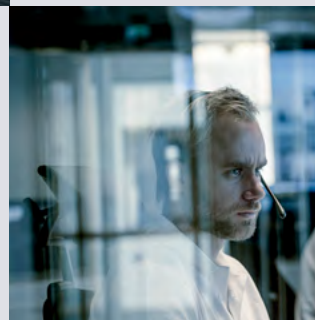
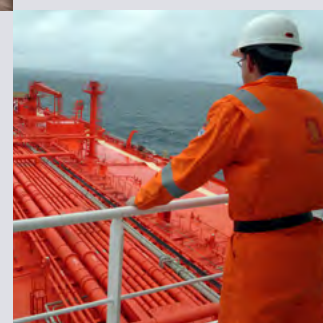
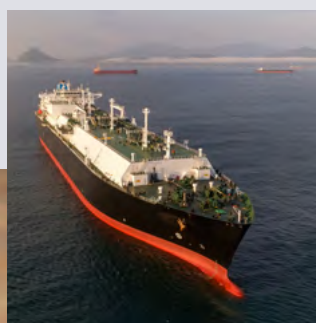
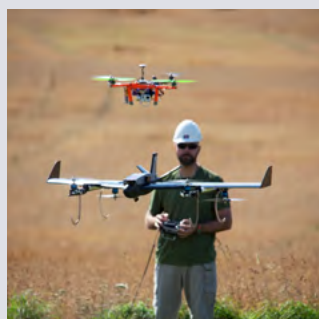
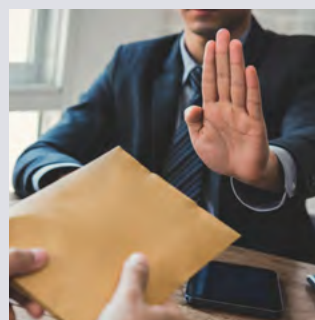
3) Utslipp av CO₂ (tonn) for KONGSBERG. Utslipp fra forbruk av fossile brensel til produksjon av fjernvarme levert av Kongsberg Teknologipark vises som direkte utslipp. Indirekte utslipp inkluderer forbruk av elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling fra ekstern leverandør i forretningsområdene, samt forbruk av elektrisitet til produksjon av fjernvarme og fjernkjøling i Kongsberg Teknologipark.

4) Tall for 2019 er korrigert.

FOKUSOMRÅDER 2020–2021

Våre fokusområder beskriver våre vesentligste områder innen bærekraft og samfunnsansvar, og er en integrert del av vår strategi.

<u>Etikk, integritet og compliance</u>	54
<u>Bærekraftig innovasjon</u>	60
<u>Helse, Miljø, Sikkerhet og våre medarbeidere</u>	64
<u>Menneskerettigheter</u>	71
<u>Sikkerhet i KONGSBERG</u>	75
<u>Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden</u>	77
<u>Samfunnsansvar</u>	81





NULL- TOLERANSE FOR KORRUPSJON

Etikk, integritet og compliance

“For KONGSBERG er det svært vesentlig å opprettholde en høy etisk standard i våre daglige operasjoner. Vi opplever en verden i stadig endring, med økende grad av fokus på etterlevelse av lover, regler og sanksjoner. Dette stiller store krav til en internasjonal virksomhet. Vi jobber systematisk med forbedringer av våre prosesser og rutiner slik at de oppfyller gjeldende krav og for å sikre vår “licence to operate”. Vi sikrer implementering av våre prosesser gjennom opplæring, og vi følger opp gjennom rapportering og revisjoner for å kontrollere at vi er i samsvar med gjeldende krav.”

Geir Håøy, konsernsjef

► Vår posisjon

Forretningsetikk

Våre forretningsetiske retningslinjer oppdateres jevnlig i tråd med nasjonal og internasjonal utvikling. De uttrykker våre grunnholdninger og forteller hvordan vi skal opptre og forholde oss til kollegaer, kunder, aksjonærer og samfunnet generelt.

Tonen på toppen

Styret og ledelsen i KONGSBERG setter krav til periodisk ekstern evaluering av complianceprogrammet, samt behandler og godkjenner risikovurderinger og handlingsplaner på årlig basis. Chief Compliance Officer rapporterer status til konsernledelsen, revisjonsutvalget og styret hvert kvartal.

Antikorrupsjon

KONGSBERG har nulltoleranse for korrupsjon. Med det mener vi at vi aldri vil tillate å oppnå salg ved bruk av korrupsjon. Samtidig erkjenner vi at det å drive virksomhet i utsatte deler av verden kan innebære risiko for korrupsjon. Overfor våre forretningspartnere betyr nulltoleranse i praksis å kreve at eventuelle historiske forhold ryddes opp i, at man har implementert og etterlever et godkjent antikorrup-

sjonsprogram, og at man i ord og handling klart tar avstand fra korrupsjon. Vår holdning uttrykkes eksplisitt gjennom våre forretningsetiske retningslinjer, samt gjennom vår tilslutning til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper og medlemskapet i Transparency International, The International Forum on Business Ethical Conduct (IFBEC) og Maritime Anti-Corruption Network (MACN). Konsernets styre og ledelse vier dette arbeidet stor oppmerksomhet.

Våre forretningsetiske retningslinjer utgjør ryggraden i hvordan vi utøver vår virksomhet, og gjelder uansett hvor, når og hvem av våre ansatte som utøver virksomheten. De er kommunisert og implementert for å sikre entydig forståelse i hele konsernet, og slik bidra til en sterk bedriftskultur som skal virke forebyggende mot at feil og misligheter kan oppstå. Godt innarbeidede verdier og etiske retningslinjer er et viktig element i vår risikostyring.

Før vi inngår en avtale med en forretningspartner (kunder, leverandører, markedsrepresentanter, joint venture-partnere, andre samarbeidspartnere, mottakere av sponing og veldedige bidrag), skal vi vite at forretnings-

partnerens etiske standard er tilfredsstillende. Vi bruker en risikobasert tilnærming som inkluderer en compliance-Due Diligence-undersøkelse.

Vi utfører compliance-Due Diligence-undersøkelser i samsvar med internasjonalt anerkjente standarder. Nivået på undersøkelsene avhenger av forretningspartneren og risikoforhold, og vi gjennomfører screening ved hjelp av anerkjente screeningverktøy. Risikovurderingene gjennomgås og oppdateres regelmessig. Vi har inkludert krav til etikk og samsfunnsansvar i våre standardavtaler med forretningspartnere, og gjennomfører risikobaserte revisjoner.

Vi utfører årlig en omfattende compliance- og risikovurdering for hele konsernet, herunder alle datterselskap og deleide selskap og samarbeid.

Varsling av kritikkverdige forhold

Konsernet har rutiner for varsling av brudd på de etiske retningslinjene. Medarbeidere har alltid rett til å varsle om kritikkverdige forhold, og plikt hvis det dreier seg om brudd på lover, regler og våre etiske retningslinjer.

KONGSBERG tolererer ikke at vedkommende som varsler blir

Våre forretningsetiske retningslinjer utgjør ryggraden i hvordan vi utøver vår virksomhet, og gjelder uansett hvor, når og hvem av våre ansatte som utøver virksomheten.

KONGSBERG forplikter seg til å følge alle gjeldende lover om eksport, import, transittering og handel i alle land der vi driver virksomhet.

- ▶ utsatt for negative reaksjoner. Konsernet har to ombudsmenn som kan gi råd og motta varsler fra medarbeidere. Interne og eksterne henvendelser om etikk og varsling kan rettes til konsernets Chief Compliance Officer ved mail til: ethics@kongsberg.com eller til vår globale webbaserte varslingskanal. Vår varslingskanal sikrer at alle kan rapportere bekymringer og ivaretar at dette blir behandlet på en konfidensiell måte og i tråd med gjeldende lovverk. Våre varslingsrutiner har blitt oppdatert i 2020 for å sikre samsvar med de nye endringene i arbeidsmiljøloven.

I 2020 har vi behandlet internt 29 saker. Disse har i hovedsak omfattet arbeidsmiljø og økonomiske uregelmessigheter av personell-karakter. Alle saker

behandles i henhold til våre rutiner, og majoriteten av disse sakene har blitt lukket i løpet av 2020.

Eksport og sanksjoner

KONGSBERG forplikter seg til å følge alle gjeldende lover om eksport, import, transittering og handel i alle land der vi driver virksomhet. Disse lovene omfatter lover om eksportforbud, sanksjoner, toll, merking av produkt, opprinnelsesland og boikott.

Det er et særlig fokus på eksport av forsvarssystemer og annet militært utstyr, samt tilhørende teknologi og tjenester. I Norge, og i de fleste land der KONGSBERG opererer, kan utstyr, tjenester og teknologi som er underlagt eksportkontroll bare eksporteres basert på en eksport-

lisens fra myndighetene. Sanksjoner kan gjelde uavhengig av eksportklassifisering. Kunde og parter som medvirker i transaksjoner skal kontrolleres i forhold til sanksjoner og eksportforbud. Vi har også investert i nye verktøy for å sikre samsvar med regelverket.

KONGSBERG har en omfattende internkontroll og opplæring i forbindelse med vår eksportvirksomhet. Flere ansatte er sertifisert som "Certified Export Control Managers" for både forsvarsmateriell og flerbruksvarer. Dette blir videreført i 2021 for å bygge ytterligere kompetanse.

I 2019 ble det etablert et Trade Compliance-prosjekt i samarbeid med Patria. Hensikten med prosjektet er å se på prosesser/rutiner, samhandling og kom-

▶ Opplæring i våre forretningsetiske retningslinjer utgjør ryggraden i hvordan vi utøver vår virksomhet.



- ▶ petansebygging. Det har i 2020 blitt gjennomført omfattende interne revisjoner for å kartlegge og fokusere på erfaringer fra dette arbeidet som vi vil videreføre i 2021.

FN og EU er de to viktigste internasjonale institusjonene som fatter beslutninger om innføring eller opphevelse av sanksjoner. Beslutningene i FN og EU avgjør i stor grad også hva Norge gjennomfører av sanksjoner. I tillegg har blant annet USA i flere tilfeller innført ytterligere sanksjoner mot land og aktører som er mer omfattende enn FN og EU. KONGSBERG har retningslinjer og rutiner som oppdateres jevnlig for å håndtere dette.

Personvern i KONGSBERG

EU's personvernforordning, General Data Protection Regulation (GDPR) trådte i kraft fra mai 2018. KONGSBERG har gjennom de siste årene arbeidet med personvern for å møte de nye kravene i forordningen. KONGSBERG fikk godkjent Binding Corporate Rules (BCR) i februar 2018 (oppdatert i september 2019), som er det legale overføringsgrunnlaget for behandling av personopplysninger i konsernet. Dette rammeverket danner grunnlaget for hvordan KONGSBERG skal sikre at personopplysninger til våre ansatte, kunder og samarbeidspartnere behandles i henhold til disse kravene.

Det er etablert en egen personvernorganisasjon i konsernet og i forretningsområdene som har et overordnet ansvar for å sikre og koordinere at interne prosesser og prosedyrer etableres for å sikre etterlevelse. KONGSBERG har fokus på IT-sikkerhet og det er en viktig del av å sikre personopplysningene som behandles i bedriften, både for egne ansatte, kunder og andre samarbeidspartnere. I 2020 er det jobbet med å forbedre prosesser for håndtering

av potensielle brudd på personvernlovgivningen.

KONGSBERG har ikke identifisert lekkasjer, tyverier eller tap av kundedata. Vi har heller ikke mottatt noen begrunnede klager om brudd på kunders personvern fra utenforstående parter eller fra reguleringsorganer.

Vi deltar i et nettverk som fokuserer på personvern sammen med mange andre store norske selskaper. Der deles det erfaringer, samt at det jobbes med felles problemstillinger/løsninger. Status for personvern rapporteres årlig som en del av den helhetlige compliance rapporten til konsernledelsen og styret.

Vår personvernerklæring er tilgjengelig på kongsberg.com/privacy. Der er også offentlig versjon av vår BCR, samt oversikt over hvilke selskaper som er en del av den.

Intern opplæring

Alle våre medarbeidere gjennomfører et opplæringsprogram knyttet til konsernets forretnings-etiske retningslinjer. Programmet oppdateres jevnlig, og består av e-læringskurs, klasseromskurs for nye medarbeidere og ledere. I tillegg er det videreutviklet et sammensatt opplæringsprogram i etikk, forretningsmessig adferd og spesialtemaer for eksponerte målgrupper, herunder en generell innføring i varslingsreglene våre.

Våre utfordringer

Vi gjennomfører risikovurderinger i alle våre forretningsområder og tilrettelegger handlingsplaner for å redusere identifisert risiko. KONGSBERG har virksomhet blant annet innen forsvarsindustri og olje- og gassindustri, som ifølge Transparency International er to av de sektorer som internasjonalt er mest eksponert for korrupsjon.

Vår virksomhet omfatter bruk av markedsrepresentanter. Bruk av

tredjeparter er generelt kjent for å innebære høy korrupsjonsrisiko, og vi legger derfor spesielt stor vekt på denne delen av vårt anti-korrupsjonsprogram. Vi har utviklet og implementert et omfattende internt regelverk for inngåelse, revisjon og oppfølging av avtaler med markedsrepresentanter. Regelverket omfatter vurderinger av markedsrepresentantens etiske standard og om-dømme. Videre vurderes risiko ut ifra bransje, land og selskap, og det er innarbeidet godkjenning-prosedyre for bruk av standard-kontrakter, kontroll med betalinger, samt oppfølging i avtaleperioden, inklusive opplæring og revisjoner eksternt.

Vi gjennomfører periodisk evaluering av vårt compliance- og antikorrupsjonsprogram

Vi gjennomførte i 2020 en ekstern revisjon av antikorrupsjonsprogrammet vårt opp mot FCPA-reguleringen. Dette ble gjennomført via internasjonalt anerkjent advokatfirma i USA, og med meget godt resultat. I 2017 gjennomførte vi en ekstern evaluering av vårt compliancesystem for antikorrupsjon opp mot ISO 37001 "Ledelsessystemer for antikorrupsjon".

Lovbrudd i 2020

Ingen selskaper i KONGSBERG er sanksjonert på grunn av lovbrudd relatert til forretningsetikk i 2020.

Organisasjon

KONGSBERG har i 2020 styrket compliance-organisasjonen med 3 nye ansatte. Fordelt på konsern og forretningsområdene teller organisasjonen ved inngangen til 2021 i alt 12 ansatte. Chief Compliance Officer rapporterer direkte til CEO og Revisjonsutvalget, samt administrativt til CFO.

MÅL OG AKTIVITETER

Mål:

Vår forretningsvirksomhet skal utøves på en etisk forsvarlig måte

Mål for 2020 – hva sa vi?	Status 2020 – hva gjorde vi?	Mål for 2021 – 1 år	Mål for 2021–2025 – 5 år
<ul style="list-style-type: none"> Revisjon av antikorrupsjonsprogrammet opp mot lokalt og internasjonalt regelverk. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi gjennomførte en ekstern revisjon av antikorrupsjonsprogrammet vårt via et internasjonalt anerkjent advokatfirma i USA med meget godt resultat. Transparency International gjennomførte benchmark av antikorrupsjonsprogrammet for forsvarsdelen av selskapet og klassifiserte oss i Band C. 	<ul style="list-style-type: none"> Kontinuerlig oppdatering av våre styringsdokumenter, herunder implementering av et særskilt direktiv for interessekonflikt. 	<ul style="list-style-type: none"> Vår målsetting er at vårt compliance-program skal tilfredsstillte norske og relevante internasjonale regler og være på linje med beste praksis. Dette skal dokumenteres ved en ekstern evaluering hvert tredje år.
<ul style="list-style-type: none"> Implementering av reviderte styringsdokumenter. Videreutvikle og vedlikeholde interne styringsdokumenter. 	<ul style="list-style-type: none"> Reviderte en rekke styringsdokumenter, herunder direktiv for inngåelse og oppfølging av tredjeparter, revisjon av tredjeparter, og varslingsdirektivet. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre og videreutvikle revisjonsprogram for revisjon av tredjeparter. Gjennomgang, revidering og etablering av nye styringsdokumenter. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre og videreutvikle program for revisjon av tredjeparter. Kontinuerlig vurdere revisjon og behov for etablering av nye styringsdokumenter.
<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre risikoanalyser, interne kontroller og revisjoner for å bekrefte etterlevelse av lover, regler og interne rutiner. Implementere risikoreducerende tiltak ved behov. Forsterke internkontrollfunksjonen i vår compliance-avdeling. 	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeidet og gjennomført revisjonsprogram for revisjon av 19 tredjeparter (finansielle og ikke-finansielle compliance-temaer). Gjennomført risikovurdering for alle forretningsområder samt for hele konsernet gjennom en detaljert gjennomgang og vurdering av alle compliance-risikoer i selskapet med påfølgende handlingsplan. Ferdigstilt revisjonsprogram for eksportkontroll og gjennomført revisjon i forsvarsdelen av selskapet. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføre og videreutvikle vårt IDD-program for forretningspartnere. Gjennomføring av revisjoner av tredjeparter. Gjennomføring av revisjonsprogram innen eksportkontroll i den maritime delen av selskapet vårt, samt enkelte utvalgte datterselskaper. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre og videreutvikle vårt IDD-program for forretningspartnere. Videreføre kontinuerlig revisjonsprogram av tredjeparter. Gjennomføre revisjonsprogram innen eksportkontroll.

▶ Mål for 2020 – hva sa vi?	Status 2020 – hva gjorde vi?	Mål for 2021 – 1 år	Mål for 2021–2025 – 5 år
<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle og gjennomføre kontinuerlig opplæring. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomførte følgende opplæring; e-læring distribuert til alle nyansatte, klasseromsundervisning i risikobasert opplæring for tredjeparter og salgspersonell, relevant personell har gjennomført eksportkontrollopplæring, spesialtilpasset opplæring for ledelse og nye styremedlemmer. Utarbeidet nye e-læringsmoduler for antikorrupsjon og dedikert e-læring for tredjeparter. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennomføring av opplæringsplan som er basert på behov og risikovurderinger. Oppdatere hele e-læringsplattformen for compliance. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre en kontinuerlig opplæring basert på behov og risiko.
<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde og videreutvikle gode samarbeidsformer med forretningspartnere og andre eksterne parter. 	<ul style="list-style-type: none"> Medlemskap i Ifbec, Transparency Int. MACN, FSIs interessegrupper for eksportkontroll og antikorrupsjon. Samarbeid og nettverk med andre selskaper innen personvern, eksportkontroll og antikorrupsjon. 	<ul style="list-style-type: none"> Vedlikeholde og videreutvikle gode samarbeidsformer med forretningspartnere og andre eksterne parter. Samarbeid og nettverk med andre selskaper innen personvern og antikorrupsjon. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre, vedlikeholde og videreutvikle gode samarbeidsformer med forretningspartnere og andre eksterne parter. Videreføre samarbeid og nettverk med andre selskaper innen personvern og antikorrupsjon.
<ul style="list-style-type: none"> Videreutvikle insentiver og KPI-er for etikk, samt interne prosesser og tiltak for reaksjoner og konsekvenser av uønsket adferd. 	<ul style="list-style-type: none"> Etikk og integritet inngår i våre lederevalueringssystemer. 	<ul style="list-style-type: none"> Utvikle insentiver og KPI-er for etikk, samt interne prosesser og tiltak for reaksjoner og konsekvenser av uønsket adferd. 	<ul style="list-style-type: none"> Videreføre og videreutvikle arbeidet med insentiver og KPI-er for etikk, samt interne prosesser og tiltak for reaksjoner og konsekvenser av uønsket adferd.
<ul style="list-style-type: none"> Fortsette å kommunisere en klar og tydelig "Tone at the Top" til alle ledere på alle nivåer. 	<ul style="list-style-type: none"> Etikk og compliance er en viktig del av ledelsesmøter og firmapresentasjoner. Klart uttalt nulltoleranse for korrupsjon. Eget Etisk Råd for vurdering og evaluering av KONGSBERGs verdigrunnlag og etiske retningslinjer. 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunisere en klar og tydelig "Tone at the Top" til alle ledere på alle nivåer, med spesielt fokus på mellomledere. 	<ul style="list-style-type: none"> Fortsette å kommunisere en klar og tydelig "Tone at the Top" til alle ledere på alle nivåer.

VI STØTTER BÆREKRAFTIG INDUSTRIELL TRANSFOR- MASJON



Bærekraftig innovasjon

KONGSBERG investerer årlig betydelige ressurser i forskning og utvikling og innovasjon av bærekraftige løsninger, og viser ved det vår langsiktige forpliktelse til bærekraft-agendaen. Våre viktigste bidrag er å benytte vår teknologi, evner og kompetanse for å utvikle stadig mer klimavennlige løsninger for våre kunder, med fokus på industriell effektivitet samtidig som de styrker sikkerhet og pålitelig drift.

I tillegg til våre investeringer i bærekraftig FoU, investerer vi tungt i markedsføringen av våre innovative løsninger, og i å støtte våre kunder i overgangen til mer miljøvennlige produkter og løsninger. Vi har en praktisk og

proaktiv tilnærming for å sikre at de bærekraftige alternativene er lett tilgjengelige og kan implementeres raskt, slik at de kan levere et positivt miljøbidrag så snart som mulig. ▶

► Forskning og utvikling

KONGSBERG investerer betydelige midler i oppgradering av den eksisterende produktporteføljen og i utvikling av nye produkter. Oppgradering og forbedringer av produktporteføljen legger stor vekt på å sikre at våre kunder har tilgang til nye utgaver når de har behov for det. I tillegg er det også viktig å investere i dagens produkter for å sikre at de kan produseres og vedlikeholdes gjennom hele levetiden.

I de siste årene har KONGSBERG brukt mellom en tredjedel og halvparten av våre FoU-investeringer på utvikling og innovasjon av nye produkter og tjenester, og for 2020 utgjorde det ca. MNOK 1.350 (950). En betydelig andel av dette, ca. MNOK 400 (350), ble brukt på produkter og områder vi kategoriserer som bærekraftig innovasjon. Vi fortsetter denne strategiske satsningen, samtidig som vi videreutvikler våre metoder for kategorisering av økonomiske aktiviteter i henhold til EUs klassifiseringsforordning (taksonomi), både som

en driver for teknologiutvikling, og for å forberede oss for nye rapporteringskrav.

Bærekraftig innovasjon for maritim sektor

Den maritime sektoren bidrar med over 3 prosent av det globale klimagassutslippet, og forårsaker annen forurensning og miljøkonsekvenser som for eksempel at skip kan transportere fremmede arter i ballastvann til steder hvor de kan utrydde lokale plante- og dyrearter. KONGSBERG ønsker å finne innovative, grønne og revolusjonerende løsninger, basert på vår brede maritime ekspertise og styrken av strategiske partnerskap. *HullSkater*-prosjektet er et av mange gode eksempler, hvor Kongsberg Maritime og Jotun har utviklet en revolusjonerende robotløsning for skrogrensing. *HullSkater* har et potensial for å redusere 10 millioner tonn CO₂ per år ved å redusere motstanden i vannet fra groing, hvis 25 prosent av skip benytter denne løsningen innen 2030. Dessuten kan *HullSkater*

redusere store mengder forurensning av mikroplast og giftige kjemikalier fra bunnstoff for skip, samt minske risikoen for å overføre uønskede organismer transportert til steder der de ikke hører hjemme.

Økt sikkerhet og trygghet på sjøen

Vanguard-fartøyet er designet for å oppfylle kystnasjoners behov for både militære og sivile oppgaver, som søk og redning, havne- og objektsikring, havbunnsobservasjon, myndighet og suverenitetshevdelse, deteksjon og adgangs-kontroll, samt ubåt- og minejakt. Vanguard vil være en modulbasert løsning og derfor meget tilpasningsdyktig, og i stor grad basert på sivil og kommersiell skipsdesign kombinert med fleksible, militære oppdragspakker. Dette innebærer betydelige kostnads- og miljøbesparelser sammenliknet med tradisjonelle og skreddersydde militære løsninger som er tilgjengelig i dag.

► Kongsberg Maritime og Jotun har utviklet en revolusjonerende robotløsning for skrogrensing.





◀ Kongsberg Maritime og Massterly vil utstyre og operere to autonome nullutslipps-skip for ASKO.

► En reise til nullutslippstransport

Vi leverer systemer for integrert maritim automasjon og navigasjon, laststyring og sensorer til handelsflåte- og passasjermarkedet. Våre brosystemer sørger for sikker og effektiv skipsfart for fartøyer globalt. Våre hybridløsninger og kontroll- og overvåkingsteknologi fortsetter å gjøre skip mer effektive, og driften smartere og mer lønnsom med redusert drivstofforbruk. Et eksempel på dette er ASKO-prosjektet, der Kongsberg Maritime og Massterly vil utstyre og operere to autonome nullutslipps-skip for ASKO. Disse fartøyene vil erstatte 2 millioner kilometer med lastebiltransport, noe som sparer ca 5.000 tonn CO₂-ekvivalenter årlig.

Bærekraftig havforvaltning

Mat og liv under vann er helt sentrale elementer i FNs bærekraftsmål. Teknologiselskaper som KONGSBERG er svært viktige for at ressursutnyttelsen av havene skjer på en bærekraftig måte, og vi ser store muligheter og har klare ambisjoner om at "havromseksperter" KONGSBERG skal være en viktig partner for å utnytte dette potensialet. Vi investerer i løsninger for offshore oppdrettsnæring som vil

gjøre det mulig å flytte merder lenger ut fra kysten, som reduserer lokal forurensning og bedrer fiskehelsen. Vi utvikler også løsninger som øker innsikten i utviklingen av fiskeressursene i havet, noe som igjen bidrar til å bekjempe overfiske. Vi er en verdensledende produsent av vitenskapelige instrumenter for fiskeriforskning. Våre enkelt- og flerstråle ekkolodd og sonarer brukes på forskningsfartøyer over hele verden, og vitenskapsmenn bruker vår teknologi og nøyaktige måleresultater.

Gjennom partnerskapet i FNs Global Compact – Action Platform for Sustainable Ocean Business har vi deltatt i utviklingen av prinsippene for bærekraftig hav med den hensikt å gi et rammeverk for ansvarlig forretningspraksis på tvers av sektorer og geografiske områder. Vi er også rådgiver for FNs høynivåpanel for bærekraftige hav. Les mer om dette på FNs websider www.unglobalcompact.org/take-action/action-platforms/ocean.

Romovervåking for å sikre jordas helse

KONGSBERG har en omfattende produkt- og tjenesteportefølje innenfor romfart, fra satellitt-

lastesystemer og oppskytingsprodukter til antenner og bakkestasjoner. Mange av løsningene våre brukes rutinemessig til jordobservasjon og overvåking, fra deteksjon av oljesøl, sporing av ulovlig fiske til analyse av is i arktiske områder. Som et eksempel vil vårt tilknyttede selskap KONGSBERG Satellite Services sammen med partnerne Planet og Airbus levere satellittbaserte optiske bilder for avskotting, overvåking og kontroll til Norges internasjonale klima- og skoginitiativ (NICFI).

En grønnere energibransje

KONGSBERG har omfattende erfaring innen automatisering, analyse og sensorer. Vi tilbyr energibransjen applikasjoner og funksjoner for smart data og beslutningsstøtte. Vi utvikler også kontinuerlig vår kompetanse og våre produkter innen digitale løsninger som tar sikte på å øke driftseffektiviteten, sikkerheten og påliteligheten til energianlegg og operasjoner.

BÆREKRAFTIG INNOVASJON

EUs forskningsprogram Horizon 2020 – KONGSBERGs bidrag i flaggskipsprosjekter

KONGSBERG har deltatt i flere forskningsprosjekter for miljø og klima i løpet av 2020, med tema sikker og bærekraftig sjøtransport. Vi har en unik posisjon innen maritim systemintegrasjon og automatisering, som gjør oss til en relevant samarbeidspartner i disse viktige forskningsprosjektene.

HYSEAS – Verdens første sjøgående hydrogendrevne RoPax-ferge og en forretningsmodell for europeiske øyer

Prosjektet bygger og tester fartøyets hybride brenselcellekraftsystem i full skala og utarbeider spesifikasjonene for drivstoff-infrastruktur som vil påvirke overgangen til nullutslipp sjøtransport i Europa. Total finansiering for prosjektet er MEUR 12,3.

AUTOSHIP – Autonom Maritim initiativ for europeiske farvann

Prosjektet svarer på EUs behov for å øke kombinerte transporttyper og avlaste veitrafikk på land. Det vil utvikle, utstyre og drifte fullskala autonome operasjoner for to fartøy og tilhørende landkontrollinfrastruktur. Prosjektet vil også akselerere den fremtidige adopsjonen og kommersialiseringen av autonom skipsfart. Total finansiering for prosjektet er MEUR 20,1.

NEXUS – Grønnere vindoperasjoner til havs

Hovedmålet med NEXUS-prosjektet er å utvikle nye Service Operation Vessel (SOV) design- og forretningskonsepter for å imøtekomme de presserende og økende behovene til offshore vindvirksomhet og -industri. Prosjektet har som mål å redusere vedlikeholdskostnadene for vindparker og dermed sikre veksten i offshore vindkraftsektor. Ny design vil bidra til en reduksjon i CO₂-utslipp på 30 prosent sammenlignet med eksisterende fartøy. Total finansiering for prosjektet er MEUR 3,3.



SIKKERHET, MANGFOLD OG KOMPETANSE



Helse, Miljø, Sikkerhet og våre medarbeidere

KONGSBERG er en kunnskaps- og kompetansebedrift hvor våre ansatte er vår største verdi. Vårt mål er å være en sikker, attraktiv og utviklende arbeidsplass for å tiltrekke oss et mangfold av riktig kompetanse og forvalte denne i all vår internasjonale virksomhet.

Vår posisjon

KONGSBERG har en unik og sterk bedriftskultur som er utviklet over mange år. I 2020 ble selskaps verdier revitalisert, som en del av det kontinuerlige forbedringsarbeidet vårt. Dette for å etterkomme den økende etterspørselen etter bærekraftige

løsninger og ansvarlig forretningspraksis som vi møter hos våre interessenter.

Over hele verden har KONGSBERG ønsket mange nye kolleger velkommen de siste årene. Vi går inn i nye markeder og møter økt konkurranse. En av våre viktigste ressurser i denne

KONGSBERGs mål for Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) er at ingen ulykker eller tap av liv skal skje med våre medarbeidere, besøkende, kunder eller samarbeidspartnere i vår globale virksomhet.

- ▶ situasjonen er styrken som ligger i vår klare gruppeidentitet, vår visjon og våre verdier. Derfor lanserte vi en prosess for å revitalisere verdiene våre på selskapets årlige strategimøte i 2020.

KONGSBERGs mål for Helse, Miljø og Sikkerhet (HMS) er at ingen ulykker skal skje med våre medarbeidere, besøkende, kunder eller samarbeidspartnere i vår globale virksomhet, ei heller tap av liv. For å realisere dette målet arbeider KONGSBERG kontinuerlig med å bygge en sterk HMS-kultur.

Vi skal alltid la sikkerhet komme først, og våre medarbeidere og samarbeidspartnere har stoppordre dersom arbeidet går ut over sikkerheten. Vi har alle et personlig ansvar og jobber sammen for det grunnleggende prinsipp at HMS-arbeidet skal være forebyggende.

Tiltak for å bidra til økt rapportering av nestenulykker og HMS-observasjoner vektlegges, og er et viktig bidrag til å redusere skader og ulykker. HMS-data samles inn fra alle selskaper i konsernet og rapporteres til konsernledelsen og styret hvert kvartal.

Gjennom hele Covid-19-pandemien har det blitt jobbet kontinuerlig for å beskytte liv og helse i konsernet. Det sentrale kriseteamet og kriseteamene i

forretningsområdene har samarbeidet tett, hvor rundt 20 dedikerte medarbeidere har jobbet med analyser, risikovurderinger og tiltak. Hovedfokuset har vært å legge forholdene til rette for å sikre forsvarlig drift i konsernet. Kriseteamet har løpende innrapportert status og anbefalinger til konsernledelsen.

I 2020 ble en felles global HMS-kampanje rullet ut for å skjerpe fokuset på mental helse og velvære via årets "Global HSE day". Gjennom året er det gjennomført ulike opplæringstiltak og kampanjer som, med bakgrunn i gjennomførte risikoanalyser og hendelser som har skjedd, medvirker til å forebygge at nye hendelser skjer og vil fremme en god HMS-kultur. Utstrakt bruk av hjemmekontor har medført at man har tatt i bruk diverse digitale læringsplattformer for å sikre opplæring i tider hvor man ikke kan være fysisk tilstede på arbeidsplassen.

Vi jobber målrettet for å hindre diskriminering og trakassering. I vår globale medarbeiderundersøkelse var det ingen av de ansatte som rapporterte at de har blitt diskriminert eller hadde opplevd trakassering. Under-søkelsen bekreftet også at vår varslingskanal er godt kjent blant våre ansatte. Vi følger også opp med regelmessige målinger av arbeidsmiljøet generelt. Vi har

nulltoleranse for uakseptabel adferd og motiverer våre ansatte til å si fra og varsle om slike hendelser.

Vi støtter og respekterer internasjonale menneske- og arbeidstakerrettigheter som fastslått i FNs menneskerettighetserklæring, FNs konvensjon om barns rettigheter, ILO-kjernekonvensjoner (International Labour Organization) og OECDs retningslinjer for multinasjonale foretak.

Ledelse i KONGSBERG handler om å skape verdier og å oppnå resultater gjennom andre. Nøkkelen til suksess ligger i kombinasjonen av godt lederskap og dedikerte medarbeidere. Lederen skal utøve sitt lederskap basert på våre verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper. Våre ledere skal skape et miljø der våre ansatte trives og kan lykkes med de strategiske prioriteringene. Med bakgrunn i dette har vi Leadership@KONGSBERG som skal bidra til å tydeliggjøre og kvalitetssikre prosesser for målsetting, måloppfølging og evaluering av alle våre ansatte. I 2020 har en stor andel av våre ansatte jobbet hjemmefra grunnet Covid-19, derfor har vi prioritert tett oppfølging av medarbeidere og tydelig ledelse.

En viktig forutsetning for å lykkes langsiktig er at KONGSBERG forvalter de

KONGSBERG legger stor vekt på kompetanseutvikling, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle våre ansatte. ▶



- ▶ ansattes kompetanse på en god måte. Konsernet arbeider med økt utveksling av kunnskap og ansatte mellom forretningsområdene. Gode arbeidsprosesser og utviklingsmuligheter er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde gode medarbeidere. KONGSBERG legger stor vekt på kompetanseutvikling, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle våre ansatte. Individuer og team som etterlever våre verdier og demonstrerer ønsket adferd skal verdsettes. Denne kulturen skal bidra til at vi tiltrekker oss de med kompetanse og adferd som løser

morgendagens tekniske utfordringer på en bærekraftig måte. Annethvert år gjennomføres en global medarbeidertilfredshetsundersøkelse som gir selskapet en tilbakemelding på hvordan ansatte opplever arbeidsforhold og arbeidsmiljø.

KONGSBERG skal lønne sine ansatte både etter oppnådde resultater og etter ønsket adferd. Vi skal være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende. KONGSBERG sikrer at alle ansatte har lønn og betingelser i henhold til lokale lover, avtaler og retningslinjer. Prinsippene og

systemene for godtgjørelse til ledende ansatte fastsettes av styret. Styret har et eget Kompensasjonsutvalg som blant annet behandler alle vesentlige forhold knyttet til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte før formell styrebehandling og beslutning.

Mangfold og likestilling er verdiskapende og gir økt konkurransekraft. Det gir større bredde i tankesett og i påvirkning av selskapets strategi og handling. Viktigheten av dette arbeidet reflekteres i vår HR-strategi, og er forankret i konsernledelsen og ▶

Konsernet arbeider med økt utveksling av kunnskap og ansatte mellom forretningsområdene. Gode arbeidsprosesser og utviklingsmuligheter er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde gode medarbeidere.

- ▶ styret, og følges opp i Kompensasjonsutvalget. Vi jobber systematisk og målrettet med å rekruttere og utvikle personer med variasjon i alder, etnisitet og kjønn. Fokus på mangfold reflekteres i profilering, rekruttering og ledelsesutvikling, og følges opp med periodiske målinger.

Målsettingen for 2020 har vært å få flere kvinner inn i lederposisjoner, med fokus på operative stillinger og internasjonal drift. Andelen kvinnelige ledere i KONGSBERG har de siste årene økt, og nå er 23 prosent av våre ledere på nivå 1–3 kvinner. Årsaken til denne økningen er sammensatt, men en viktig nøkkel har vært bevisstgjøring når man ansetter nye ledere. Ett av tiltakene for å motivere kvinner til å søke lederutfordringer er Female Forum. Formålet med forumet er å gi kvinnelige ledere en mulighet til å møtes og bruke nettverket som et virkemiddel. Det er også viktig å sette seg ambisjoner og mål, deretter måle

resultater som en driver for endring i adferd. HR-strategien har flere konkrete tiltak som støtter våre målsettinger. Vi har også lykket med å øke kvinneandelen ved rekruttering, i 2020 var den på 27 prosent.

Våre utfordringer

Vi opererer i rundt 40 land, og sikkerhet og beredskap for vårt personell er førsteprioritet. Våre etiske retningslinjer gir klare føringer for hvordan vi utfører vårt arbeid uavhengig av land og region. Ansvarlig drift gir oss lisens til å operere og er vesentlig for vår eksistens og vårt omdømme. Vår vekst internasjonalt innebærer etableringer av allianser med nye partnere og bruk av nye leverandørkjeder som betyr økt oppmerksomhet knyttet til håndtering av menneske- og arbeidstakerrettigheter.

I en urolig verden med bredt trusselbilde kreves høyere grad av sikring av vår informasjon og våre immaterielle rettigheter. Vi er

avhengige av lojale ansatte som etterlever våre krav til konfidensialitet og integritet. Risikostyring og sårbarhetsanalyser bidrar til sikring på rett nivå.

Digitalisering og stadig raskere teknologisk utvikling krever en kontinuerlig kompetanseheving av våre ansatte og setter nye og andre krav til morgendagens kunnskapsbehov. KONGSBERG er et globalt selskap med ansatte lokalisert over hele verden, som gir stor variasjon i språk, kultur og etnisitet. Det stiller krav til effektiv og god ledelse. Kunnskapsdeling og samarbeid i nettverk på tvers av etablerte strukturer gir merverdi for selskapet og forventes å øke som en etablert arbeidsform.

Vi må sørge for å kommunisere effektivt og tidsriktig både internt og eksternt. Dette skal gjenspeiles i vår profil både på sosiale medier, og det opplevde inntrykk andre har i møte med alle våre ansatte.

KONGSBERG ønsker å motivere flere jenter til å ta utdanning innen teknologifag.



MÅL OG AKTIVITETER

Mål:

Vi skal videreutvikle vår globale organisasjon og aktivt søke bredde og mangfold som skaper et miljø og en kultur hvor alle føler seg inkludert

Mål for 2020 – hva sa vi?

Status 2020 – hva gjorde vi?

Mål for 2021 – 1 år

Mål for 2021–2025 – 5 år

Mål for 2020 – hva sa vi?	Status 2020 – hva gjorde vi?	Mål for 2021 – 1 år	Mål for 2021–2025 – 5 år
<p>VERDIER</p> <ul style="list-style-type: none"> Invitere alle ansatte til å si sin mening om våre verdier gjennom en elektronisk undersøkelse. Revitalisere våre verdier for å møte endringer i samfunnet og forventninger fra våre ansatte. 	<ul style="list-style-type: none"> Alle ansatte ble invitert til å si sin mening om våre verdier gjennom en elektronisk undersøkelse. Alle avdelinger i konsernet har gjennomført workshoper. 	<ul style="list-style-type: none"> Videre oppfølging av diskusjon med tilhørende aksjoner fra workshops i 2020 på avdelingsnivå. Alle ansatte mottar en elektronisk undersøkelse om effekten av workshops i 2020. Kontinuerlig vurdering av behov for opplæring av nyansatte i 2021. 	<ul style="list-style-type: none"> Kontinuerlig vurdere behov for opplæring og oppmerksomhet om våre verdier. Bruke verdiene aktivt i vårt lederevalueringsverktøy. Bruke verdiene aktivt i profilering og rekruttering.
<p>MANGFOLD OG LIKESTILLING</p> <ul style="list-style-type: none"> Kongsberg Gruppen ønsker å bidra til økt inkludering i arbeidslivet. Vår målsetting er å ha minst 20 personer på arbeidstrening. Målsettingen for andel andre nasjonaliteter enn norsk i ledergruppene er 14 prosent. Målsettingen for andel kvinnelige ledere er 22 prosent, og for kvinnelige operative ledere er det 15 prosent. 	<ul style="list-style-type: none"> Grunnet Covid-19 ble det redusert adgang til å ha personer på arbeidstrening. Vi hadde i 2020 8 personer på arbeidstrening. Vi har en andel på 27 prosent av ledere på nivå 1-3 som ikke er norske. Andel kvinnelige ledere er 23 prosent på nivå 1-3, og 16 prosent for operative ledere. 	<ul style="list-style-type: none"> Målsettingen for andel kvinner av total arbeidsstyrke er minimum 21 prosent. Målsettingen for andel kvinnelige ledere på nivå 1-3 er minimum 22 prosent. Målsettingen for andel ledere som ikke er norske på nivå 1-3 er 27 prosent. Målsettingen er å ha minst 20 personer på arbeidstrening. Vår målsetting er 100 prosent likelønn mellom kjønnene. Vi vil kartlegge og rapportere på likelønn fra 2021. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi skal jobbe systematisk og målrettet med å rekruttere, utvikle og beholde personer med variasjon i alder, etnisitet og kjønn. Fokus på mangfold reflekteres i profilering, rekruttering og ledelsesutvikling, og overvåkes med periodiske målinger og oppfølginger.

Mål for 2020 – hva sa vi?

Status 2020 – hva gjorde vi?

Mål for 2021 – 1 år

Mål for 2021–2025 – 5 år

<p>HMS</p> <ul style="list-style-type: none"> Gjennom erfaringsutveksling og samarbeid på tvers i konsernet bidra til kontinuerlig forbedring i HMS-arbeidet. Forbedring av HMS KPI mål fra oppnådd resultat i 2019. Ytterligere forbedring og effektivisering av rapporteringsprosessen. 	<ul style="list-style-type: none"> Covid-19-pandemien har blitt løpende analysert og håndtert for å beskytte liv og helse i 2020. For å sikre optimal erfaringsutveksling, risikovurdering og samarbeid på tvers i konsernet ble det opprettet et sentralt kriseteam, samt kriseteam i forretningsområdene. Vi har forbedret HMS KPI i forhold til 2019-tall med en nedgang i antall fraværsskader på 13 prosent, og TRI verdien har en nedgang på 27 prosent. Økt fokus og kampanjer rettet mot proaktiv rapportering har bidratt til en økning i HMS-rapporteringer med 76 prosent. Vi har etablert og rullet ut en global HMS-kampanje for å skjerpe fokuset på mental helse og velvære. 	<ul style="list-style-type: none"> Gjennom erfaringsutveksling og samarbeid på tvers i konsernet bidra til kontinuerlig forbedring i HMS-arbeidet. Forbedring av HMS KPI-mål fra oppnådd resultat i 2020. Oppdatere global HSE guidelines i tråd med konsernets utvikling. Ytterligere forbedring og effektivisering av et globalt og enhetlig rapporteringssystem. 	<ul style="list-style-type: none"> Kontinuerlig forbedringsarbeid som sikrer våre mål og KPIer for HMS-området.
<p>UTVIKLE ORGANISASJONEN</p> <ul style="list-style-type: none"> Minst 90 prosent gjennomføringsgrad når det gjelder medarbeider-samtaler. Implementere prosess for strategisk planlegging av arbeidsstyrken og kompetansebehov for konsernet. 	<ul style="list-style-type: none"> Vi hadde en gjennomføringsgrad på 91 prosent når det gjelder medarbeidersamtaler. Vi har startet på arbeidet for strategisk planlegging av arbeidsstyrken og kompetansebehov i 2020 og vil videreføre målet til 2021. 	<ul style="list-style-type: none"> Minst 90 prosent gjennomføringsgrad når det gjelder medarbeider-samtaler. Utarbeide plan for fremtidig teknisk og adferdsmessig kompetansebehov. 	<ul style="list-style-type: none"> Etablere og implementere strategi for kontinuerlig kompetanseheving av våre ansatte med fokus på strategisk kompetanse, digitalisering og økt globalisering.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Håndtering av Covid-19-pandemien i Kongsberg Gruppen

Gjennom hele Covid-19-pandemien har vi jobbet kontinuerlig for å beskytte liv og helse for alle våre ansatte verden over, og for å bidra til at forretningsdriften i konsernet kunne opprettholdes. Vi så tidlig at dette kunne bli en meget alvorlig situasjon som kunne påvirke vår drift, og etablerte derfor umiddelbart kriseberedskap da det kom inn signaler om virusutbrudd i Asia i februar 2020. For å sikre best mulig gjennomføring og samhandling i konsernet ble det opprettet et sentralt kriseteam ledet fra konsernledelsen som ble supplert av lokale kriseteam i våre forretningsområder. Kriseteamene har samarbeidet tett og løpende under hele pandemiens varighet for å sikre at man til enhver tid har kartlagt behovet for nødvendige tiltak, kapasitet, kommunikasjon, opplæring i smittevern og ressurser til driftskritiske operasjoner og prosjekter. Arbeidet med håndtering av krisen har gitt oss viktig læring for å håndtere eventuelle andre kriser som måtte oppstå i fremtiden.

Vi har innført smitteverntiltak ved alle våre lokasjoner, og tilrettelagt for arbeid fra hjemmekontor i størst mulig grad. Dette har bidratt til å forhindre smitteutbrudd på arbeidsplassene. Særlig har dette vært viktig i land med høy grad av smitte og dårligere utbygd lokalt smittevern. Deler av vår virksomhet er definert som samfunnskritiske virksomheter. Som følge av dette har den delen av arbeidsstyrken som ikke har hatt mulighet til å utføre oppgaver fra hjemmekontor i stor grad hatt anledning til å møte på arbeidsplassen og gjennomføre oppgavene tilnærmet som normalt så lenge nødvendige tiltak opprettholdes.

Vi har utviklet en god digital møtekultur. Våre ledere har blitt trent i digital ledelse, og vi har hatt tett oppfølging av våre ansatte under pandemien. Vi har ikke mottatt signaler gjennom våre rapporteringsrutiner eller varslingsystemer om negative hendelser eller utfordringer med hensyn til menneskerettigheter fra noen av våre selskaper.

Vi har gjennomført et mindre antall nødvendige permisjoner, særlig gjaldt det i starten av pandemien, før vi fikk full oversikt over situasjonen. KONGSBERG har på det meste hatt om lag 750 ansatte permittert som følge av situasjonen rundt Covid-19. Ved utgangen av 2020 var de fleste av disse tilbake i arbeid.

I tillegg til å beskytte liv og helse har vi løpende vurdert risiko og tiltak for å sikre gjennomføring av driftskritiske operasjoner og prosjekter, inklusive IT-systemer og datasikkerhet i alle land hvor vi har forretningsdrift. Til sammen har tiltakene sikret arbeidsmiljøet og opprettholdt forretningsdriften igjennom hele pandemien uten vesentlige negative konsekvenser for våre kunder eller samarbeidspartnere.

NÆRINGSLIV OG ANSVAR



Menneskerettigheter

KONGSBERG respekterer alle internasjonalt anerkjente menneskerettigheter, som fastsatt i våre forretningsetiske retningslinjer. Brudd på menneskerettighetene skal ikke forekomme i vår virksomhet.

Vår posisjon

Våre krav til egen virksomhet og vår leverandørkjede er nedfelt i våre forretningsetiske retningslinjer vedtatt av vårt styre, samt våre prinsipper for leverandøradferd og våre interne obligatoriske styringsdokumenter for gjennomføring av risikovurdering og risikoreduserende tiltak i egen virksomhet, som er vedtatt av vår konsernledelse.

KONGSBERG støtter og vil arbeide for å overholde intensjonene nedfelt i:

- FNs menneskerettighetserklæring
- FNs barnekonvensjon
- ILO-konvensjonene
- FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP)
- OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper
- FNs Global Compact

KONGSBERG erkjenner at vi har et selvstendig ansvar for å respektere menneskerettigheter. Dette gjelder uavhengig av hvor vi har virksomhet, og er særlig viktig i stater som ikke sikrer menneskerettighetene.

- ▶ • Rapporteringskrav i henhold til Global Reporting Initiative (GRI)

UNGP er en rådende internasjonal standard for hvordan bedrifter bør forholde seg til menneskerettighetene. KONGSBERG vil tilstrebe å overholde UNGP, og forplikter oss til kontinuerlig forbedring av vår risikovurdering og rapportering på menneskerettigheter. Vi erkjenner at vi har et selvstendig ansvar for å respektere menneskerettigheter. Dette gjelder uavhengig av hvor vi har virksomhet, og er særlig viktig i stater som ikke sikrer menneskerettighetene.

KONGSBERG etterlever prinsippene for næringsliv og menneskerettigheter ved å:

- Følge lover og regler i de land vi er aktive i.
- Være kjent med og benytte oss av FNs veiledende prinsipper og OECDs retningslinjer i utviklingen av strategier for ansvarlig forretningsdrift der det er relevant.
- Kartlegge risiko på menneskerettighetsområdet tilpasset selskapets virksomhet.
- Benytte oss av prinsippene "følg eller forklar" og vesentlighetsprinsippet.

KONGSBERG har identifisert følgende områder hvor vi har spesielt fokus med hensyn til menneskerettigheter:

- Et godt, trygt og sikkert arbeidsmiljø.

- Ikke akseptere barnarbeid og tvangsarbeid.
- Ikke-diskriminering basert på kjønn, etnisitet, religion, seksuell legning etc.
- Akseptabel arbeidstid og lønnsvilkår.
- Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger, eller friheten til å velge sine representanter.
- Respekt for menneskerettigheter i de samfunnene der vi driver virksomhet. Dette innebærer å respektere menneskerettighetene til personer utenfor vår organisasjon, som kan bli påvirket av vår forretningsvirksomhet.

For disse områdene vil KONGSBERG identifisere de mest vesentlige menneskerettighetsrisikoene, som vil være kjernen i vår årlige risikovurdering og rapportering på menneskerettigheter. Risikoområdene vil revideres og oppdateres kontinuerlig, i tråd med risikobildet.

KONGSBERG vil kontinuerlig utføre risikovurderinger på menneskerettigheter, og basert på disse gjennomføre forebyggende og risikoreducerende tiltak for å unngå å forårsake eller bidra til alvorlige menneskerettighetsbrudd.

Dersom det avdekkes alvorlige menneskerettighetsbrudd, eller høy risiko for slike, rapporteres det til nærmeste leder og til Compliance Officer, og håndteres fra sak til sak.

KONGSBERG vil rapportere status for menneskerettigheter årlig, som en del av vår bærekraftrapportering. Rapporteringen skal omfatte:

- En oversikt over KONGSBERGs mest vesentlige menneskerettighetsrisikoer.
- Eventuell avdekking av alvorlige menneskerettighetsbrudd tilknyttet de vesentlige risikoene, inklusive status fra forretningsområdene og fra leverandørkjeden.
- En oversikt over forebyggende og risikoreducerende tiltak iverksatt, knyttet til hver vesentlige menneskerettighetsrisiko.

Governance

KONGSBERGs styringssystem er utformet for å fange opp et bredt spekter av risikoer knyttet til vår virksomhet, inkludert risikoer knyttet til politisk og militær ustabilitet i landene vi opererer i, samt vilkår som avviker fra våre forretningsetiske retningslinjer.

Ledelsens godkjenning av betydelige tilbud, kontrakter og rammekontrakter

Alle tilbud som innebærer risikoer knyttet til politisk og militær ustabilitet, samt vilkår som avviker fra våre forretningsetiske retningslinjer, gjennomgår en omfattende risikovurdering. Dette inkluderer en uavhengig vurdering av menneskerettighetsrisikoer, gjennomført av ▶

- Compliance-organisasjonen, som må godkjennes av styringsgruppen (ESG) i forretningsområdet. Tilbud som medfører vesentlig risiko forbundet med etterlevelse av lover og standarder, må også godkjennes av konsernets styre.

Leverandørkjeden

Vi forventer at våre leverandører holder samme standard som oss, og har nedfelt våre krav i "Prinsipper for leverandøradferd". Dette er en del av våre leverandøravtaler, og vi gjennomfører revisjoner i vår leverandørkjede som også omfatter menneskerettigheter. Vi har hatt oppmerksomhet om risiko for menneskerettsbrudd i vår leverandørkjede grunnet Covid-19 situasjonen, ingen avvik eller særskilte hendelser er rapportert.

Kommunikasjon med våre interessenter

Vi har hatt møter med noen av våre største finanssamarbeidspartnere i 2020, med hovedtema menneskerettigheter. Vi har årlig

Vår virksomhet er mangfoldig og dynamisk; det er også de tilhørende risikoene. KONGSBERG arbeider kontinuerlig for å identifisere og redusere nye risikoer, og forplikter seg til å forebygge potensiell ulovlig praksis knyttet til våre produkter.

møte med vår største eier, Nærings- og fiskeridepartementet, hvor bærekraft og ESG-temaer behandles, herunder menneskerettigheter. Vi har engasjert oss i Koalisjonen for ansvarlig næringsliv (KAN), som er en bred sammenslutning av næringsliv, fagbevegelse, sivilsamfunn og andre bevegelse som støtter opp om en norsk menneskerettighetslov for næringslivet.

Våre datterselskap og de ansatte engasjerer seg lokalt der vi har virksomhet, f.eks i India hvor datterselskap har etablert CSR-komiteé for støtte og bidrag til lokale tiltak og organisasjoner for utdanning, fattigdomsbekjempelse og prosjekter med særlig fokus på utdanning for jenter.

Våre utfordringer

Produktrisiko

KONGSBERG leverer et bredt spekter av verdensledende teknologi, inkludert marin robotikk og transportløsninger, komplekse integrerte forsvars- og kommunikasjonssystemer, romfarts- og overvåkningsteknologi og digitale økosystemer. Vår virksomhet er mangfoldig og dynamisk; det er også de tilhørende risikoene. KONGSBERG arbeider kontinuerlig for å identifisere og redusere nye risikoer, og forplikter seg til å forebygge potensiell ulovlig praksis knyttet til våre produkter.

Overholdelse av regler for handel og eksport

KONGSBERGs forsvarssystemer og militært utstyr faller inn under det norske eksportkontrollregimet, noe som betyr at de er underlagt strenge reguleringer fra norske myndigheter. Utenriksdepartementet (UD) inkluderer følgende vurderinger ved tildeling av eksportlisenser¹⁾:

- Risikoen for at militært utstyr vil brukes for intern undertrykkelse.

- Risikoen for at eksporten kan provosere, forlenge eller forverre eksisterende væpnede konflikter.
- Kunnskap om at militært utstyr kan brukes til å begå folkemord, kriminalitet mot menneskeheten eller andre krigsforbrytelser.
- Høy sannsynlighet for at det militære utstyret vil føre til brudd på internasjonale bestemmelser om terrorisme eller transnasjonalt organisert kriminalitet.
- Risiko for at militær teknologi eller utstyr selges ulovlig i kjøpslandet.
- Risikoen for at eksporten bidrar til alvorlig kjønnsbasert vold eller annen vold mot kvinner og barn.

KONGSBERG anser det norske eksportkontrollregimet som en integrert del av vår risikovurdering av menneskerettigheter. Overholdelse av norske og internasjonale eksportreguleringer har vår høyeste prioritet. KONGSBERG har etablert spesifikke rutiner og kontrollmekanismer for å ivareta dette, og vi vil arbeide kontinuerlig for å bygge og opprettholde en kultur for etterlevelse av eksportregelverket i hele konsernet.

Vi vil følge opp den norske regjeringens forslag til ny sanksjonslov, som har som formål å sikre at Norge raskt og effektivt kan gjennomføre EUs restriktive tiltak som Norge slutter opp om, i norsk rett. Det gjelder blant annet EUs nye sanksjonsregime mot alvorlige menneskerettighetsovergrep.

¹⁾ Retningslinjer for Utenriksdepartementets behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell, samt teknologi og tjenester for militære formål av 28.2.1992. Sist revidert: 28.11.2014

MÅL OG AKTIVITETER

Mål: Brudd på menneskerettighetene skal ikke forekomme i vår virksomhet

Mål for 2020 – hva sa vi?

Status 2020 – hva gjorde vi?

Mål for 2021 – 1 år

Mål for 2021–2025 – 5 år

- KONGSBERG skal ha et rammeverk for menneskerettigheter i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og retningslinjer.
- KONGSBERG skal redusere risiko for menneskerettsbrudd i egen virksomhet, og i vår leverandørkjede, ved å:
 1. Gjennomføre risikoanalyse for menneskerettigheter i egen virksomhet og iverksette avbøtende tiltak ved behov.
 2. Gjennomføre Due Diligence av leverandører.
 3. Følge opp leverandørene våre.
 4. Følge opp og sikre at våre oppkjøpte selskaper integrerer våre krav og rutiner.
 5. Gjennomføre tilpasset kompetanseheving og opplæring av personell.

- Vi reviderte våre interne retningslinjer for risiko-vurdering og rapportering om menneskerettigheter.
- Risikoanalyse for menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter inngår i våre interne rapporteringsrutiner. På grunn av Covid-19-situasjonen har det i 2020 vært begrensninger i stedlige gjennomganger, og dette har blitt kompensert med utvidet Due Diligence.
- Det har ikke blitt rapportert vesentlige avvik eller brudd på forhold knyttet til disse områdene i 2020 i noen av våre datterselskaper, eller hos noen av våre leverandører.
- Det har blitt gjennomført harmoniseringsprosjekter for oppkjøpte selskaper i 2020 med hensyn til styringssystemer og rutiner.
- Vi har distribuert e-læring til våre leverandører hvor en leksjon særskilt ivaretok menneske- og arbeidstakerrettigheter.
- Det har vært arrangert opplæring av egne ansatte i innkjøpsorganisasjonen. Opplæring av ansatte innen HR-organisasjonen videreføres som mål for 2021.

KONGSBERG skal redusere risiko for menneskerettsbrudd i egen virksomhet, og i vår leverandørkjede, ved å implementere våre retningslinjer for oppfølging av menneskerettigheter:

1. Gjennomføre risikoanalyse på menneskerettigheter i egen virksomhet og iverksette avbøtende tiltak ved behov.
2. Gjennomføre Due Diligence av leverandører.
3. Følge opp leverandørene.
4. Følge opp og sikre at våre oppkjøpte selskaper integrerer våre krav og rutiner.
5. Gjennomføre tilpasset kompetanseheving og opplæring av personell.

- KONGSBERG skal ha et rammeverk for menneskerettigheter i samsvar med de til enhver tid gjeldende lover og retningslinjer.
- KONGSBERG skal minimere risiko for menneskerettsbrudd i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette innebærer at vi:
 1. Fortsetter å implementere våre retningslinjer for oppfølging av menneskerettigheter.
 2. Videreutvikler og distribuerer et opplæringsprogram for våre ansatte og leverandører.



KONGSBERG CYBER SECURITY CENTER

Sikkerhet i KONGSBERG

Sikkerhet er viktig for KONGSBERG og omfatter beskyttelse av informasjon, personell og fysiske eiendeler. For å sikre at vårt arbeid med sikkerhet er både praktisk og effektivt, er det inkludert som en del av KONGSBERGs styringssystem og forretningsstrategi, og er integrert i relevante forretningsprosesser.

Cybersikkerhet

Cybersikkerhet eller digital sikkerhet omfatter håndtering av den risikoen og de sikkerhetsutfordringene som følger av bruk av informasjonsteknologi. Det omfatter både maskinvare, programvare, tjenester, kommunikasjonen mellom dem, og ikke minst strukturerte arbeidsprosesser.

Om vårt forsvar mot cybertrusler

- Vår virksomhet overvåkes nøye og beskyttes av en lagdelt sikkerhetsarkitektur, inkludert omfattende logging og overvåking.
- Vi gjennomfører sikkerhetsopplæring og program for økt bevissthet om disse temaene.
- Vi gjennomfører risikostyring ▶

- ▶ for å balansere forretningsmål, effektivitet og riktig nivå for sikkerhet.
- Vi driver kontinuerlig forbedring av prosessene våre.

Samarbeid om cybersikkerhet

- KONGSBERG baserer seg på tilliten til sine eiere, kunder og forretningspartnere.
- Vi har tett samarbeid med offentlige organer innenfor cybersikkerhets-domenet.
- Vi har aktivt samarbeid med spesielle interessegrupper og ledende myndigheter om informasjonssikkerhet og risikostyring.
- Vi har etablert KONGSBERG Cyber Security Center som et dedikert, felles ressurscenter med fokus på cybersikkerhet.

Utvikling av sikre løsninger for våre kunder

- KONGSBERG har en lang tradisjon for å levere driftskritiske løsninger – forankret i forsvars- og romfartsindustrien, de høyteknologiske industrimiljøene i maritim sektor og olje- og gassindustrien.
- Vi bruker “privacy by design” som et grunnleggende prinsipp i programvareutvikling.
- Vi har strukturerte prosesser for livssyklusstyring. Dette gjør

at vi kan levere tjenester av høy kvalitet og oppfylle sikkerhetskrav.

- Vi har inkludert internasjonalt anerkjent standarder som en del av vår strategi og drift.

Informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerhet består av arbeidsprosesser og prosedyrer basert på ISO 27001 og skal sikre et tilstrekkelig sikkerhetsnivå med hensyn til konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

Informasjon representerer svært viktige eiendeler og verdier for KONGSBERG. Disse verdiene sikrer vi med strukturerte og gode prosesser for informasjonssikkerhet. Vi benytter oss av alle perspektivene for sikkerhet som er angitt i ISO 27001. Dette er implementert i alle forretningsområdene gjennom policyer, prosesser og prosedyrer som til sammen ivaretar alle krav til informasjonssikkerhet som virksomheten stilles overfor. Etterlevelse sikres gjennom omfattende revisjonsprogrammer og overvåking.

Personellsikkerhet

Personellsikkerhet omfatter både forsettlig og utilsiktet risiko for at personer misbruker sin legitime tilgang til KONGSBERGs eiendom for uautoriserte formål.

Personellsikkerheten i KONGSBERG ivaretas ved gode prosesser gjennom hele ansettelsesforholdet eller engasjementet hos KONGSBERG. Dette omfatter alt fra utvelgelsesprosess, avtaler, opplæring, tilgangskontroll og gode prosesser for avslutning.

Fysisk sikkerhet

Fysisk sikkerhet skal beskytte personell, eiendeler og eiendom mot tyveri, skade eller ødeleggelse.

I KONGSBERG oppnår vi god fysisk sikkerhet gjennom en kombinasjon av sikre områder som er fysisk avskjermet for adgang for uvedkommende, systemer for adgangskontroll på alle lokasjoner, soneinndelinger og strenge krav til fysisk sikkerhet rundt IT-tjenester. Dette er krav som også våre underleverandører og partnere må etterleve.

Vi har etablert KONGSBERG Cyber Security Center som et dedikert, felles ressurscenter med fokus på informasjons- og cybersikkerhet.



KVALITET OG SIKKERHET I ALLE LEDD

Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden

Bærekraft og samfunnsansvar i leverandørkjeden omfatter leverandørenes forhold til etiske retningslinjer, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon og klima og miljø. Et systematisk og godt arbeid med samfunnsansvar i leverandørkjeden inngår i vår strategi for ansvarlig forretningsdrift. Dette medvirker til redusert risiko, samt økt kvalitet i verdikjeden.

Vår posisjon

KONGSBERG har over 9.000 leverandører verden over, hvorav ca. halvparten er norske. Det betyr at vi er med på å sikre arbeidsplasser og bygge kompe-

tanse, ikke bare der vi har egne aktiviteter, men også i betydelig grad der vi benytter leverandører. Leverandørene er en viktig del av vår verdiskaping, samtidig som vi er viktige og i mange tilfeller helt ▶

Vi følger opp vårt ansvar gjennom klare krav i våre avtaler med leverandører, samt risikobasert oppfølging og revisjoner.

- ▶ avgjørende for deres verdiskaping. Vi ønsker å samarbeide med leverandører som deler vårt syn og krav til ansvarlig forretningsdrift. Dette er nedfelt i våre "Prinsipper for leverandøradferd" som inngår som en del av våre leverandøravtaler.

Vårt utgangspunkt er at vi har et etisk ansvar for at hele verdikjeden knyttet til våre produkter tilfredsstiller våre krav til bærekraft og samfunnsansvar, mens det juridiske ansvaret bæres av den enkelte leverandør.

Våre utfordringer og muligheter

Det er en utfordring å sikre at alle underleverandører, helt til det siste ledd i verdikjeden, tilfredsstiller våre krav. Vi følger opp vårt ansvar gjennom klare krav i våre avtaler med leverandører, samt risikobasert oppfølging og revisjoner. Våre leverandører forplikter seg til å stille tilsvarende krav til sine underleverandører.

Covid-19 og leverandørkjeden

Da Covid-19-situasjonen brøt ut i februar 2020, etablerte vi en

beredskap for vår globale leverandørkjede, med tiltak for å håndtere den eskalerende pandemien; som å overvåke etterspørsel, løpende risikovurderinger, kommunikasjon med leverandører og for å muliggjøre rask respons og deling av informasjon. Vi har ikke opplevd vesentlige forsinkelser i vår verdikjede, og sammen med våre leverandører har vi greid å opprettholde vår produksjon og leveranser til våre kunder. Vi har hatt oppmerksomhet om at nye risikoer kan oppstå under en slik ▶

▶ KONGSBERG har en stor og variert gruppe av underleverandører som vi samarbeider med for å skape de beste teknologiske produktene.



► krise. Dette relatert til både leveranseaspekt og viktigheten av å sikre ulike alternativer for kritiske anskaffelser, samt den menneskelige siden med tanke på at HMS og menneskerettigheter kan bli satt på prøve i en slik situasjon. Vi har høstet nyttige erfaringer og læring, og økt bruk av digitale kommunikasjonsplattformer gjennom denne krisen. Denne strukturen ble opprettholdt da pandemien spredte seg globalt, og er fortsatt på plass. Den samme tilnærmingen vil vi bruke for eventuelle negative konsekvenser som følge av Brexit.

Et vesentlig område for potensiell risiko i denne perioden har vært virkningen på logistikk og transport av produkter på tvers av landegrensene. Vi har jobbet tett med våre store fraktleverandører, for å identifisere og redusere risiko og minimere negative virkninger for virksomheten, med tiltak som tidlig bestilling og fleksibel bruk av transportmetoder. I tillegg ble det etablert bufferlager for noen kritiske komponenter for å sikre leveranseskra.

Vårt hovedfokus i perioden var å overvåke potensiell leverandørrisiko og minimere eventuelle forstyrrelser i leveransene. Vi har

samarbeidet med lokale myndigheter i land som har vært under nedstengning, for å sikre at leverandørene kunne operere i denne perioden. Vårt program for leverandørrevisjoner og egen-erklæringer for samfunnsansvar har fortsatt så langt som mulig under pandemien, med gjennomføring av "desk-top"-revisjoner der reising ikke har vært mulig.

Vi har innført adgangs-kontroll, hvor leverandører med bekreftet tilgang til våre anlegg har blitt pålagt å overholde det respektive lands retningslinjer og anbefalinger for håndhygiene, holde sosial avstand etc., og sikre at deres ansatte er opplært og følger dette ved arbeid for oss. Vi har pålagt alle eksterne besøkende å fylle ut et Covid-19-besøkserklæringskjema før inngang til våre lokaler.

Risikoprofil og risikovurderinger

Våre 50 største leverandører utgjør ca. 64 prosent av vårt totale innkjøp av varer og tjenester.

Av våre 50 største leverandører utgjør europeiske leverandører ca. 77 prosent, av disse utgjør norske leverandører 44 prosent.

Våre forretningsområder har etablert prosesser og systemer

for å risikovurdere våre leverandører. Vi deler inn vår totale leverandørportefølje i ulike risikoklasser hvor blant annet volum på innkjøp, land, og i hvor stor grad vi er avhengig av de varer og tjenester vi kjøper, utgjør vurderingsfaktorer. Risikovurderingen omfatter eksisterende og nye leverandører og inkluderer vurderinger av miljøforhold, menneske- og arbeidstakerrettigheter, HMS, forretningsetikk og antikorrupsjon. Basert på resultatet av den innledende risikovurderingen, følges leverandørene opp med ytterligere vurderinger og eventuelle tiltak og revisjonsbesøk. Leverandører som på grunn av innledende risikovurderinger ble fulgt nærmere opp utgjorde i 2020 ca. 15 prosent av vår totale leverandørportefølje. Alle identifiserte forhold som ble kategorisert med høy risiko ble avklart og konkludert innenfor gitte tidsfrister.

I 2020 ble det gjennomført fem revisjoner av våre leverandører, dette var færre enn planlagt på grunn av Covid-19 situasjonen. For 2021 har vi planlagt med 17 revisjoner. Vi vil fortløpende vurdere utviklingen av Covid-19-pandemien, og tilpasse gjennomføringen.

- Vi har over 9.000 leverandører verden over.
- Våre 50 største leverandører utgjør ca. 64 prosent av vårt totale innkjøp av varer og tjenester.
- Av våre 50 største leverandører utgjør europeiske leverandører ca. 77 prosent, og av disse utgjør norske leverandører 44 prosent.

MÅL OG AKTIVITETER

Mål:

Å sikre en ansvarlig leverandørkjede, særlig med hensyn til miljø,
klima og menneskerettigheter

Mål for 2020 – hva sa vi?

Status 2020 – hva gjorde vi?

Mål for 2021 – 1 år

Mål for 2021–2025 – 5 år

<ul style="list-style-type: none"> • Distribuere e-læring til våre leverandører, med særlig vekt på miljø, klima og menneskerettigheter. • Arrangere leverandørkonferanser for våre største leverandører. • Gjennomføre intern opplæring for innkjøpsorganisasjonene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har utviklet og startet distribusjon av e-læringskurs med tre leksjoner til våre leverandører. Disse har vekt på våre krav til ansvarlig forretningsdrift generelt, samt spesifikt om miljø, klima og menneske- og arbeidstakerrettigheter. • Vi har gjennomført digitale leverandørkonferanser for deler av vår leverandørportefølje med tema bærekraft og ESG i vår leverandørkjede. • Det er gjennomført intern opplæring for deler av innkjøpsorganisasjonen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fullføre distribusjon av e-læring til våre leverandører, med særlig vekt på miljø, klima og menneskerettigheter. • Arrangere leverandørkonferanser for resten av våre største leverandører. • Gjennomføre intern opplæring for innkjøpsorganisasjonene. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontinuerlig vurdere behov for oppdatering av styringsdokumenter, metodikk, verktøy og opplæring av egne ansatte og leverandører. • Evaluere og videreutvikle arbeidet med en bærekraftig verdikjede.
<ul style="list-style-type: none"> • Etablere konkrete kriterier for miljø- og klimakrav i valg og fornyelse av leverandører. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vi har jobbet med å sette mål og KPI-er for konkrete miljø- og klimakrav til våre leverandører. Vi har gjennomført pilotprosjekt for Science Based Target og har startet opp prosjekt for Life Cycle Assessment på produktnivå. Resultatet av prosjektene vil bli brukt i videre arbeid med å sette konkrete krav og prioritere hvor i vår verdikjede vi mest effektivt kan redusere miljø- og klimaskadelige utslipp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle konkrete kriterier for miljø- og klimakrav i valg og fornyelse av leverandører. 	<ul style="list-style-type: none"> • Effektivisere oppfølging av leverandørkjeden ved videreutvikling og automatisering av administrasjon, og ved å sette effektive KPI-er.

STØTTE TIL BARN, UNGE OG LOKALE FORMÅL



Samfunnsansvar

KONGSBERG bidrar til verdiskaping og økonomisk utvikling i lokalsamfunn hvor vi har vår virksomhet. Som et internasjonalt teknologikonsern har KONGSBERG et stort samfunnsansvar og vi er spesielt opptatt av å utvikle interesse for og kompetanse innen realfag blant barn og unge. Vi engasjerer oss også i lokalsamfunn hvor vi er representert, og i våre medarbeidere og deres familier ved å støtte idrett, kultur og sosiale formål.

Vi vil motivere studenter til å fullføre påbegynt utdanning. På ingeniørstudiene ser man at det er et stort frafall blant 1. og 2. års studenter på enkelte linjer. KONGSBERG har i flere år hatt et tett samarbeid med flere høg-

skoler og universiteter, blant annet NTNU og Universitetet i Sørøst-Norge. Et etablert samarbeid mellom næringsliv og utdanningsinstitusjoner sikrer raskere overføring av den omstillingen som skjer i nærings-

Hvert år tar Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS) imot nye lærlinger som jobber med vedlikehold av fly og helikoptre.



- ▶ livet til utdanningsinstitusjonene, for å sikre relevant studieinnhold. På den andre siden skal kunnskaps- og kompetanseutvikling i utdanningsinstitusjonene bidra til nyskaping og omstilling i næringslivet. Vi har satt i gang flere tiltak for å motivere studentene til å "stå løpet ut". Ett av tiltakene er konkurransen YOUR EXTREME for studentene ved NTNU. Vi har siden 2013 arrangert denne studentkonkurransen som er en 48 timers caseoppgave, hvor grupper på 2-5 studenter løser et tenkt fremtidsscenario hvor bærekraft og teknologi er kjerner i problemstillingen. Formålet med konkurransen er å vise en sammenheng mellom

det studentene lærer i studietiden og det de skal løse av oppgaver når de kommer ut i arbeidslivet. Grunnet Covid-19 lot ikke konkurransen seg gjennomføre på vanlig måte høsten 2020.

I tillegg til studentkonkurransen er KONGSBERG hovedsponsor for tre tverrfaglige studentprosjekter ved NTNU, hvor studentene får satt teori ut i praksis. KONGSBERG har siden 2014 vært hovedsponsor til Revolve NTNU hvor et nytt team med studenter hvert år skal utvikle, designe og bygge en racerbil som de deltar i konkurranse med.

Prosjektet Ascend NTNU deltar årlig i International Aerial

Robotics Competition, som er en konkurranse med mål om å utfordre grensene for hva man kan få til med autonome droner. I prosjektet Propulse NTNU designes, utvikles og bygges en rakettkonkurranse for å delta i Spaceport America Cup, som er verdens største rakettkonkurranse for studenter.

Fra teori til praksis – sommerjobbprogram

Hvert år tar KONGSBERG inn et stort antall studenter fordelt på ulike avdelinger og sommerprosjekter i hele konsernet. Prosjektene er veldig populære, og mange har blitt videreført over flere år. Grunnet Covid-19 lot ikke ▶

Vi arrangerer årlig studentkonkurransen YOUR EXTREME som er en 48 timers caseoppgave, hvor grupper på 2-5 studenter løser et tenkt fremtidsscenario hvor bærekraft og teknologi er kjerner i problemstillingen.

- ▶ sommerprosjektene seg gjennomføre i 2020. Sommerjobbene viser studentene hvilke muligheter som finnes etter endt utdanning, og vi ønsker at dette skal motivere dem til å yte noe ekstra i tilknytning til studiene sine, og fullføre sin grad. Samtidig er det en god rekrutteringsarena for oss hvor vi får mulighet til å bli kjent med studentene.

Vi vil bidra til å øke kvinneandelen på teknologifag

KONGSBERG jobber målrettet for å øke andelen kvinner som studerer teknologifag. I 2020 var det registrert kun 23 prosent kvinner på ingeniørfag. Ett av tiltakene KONGSBERG gjør for å bidra er å gi økonomisk støtte til Jenteprojektet ADA. Formålet med prosjektet er å skape trivsel og motivasjon gjennom utdanningsløpet, samt å tilby et karrierenettverk og informere om jobbmuligheter. Et mål for sommerstudent-programmet er å ha en kvinneandel på minimum 45 prosent.

Vi støtter barn og unge for økt realfaginteresse

Realfag er nøkkelen til å løse noen av de utfordringer verden står overfor. Vi ønsker derfor å motivere barn og unge til å se nytteverdien i fysikk, matematikk og naturvitenskap gjennom en mengde tiltak helt fra barnehage til høyskole.

Vi støtter Vitensentere i Norge, som er et gratis tilbud til barnehager og skoler helt opp til videregående. Her blir barna introdusert for realfag gjennom lek og eksperimenter, samt undervisningsmoduler i fagområder som energi, mekanikk, matematikk, teknologi og animasjon med mer for de eldste. Vi samarbeider med en rekke ungdomsskoler, videregående skoler, høyskoler og universiteter i Norge. Her bidrar vi med motivasjonsforedrag, vi inviterer på bedriftsbesøk, deltar på karrieredager og tar imot elever på utplassering i arbeidslivet. For studenter støtter vi utvalgte studentprosjekter der studentene ønsker å skrive sin hovedoppgave i samarbeid med KONGSBERG.

KONGSBERG er opptatt av å rekruttere og stimulere til fagutdanning og vi tilbyr, sammen med andre selskaper i Kongsberg, et unikt opplæringsprogram for lærlinger gjennom opplæringsbedriften K-tech. Ved komposittfabrikken på Kongsberg er det også etablert et eget fagbrev i polymerkomposittfaget. I 2020 hadde vi totalt 154 lærlinger.

Hos KONGSBERG Innovation Center kan våre ansatte ta med barn og eksperimenterere med blant annet droner, roboter og visualisering. Senteret benyttes også ved besøk av lokale skoleklasser og samarbeid med tilreisende utdanningsinstitusjoner og studenter.

Inkludering i arbeidslivet

I dag står altfor mange utenfor arbeidslivet. Et inkluderende arbeidsliv er viktig for alle parter, både enkeltpersoner som trenger jobb og bedrifter som trenger arbeidskraft. Samtidig er det viktig for samfunnet fordi det sikrer velferdsstaten vår.

KONGSBERG har hatt fokus på å tilrettelegge enda bedre for å

▶ KONGSBERG har et av Norges største software-hus med over 1.000 ansatte på feltet.





◀ Vi støtter prosjekter som motiverer barn og unge til økt realfagsinteresse.

► inkludere flere i arbeidslivet. Grunnet Covid-19 ble det redusert adgang til å ha personer på arbeidstrening. I løpet av 2020 har åtte personer hatt arbeidspraksis i konsernet. Vi ønsker å satse videre på dette og øke antallet når situasjonen tillater det igjen.

Bidrag til idrett, kultur og sosiale formål

KONGSBERGs sponsorstrategi fokuserer på aktiviteter og prosjekter nasjonalt og internasjonalt innenfor følgende områder:

- Sport – spesielt sportsaktiviteter for unge i lokalsamfunnene KONGSBERG opererer i.
- Kultur – spesielt i lokalsamfunnene KONGSBERG opererer i.

- Sosiale, humanitære og/eller miljøorienterte aktiviteter – lokalt, nasjonalt og internasjonalt – som har et bærekraftig mål.

I Norge har vi konsentrert støtten rundt lag og foreninger i lokalmiljøene hvor vi er representert. KONGSBERG har valgt å gi sin støtte til mange forskjellige idretter, spesielt for barn og ungdom, og våre økonomiske bidrag gis alltid til lag – ikke enkeltutøvere. Innen kultur har våre to største sponsoraftaler i 2020 vært Kongsberg Jazzfestival og Glogerfestspillene. Begge organisasjonene holder et meget høyt faglig nivå og har egne programmer for å utvikle unge talenter.

Våre datterselskaper og ansatte støtter ulike lokale initiativ. Et eksempel er våre ansatte i Lynnwood, Washington som støtter den lokale veldedighetsorganisasjonen Beautiful Soles. Organisasjonen jobber med å støtte lokale familier med lav inntekt og hjemløse i området. I tillegg til å gi sko og sokker, hjelper de hjemløse familier ved å tilby mat, bleier og overnatting på motell for å holde disse familiene trygge og varme.

Vi vil fortsette vår satsing på arbeidspraksis og tilrettelegge for å inkludere flere i arbeidslivet.

SAMFUNNSANSVAR

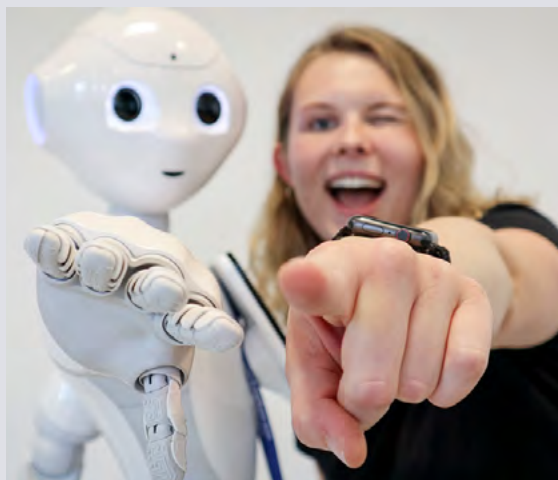
Jenter og teknologi

Norsk næringsliv rapporterer om et stort behov for teknologer. Yrker som teknisk fagarbeidere, ingeniører og realister er spesielt etterspurt. Dette er fagområder med svært lav kvinneandel. KONGSBERG jobber målrettet for å øke andelen kvinner som studerer teknologifag. Noen av tiltakene vi gjør er å sponse prosjekter som jobber for å øke kvinneandelen, samt tilby et karrierenettverk og informere om jobbmuligheter. Et mål for sommerstudentprogrammet er å ha en kvinneandel på minimum 45 prosent.

Året 2020 ble et utfordrende år for rekruttering på skoler og campuser. Pandemien gjorde det vanskelig å møte hverandre, og fysiske arrangementer ble avlyst. Et av tiltakene KONGSBERG iverksatte for å svare på disse utfordringene var YouTube-serien "Åse blir kjent med". Formålet med serien var å informere, inspirere og motivere ungdom og studenter til å ta teknologifag, samt gi seerne et unikt innblikk i selskapets produksjonsfasiliteter. I tillegg har vi deltatt på en rekke digitale kurs, konferanser og nettverksmøter i regi av Jenteprosjektet ADA, både i Trondheim, Ålesund og Gjøvik.

Under innspillingen av serien ble KONGSBERG invitert til Svalbard av prosjektet Jenter og Teknologi – et samarbeidsprosjekt av Næringslivets Hovedorganisasjon, Norges ingeniør og teknologiorganisasjon og Nasjonalt senter for Realfagsrekruttering. Svalbard-turens formål var å øke engasjement og synlighet for rekruttering av kvinner til teknologifag. Blant deltakerne på turen var Jenter og Teknologi sine nye rolle-

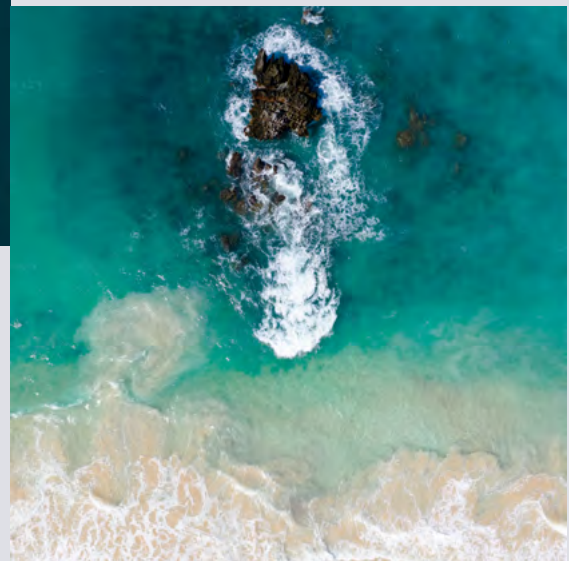
modeller som høsten 2020 arrangerte en digital Norgesturné for å inspirere jenter på ungdoms- og videregående skole til å velge teknologiutdanning.



◀ I serien "Åse blir kjent med" får seerne et unikt innblikk i selskapets produksjonsfasiliteter.

KLIMA OG MILJØ

I dette kapitlet finner du informasjon om vårt arbeid med klima og miljø, klimarisiko og klimaregnskap.



Klima og miljø

Vi har som målsetting å sikre konkurransedyktig, langsiktig verdiskaping – i balanse med Parisavtalen. Dette skal vi gjøre ved å bruke vår teknologi og ekspertise for innovative, konkurransedyktige, lønnsomme og klimavennlige løsninger for våre kunder og partnere. Samtidig skal vi redusere det negative klima- og miljøavtrykket fra vår egen virksomhet og fra vår verdikjede.

KONGSBERG vil i 2021 utvikle en ny klimaplan i tråd med målene i Parisavtalen og Norges klimaplan. Vi skal legge vekt på reduksjon av karbonintensitet i egen virksomhet, øke bruken av miljøvennlig transport, redusere egen reising, øke mengden av resirkulering av avfall, optimalisere materialstyring og implementere større grad av sirkulær økonomi. Vi vil også videreutvikle vår analyse og rapportering av klimarisiko og -muligheter, med bakgrunn i Task Force for Climate-related Financial Disclosures (TCFD), les mer om dette i eget kapittel.

Vår målsetting for perioden 2015–2020 har vært å redusere eget utslipp av CO₂ med 20 prosent innen utgangen av 2020, med basis i tall for 2015. 2020 endte opp som et betydelig annerledes år enn vi planla, særlig på grunn av Covid-19-pandemien. Dette har også gitt utslag i klimastatistikene. Trenden fra tidligere år viste en forholdsvis flat utvikling for våre klimautslipp. 2020 har vist at vi har beveget oss i riktig retning, ved at vi har oppnådd en vesentlig reduksjon av utslipp målt relativt i forhold til omsetning, med 33 prosent fra basisår 2015, og 28 prosent reduksjon målt i forhold til årsverk. Vårt

utslipp i absolutte tall for 2020 er på nivå med 2015. Sett på denne bakgrunn synes det allikevel riktig å konkludere med at målet om reduksjon er oppnådd ved utgangen av 2020. Les mer om dette i kapitlet Klima- og miljøregnskap for 2020.

Vi overvåker våre egne produksjonsanlegg og avlegger klima- og miljøregnskap som gir en oversikt over vårt forbruk av energi, utslipp av CO₂ og avfallshåndtering. Les mer om klima- og miljøregnskapet som omfatter alle norske enheter, alle produksjonsenheter og større kontorer i utlandet. Under nøkkeltall presenteres også resultater innen verdiskaping, medarbeiderforhold og helse og sikkerhet i tillegg til klima og miljø.

Alle våre forretningsområder er sertifisert iht ISO 14001 Miljøledelse. Vi jobber med å videreutvikle sirkulær økonomi i vår virksomhet. Eksempler er divisjon for landsystemer i Kongsberg Defence & Aerospace, som tilbyr løsninger og tjenester gjennom livssyklusen til produktene for å sikre lengre levetid, samt gi kunden mulighet for retur av produktet ved utløpet av brukstiden. Kongsberg Maritime tilbyr å ta produkter tilbake etter endt

levetid. Med disse initiativene bidrar vi til å redusere avfall når systemene ikke lenger er i bruk, og vi gjør det mulig å ta vare på komponentene for gjenbruk og videresalg.

Vi vil fortsette arbeidet for å videreutvikle intern kompetanse, verktøy og prosesser for analyser og rapportering. For 2020 rapporterte vi til Carbon Disclosure Project (CDP), og oppnådde kategori B. Vår besvarelse kan leses her:



I februar 2020 signerte Kongsberg Gruppen og Miljøstiftelsen Zero en treårig samarbeidsavtale. Hovedintensjonene for samarbeidet er å skape økt fart i skiftet til fornybare og utslippsfrie løsninger.



Klimarisiko

Klimaet er i kontinuerlig endring. Risikoen for at verden ikke greier å redusere klimautslippene på en slik måte at temperaturøkningene begrenses i tråd med Parisavtalen, vil medføre risiko og utfordringer – også for næringslivet.

Konsernets ledelse og styre utformer vår forretningsstrategi, hvor bærekraft- og klimastrategi inngår. Vår overordnede risikovurdering omfatter ulike scenarier for geopolitiske, klimarelaterte og markedsmessige forhold med mer. Generelt vurderer vi muligheter og risiko på bakgrunn av hva vi anser som mest sannsynlige fremtidsscenarioer.

KONGSBERG har gjennomført en kartlegging av status og identifisert forbedringspunkter for vår interne risikoprosess for klimavurderinger i henhold til Task Force for Climate-related Financial Disclosures (TCFD). På bakgrunn av denne vil vi i 2021 videreutvikle vår risikoprosess for å inkludere klimarisiko i større grad.

Vår vurdering av fysisk risiko som følge av klimaendringer er at kostnader forårsaket av fysisk skade fra for eksempel flom, orkaner, tørke, branner osv. er relativt lav i egen virksomhet. Vi har god kartlegging av produktionssteder og kontorer og vi har relevante sikringstiltak og alternative leveranselinjer for de lokasjoner som kan bli rammet av f.eks flom.

Vi vurderer overgangsrisiko, som er økonomisk risiko knyttet til overgangen til nullutslipps-samfunnet, som lav til moderat

for KONGSBERG. Det kan innebære en risiko for oss at maritim sektor generelt er eksponert for markedsmessig- og overgangsrisiko særlig knyttet til olje og gassvirksomhet, som igjen kan påvirke etterspørsel etter våre produkter og tjenester. Ny teknologi kan medføre disruptive markedsendringer.



Endringer i klimapolitikken kan føre til endrede rammevilkår, som for eksempel økning av karbonprising for å redusere utslipp eller strengere lovregulering. Dette kan slå særlig negativt ut for olje- og gassvirksomhet generelt, og enkeltsegmenter som for eksempel cruise-næringen. KONGSBERG er eksponert mot disse markedene, men har over de siste ti årene utvidet vårt leveranseomfang betydelig, både hva gjelder markedene vi leverer til og produktene og systemene som leveres. Kongsberg Maritimes produkter og systemer bidrar i stor grad til mer energieffektiv utnyttelse av enheten det installeres på. KONGSBERG har satset betydelig, og vil også fremover, som ledende teknologibedrift, ha store muligheter for å utvikle konkurransedyktig teknologi som svarer på markedets økende etterspørsel etter lavutslippsprodukter og tjenester. Vi investerer

vesentlig i forskning og utvikling for innovative og bærekraftige løsninger for våre kunder for å møte denne risikoen

Vi har ikke energikrevende produksjon og har lave interne utslipp. Vi fokuserer på miljøvennlige transportmetoder, og er i prosess for å videreutvikle sirkulær økonomi, både i vår interne drift og i et leveranseperspektiv.

Ansvarsrisiko, som erstatningskrav knyttet til beslutninger eller mangel på beslutninger som på en eller annen måte kan knyttes til klimapolitikk eller klimaendringer, vurderes som lav for KONGSBERG. Det samme gjelder omdømmerisiko som kan treffe selskaper som blir ansett å ha bidratt til klimaendringer, eller for ikke å gjøre nok for å begrense effektene av klimaendringer. Vår vurdering er at vår teknologi er en del av løsningen og bidrar til overgangen til nullutslipps-samfunnet.

#	TCFD-anbefaling	Status og ledelsens respons
	FORETAKSSTYRING Beskrivelse av virksomhetens styring av klimarelaterte risikoer og muligheter	
1	Styrets oppsyn med klimarelaterte risikoer og muligheter.	Styret mottar og behandler årlig risikovurdering som inkluderer klimarelaterte risikoer. Styret mottar løpende vesentlig informasjon om klimarelaterte muligheter.
2	Beskriv ledelsens rolle i å vurdere og håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter.	Konkrete risikoer identifiseres nedenfra og opp i virksomheten og administreres gjennom konsernets risikohåndteringssystem. Disse risikoene rapporteres kvartalsvis til ledelsen (eller oftere ved behov). Pågående vurderinger på ledernivå for videreutvikling av fysiske klimarelaterte risikoer (inkludert kriseberedskap vurdering), samt overgangsrisikoer/ muligheter og systematisk og regelmessig videreutvikling av interne prosesser.
	STRATEGI Beskrivelse av aktuelle og potensielle virkninger av vesentlige klimarelaterte risikoer og muligheter på virksomhetens forretnings-, strategi- og finansielle planlegging	
3	Beskriv klimarelaterte risikoer og muligheter som virksomheten har identifisert på kort, middels og lang sikt.	Risikoer og muligheter er identifisert på forretningsområdenivå, med ulik regularitet og systematisk tilnærming. Fysiske risikoer er anerkjent av alle forretningsområder, og er hovedsakelig ansett som håndterlige. Diskusjoner om overgangsrisikoer dreier seg i hovedsak om potensielle endringer som følge av overgangen til ett lavutslipp samfunn, og tilhørende endringer i kundebehov og -krav. Flere klimarelaterte forretningsmuligheter er identifisert. Dette omfatter diversifisering til andre bransjer og segmenter samt utvikling av nye produkter og tjenester innen eksisterende forretningsområder. Prosser for videre utvikling av risiko- og mulighetsvurdering vil bli gjennomført.
4	Beskriv betydningen av klimarelaterte risikoer og muligheter på virksomhetens forretnings-, strategi- og finansielle planlegging	Ny bærekraft strategi og klimaambisjoner skal utvikles i 2021. Klimaambisjoner for perioden 2015–2020 var å redusere eget utslipp av CO ₂ med 20 prosent innen utgangen av 2020, med basis i tall for 2015. Vi oppnådde 33 prosent reduksjon av utslipp målt relativt i forhold til omsetning for konsernet, og 28 prosent målt relativt i forhold til årsverk. Vårt utslipp i absolutte tall for 2020 er på nivå med 2015.
5	Beskriv robustheten til virksomhetens strategi, og ta hensyn til forskjellige klimarelaterte scenarier.	Stress-testing av gjeldende strategi, produkter og tjenester mot et 2-graders scenario vil bli utarbeidet og implementert.

#	TCFD-anbefaling	Status og ledelsens respons
	RISIKOSTYRING Beskrivelse av hvordan virksomheten identifiserer, vurderer og håndterer klimarelaterte risikoer	
6	Beskriv virksomhetens prosesser for å identifisere og vurdere klimarelaterte risikoer.	Konkrete risikoer identifiseres nedenfra og opp i virksomheten. En systematisk og enhetlig prosess for klimarelatert risikostyring vil bli implementert.
7	Beskriv virksomhetens prosesser for å håndtere klimarelaterte risikoer.	Alle forretningsområder gjennomfører risikovurderinger og har iverksatt risikoreducerende tiltak. Systematisk styring av klimarelaterte risikoer på konsernnivå skal videreutvikles.
8	Beskriv hvordan prosesser for å identifisere, vurdere og håndtere klimarelaterte risikoer er integrert i organisasjonens helhetlige risikostyring.	Konkrete risikoer identifiseres nedenfra og opp i virksomheten og administreres gjennom konsernets risikohåndteringssystem. Disse risikoene rapporteres kvartalsvis til ledelsen (eller oftere ved behov). Årlig risikovurdering på konsernnivå inkluderer klimarelaterte risikoer. Klimarisiko vurdering skal videreutvikles og systematisk integreres i ERM-systemet på gruppenivå.
	MÅL OG METODER Rapportering på metoder, mål og parametre som brukes for å vurdere og håndtere relevante klimarelaterte risikoer og muligheter	
9	Beskriv effektivitetsmål som organisasjonen bruker for å vurdere klimarelaterte risikoer og muligheter i tråd med strategien og risikohåndteringsprosessen.	Tonn CO ₂ for karbonutslipp.
10	Beskriv Scope 1, Scope 2, og eventuelt Scope 3 klimagassutslipp (GHG), og relaterte risikoer.	Scope 1: 1.229 tonn CO ₂ (2020) ¹⁾ Scope 2: 13.891 tonn CO ₂ (2020) Scope 3: 7.979 tonn CO ₂ (2020) (begrenset til flyreiser, frakt er ikke inkludert)
11	Beskriv målene virksomheten bruker for å håndtere klimarelaterte risikoer og muligheter og resultater i forhold til målene	Klimaambisjoner for perioden 2015–2020 var å redusere eget utslipp av CO ₂ med 20 prosent innen utgangen av 2020, med basis i tall for 2015. Vi oppnådde 33 prosent reduksjon av utslipp målt relativt i forhold til omsetning for konsernet, og 28 prosent målt relativt i forhold til årsverk. Vårt utslipp i absolutte tall for 2020 er på nivå med 2015. Nye mål vil bli satt i 2021.

1) Se klimaregnskap side 93.

Klima- og miljøregnskap for 2020

Konsernet vedtok i 2016 et mål om å redusere utslipp av klimagassen CO₂ med 20 prosent i forhold til omsetningen eller i absolutte tall, innen utgangen av 2020 med basisår 2015. I løpet av disse fem årene har selskapet gjennomgått store endringer og opplevd sterk vekst, både organisk og ved oppkjøp. I 2020 har virksomheten vært preget av Covid-19-pandemien som særlig har medført redusert reisevirksomhet, samtidig som vi har økt vår omsetning.

2020 endte opp som et betydelig annerledes år enn vi planla, særlig på grunn av Covid-19 pandemien. Dette har også gitt utslag i klimastatistikkene. Trenden fra tidligere år viste en forholdsvis flat utvikling for våre klimautslipp. 2020 har vist at vi har beveget oss i riktig retning, ved at vi har oppnådd en vesentlig reduksjon av utslipp målt relativt i forhold til omsetning, med 33 prosent fra basisår 2015, og 28 prosent reduksjon målt i forhold til årsverk.

Datakvaliteten og omfanget av tallmaterialet for klimaregnskapet har også blitt vesentlig forbedret i perioden 2015–2020, noe som har gitt utslag i høyere tall for utslipp, spesielt hva gjelder flytransport og frakt. Dette gjør at tall fra tidlig i perioden kan sies å være upresise og for lave, sammenlignet med tall fra slutten av perioden, gitt den forbedringen i målemetode vi har opplevd.

Vi jobber kontinuerlig med forbedringer og etablering av en ny klima-strategi gjeldende fra 2021 med ny baseline og nye klimamål. ▶

	2015	2020	Endring
Totalt utslipp CO ₂ (tonn)	39 268	40 619	+3,4 %
Driftsinntekter (MNOK)	17 032	25 612	+50 %
CO ₂ utslipp i forhold til omsetning (tonn/MNOK)	2,4	1,6	-33 %
CO ₂ utslipp pr års-verk (tonn/årsverk)	5,3	3,8	-28 %

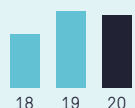
CO₂-utslipp

Totalt 40.619 tonn

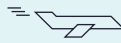
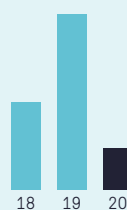
(+3,4 % fra 2015 (baseline år))

Direkte
utslipp³⁾⁴⁾

1.229 tonn

Indirekte
utslipp³⁾⁴⁾

13.891 tonn

Flyreiser⁴⁾

7.979 tonn

Transport av
varer og gods²⁾⁴⁾⁵⁾

17.590 tonn

Våre direkte og indirekte utslipp, som gjelder energiforbruk, viser en reduksjon, det samme gjelder for utslipp relatert til flyreiser og frakt av varer, sett i forhold til 2019. Dette skyldes i hovedsak

effekter av Covid-19 pandemien. Se nærmere om forholdstall i tabeller for CO₂-utslipp, energibruk og avfall.

- 1) Kilde: 2015-data fra Department for Environment Food & Rural Affairs, UK. www.ukconversionfactorscarbonsmart.co.uk. For Norge er det benyttet en lokasjonsbasert faktor på 50t CO₂/GWh (denne utslippsfaktoren for Norge er benyttet også i tidligere rapporteringsår).
- 2) Utslipp av CO₂ fra transport er begrenset til import, eksport og innenlands transport, betalbart i Norge.
- 3) Utslipp av CO₂ (tonn) for KONGSBERG. Utslipp fra forbruk av fossile brensler til produksjon av fjern varme levert av Kongsberg Teknologipark vises som direkte utslipp. Indirekte utslipp inkluderer forbruk av elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling fra eksterne leverandører i forretningsområdene, samt forbruk av elektrisitet til produksjon av fjernvarme og fjernkjøling i Kongsberg Teknologipark.
- 4) Tall for 2019 er inklusive tall for oppkjøpte selskaper. Tall for 2020 er eksklusive tall for det solgte datterselskap Hydroid.
- 5) Tall for 2019 er korrigert for endring i rapporteringsgrunnlag for frakt.

CO₂-UTSLIPP

Tonn	Endringer siste år	2020 ⁴⁾	2019 ⁴⁾	2018
Scope 1 (Direkte utslipp)³⁾	-2 %	1 229	1 251	830
Olje og gass (forretningsområde)		1 188	1 210	631
Olje og gass (Kongsberg Teknologipark)		40	41	199
Scope 2 (Indirekte utslipp)³⁾	-5 %	13 891	14 672	10 290
Elektrisitet (forretningsområde)		11 104	11 912	8 521
Elektrisitet (Kongsberg Teknologipark)		1 359	1 670	1 766
Fjernvarme fra ekstern leverandør		1 410	1 081	3
Fjernkjøling fra ekstern leverandør		18	9	0
Scope 3 (Andre utslipp)	-76 %	7 979	33 782	16 800
Flyreiser kjøpt i Norge		6 051	23 885	10 224
Flyreiser kjøpt i utlandet		1 928	9 897	6 576
Sum uten frakt	-54 %	23 098	49 705	27 920
Frakt av varer betalt i Norge	-28 %	17 590	24 409 ⁵⁾	7 546
Sum inkludert frakt	-45 %	40 619	74 114	35 466

Miljøregnskapet omfatter følgende kilder til utslipp av CO₂:

- **Direkte utslipp (Scope 1):** Utslipp fra bruk av fyringsolje og gass til oppvarming og prosess, samt fra produksjon av fjernvarme ved Kongsberg Teknologipark.
- **Indirekte utslipp fra elektrisitet (Scope 2):** Utslipp fra forbruk av elektrisitet samt fjernvarme eller fjernkjøling fra eksterne leverandører. CO₂-utslippsfaktorer benyttet for elektrisitet er lokasjonsbasert og i henhold til GHG Protocol Scope 2 Guidance¹⁾.

- **Utslipp fra flyreiser og transport av gods og varer (Scope 3):** Utslipp fra flyreiser og utslipp knyttet til transport av gods og varer²⁾.

1) Kilde: 2015-data fra Department for Environment Food & Rural Affairs, UK. www.ukconversionfactorscarbonsmart.co.uk. For Norge er det benyttet en lokasjonsbasert faktor på 50t CO₂/GWh (denne utslippsfaktoren for Norge er benyttet også i tidligere rapporteringsår).

2) Utslipp av CO₂ fra transport er begrenset til import, eksport og innenlands transport, betalbart i Norge.

3) Utslipp av CO₂ (tonn) for KONGSBERG. Utslipp fra forbruk av fossile brensler til produksjon av fjern varme levert av Kongsberg Teknologipark vises som direkte utslipp. Indirekte utslipp inkluderer forbruk av elektrisitet, fjernvarme og fjernkjøling fra ekstern leverandør i forretnings områdene, samt forbruk av elektrisitet til produksjon av fjernvarme og fjernkjøling i Kongsberg Teknologipark.

4) Tall for 2019 er inklusive tall for oppkjøpte selskaper. Tall for 2020 er eksklusive tall for det solgte datterselskap Hydroid.

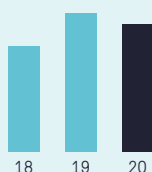
5) Tall for 2019 er korrigert for endring i rapporteringsgrunnlag for frakt.

Energiforbruk

Totalt 167,06 GWh
(-6 % fra 2019)



Elektrisitet



122,51 GWh

Varmegjenvinning,
fjernvarme og
fjernkjøling

38,36 GWh



Olje og gass



6,20 GWh

Grafer: Energiforbruk for 2019 er inklusive tall for oppkjøpte selskaper. Tall for 2020 er eksklusive tall for det solgte datterselskap Hydroid. Tallene inkluderer elektrisitet, olje og gass, samt gjenvunnet energi benyttet av Kongsberg Teknologipark til produksjon av fjernvarme, fjernkjøling og trykkluft også levert til selskaper utenfor KONGSBERG. Se forholdstall i tabeller for CO₂-utslipp, energibruk og avfall.

KONGSBERG benytter energi i form av elektrisitet, fjernvarme, fjernkjøling, gass og fyringsolje i sin virksomhet. Kongsberg Teknologipark produserer fjernvarme, fjernkjøling og trykkluft til bedrifter lokalisert i teknologiparkene i Kongsberg. Om lag halvparten leveres til andre bedrifter i teknologiparken. Fjernvarme og fjernkjøling produseres ved bruk av elektrisitet, fyringsolje, gass og varmegjenvinning. Effektiv teknologi gjør at det årlig tas ut i størrelsesorden 20–26 GWh i form av

varmegjenvinning ved anlegget til Kongsberg Teknologipark. Det er ønskelig å kunne ta ut mest mulig varmegjenvinning fra anlegget, da dette bidrar til at forbruket av olje, gass og elektrisitet blir tilsvarende lavere. I 2020 ble det gjenvunnet 26 GWh ved anlegget.

Avfall

Totalt 7.420 tonn
(-5 % fra 2019)



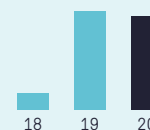
Restavfall



1.029 tonn

Farlig
avfall

969 tonn

Gjenvunnet
avfall

5.422 tonn

Grafer: 2019 er inklusive tall for oppkjøpte selskaper. Tall for 2020 er eksklusive tall for det solgte datterselskap Hydroid. Se forholdstall i tabeller for CO₂-utslipp, energibruk og avfall.

Avfallsmengder inngår i KONGSBERGs interne miljørapportering der det rapporteres på generert avfall fordelt på avfallskategorier og avfall til gjenvinning fordelt på gjenvinningsfraksjoner.

REVISJONSBERETNING, BÆREKRAFT

Deloitte.

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til Ledelsen i Kongsberg Gruppen ASA

UAVHENGIG ATTESTASJONSUTTAELSE TIL KONGSBERG GRUPPENS BÆREKRAFTRAPPORT FOR 2020

Vi har på oppdrag fra Ledelsen i Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) gjort en uavhengig gjennomgang av informasjon presentert under seksjonen Bærekraft («Rapporten»), inntatt i KONGSBERG – Årsrapport og Bærekraftrapport 2020. Vår oppgave er å gi ledelsen moderat sikkerhet for de forhold vi har konkludert på nedenfor.

Ledelsens ansvar

Ledelsen er ansvarlig for utarbeidelse og presentasjon av Rapporten i samsvar med GRI Standards, nivå Core, og kriterier for rapporteringen som beskrevet i Rapporten. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide informasjon som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å uttrykke våre konklusjoner med moderat grad av sikkerhet knyttet til informasjonen i Rapporten. Vi har utført vårt arbeid i samsvar med ISAE 3000 (revidert) Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon, utgitt av International Auditing and Assurance Standards Board.

Deloitte AS anvender International Standard on Quality Control 1 og opprettholder følgelig et omfattende kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, profesjonelle standarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Vi har utført oppdraget i samsvar med krav til uavhengighet og andre etiske krav i Code of Ethics for Professional Accountants utgitt av International Ethics Standards Board for Accountants, som bygger på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og tilbørlig aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell atferd.

Handlingene utført på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, avviker i art og tidspunkt fra et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet, og er mindre i omfang, og følgelig er graden av sikkerhet som fremskaffes på et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet betydelig lavere enn sikkerheten som ville ha vært fremskaffet hvis det var blitt utført et attestasjonsoppdrag som skal gi betryggende sikkerhet.

Basert på vurdering av vesentlighet og risiko, har vårt arbeid omfattet analyser og stikkprøvemessig gjennomgang av underliggende dokumentasjon. Vi har gjennomført intervjuer og møter med ansvarlige for rapporteringen og for oppfølging av forhold relatert til samfunnsansvar på konsernnivå.

Vi har utført det arbeid vi mener har vært nødvendig for å avgi vår uttalelse med moderat grad av sikkerhet.

Etter vår mening er innhentet bevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Deloitte.

Konklusjon

Vi har gjennom vårt arbeid ikke fått kjennskap til forhold som gir oss grunn til ikke å anta at:

- KONGSBERG har etablert rutiner for å identifisere, samle inn, sammenstille og kvalitetssikre informasjon for 2020 til bruk i Rapporten, som beskrevet i Rapporten.
- Informasjon om bærekraft presentert for 2020 er i samsvar med data fremkommet som et resultat av disse rutinene og er tilfredsstillende presentert i Rapporten.
- Rapporten tilfredsstillende kravene til innhold i redegjørelse om samfunnsansvar gitt i Regnskapslovens § 3-3c, første ledd.
- KONGSBERGs praksis for rapportering om bærekraft samsvarer i all hovedsak med Global Reporting Initiative (GRI) Standards sine rapporteringsprinsipper og rapporteringen tilfredsstillende nivå Core i henhold til GRI Standards. GRI-tabellen henviser til fra Rapporten, reflekterer på en hensiktsmessig måte hvor informasjon om de ulike rapporteringselementene i GRI Standards er presentert.

Oslo, 16. mars 2021
Deloitte AS


Eivind Skaug
statsautorisert revisor


Frank Dahl
fagekspert bærekraft



04

VIRKSOMHETS- STYRING

Styrets redegjørelse om virksomhetsstyring

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, bærekraftig og vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig og internasjonalt perspektiv.

God eierstyring og selskapsledelse skal redusere risikoen ved virksomheten, samtidig som konsernets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte, og gjennom dette sikre størst mulig verdiskaping. Konsernet skal nå sine mål gjennom å videreutvikle førsteklasses kompetansemiljøer og levere markedsledende systemer, produkter og tjenester innen sine internasjonale markedssegmenter og gjennom å drive virksomheten etisk, bærekraftig og samfunnsmessig ansvarlig. KONGSBERG er notert på Oslo Børs og er underlagt norsk verdipapirlovgivning og børsreglement.

Hva KONGSBERG legger i begrepet

Eierstyring og selskapsledelse omhandler problemstillinger og prinsipper knyttet til rollefordelingen mellom styringsorganene i et selskap, og det ansvar og den myndighet som er tillagt hvert av organene. God eierstyring og selskapsledelse kjennetegnes ved et ansvarlig samspill mellom eiere, styret og ledelse sett i et langsiktig, verdiskapende og bærekraftig perspektiv. Det krever et effektivt samarbeid, definert ansvars- og rollefordeling mellom aksjeeiere, styret og daglig ledelse, respekt for selskapets øvrige interessenter, og en åpen

og pålitelig kommunikasjon med omverdenen.

Konsernets verdigrunnlag og etiske retningslinjer er et grunnleggende premiss for KONGSBERGs eierstyring og selskapsledelse.

Hvordan temaet har vært behandlet i 2020

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlige vurderinger og diskusjoner i konsernets styre. Blant annet blir konsernets styringsdokumenter gjennomgått og revidert periodisk.

KONGSBERGs MODELL FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSELEDELSE



Policy

Kongsberg Gruppen

KONGSBERG er underlagt rapporteringskrav om foretaksstyring etter regnskapsloven § 3-3b samt “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”, jf. løpende forpliktelser for børsnoterte selskaper pkt. 7. Regnskapsloven er tilgjengelig på www.lovdata.no. “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”, sist revidert 17.10.18, er tilgjengelig på www.nues.no.

Denne redegjørelsen vil i henhold til allmennaksjeloven § 5–6 bli gjenstand for behandling på ordinær generalforsamling i KONGSBERG den 6.5.21. Konsernets etterlevelse og eventuelle avvik fra anbefalingen skal kommenteres og gjøres tilgjengelig for konsernets interessenter.

Den norske stat, som eier 50,004 prosent av konsernet, legger også til grunn at alle selskaper hvor Staten har eierandel følger “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”.

I og med at Staten har en eierandel på 50,004 prosent, forholder konsernet seg også til stortingsmeldinger for statlig eierskap, herunder st.meld. nr. 8 (2019-2020) “Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskapning” og st.meld. nr. 27 (2013–2014) “Et mangfoldig og verdiskapende eierskap”, Statens 10 eierprinsipper for god eierstyring og til OECDs retningslinjer vedrørende statlig eierskap og eierstyring. Policyen er besluttet i konsernets styre.

Følgende elementer er bærende i KONGSBERGs policy innenfor området eierstyring og selskapsledelse:

- KONGSBERG skal føre en åpen, pålitelig og relevant kommunikasjon med omverdenen om selskapets virksomhet og forhold knyttet til eierstyring og selskapsledelse.
- KONGSBERG skal ha et styre som er selvstendig og uavhengig av konsernets ledelse.
- Det skal legges vekt på at det ikke foreligger interessekonflikter mellom eiere, styret og administrasjonen.
- KONGSBERG skal ha en klar arbeidsdeling mellom styret og administrasjonen.
- Alle aksjeeiere skal behandles likt.

Konsernets arbeid med bærekraft og samfunnsansvar ses på som en integrert del av prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse. Det er i tråd med statens syn slik det fremkommer i “Eiermeldingen”.

Vedtekter

Kongsberg Gruppen ASA

Senest revidert på ekstraordinær generalforsamling 2. november 2018

- § 1 Selskapets navn er Kongsberg Gruppen ASA. Selskapet er et allmennaksjeselskap.
- § 2 Selskapets forretningskontor er i Kongsberg.
- § 3 Kongsberg Gruppen ASA er et selskap med formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvar og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper.
- § 4 Selskapets aksjekapital er NOK 224.987.581,25 fordelt på 179.990.065 aksjer pålydende NOK 1,25. Selskapets aksjer skal være registrert i Verdipapirsentralen.
- § 5 Styret skal ha fra fem til åtte medlemmer. Inntil fem medlemmer og inntil to varamedlemmer velges av generalforsamlingen. Tre medlemmer og varamedlemmer for disse velges ved direkte valg av og blant de ansatte etter forskrifter fastsatt i medhold av aksjelovens bestemmelser om de ansattes representasjon i allmennaksjeselskapers styre.
- § 6 Selskapets firma tegnes av styrets leder alene, eventuelt nestleder og et av styremedlemmene i fellesskap.
- § 7 Generalforsamlinger holdes i Kongsberg eller i Oslo, og innkalles skriftlig med minst 21 dagers varsel.

Dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen trenger ikke sendes til aksjeeierne dersom dokumentene er gjort tilgjengelige for aksjeeierne på selskapets internetsider. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til generalforsamlingen. En aksjeeier kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på generalforsamlingen.

- § 8 Den ordinære generalforsamlingen skal:
1. Godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder utdeling av utbytte.
 2. Behandle andre saker som etter lov eller vedtektene hører under generalforsamlingen.
 3. Velge aksjonærenes medlemmer og varamedlemmer til selskapets styre.
 4. Velge medlemmene til valgkomiteén.
 5. Velge én eller flere revisorer etter forslag fra generalforsamlingen.
 6. Fastsette styrets godtgjørelse og godkjenne godtgjørelse til revisor.
 7. Behandle styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. I innkallingen kan fastsettes at aksjeeiere som ønsker å delta i generalforsamlingen, skal melde seg innen en frist som angis i innkallingen. Fristen kan ikke utløpe tidligere enn fem dager før generalforsamlingen. Generalforsamlingens møter ledes av styrets leder, eller om han har forfall, av nestleder. Har begge forfall, velger generalforsamlingen en møteleder.
- § 9 Valgkomiteen skal bestå av tre til fire medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Medlemmene av valgkomiteen, herunder lederen, velges av generalforsamlingen. Funksjonstiden for valgkomiteens medlemmer er to år. Dersom leder av valgkomiteen fratrer sitt verv i en valgperiode kan valgkomiteen velge ny leder blant valgkomiteens medlemmer med funksjonstid for den gjenstående del av ny leders periode. Valgkomiteen avgir sin innstilling til generalforsamlingen om valg av, og godtgjørelse til, medlemmer og varamedlemmer til styret og valgkomiteen.

Generalforsamlingen fastsetter instruks for valgkomiteen.

Styret

Kongsberg Gruppen ASA



EIVIND REITEN

Styreleder



**ANNE-GRETE
STRØM-ERICHSEN**

Nestleder



MARTHA KOLD BAKKEVIG

Styremedlem



PER A. SØRLIE

Styremedlem



MORTEN HENRIKSEN

Styremedlem



ELISABETH FOSSAN

Styremedlem
(ansattevalgt)



SIGMUND IVAR BAKKE

Styremedlem
(ansattevalgt)



HELGE LINTVEDT

Styremedlem
(ansattevalgt)

Styrets redegjørelse knyttet til “Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse”

Styret i Kongsberg Gruppen ASA støtter aktivt opp om gode styringsprinsipper for foretaksstyring, og legger vekt på at KONGSBERG følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse, og at eventuelle avvik forklares.

For fullstendig oversikt over anbefalingen med kommentarer se Oslo Børs: www.euronext.com/oslo eller NUES (norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse): www.nues.no.

Nedenfor gjennomgås i detalj hvert enkelt punkt i den norske anbefalingen. Gjennomgangen tar utgangspunkt i siste reviderte versjon av anbefalingen av 17.10.18.

Opplysninger som KONGSBERG plikter å gi etter regnskapsloven § 3–3b om redegjørelse for foretaksstyring er hensyntatt i denne redegjørelsen, og følger anbefalingens systematikk der dette er naturlig. Nærmere beskrivelse av plasseringen til de punkter det etter regnskapsloven § 3–3b skal gis opplysninger som følger nedenfor:

- a) “en angivelse av anbefaling og regelverk om foretaksstyring som selskapet er omfattet av eller for øvrig velger å følge”: Redegjørelsens avsnitt “Policy Kongsberg Gruppen.” Innledende avsnitt “Avvik fra anbefalingen” begrunner avvik fra anbefalingen.
- b) “opplysninger om hvor anbefalinger og regelverk som nevnt i (a) er offentlig tilgjengelige”: Redegjørelsens avsnitt “Policy Kongsberg Gruppen”
- c) “en beskrivelse av hovedelementene i selskapets, og for regnskapspliktige som utarbeider konsernregnskap eventuelt også konsernets, systemer for internkontroll og

risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen”: Redegjørelsens pkt. 10, “Risikostyring og intern kontroll”

- d) “vedtektsbestemmelser som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjeloven kapittel 5”: Redegjørelsens pkt. 6, “Generalforsamling”
- e) “sammensetning til styre, bedriftsforsamling, representantskap og kontrollkomité; eventuelle arbeidsutvalg for disse organene, samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer for organenes og eventuelle utvalgs arbeid”: Redegjørelsens pkt. 8, “Styret, sammensetning og uavhengighet” og pkt. 9, “Styrets arbeid”
- f) “vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskifting av styremedlemmer”: Redegjørelsens pkt. 8, “Styret, sammensetning og uavhengighet”
- g) “vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer eller egenkapitalbevis”: Redegjørelsens pkt. 3, “Selskapskapital og utbytte”.

AVVIK FRA ANBEFALINGEN

Etter konsernets egen vurdering har KONGSBERG avvik fra anbefalingen på ett hovedpunkt:

Punkt 6 – Generalforsamling

Det er to avvik på dette punktet:

- i. Normalt har ikke hele styret deltatt på generalforsamlingen. Saker til behandling i generalforsamlingen har til nå ikke skapt behov for dette. Styrerepresentant(er) er alltid til stede for å svare på spørsmål. Øvrige styremedlemmer deltar etter behov. Fra konsernets side er dette vurdert til å være tilstrekkelig.
- ii. Vedtektenes § 8 fastslår at generalforsamlingens møter ledes av styrets leder. Dersom styrets leder har forfall, ledes generalforsamlingen av styrets nestleder. Har begge forfall, velger generalforsamlingen møteleder. Dette er et avvik i forhold til anbefalingen om uavhengig møteledelse. Ordningen er vedtatt av selskapets eiere gjennom enstemmig vedtak i generalforsamlingen, og har så langt fungert tilfredsstillende.

1

REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Beskrivelsen er i hovedtrekk strukturert etter anbefalingen. I tillegg er det, slik det anbefales, gitt en høyere detaljeringsgrad på enkelte punkter. Punkt 16, “Ledelsen og interne prosedyrer”, omfattes ikke av anbefalingen. KONGSBERG har likevel valgt å ta dette med, da konsernet anser det som et sentralt punkt i diskusjonen rundt eierstyring og selskapsledelse.

KONGSBERG søker å følge internasjonal beste-praksisstandarder ved utarbeidelse av styringsdokumenter. Konsernet ser stor grad av sammenheng mellom høy kvalitet på styrings-systemer og verdiskaping.

Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlig vurdering og diskusjon i styret. Denne redegjørelsen er vedtatt i styremøte 16.3.21.

2

VIRKSOMHET

Vedtekter

Kongsberg Gruppen ASA er et selskap som har som formål å drive teknologisk og industriell virksomhet innen maritime, forsvars- og tilknyttede områder. Selskapet kan delta i og eie andre selskaper. Forannevnte fremgår av selskapets vedtekter § 3. Selskapets vedtekter finnes på konsernets nettsider og på [side 101](#) i denne rapporten.

Mål, strategi og risiko

Kongsberg Gruppen ASA skal være et internasjonalt teknologi-selskap med hovedsete i Norge. KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig, bærekraftig og internasjonalt perspektiv. Aksjeeiernes verdier beskyttes og forvaltes ved å utnytte konsernets høye kunnskapsnivå til å utvikle attraktive løsninger for markedet, dekke viktige bærekraftige samfunnsbehov, samt fokus på kontinuerlig forbedring av våre operasjoner.

KONGSBERG skal sikre sin konkurransekraft og samtidig legge grunnlaget for bærekraftig og lønnsom vekst. Veksten skal komme gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp.

For å nå målene har styret og ledelsen utarbeidet strategier, mål og prioriteringer for konsernet og hvert enkelt forretningsområde. Målene omfavner blant annet markedsarbeid, oppkjøp, kompetanse, samfunnsansvar og bærekraft, teknologi og finans, inkludert kapitalstruktur. Disse målene, hovedstrategiene og risiko omtales nærmere i detalj under årsberetningen i denne årsrapportens [kapittel 5](#). Konsernets risikostyring er videre beskrevet i punkt 10. Strategi, mål og risikoprofil er gjenstand for årlig evaluering og revidering av styret, og blir i tillegg fulgt opp kontinuerlig gjennom året.

Bærekraft og samfunnsansvar

Konsernets policy for bærekraft og samfunnsansvar inngår i vår styringsmodell (governance) som vedtas av styret. Bærekraft og samfunnsansvar er integrert i konsernets strategiprosesser, og er nærmere omtalt i konsernets års- og bærekraftrapport og på konsernets nettsider. ▶

3 SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Egenkapital

Konsernets egenkapital per 31.12.20 var MNOK 13.301 (MNOK 12.810), hvilket utgjorde 33,9 (32,5) prosent av totalkapitalen.

Netto rentebærende gjeld per 31.12.20 var MNOK -3.949 (MNOK -1.565). Av dette utgjør betalingsmidler MNOK 7.420 (MNOK 5.654). Arbeidskapital per 31.12.20 var MNOK -458 (MNOK 17).

Totalkapital per 31.12.20 var MNOK 39.230 (MNOK 39.422). Styret anser selskapets kapitalstruktur som tilfredsstillende. Selskapets behov for soliditet vurderes til enhver tid i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil.

Utbyttepolitikk

Selskapet oppdaterte sin utbyttepolitikk, besluttet av styret i 2020: *“KONGSBERG har som ambisjon å utbetale et ordinært utbytte per aksje som er stabilt eller voksende fra et år til neste. Tilleggsutbytter og/eller tilbakekjøp av egne aksjer kan benyttes som supplement til ordinært utbytte. Alle utbetalinger til aksjonærene vil være gjenstand for selskapets vurdering av fremtidig kapitalbehov.”*

Generalforsamlingen fastsetter det årlige utbyttet basert på forslag fra styret. Forslaget er den øverste grense for hva generalforsamlingen kan vedta. For regnskapsåret 2019 besluttet generalforsamlingen et ordinært utbytte på NOK 2,50 per aksje. Generalforsamlingen ga også styret en fullmakt til å utbetale et tilleggsutbytte på opp til MNOK 1.800, tilsvarende NOK 10,00 per aksje, dette ble utbetalt til aksjonærene i november 2020.

Styret foreslår overfor generalforsamlingen et utbytte på NOK 8,00 per aksje (totalt MNOK 1.440), hvorav NOK 5,00 er utover utbyttepolicy. I tillegg foreslår styret at det blir iverksatt et tilbakekjøpsprogram av egne aksjer for sletting på inntil MNOK 400.

Styrefullmakter

Kapitalforhøyelse

Det foreligger ikke emisjonsfullmakter gitt til styret.

Kjøp av egne aksjer

Generalforsamlingen kan etter allmennaksjeloven § 9-4 gi styret fullmakt til å kjøpe tilbake egne aksjer dersom den samlede beholdningen av egne aksjer ikke overstiger 10 prosent av aksjekapitalen (allmennaksjeloven § 9-2).

På den ordinære generalforsamlingen 14.5.20 fikk styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for inntil et høyeste pålydende beløp på MNOK 9,7, hvilket utgjør 4,3 prosent av aksjekapitalen. Fullmakten kan benyttes flere ganger, og gjelder frem til neste ordinære generalforsamling, likevel senest til 30.6.21. Styrets erverv av egne aksjer kan etter denne fullmakten bare skje mellom en minstepris på NOK 25 og en høyeste pris på NOK 300 per aksje. Konsernet eier per 31.12.20 til sammen 191.387 (16.779) aksjer i eget selskap. Av disse er 188.015 aksjer knyttet til tilbakekjøpsprogrammet besluttet av styret etter fullmakt fra generalforsamlingen i 2020.

De resterende aksjene er innkjøpt til aksjespareordning for samtlige ansatte, og i forbindelse med selskapets langtidssensitivordning (LTI). Aksjene kan også benyttes som hel eller delvis betaling ved erverv av virksomhet eller avhendes i markedet. Aksjene under konsernets aksjespareordning tilbys alle ansatte redusert pris, og har en bindings-

tid på ett år fra det tidspunktet de ble ervervet. LTI-ordningen er omtalt i årsregnskapets [note 29](#), og punkt 12 i denne redegjørelsen.

Kjøp av egne aksjer for sletting

På den ordinære generalforsamlingen 14.5.20 fikk styret fullmakt til å kjøpe egne aksjer for inntil et høyeste pålydende beløp på MNOK 10, hvilket utgjør 4,4 prosent av aksjekapitalen. Fullmakten kan benyttes flere ganger, og gjelder frem til neste ordinære generalforsamling, likevel senest til 30.6.21. Styrets erverv av egne aksjer kan etter denne fullmakten bare skje mellom en minstepris på NOK 25 og en høyeste pris på NOK 300 per aksje.

4 LIKEBEHANDLING AV AKSJEIEIERE OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Aksjeklasse

Konsernets aksjer består kun av A-aksjer. Alle aksjer bærer de samme rettighetene i selskapet. På generalforsamlingen gir hver aksje én stemme. Pålydende per aksje er NOK 1,25. Vedtektene inneholder ingen begrensninger i forhold til stemmerett.

Transaksjoner i egne aksjer

Styrets fullmakt til erverv av egne aksjer forutsetter at ervervet skal skje i markedet. Avhendelse av ervervede aksjer skal skje i markedet, som oppgjør ved kjøp av virksomhet, samt til aksjespareordning for konsernets ansatte og LTI-ordningen.

Transaksjoner med nærstående

Styret er ikke kjent med at det i 2020 har forekommet transaksjoner mellom selskapet og aksjeeier, ▶

- ▶ styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse som kan betegnes som vesentlige transaksjoner. Dersom en slik situasjon skulle oppstå, vil styret sørge for at det blir foretatt en uavhengig verddivurdering av tredjepart. Se forøvrig [note 29](#) og [note 33](#) til årsregnskapet for 2020.

Staten som kunde og aksjeeier

Den norske stat ved Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har eierandel på 50,004 prosent i KONGSBERG. Staten er også en betydelig kunde, spesielt med hensyn til leveranser til det norske Forsvaret. Forholdet til Forsvaret er av ren forretningsmessig art og berøres ikke av eierforholdet.

Konsernet avholder kvartalsvise møter med NFD. Temaene som tas opp på disse møtene er først og fremst konsernets økonomiske utvikling og orientering om strategiske spørsmål knyttet til KONGSBERG. Statens forventninger til avkastning og utbytte blir også kommunisert. Disse "én til én"-møtene med NFD er på linje med hva som er vanlig mellom et aksjeselskap og dets største aksjeeiere. Møtene håndteres innenfor rammen som er gitt i selskaps- og verdipapirlovgivningen, ikke minst med tanke på likebehandling av aksjeeierne. En gang i året avholdes det et eget møte om samfunnsansvar.

Kravet om likebehandling av aksjeeierne begrenser muligheten for utveksling av informasjon mellom selskapet og departementet. Staten som aksjeeier får vanligvis ikke tilgang til mer informasjon enn det som er offentlig tilgjengelig for andre aksjeeiere. Det forhindrer imidlertid ikke at det kan tas opp forhold som er av samfunnsmessig betydning. Under spesielle omstendigheter hvor statens medvirkning er påkrevd og Regjeringen må inn-

hente fullmakt fra Stortinget, vil det tidvis være nødvendig å gi NFD innsideinformasjon. I slike tilfeller er NFD underlagt alminnelige regler for behandling av slik informasjon.

5 AKSJER OG OMSETTELIGHET

Aksjene er fritt omsettelige. Egne regler vedrørende bindingstid gjelder for ansattes kjøp av aksjer til redusert pris og aksjer tildelt under selskapets LTI-ordning, se punkt 3 og 12. Vedtektene har ingen begrensninger på omsetteligheten.

6 GENERALFORSAMLING

Gjennom generalforsamlingen er aksjeeierne sikret deltakelse i organet som er den øverste myndighet i selskapet. Selskapets vedtekter vedtas her. Aksjeeiere som representerer minimum fem prosent av aksjene kan kreve ekstraordinær generalforsamling.

I 2020 ble den ordinære generalforsamlingen avholdt 14. mai, og 68,79 prosent (69,88) av den samlede aksjekapital var representert. Til sammen 190 (112) aksjeeiere var til stede eller representert ved fullmakt.

Innkalling

Generalforsamlingen blir normalt avholdt innen 1. juni hvert år. I 2021 er datoen fastsatt til 6.5.21.

- Innkalling sendes senest ut 21 dager før avholdelse av generalforsamlingen. Saksdokumentene inklusive valgkomiteens begrunnede innstilling er tilgjengelig på konsernets nettsider, www.kongsberg.com.

- Det legges vekt på at saksdokumentene inneholder all nødvendig informasjon slik at aksjeeierne kan ta stilling til alle saker som skal behandles. Selskapets vedtekter fastslår at påmeldingsfristen ikke kan utløpe tidligere enn fem dager før avholdelse av generalforsamlingen. Det er et mål å legge denne fristen tettest mulig opp til møtedato.

Alle aksjeeiere som er registrert i verdipapirsystemet (VPS) mottar innkallingen og har rett til å fremme forslag og avgi stemme direkte eller via fullmakt. Finnskalender blir offentliggjort både gjennom børsmelding og på konsernets nettsider.

Påmelding og fullmakt

Påmelding skjer via skriftlig tilbakemelding per brev, e-post eller internett. Styret ønsker å legge forholdene til rette slik at flest mulig av aksjeeierne gis anledning til å delta. Aksjeeiere som ikke kan møte blir oppfordret til å stille med fullmektig. Det er utarbeidet et eget fullmaktsskjema som gjør at fullmakt kan gis til hver enkelt sak. Det er oppnevnt én person som kan stemme for aksjeeierne som fullmektig. På generalforsamlingen deltar representanter fra styret, minst én representant for valgkomiteen og revisor. Fra administrasjonen deltar som et minimum konsernsjef og finansdirektør.

Dagsorden og gjennomføring

Dagsorden fastsettes av styret, hvor hovedpunktene følger av vedtektenes § 8. Samme paragraf fastslår også at generalforsamlingen ledes av styreleder. Konsernsjefen og øvrige medlemmer av konsernledelsen gjennomgår status for konsernet.

Alle aksjeeiere har rett til å få sine saker behandlet på generalforsamlingen. Saker skal fremsettes skriftlig til styret ▶

- ▶ minimum syv dager innen fristen for sending av varsel om innkalling til generalforsamlingen. Det skal også begrunnes hvorfor saken ønskes satt på dagsordenen. Protokollen fra generalforsamlingen gjøres tilgjengelig på konsernets nettsider. KONGSBERG har identifisert to avvik til anbefalingen knyttet til punkt 6 – Generalforsamling. Disse gjelder hele styrets deltakelse på generalforsamlingen og uavhengig møteledelse. Avvikene er nærmere beskrevet under innledningen til dette kapittelet.

7 VALGKOMITE

Konsernets vedtekter § 9 fastslår at konsernet skal ha en valgkomite. Komiteens oppgaver er regulert i en egen instruks vedtatt av generalforsamlingen. Denne ble sist revidert på ordinær generalforsamling 9.5.16.

Hovedoppgaven er å avgi innstilling til selskapets generalforsamling om valg av aksjeeiervalgte medlemmer til styret. Innstillingen er begrunnet og skal særskilt angi innstilling på styreleder. I arbeidet med å finne kandidater til styret har komiteen kontakt med relevante aksjeeiere, styremedlemmer og konsernsjef.

I tillegg skal valgkomiteen fremme forslag til godtgjørelse til styrets medlemmer og varamedlemmer, og foreta en årlig evaluering av styrets arbeid.

Komiteen består av tre til fire medlemmer som skal være aksjeeiere eller representanter for aksjeeierne. Generalforsamlingen velger samtlige medlemmer til valgkomiteen, herunder lederen. Det er valgkomiteen selv som innstiller overfor generalforsamlingen om valg av medlemmer til komiteen. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av general-

forsamlingen etter innstilling fra valgkomiteen.

Sammensetning

Nåværende komite ble valgt på ordinær generalforsamling 14.5.20 og består av:

- Vigdis M. Almestad, senior porteføljeforvalter i ODIN Forvaltning AS
- Morten Strømgren, avdelingsdirektør i Nærings- og fiskeridepartementet
- Karl C. W. Mathisen, porteføljeforvalter i Folketrygdfondet
- Erik Must, investor, styrets leder i Must Holding AS, Fondsfinans AS m.fl.

Almestad er valgt til leder av komiteen. Valgkomiteen velges for to år, og neste valg avholdes på generalforsamlingen i 2022.

Ingen av komiteens medlemmer er representant for daglig ledelse eller styret i KONGSBERG.

Medlemmene anses å være uavhengig av daglig ledelse og styre. Morten Strømgren er ansatt i Nærings- og fiskeridepartementet, som per 31.12.20 hadde en 50,004 prosent eierandel i KONGSBERG. Vigdis M. Almestad er ansatt i ODIN Forvaltning AS som per 31.12.20 til sammen hadde en eierandel på 1,318 pro-

sent i KONGSBERG gjennom sine fond. Karl C. W. Mathisen er ansatt i Folketrygdfondet som per 31.12.20 til sammen hadde en eierandel på 7,503 prosent i KONGSBERG. Erik Must hadde per 31.12.20 en eierandel på 2,407 prosent gjennom sitt selskap Must Invest AS og en eierandel på 0,105 prosent aksjer personlig. Valgkomiteen anses å ha en sammensetning som reflekterer interessene til aksjeeierfelleskapet. Informasjon om valgkomiteen, skjema for å gi innspill om kandidater til styret/valgkomiteen og frister er gjort tilgjengelig på konsernets nettsider.

8 STYRET, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

På generalforsamlingen i 1999 ble det vedtatt å utvikle bedriftsforsamlingen. Bakgrunnen var en avtale mellom arbeidstakerorganisasjonene og konsernet som innebar at antall ansatterepresentanter i styret ble økt fra to til tre.

DELTAKELSE PÅ STYRE- OG UTVALGSMØTER I 2020

Deltakelse i møter	Styre	Revisjons- utvalg	Kompensasjons- utvalg
Eivind K. Reiten	13		4
Anne-Grete Strøm-Erichsen	12		4
Morten Henriksen	12	5	
Martha Kold Bakkevig	13	5	
Per Arthur Sørlie	13	5	
Elisabeth Fossan	13		4
Helge Lintvedt	13	5	
Sigmund Ivar Bakke	13		

► Styrets sammensetning

Styret består av åtte medlemmer, og har i dag følgende sammensetning: Eivind K. Reiten (styreleder), Anne-Grete Strøm-Erichsen (nestleder), Morten Henriksen, Martha Kold Bakkevig og Per A. Sørli. Elisabeth Fossan, Helge Lintvedt og Sigmund Ivar Bakke er styremedlemmer valgt av og blant de ansatte. Detaljert informasjon om det enkelte styremedlem finnes på konsernets nettsider.

Av styrets totalt 13 møter i 2020 er åtte avholdt som ordinære møter, fire som ekstraordinære styremøter, og ett som styrebehandling uten møte. Alle styremøter etter 12.3.20 er gjennomført digitalt med grunnlag i de midlertidige unntak fra krav til fysiske styremøter som er fastsatt i forskrift med hjemmel i koronaloen § 2.

Det legges vekt på at det samlede styret skal ha kompetanse innen styrearbeid og selskapets hovedvirksomhet. I tillegg skal styrets medlemmer ha kapasitet til å utføre sine oppgaver.

Ifølge selskapets vedtekter skal antall styremedlemmer være mellom fem og åtte. Konsernsjefen er ikke styremedlem.

Ved styrevalg innstiller valgkomiteen sitt forslag til styrerepresentanter og styreleder blant de aksjeeiervalgte styrerepresentantene overfor generalforsamlingen. Styret og styrets leder velges av generalforsamlingen for to år av gangen. Eivind K. Reiten er valgt til styrets leder. Samtlige styremedlemmer er på valg i 2021.

Styrets uavhengighet

Alle aksjeeiervalgte styremedlemmer anses som selvstendige og uavhengige av konsernets administrative ledelse. Tilsvarende gjelder i forhold til vesentlige forretningsforbindelser. Valgstyret for valg av ansatterepresen-

tanter i styret følger representasjonsforskriften og påser samtidig at anbefalingen om uavhengighet ivaretas gjennom nominasjon og valg. Det blir lagt vekt på at det ikke skal foreligge interessekonflikter mellom eiere, styret, administrasjonen og selskapets øvrige interessenter.

Blant de aksjeeiervalgte styremedlemmene er det tre menn og to kvinner, det vil si en kvinneandel på 40 prosent.

Valg av styre

Generalforsamlingen velger de fem aksjeeiervalgte representantene til styret. Valget av styremedlemmer skjer ved simpelt flertall. Valgkomiteen utarbeider en innstilling på aksjeeiervalgte representanter i forkant av generalforsamlingen. Innstillingen blir tilgjengeliggjort for aksjeeierne samtidig med innkallingen til generalforsamlingen. Den norske stat eier 50,004 prosent av aksjene i KONGSBERG, og kan i prinsippet utøve kontroll over valget av aksjeeiernes styremedlemmer. Medlemmene velges for to år av gangen med mulighet for gjenvalg.

Tre av styrets medlemmer velges av og blant de ansatte i konsernet. Valget av ansatte representanter i 2019 ble kansellert og det ble igangsatt nytt valg av de ansattes representanter like etter nyttår 2020. Grunnet Covid-19-situasjonen som oppsto i mars så valgstyret seg nødt til å stanse dette valget. Nytt, ordinært valg av de ansattes representanter til Kongsberg Gruppens styre ble kunngjort i desember 2020 med valgdag 24.3.21.

Styremedlemmenes aksjeholdning

Styremedlemmer oppfordres sterkt til å eie aksjer i selskapet, men dette er ikke et absolutt krav. De aksjeeiervalgte styremedlemmene har per 31.12.20 følgende

beholdning av aksjer i konsernet:

- Eivind K. Reiten eier 2.850 (2.850) aksjer gjennom sitt 100 prosent eide selskap Mocca Invest AS.
- Anne-Grete Strøm-Erichsen eier 2.000 (2.000) aksjer gjennom sitt 50 prosent eide selskap AGSE Consulting.
- Morten Henriksen eier 3.027 (3.027) aksjer.
- Martha Kold Bakkevig eier 2.119 (2.119) aksjer gjennom sitt 50 prosent eide selskap Kold Invest AS.
- Per A. Sørli eier 3.400 (1.400) aksjer.

De ansattevalgte styremedlemmene har følgende beholdning av KONGSBERG-aksjer per 31.12.19:

- Elisabeth Fossan eier 5.489 (5.209) aksjer.
- Helge Lintvedt eier 0 (0) aksjer.
- Sigmund Ivar Bakke eier 3.663 (3.383) aksjer.

9

STYRETS ARBEID

Styrets oppgaver

Styret har det overordnede ansvaret for forvaltning av konsernet og for å føre tilsyn med daglig ledelse og konsernets virksomhet. Dette innebærer at styret har ansvaret for å etablere kontrollsystemer og ansvaret for at konsernet drives i samsvar med fastsatt verdigrunnlag, etiske retningslinjer og eiernes forventninger til en bærekraftig og samfunnsansvarlig drift. Styret skal først og fremst ivareta alle aksjeeiernes interesser, men det har også et ansvar overfor selskapets øvrige interessenter.

Hovedoppgavene består i å bidra til at konsernet blir konkurransedyktig, og at det utvikler seg og skaper verdier. Videre skal styret delta i utformingen av, og vedta konsernets strategi, utføre

- nødvendige kontrollfunksjoner og sikre at konsernet er tilfredsstillende ledet og organisert. Styret setter mål for finansiell struktur og vedtar selskapets planer og budsjetter. Saker av stor strategisk og/eller økonomisk betydning for konsernet blir behandlet i styret.

I saker av vesentlig karakter hvor styreleder eller andre styremedlemmer har vært aktivt engasjert, vil dette bli opplyst om i saksbehandlingen og behandlet av styret i hvert enkelt tilfelle. Oppgavene er ikke statiske, og fokuseringen vil være avhengig av konsernets behov i øyeblikket. Styret ansetter konsernsjef, etablerer arbeidsinstruks og fullmakter, og foretar lønnsfastsettelse for denne.

Styreinstruks

Styrets instruks er gjenstand for gjennomgang i styret hvert andre år og blir revidert ved behov. Gjeldende instruks ble sist fremlagt for styret i februar 2019. Instruksene omfatter følgende punkter: innkalling til styremøte, innkallingsfrist, forutgående saksbehandling, styremøtet, styrets beslutninger, føring av protokoll, styrets kompetanse og saker som skal styrebehandles, styrets og daglig leders arbeidsdeling, forholdet mellom datterselskap og morselskap, uavhengighet og inhabilitet, hovedprinsipper for styrets arbeid ved en eventuell selskapsovertakelse, fortrolighet og taushetsplikt og forholdet til lovgivning, vedtekter og instruks. Styreinstruksene kan leses på konsernets nettsider.

Styret kan i enkeltsaker vedta å fravike instruksene.

Instruks for konsernsjefen

Det er gjennomført en klar arbeidsdeling mellom styret og daglig ledelse. Styreleder har ansvaret for at styrearbeidet gjennomføres på en effektiv og

korrekt måte i henhold til de oppgaver styret har.

Konsernsjefen har ansvaret for selskapets operative ledelse. Styret har utarbeidet en egen instruks for konsernsjefen. Instruksene gjennomgås av styret hvert andre år og revideres etter behov. Gjeldende instruks ble sist fremlagt for og revidert av styret i februar 2019.

Finansiell rapportering

Styret mottar 12 ganger per år økonomirapporter hvor selskapets økonomiske og finansielle status kommenteres. Rapporten er en finansiell fremstilling av hva som har skjedd i konsernets operative og administrative funksjoner i gjeldende periode. Økonomirapporten danner grunnlag for intern styring og kommunikasjon om status og nødvendige tiltak. Hvert kvartal utarbeides det en finansiell kvartalsrapport som er grunnlaget for den eksterne finansielle rapporteringen. Denne rapporten behandles i konsernets revisjonsutvalg før den legges frem for og godkjennes av styret. Rapporten gjøres offentlig tilgjengelig etter styrebehandling.

Møteinnkalling og møtebehandling

Styret fastsetter hvert år faste styremøter. Normalt avholdes det åtte møter. I tillegg blir det innkalt til ekstra møter etter behov. I 2020 ble det avholdt 13 (17) styremøter. Styremøtene hadde 98 (96) prosent møtedeltakelse i 2020. Alle styremøter etter 12.3.20 er gjennomført digitalt med grunnlag i de midlertidige unntak fra krav til fysiske styremøter som er fastsatt i forskrift med hjemmel i koronaloven § 2.

Alle styrets medlemmer mottar regelmessig informasjon om selskapets operasjonelle og finansielle utvikling i god tid før de fastsatte styremøtene.

Selskapets forretningsplan, strategi og risiko er regelmessig gjenstand for gjennomgang og vurdering av styret. Styrets medlemmer har fri tilgang til å konsultere konsernledelsen dersom de føler behov for det. Styret utarbeider og fastsetter en årlig plan med fastlagte temaer for styremøtene. Normalt er det konsernsjefen som foreslår agendaen til hvert enkelt styremøte. Den endelige agendaen blir besluttet i samråd mellom konsernsjef og styrets leder.

På styremøtene deltar, foruten styremedlemmene selv, konsernsjef, finansdirektør, øvrige konserndirektører etter behov, samt juridisk direktør (styresekretær). Øvrige deltakere blir innkalt etter behov.

Styret vedtar saker av vesentlig betydning for konsernet. Dette dreier seg blant annet om godkjenning av års- og kvartalsregnskaper, strategi og strategiske planer og godkjenning av investeringer, kontrakter, samt oppkjøp og salg av virksomheter der konsernets fullmaktsmatrise eller konsernets direktiv vedrørende betydelige tilbud, kontrakter eller rammeavtaler krever dette.

Nye styremedlemmer orienteres om konsernets gjeldende strategi og historiske forhold relatert til konsernets aktuelle situasjon.

Taushetsplikt – kommunikasjon mellom styret og aksjeeiere

Styrets forhandlinger og protokoller er i prinsippet konfidensielle, med mindre styret bestemmer noe annet eller det er åpenbart at det ikke er behov for slik behandling. Dette følger av styreinstruksene.

► Kompetanse

Hele styret har gjennomført program for å gi medlemmer innsikt i konsernets aktivitet. I den forbindelse gjennomføres det reiser til ulike deler av konsernets virksomhet. Formålet med reisene er å øke styrets innsikt i de forretningsmessige aktivitetene i området.

Habilitet

Styret og konsernsjef kan ikke behandle saker de har fremtredende særinteresse i, og forholder seg til reglene om inhabilitet slik de fremgår av Allmennaksjeloven (ASAL) § 6–27 og i styrets egen instruks.

Retningslinjer for styremedlemmer og ledende ansatte

Temaet interessekonflikt omtales i konsernets forretningssetiske retningslinjer pkt. 5.10. Tilsvarende gjelder for styrets instruks. Det fremgår her at styret skal handle uavhengig av særinteresser. Uavhengighet i denne sammenheng har styret definert som følger:

- Styremedlemmer skal normalt ikke motta annen godtgjørelse fra selskapet enn styrehonoraret og honorar for arbeid i styreutvalg. Ved avvik fra hovedregelen skal dette godkjennes av et samlet styre og protokollføres. Ved vesentlig transaksjon mellom selskapet og et styremedlem eller konsernsjefen, skal det innhentes uavhengig vurdering fra tredjepart.
- Styrets medlemmer skal informere det samlede styret om eventuelle relasjoner med, eller interesser i KONGSBERGs vesentlige forretningsforbindelser eller transaksjoner.
- Styrehonoraret skal ikke være resultatavhengig, og opsjoner skal ikke tildeles styremedlemmene.

- Kryssrelasjoner mellom styremedlemmer, konsernsjef eller den øvrige administrasjonen skal unngås.
- Styremedlemmene skal ikke ha, eller representere, vesentlige forretningsmessige relasjoner med konsernet.

Dersom et styremedlem er i tvil om egen habilitet, skal spørsmålet tas opp til behandling i et samlet styre. Konklusjonen på habilitets-spørsmålet skal protokollføres.

Bruk av styreutvalg

Styret har to underutvalg: et revisjonsutvalg og et kompensasjonsutvalg. For begge utvalgene gjelder at de virker som saksforberedende organer for styret, er bare ansvarlig overfor det samlede styret og kun har innstillende myndighet overfor dette. I tillegg opprettes det utvalg ved behov, som for eksempel ansettelsesutvalg.

Styrets revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget skal støtte styret i utøvelse av sitt ansvar for regnskapsrapportering, revisjon, internkontroll og den samlede risikostyring. Revisjonsutvalget er også et forberedende organ med tanke på ikke-finansiell styring og kontroll. Utvalget var tidligere sammensatt av to aksjeeiervalgte styremedlemmer og ett av de ansattevalgte styremedlemmene. Etter generalforsamlingen i 2019 ble revisjonsutvalget utvidet med ytterligere ett aksjeeiervalgt styremedlem, slik at utvalget nå består av fire medlemmer. Konsernets finansdirektør og konsernets valgte revisor deltar normalt på møtene. Konsernsjef og øvrige styremedlemmer har rett til å delta etter eget ønske. I løpet av 2020 ble det avholdt fem (seks) møter, hvorav ett ekstraordinært. Medlemmer: Morten Henriksen (leder), Martha Kold Bakkevig, Per A. Sørli og Helge Lintvedt. Instruks

for revisjonsutvalget finnes på konsernets nettsider.

Styrets kompensasjonsutvalg

Utvalget skal forberede styrets behandling av spørsmål knyttet til kompensasjon, lederutvikling og mangfold. Dette inkluderer bl.a. behandling av saker tilknyttet konsernsjefens betingelser, og prinsipielle spørsmål knyttet til lønnsnivå, bonussystem, pensjonssystem/vilkår, ansettelsesavtaler og liknende for ledende ansatte. Utvalget forbereder også saker vedrørende øvrige forhold knyttet til kompensasjon som utvalget finner er av særlig betydning for konsernets konkurranseposisjon, profil, rekrutterings-evne, omdømme, osv. Videre forbereder utvalget behandlingen av konsernets lederutviklingsplaner, ledervurderinger og etterfølgerplan for ledere, med særlig vekt på å sikre mangfold.

Utvalget er sammensatt av styrets leder, ett aksjeeiervalgt styremedlem og ett ansattvalgt styremedlem. Konsernsjefen har rett til å delta i utvalgets møter når han ønsker, unntatt ved behandling av hans personlige forhold. I løpet av 2020 ble det avholdt fire (fire) møter.

Medlemmer: Eivind K. Reiten (leder), Anne-Grete Strøm-Erichsen og Elisabeth Fossan. Instruks for kompensasjonsutvalget finnes på konsernets nettsider.

Styrets egenevaluering

Hvert år har styret et utvidet møte der styret evaluerer sitt og konsernsjefens arbeid. I denne forbindelse vurderer også styret seg selv i forhold til anbefaling for eierstyring og selskapsledelse. Styrets evaluering gjøres tilgjengelig for valgkomiteen. Det gjennomføres årlige, individuelle samtaler mellom styrets leder og de øvrige styremedlemmene. ►

10 RISIKOSTYRING OG INTERN KONTROLL

Styrets ansvar og formål med intern kontroll

KONGSBERG bygger sitt interne kontroll- og risikostyringssystem for finansiell rapportering på det internasjonale anerkjente rammeverket COSO.

Konsernet har etablert en desentralisert styringsmodell med delegert resultatansvar. Kontrollmiljøet er derfor distribuert i henhold til konsernets styringsmodell, og det er den enkelte enhets ansvar å påse at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre en forsvarlig internkontroll. Konsernledelsen og de enkelte fagområdene i konsernet påser at forretningsområdene har implementert en forsvarlig internkontroll.

Administrasjonen utarbeider driftsrapporter inkludert risikoanalyse som oversendes styremedlemmene ti ganger per år. I tillegg publiseres kvartalsvise økonomirapporter (kvartalsrapport) til finansmarkedet. Revisjonsutvalget gjennomgår konsernets kvartalsrapport i forkant av styremøtet. Revisor deltar i revisjonsutvalgets møter, og møter hele styret ved avleggelse av foreløpig årsregnskap og ellers ved behov.

Styrets oppfølging

Styret har gjennom sin årsplan og agenda løpende oppfølging av risikostyring og intern kontroll. Blant annet foretas det en kvartalsvis gjennomgang av strategiske og operasjonelle risikoer, sentrale vurderingsposter knyttet til finansiell rapportering og ikke-finansiell compliance. Styret behandler og godkjenner større kundetilbud i henhold til konsernets fullmaksmatrise. Styret er også løpende

involvert i konsernets strategi-prosesser.

I konsernets årsberetning beskrives selskapets finansielle stilling og risikoaspekter på en grundig måte.

Styret foretar årlig en gjennomgang av sentrale styringsdokumenter i konsernet for å sikre at disse er oppdatert og dekkende for relevante områder.

Etterlevelse av verdigrunnlag, etikk og samfunnsansvar

KONGSBERG legger vekt på at våre verdier og etiske retningslinjer skal være en integrert del av forretningsvirksomheten. Vi forventer at våre medarbeidere og samarbeidspartnere utviser en høy etisk standard, og etterlever gjeldende regler.

Arbeidet med en systematisk videreutvikling og oppfølging av viktige områder for etterlevelse av lover, regler og interne retningslinjer har blitt videreført i 2020. Konsernet har fokus på antikorrupsjonsprogrammet, hvor opplæring av ansatte, samarbeid med forretningspartnere om antikorrupsjonstiltak, samt opplæring og revisjon av markedsrepresentanter har vært de viktigste elementene. Vi har også et særlig fokus på eksportkontroll og sanksjoner samt gode prosesser og retningslinjer for å sikre etterlevelse av personvernregelverket. Konsernet har compliancefunksjoner både på konsernnivå og i forretningsområdene som samarbeider tett. Videre er det etablert en intern kontrollfunksjon på konsernnivå for å styrke arbeidet med oppfølging og monitorering av tredjeparter. KONGSBERGs complianceprogram koordineres og overvåkes fra konsernnivå.

Det er etablert rutiner for varsling og oppfølging av kritikkverdige forhold, og retningslinjene ble oppdatert i 2020 for å sikre samsvar med de nye reglene

i arbeidsmiljøloven. Konsernet har en web-basert varslingskanal som er tilgjengelig for alle ansatte globalt, og som gir mulighet til ekstern varsling og anonymitet for varsler.

Konsernet har et etisk råd hvis formål er å bidra til høy etisk bevissthet, god adferd og å sikre et godt omdømme for KONGSBERG.

11 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Generalforsamlingen fastsetter årlig styrets godtgjørelse. Forslag til godtgjørelse fremsettes av valgkomiteen. Fra generalforsamlingen i 2020 frem til neste ordinære generalforsamling er den samlede godtgjørelsen til styrets medlemmer NOK 2.473.000 (NOK 2.473.000). Godtgjørelsen fordeler seg som følger:

- Styreleder NOK 544.000 (NOK 544.000)
- Styrets nestleder NOK 291.000 (NOK 291.000)
- Øvrige styremedlemmer NOK 273.000 (NOK 273.000)
- Varamedlem NOK 12.300 per møte

I tillegg mottar revisjonsutvalgets medlemmer NOK 75.000 per år (endret fra 10.400 per møte, maksimalt NOK 101.000 per år for 2019). Utvalgets leder mottar NOK 100.000 (endret fra NOK 12.700 per møte maksimalt NOK 121.000.)

Kompensasjonsutvalgets medlemmer mottar NOK 47.000 (endret fra NOK 9.400 per møte, maksimalt NOK 47.000 per år.) Utvalgets leder mottar NOK 70.000 (endret fra NOK 11.700 per møte, maksimalt NOK 58.500 per år.)

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultat, opsjonsprogram eller liknende. ▶

- ▶ Det er ikke utbetalt godtgjørelse ut over ordinært styrehonorar. Ingen av styrets aksjeeiervalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet, og ingen har avtale om pensjonsordning eller etterlønn fra selskapet.

12 GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret har utarbeidet egne retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Konsernsjefens betingelser fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en grundig vurdering av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef. Vurderingen baseres på markedsundersøkelser for tilsvarende stillinger.

Strukturen i belønningssystemet for de øvrige medlemmene av konsernledelsen fastsettes av styret, og legges frem for generalforsamlingen til orientering. Betingelsene fastsettes av konsernsjefen etter konsultasjon med styrets leder.

Styrets holdninger når det gjelder lederlønninger er at de skal være konkurransedyktige og motiverende, men ikke ledende når det gjelder nivå. Belønningssystemet består av basislønn, resultatlønsordning, pensjonsordning, sluttvederlagsordning (LTI) og naturalytelser.

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte legges frem for generalforsamlingen. Retningslinjene er bindende for LTI-ordningen og veiledende for de øvrige.

Resultatavhengig del av lønn

Styret vedtok et nytt bonussystem for ledende ansatte i 2006. Ordningen ble noe justert i 2016

og ytterligere justert i 2019. Resultatavhengig godtgjørelse er knyttet til forbedring i EBIT, ROACE, vekst i driftsinntekter og individuelle mål. Utbetaling av resultatavhengig del av lønn kan maksimalt utgjøre 50 prosent av grunnlønn. Nærmere beskrivelse av ordningen er gitt i note 29, "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" i årsrapport for 2020. I 2020 hadde konsernet ca. 200 (150) ledere som omfattes av et belønningssystem med et individuelt prestasjonselement.

Resultatlønsordningen imøtekommer retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel. I 2020 bestod resultatlønsordningen av direkte utbetaling og utbetaling fra tidligere bonusbank. Ordningen med bonusbank er avvirket fra og med 2019.

Langtidsincentiv (LTI)

Styret vedtok i 2012 å innføre en LTI-ordning som en del av den faste godtgjørelsen for konsernsjef og øvrige medlemmer av konsernledelsen. LTI-ordningen ble i 2016 endret til en variabel ytelse. Fra og med 2018 ble LTI-ordningen ytterligere utvidet til å omfatte ledergruppene i forretningsområdene, samt nøkkelstillinger. LTI-ordningen utgjør maksimalt 30 prosent av fastlønn for konsernsjefen og 25 prosent for øvrige i konsernledelsen, 15 prosent for ledergruppene i forretningsområdene og 10 prosent for nøkkelstillinger. Begrunnelsen for dette er å være konkurransedyktig med sammenlignbare selskaper. Nærmere beskrivelse av ordningen er gitt i note 29 til årsregnskapet for 2020.

Betingelser

Ytelser til konsernledelsen og styret er beskrevet i notene 29 og 30 til årsregnskapet for 2020.

13 INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

Årsregnskap og årsberetning – periodisk rapportering

Konsernet legger normalt frem et foreløpig årsregnskap i februar. "Årsrapport og bærekraftrapport" gjøres tilgjengelig for aksjeeiere og øvrige interessenter i mars/april. Ut over dette rapporteres regnskapstall kvartalsvis. Øvrig informasjon knyttet til bærekraft og samfunnsansvar finnes på konsernets nettsider. Konsernets finanskalendar gjøres kjent gjennom børsmelding, på konsernets nettsider og i årsrapporten.

Annen markedsinformasjon

Det arrangeres åpne investorpresentasjoner i forbindelse med at års- og kvartalsresultater for konsernet blir lagt frem. Her gjennomgår konsernsjefen resultater med bistand fra finansdirektøren og kommenterer markeder og fremtidsutsikter. Øvrige medlemmer fra konsernledelsen deltar etter behov. Det arrangeres normalt en årlig kapitalmarkedsdag hvor direktørene for forretningsområdene deltar. På denne kapitalmarkedsdagen er normalt hele konsernledelsen til stede.

Presentasjonene i forbindelse med års- og kvartalsresultater gjøres tilgjengelige på www.newsweb.no (Oslo Børs) og konsernets nettsider samtidig med presentasjonen. Års- og kvartalsresultat gjøres også tilgjengelig via videooverføring. Ut over dette holdes det løpende dialog og presentasjoner for analytikere og investorer.

Konsernet anser det som svært viktig å informere eiere og investorer om konsernets utvikling og økonomiske og finansielle status. Det blir lagt vekt på at aksjemarkedet får lik og samtidig informasjon. I samtale med ▶

- aksjeeiere og analytikere legges varsomhetsprinsippet med tanke på forfordeling av informasjon til grunn.

Konsernet har direktiver som omhandler kommunikasjon med investormarkedet og behandling av innsideinformasjon. Det vektlegges likebehandling av samtlige aksjeeiere.

14 SELSKAPS-OVERTAKELSE

Konsernet har ingen forsvarsmekanismer mot aksjeoppkjøp i sine vedtekter, og har heller ikke iverksatt andre tiltak som begrenser muligheten for å kjøpe aksjer i selskapet. Den norske stat eier 50,004 prosent av aksjene. Omsetteligheten av disse aksjene er avhengig av vedtak i Stortinget. Styrets instruks inneholder et punkt som omhandler hovedprinsippene for hvordan styret skal opptre ved eventuelle overtakelsestilbud. Her heter det blant annet at styret skal bidra til at aksjeeierne i KONGSBERG blir behandlet likt og at virksomheten ikke blir unødig forstyrret. Dersom det fremmes et bud på hele eller deler av selskapet, skal styret avgi en uttalelse med en begrunnet vurdering av budet og ved behov skal det også avgis en uavhengig vurdering av tredjepart. Vurderingen skal blant annet ta hensyn til hvordan et eventuelt oppkjøp vil innvirke på den langsiktige verdiskapingen i KONGSBERG.

Dersom det fremmes et bud på selskapets aksjer, vil selskapet ikke begrense andre i å fremme tilsvarende bud på selskapets aksjer, med mindre dette åpenbart kan begrunnes i selskapets og aksjeeiernes felles interesse. Selskapet vil i tilfelle bud på selskapets aksjer offentliggjøre

informasjon som er informasjonspliktig i henhold til lover og regler for selskaper notert på Oslo Børs.

15 REVISOR

Revisors forhold til styret

Konsernets revisor blir valgt av generalforsamlingen. Hovedtrekkene i revisors planlagte arbeid legges frem for revisjonsutvalget én gang i året.

Revisor deltar alltid under styrets behandling av årsregnskapet. Styret blir i den forbindelse orientert om årsregnskapet og saker som opptar revisor spesielt, herunder eventuelle uenigheter mellom revisor og administrasjonen. Revisor deltar i tillegg normalt i revisjonsutvalgets møter.

Revisjonsutvalget avholder årlige møter med revisor hvor det gjennomgås en rapport fra revisor som omhandler selskapets regnskapsprinsipper, risikoområder og interne kontrollrutiner.

Minimum én gang i året avholdes møte mellom revisor, styrets revisjonsutvalg og styret uten at konsernsjef eller andre fra konsernledelsen eller administrasjonen er til stede.

Revisor har lagt frem en skriftlig erklæring for styret på oppfyllelse av fastsatte uavhengighetskrav mellom revisor og konsernet, jf. revisorloven. Konsernet har styrebehandlet retningslinjer for det forretningsmessige forholdet mellom revisor og konsernet.

Revisjonsselskapet Ernst & Young AS benyttes som konsernrevisor. Noen mindre selskaper i konsernet bruker andre revisjonsselskaper. Enkelte utenlandske selskaper har ikke revisor da dette ikke er en del av de lokale kravene. I tillegg til ordinær revisjon har selskapet utført

rådgivning. Det vises til [note 31](#) i konsernregnskapet.

Styret vil med jevne mellomrom vurdere om revisor i tilstrekkelig grad utøver en tilfredsstillende kontrollfunksjon, og revisors øvrige konkurranse-dyktighet.

16 LEDELSEN OG INTERNE PROSEDYRER

Konsernets datterselskaper har egne styrever som består av interne ledere og ansatte. Administrerende direktør i eierselskapet, eller den som administrerende direktør bemyndiger, vil være styrets leder i datterselskapene. Oppnevning av styre og styrets arbeid i datterselskaper skal skje i henhold til konsernets prinsipper for god eierstyring.

Retningslinjer for aksjehandel

Selskapet har nedfelt interne retningslinjer, primært rettet mot selskapets primærinnsidere, for handel i selskapets aksjer. Disse retningslinjene blir jevnlig oppdatert i henhold til de til enhver tid gjeldende lover og regler. Retningslinjene pålegger blant annet primærinnsidere intern klareringsplikt med konsernsjef før det kjøpes eller selges KONGSBERG-aksjer.



05

ÅRSBERETNING OG ÅRSREGNSKAP

Årsberetning 2020

Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) er et internasjonalt teknologikonsern som leverer avanserte, bærekraftige og pålitelige høyteknologiske løsninger som bidrar til sikkerhet, trygghet og effektivitet i komplekse operasjoner og under ekstreme forhold. KONGSBERG har globale kunder innenfor forsvars-, maritim-, olje- og gass-, fiskeri- og romfartsindustrien.

Bærekraftig innovasjon er en integrert del av KONGSBERGs forretningsstrategi. Vårt største bidrag til å nå bærekraftsmålene er å levere høyteknologiske produkter og tjenester som reduserer våre kunders utslipp av skadelige klimagasser.

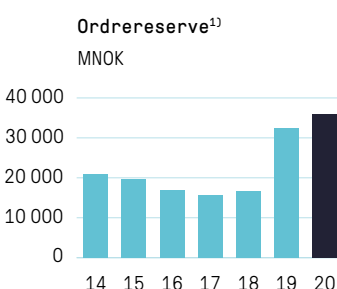
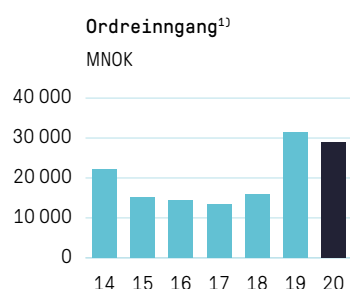
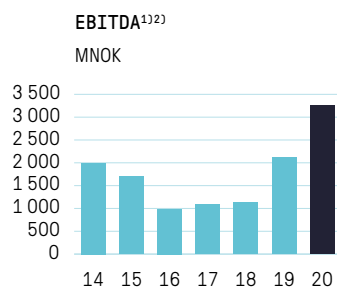
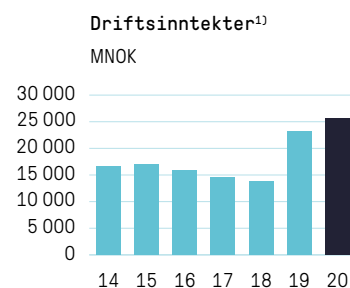
2020 ble et annerledes år enn vi hadde planlagt for da store deler av verden i praksis stengte ned som følge av Covid-19 i første kvartal. KONGSBERG tok umiddelbare grep for å ivareta de ansattes helse og sikkerhet, for å opprettholde driften så normal som mulig, samt tiltak for å sikre verdier og resultater i selskapet. Til tross for usikkerheten og utfordringene pandemien har medført, har selskapet hatt god drift og evnet å levere til sine kunder, sikret betydelig ordreinnngang, og gjennomført flere virksomhetstransaksjoner. Kongsberg Maritime har lyktes med integreringen av Commercial Marine hvor det er realisert betydelige synergier, og solgt datterselskapet Hydroid Inc. med en betydelig gevinst. Kongsberg Defence & Aerospace økte driftsinntektene med 17 prosent, og en rekordhøy ordresreserve gir godt grunnlag for fortsatt vekst. Kongsberg Digital har bekreftet sin ledende posisjon i markedet for dynamiske digitale tvillinger med en rammeavtale for digitalisering av Shells globale portefølje av installasjoner. Totalt sett har KONGSBERG kommet godt gjennom et spesielt år, og gikk inn i 2021 med rekordhøy ordresreserve og ytterligere forsterkede posisjoner sammenlignet med inngangen til 2020.

KONGSBERG

Hovedkontor	Kongsberg
Antall ansatte	10 689
Andel ansatte utenfor Norge	38 %
Kontorer i antall land	37
Andel driftsinntekter utenfor Norge	80 %

Driftsinntektene økte med 10 prosent til MNOK 25.612 sammenlignet med 2019. Kongsberg Maritime (KM) hadde driftsinntekter på MNOK 16.319 og Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) hadde driftsinntekter på MNOK 8.503. Konsernets ordresreserve økte fra MNOK 32.347 ved utgangen av 2019 til MNOK 35.947 ved utgangen av 2020. KMs ordresreserve holder seg på samme nivå som i fjor, mens KDA øker ordresreserven med i overkant av

MNOK 3.000. Totalt endte konsernets ordreinnngang på MNOK 28.818, ned fra MNOK 31.413 i 2019. Book/bill ble 1,13. EBITDA økte med MNOK 1.137 til MNOK 3.250 i 2020. EBITDA økte både i KM og i KDA. I KM bidro kostnadsreduksjoner oppnådd gjennom integrasjonen av Commercial Marine (CM) til bedret lønnsomhet. God prosjektsammensetning og -gjennomføring har bidratt til god lønnsomhet i KDA. ▶



- 1) Resultattall, ordreinnngang og ordrereserve for 2019 og 2018 er justert for avhendet virksomhet. Tilsvarende tall for tidligere år er ikke justert.
- 2) Resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter er ikke lenger inkludert i EBITDA og EBIT. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

► Årsresultat etter skatt ble MNOK 2.932 (MNOK 717), tilsvarende NOK 16,08 per aksje (NOK 3,89). Resultat fra videreført virksomhet etter skatt ble MNOK 1.481 (MNOK 596), tilsvarende NOK 8,01 (NOK 3,22) per aksje. Konsernet hadde en positiv kontantstrøm på MNOK 1.766 i 2020 (negativ MNOK 4.384) og en netto rentebærende gjeld ved utgangen av 2020 på MNOK -3.949 (MNOK -1.565). Egenkapitalen i konsernet var ved utgangen av året MNOK 13.301 (MNOK 12.810).

KONGSBERG har en solid finansiell stilling, og på bakgrunn av dette vil styret foreslå overfor generalforsamlingen 6.5.21, et utbytte på NOK 8,00 per aksje (totalt MNOK 1.440) hvorav NOK 5,00 er utover utbyttepolicy. I tillegg vil det bli foreslått et tilbakekjøpsprogram av aksjer for sletting på opptil MNOK 400. Samlet tilbakebetaling til aksjonærene vil beløpe seg til om lag

MNOK 1.840, hvilket tilsvarer i overkant av NOK 10 per aksje. Tilsvarende ble det i 2020 betalt et ordinært utbytte på NOK 2,50 per aksje og et tillegg utbytte på NOK 10,00 per aksje, totalt MNOK 2.250. I tillegg ble det igangsatt et tilbakekjøpsprogram av egne aksjer for sletting for inntil MNOK 200.

VELLYKKET INTEGRASJON AV OPPKJØPT SELSKAP OG SALG AV HYDROID INC.

Integrasjon av Commercial Marine

KONGSBERG signerte 6.7.18 en avtale med Rolls-Royce Plc. om kjøp av Rolls-Royce Commercial Marine (CM). Oppkjøpet ble gjennomført 1.4.19. Endelig kjøpesum, eksklusive kontantbeholdning, for selskapet ble MNOK 4.865.

Som et ledd i kjøpet av CM ble det iverksatt et omfattende integrasjons- og kostnadsreduksjonsprogram. Ved utgangen av 2020 var det oppnådd årlige besparelser på MNOK 640 gjennom programmet. Besparelsene kommer fra et bredt spekter av tiltak. Opprinnelig plan for kostnadsbesparelsene var MNOK 500 i årlige kostnadsreduksjoner innen utgangen av 2022. Programmet ble avsluttet to år før planlagt tid og med MNOK 140 høyere besparelser enn den opprinnelige ambisjonen. Programmet i sin opprinnelige form er avsluttet, men erfaringer fra programmet vil fortsette å bidra inn i fremtidige effektiviseringsprosesser.

Salg av det amerikanske datterselskapet Hydroid Inc.

KONGSBERG signerte 4.2.20 en avtale om å selge undervannsteknologiselskapet Hydroid Inc. i USA for MUSD 350 til ►

- ▶ **Huntington Ingalls Industries (HII).** Partene inngikk samtidig en strategisk samarbeidsavtale om undervannsteknologi og maritime løsninger. Salget ble gjennomført 26.3.20. KONGSBERG kjøpte Hydroid for MUSD 80 i 2007. Hydroid Inc. leverer autonome undervannsfarkoster til både det militære og kommersielle markedet, med den amerikanske marinen som den største kunden. Hydroid hadde ved utgangen av 2019 en ordresreserve på MNOK 813. Selskapet leverte i 2019 en omsetning på MNOK 836 med en EBITDA på MNOK 145. Salget av selskapet vises i regnskapet som avhendet virksomhet med et resultat på MNOK 1.451 etter skatt, hvorav selve gevinsten utgjør MNOK 1.431.

FORRETNINGSOMRÅDENE

Kongsberg Defence & Aerospace

MNOK	2020	2019
Driftsinntekter	8 503	7 245
EBITDA	1 656	1 123
EBITDA-margin	19,5 %	15,5 %
Ordreinnang	11 891	16 060
Ordresreserve	23 477	20 146

KDA hadde driftsinntekter på MNOK 8.503 i 2020, som er MNOK 1.258 høyere enn i 2019. Både divisjonene Missile Systems, Aerostructures, Land Systems og Integrated Defence Systems hadde god vekst i 2020. EBITDA-marginen endte på 19,5 prosent mot 15,5 prosent i 2019. Alle divisjonene hadde bedret EBITDA. Ordreserven økte fra MNOK 20.146 ved utgangen av 2019 til MNOK 23.477 ved utgangen av 2020, med en eksportandel på over 90 prosent. Dette gir et godt utgangspunkt for fortsatt vekst i driftsinntektene fremover.

Divisjonen Missile Systems økte driftsinntektene i 2020. Dette kommer som følge av økt aktivitet knyttet til både Naval Strike Missile (NSM) og Joint Strike Missile (JSM), som er hovedproduktene i divisjonen. Disse langtrekkende høypresisjonsmissilene er verdensledende med sitt 5. generasjons lav-signatur design. De største pågående prosjektene er kontrakten med Malaysia, det amerikanske programmet OTH "Over the Horizon", samt JSM. I desember signerte divisjonen den andre oppfølgingskontrakten for leveranse av JSM til Japan verdt MNOK 820. Japan var det første landet som bestilte missilet. I de kommende årene forventes det fortsatt økt aktivitet knyttet til både JSM og NSM som følge av etterspørselen etter denne type kapasitet fra en rekke land.

Divisjonen Land Systems, som leverer fjernstyrte våpenstyringssystemer og kommunikasjonsutstyr, hadde også god vekst i 2020. Områdets største kunde er US Army som gjennom året plasserte flere ordre for nye våpenstyringssystemer. Rammeavtalen det har vært bestilt under er nå brukt opp og KONGSBERG og US Army er i forhandlinger om en utvidelse. Book/bill i divisjonen var 1,40 og ordreinngangen var på nivå med fjoråret. Antall brukernasjoner av fjernstyrte våpenstasjoner i verden har økt til 25 i 2020.

KDA hadde driftsinntekter på MNOK 8.503 i 2020, som er MNOK 1.258 høyere enn i 2019.

KONGSBERG åpnet en ny fabrikk for produksjon av flydeler i avansert kompositt og titan til det nye kampflyet F-35 i 2008. Siden åpningen har leveransevolumet økt hvert år. Fra å produsere noen få delesett de første årene, var produksjonen i 2020 på ca. 170 delesett, og programmet er nå oppe i full produksjonstakt. Et viktig mål for KONGSBERG er å levere på tid uten kvalitetsavvik i F-35-programmet. Dette gir en sterk posisjon i et program som vil generere inntekter for konsernet de neste 20–30 årene. Divisjonen Aerostructures hadde i 2020 driftsinntekter på over MNOK 2.000. Kongsberg Aviation Maintenance Services (KAMS), tidligere AIM Norway, ligger også i divisjonen Aerostructures. Selskapet ble overtatt og integrert i 2019. KAMS er inne i en total omstillingsprosess hvor det er gjort store strukturelle endringer, bemanningsjusteringer, endringer i kompetanseprofil og betydelige kostnadsbesparende tiltak. Dette legger til rette for økt konkurransevne og økte muligheter i markedet. KAMS ferdigstilte verkstedbygg på Rygge og signerte i 2020 første avtale for leveranser av vedlikehold på F135-motoren (motoren til F-35). Dette prosjektet følger planene og ligger an til betydelig økt aktivitet de neste årene. KAMS videreutvikler det strategiske samarbeidet med Forsvaret og er godt posisjonert

- ▶ nert for fortsatt vekst i årene som kommer.

Området Integrated Defence Systems leverer blant annet luftvernssystemet NASAMS, kampsystemer til ubåter og digitale løsninger til militære kjøretøy. Driftsinntektene i divisjonen økte til i underkant av MNOK 2.500 i 2020. Omsetningsøkningen er drevet av god ordreinnngang de siste årene og økt aktivitet i de pågående leveransene til Litauen, Indonesia, Australia og Qatar. I tillegg signerte divisjonen en ny kontrakt for NASAMS verdt MEUR 410 med Ungarn i 2020. Ungarn ble det 12. landet som anskaffer NASAMS.

KONGSBERG er, gjennom divisjonen Space & Surveillance og den felleskontrollerte virksomheten Kongsberg Satellite Services (KSAT), Nordens største leverandør av utstyr og tjenester til romfartsindustrien. Divisjonen hadde noe reduserte driftsinntekter i 2020, men aktiviteten i KSAT var økende. KSAT er verdensledende på nedlasting og distribusjon av satellittdata. KSAT leverer i tillegg tjenester innenfor bl.a. miljø-, sikkerhet- og klimaovervåking og signerte i 2020 en kontrakt verdt MNOK 405 med Norges Internasjonale Klima- og Skoginitiativ for overvåking og kontroll av global avskoging.

KDA har høy eksportandel, men hovedtyngden av operasjonene er i Norge. Forsvarsvirksomheten har kun i mindre grad opplevd konsekvenser på driften som følge av Covid-19. Enkelte kontraktsforhandlinger var noe mer tidkrevende som følge av reiserestriksjoner og det har vært noen utfordringer i leverandørkjeden. KDA og KSAT er definert som samfunnskritiske virksomheter. Som følge av dette har den delen av arbeidsstyrken som ikke har hatt mulighet til å utføre oppgaver fra hjemmekontor i stor grad hatt anledning til å møte på arbeidsplassen og gjennomføre oppgavene tilnærmet som normalt, men med nødvendige smitteverntiltak. I tillegg ble det innført skiftordninger og andre tiltak i produksjon som gjorde miljøet mindre eksponert for smitteoverføring. Fremdriften i prosjektene har i liten grad blitt påvirket av situasjonen rundt Covid-19. KDA opplevde også at mange av kundene var særdeles tilpasningsdyktige ved å ta i bruk digitale plattformer der man tidligere har basert samarbeidet på fysiske møter.

KDA er avhengig av at flere hundre underleverandører både i Norge og utlandet er i stand til å levere. Ekstra ressurser har blitt satt inn for å sikre både vareflyt,

forsendelser og eventuelle alternative underleverandører ved stopp i produksjonen.

KDA har en omfattende operasjon i Johnstown, USA. Denne operasjonen er definert som samfunnskritisk av amerikanske myndigheter og var i 2020 ikke berørt av Covid-19-restriksjonene i USA. Arsenalet, fabrikken på Kongsberg som blant annet leverer kritiske komponenter til kampflyet F-35, har så langt heller ikke opplevd forsinkelser i produksjonen.

Covid-19-situasjonen verden er inne i kan forsinke forventet ordreinnngang noe fremover, og kan i verste fall medføre at programmer KDA er posisjonert for vil bli nedskalert eller kansellert. Det er imidlertid ingen signaler på det foreløpig.

Investeringsprosessen i forsvarsprogrammer er omfattende og tidkrevende. Kundene for store forsvarssystemer er nasjonale myndigheter i de aktuelle land. Disse kundene vurderer nasjonal sikkerhet og innenlands næringsutvikling som en vesentlig faktor, i tillegg til pris og ytelse ved kjøp av forsvarsmateriell. Nasjonale budsjetter og politiske føringer vil derfor få en sterk innvirkning på om og når eventuell kontrakt kan inngås med KONGSBERG. Markedet er ▶

Fremdriften i KDA's prosjekter har i liten grad blitt påvirket av situasjonen rundt Covid-19.

- ▶ ikke underlagt internasjonale frihandelsavtaler og er ofte mer preget av nasjonal proteksjonisme enn man ser i de fleste andre næringer. Forutsigbarhet i eksportregelverket for forsvarsmateriell og praktiseringen av dette er derfor en viktig rammebetingelse for KONGSBERG.

Det er viktig for norsk forsvarsindustri at norske myndigheter legger vekt på gjenkjøpsavtaler, felles utviklingsavtaler og avtaler som sikrer markedstilgang i forbindelse med kjøp av forsvarsmateriell fra utlandet. Når det norske Forsvaret gjør store investeringer gjennom utenlandske leverandører, utgjør dette ofte vesentlige deler av forsvarsbudsjettet. For å sikre forsvarsløst leveranser som er godt tilpasset norske forhold og en leve- og konkurransedyktig norsk forsvarsindustri, understrekes viktigheten av norsk deltakelse i slike programmer. Både Regjeringen og Stortinget har understreket betydningen av industriell deltakelse for norsk industri, og at dette er i tråd med internasjonal praksis. KONGSBERG vil fortsatt vektlegge partnerskap med store forsvarsløst leverandører og ytterligere øke fokus på å støtte lokal industri i forretningsområdets markeder. KONGSBERGs posisjon

som en attraktiv forsvarsløst leverandør i det internasjonale markedet vil fortsatt være basert på et nært samarbeid med det norske Forsvaret. Dette samarbeidet er plattformen for utvikling av ledende produkter som er nødvendige for et moderne forsvar. Slik deltakelse betyr også økt aktivitet hos mange av forretningsområdets om lag 1.500 norske underleverandører som er spredt over alle landets fylker.

Kongsberg Maritime

MNOK	2020	2019
Driftsinntekter	16 319	15 198
EBITDA	1 532	1 005
EBITDA-margin	9,4 %	6,6 %
Ordreinngang	15 925	14 427
Ordrereserve	11 386	11 311

Driftsinntektene i 2020 ble MNOK 16.319, opp fra MNOK 15.198 i 2019. I 2019 var CM kun inkludert de tre siste kvartalene. EBITDA i 2020 ble MNOK 1.532, og EBITDA-margin ble 9,4 prosent mot MNOK 1.005 (6,6 prosent) i 2019. I 2020 ble det bokført totalt MNOK 86 i integrasjons- og restruktureringskostnader knyttet til integrasjonen av CM. I 2019 ble det bokført en gevinst på MNOK 107 knyttet til salg av Kongsberg Evotec mens

det ble bokført MNOK 416 for totale integrasjons- og restruktureringskostnader. For å redusere de finansielle og operasjonelle virkningene av Covid-19 ble det tidlig iverksatt risikoreduserende tiltak. I tillegg har kostnader i forbindelse med blant annet reising og konsulenter vært minimale siden pandemien inntraff. Noen av besparelsene er direkte relatert til Covid-19 og kun kortsiktige, mens andre effektiviseringsgevinster vil være varige.

Som et ledd i oppkjøpet av CM ble det iverksatt et omfattende program for forbedret lønnsomhet. Programmet hadde ved utgangen av 2020 realisert MNOK 640 i årlige besparelser. KONGSBERGs opprinnelige ambisjon var årlige besparelser på MNOK 500 fra 2022. Dette gir MNOK 140 i årlige besparelser utover ambisjonen, på halvparten av opprinnelig målsatt tid. Programmet i sin opprinnelige form er avsluttet, men metoder og erfaringer fra programmet vil fortsette å bidra inn i fremtidige effektiviseringsprosesser. Meruttaket i forhold til opprinnelig ambisjon kommer som følge av ytterligere identifiserte tiltak, samt raskere realisering enn først forutsatt. Besparelsene kommer fra en lang rekke tiltak, både organisatoriske og effektivitets-

Som et ledd i oppkjøpet av CM ble det iverksatt et omfattende program for forbedret lønnsomhet. Programmet hadde ved utgangen av 2020 realisert MNOK 640 i årlige besparelser. KONGSBERGs opprinnelige ambisjon var årlige besparelser på MNOK 500 fra 2022.

I ettermarkedet har KM et godt etablert apparat som betjener over 30.000 fartøy med KM-utstyr. Ettermarkedet utgjør nær halvparten av KMs omsetning.

- ▶ tiltak, inkludert restrukturering av enheter som gikk med tap, sammenslåing av lokasjoner, konsolidering av leveransefunksjoner, optimering av produktportefølje og teknologisatsninger, samt reduserte overhead-kostnader.

I februar 2020 annonserte KONGSBERG at selskapet Hydroid Inc. skulle selges til det amerikanske selskapet Huntington Ingalls Industries for MUSD 350 på kontant- og gjeldfri basis. Salget ble slutført i slutten av mars og bokført gevinst på salg av virksomheten ble MNOK 1.431 etter skatt i 2020. I 2019 bidro Hydroid med driftsinntekter på MNOK 836 og EBITDA på MNOK 145 i divisjonen Sensors & Robotics.

Ordreinngangen i 2020 ble MNOK 15.925, tilsvarende en book/bill på 0,98. Ordreinngangen er opp MNOK 1.498 fra 2019, men i 2019 var CM kun inkludert de tre siste kvartalene. Ordreinngangen og underliggende lønnsomhetsforbedring 2020 bekrefter igjen at KM er i stand til å tilpasse seg krevende markedsforhold. KM har en diversifisert eksponering og leverer utstyr og løsninger til de fleste maritime fartøyssegmenter, som tradisjonelle transportfartøy, offshore, fiskeri, forskning, passasjerskip, samt marin robotikk. Dette gjør forretningsområdet mindre sårbart mot svingninger i enkeltsegmenter.

I ettermarkedet har KM et godt etablert apparat som betjener over 30.000 fartøy med KM-utstyr. Ettermarkedet utgjør nær halvparten av KMs omsetning. Inntektene fra ettermarkedet utgjør ikke noen stor del av forretningsområdets ordresreserve. Aktiviteten i dette markedet i 2020 var etter forholdene god, men samtidig har situasjonen rundt Covid-19 både påvirket volumet og samtidig gjort det mer utfordrende å utføre noen av oppdragene, blant annet på grunn av reiserestriksjoner.

Kontrahering av nye fartøy har vært svak de siste årene og var i 2020 på et historisk lavt nivå. Dette merkes også i KM, og ordreinngangen fra nybyggingsmarkedet har vært svak i de fleste segmenter i 2020.

KM har utstrakte internasjonale operasjoner og blir direkte berørt av nedgangen i verdensøkonomien. Fra andre kvartal 2020 har forretningsområdet opplevd en nedgang i aktiviteten i ettermarkedsvirksomheten, men også i enkeltsegmenter som for eksempel cruise og fiskeri. Generell usikkerhet som følge av pandemien i kombinasjon med usikkerhet rundt utviklingen av oljeprisen har også medført at planlagte kontraheringer av nye fartøy og oppgraderinger er forsinket eller kansellert.

I forbindelse med oppblomstringen av Covid-19 ble det raskt iverksatt en rekke tiltak både for å

begrense smitte, opprettholde så normal drift som mulig og sikre at kostnadsnivået ble tilpasset aktivitetsnivået. Blant tiltakene er utstrakt bruk av digitale løsninger for kundestøtte, permitteringer av ressurser og andre kostnadsbesparende tiltak, samt betydelige smittevernstiltak, blant annet med utstrakt bruk av hjemmekontor. På det meste hadde KM om lag 750 medarbeidere i permisjon. Ved utgangen av 2020 hadde de fleste av disse kommet tilbake i arbeid. De ulike lands reiserestriksjoner har påvirket spesielt deler av service- og ettermarkedet. Ettermarkedet i KM består hovedsakelig av tre deler: delesalg, prosjekter og service. Av disse er det de rene serviceoppdragene som i størst grad er påvirket. Service utgjør om lag halvparten av KMs ettermarkedsvirksomhet. Med kontorer og serviceapparat i 34 land gjennomføres prosjektleveranser og store deler av serviceoppdragene lokalt, noe som har redusert konsekvensene av reiserestriksjonene.

Til tross for pandemien leverte KM solide resultater i 2020. Dette ville ikke vært mulig uten de tiltakene som ble iverksatt. Enkelte områders ordreinn- gang, spesielt knyttet til nye fartøy og i ettermarkedet, er usikker. Det knyttes derfor fortsatt usikkerhet til ordreinn- gang-, driftsinntekts- og resultatpåvirkningen fremover. ▶

I august 2020 inngikk KDI en ny og strategisk avtale med Shell om leveranse av dynamisk digital tvilling til selskapets globale portefølje av installasjoner.

- ▶ Med nye reguleringer knyttet til IMO2020 (International Maritime Organizations reguleringer for redusert øvre grense for sulfur innhold i drivstoff) og et betydelig sterkere bærekraft-fokus i markedet generelt er etterspørselen etter miljøvennlige løsninger økende. KMs system- og fremdriftsleveranser er i stor grad systemer som bidrar til både sikrere og mer effektive operasjoner. Dette reduserer både utslipp og risiko. KM merker også økt interesse for løsninger for blant annet offshore vind.

Norsk maritim- og offshore-næring er viktig for eksportindustrien. Styret vil derfor understreke behovet for en næringspolitikk som fremmer vekst og utvikling i denne sektoren, herunder konkurransedyktige rammebetingelser og finansieringsløsninger.

Kongsberg Digital

KDI ble etablert i 2016 som et viktig steg for utvikling av neste generasjons digitaliserte produkter og tjenester innenfor våre kjerneområder. KDI har siden etableringen tatt viktige steg og hadde et viktig gjennombrudd med sin dynamiske digitale tvilling Kognitwin® høsten 2019 med en avtale til prosessanlegget Shell Nyhamna. Systemet ble utviklet og levert på under 100 dager og har siden januar 2020 vært i drift og kontinuerlig utvikling. Etter ett år i drift har

de foreløpige besparelsene for kunden gjort seg synlig i arbeidsprosessforbedringer, reduserte IT-kostnader, økt effektivitet i utførelse av arbeid og energioptimalisering. I august 2020 inngikk KDI en ny og strategisk avtale med Shell om leveranse av dynamisk digital tvilling til selskapets globale portefølje av installasjoner.

Etterspørselen etter tradisjonelle maritime simulatorer er negativt påvirket i dagens marked, men samtidig var det gjennom 2020 økende interesse for den digitale fjernundervisningsløsningen K-Sim® Connect. Programvaretjenesten Sitecom, som benyttes til innhenting av sanntidsdata fra boreoperasjoner, viste også positiv utvikling i 2020. KDI ser en rekke interessante muligheter for å videreutvikle en allerede sterk markedsposisjon.

Investeringsnivåene hos energiselskapene er lavere både som følge av den pågående Covid-19-situasjonen og usikkerheten rundt oljeprisen. Det er imidlertid store muligheter for løsninger som bidrar til mer effektive og bærekraftige operasjoner. Dette kan påvirke veksten i KDI. Dagens situasjon viser behovet for og styrken ved KONGSBERGs digitale og fjernstyrte løsninger og KONGSBERG vil i 2021 intensivere satsingen ytterligere.

KOMMENTARER TIL ÅRSREGNSKAPET

Driftsinntekter

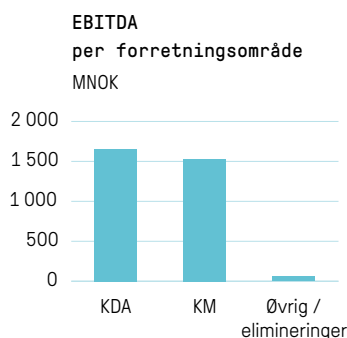
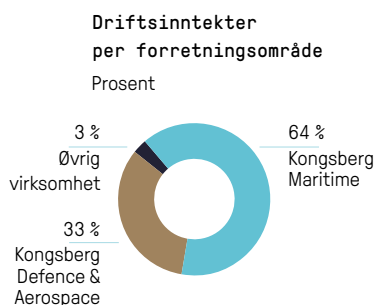
Konsernets driftsinntekter var MNOK 25.612 i 2020, opp 10 prosent fra MNOK 23.245 i 2019. KM hadde driftsinntekter på MNOK 16.319 mens KDA hadde driftsinntekter på MNOK 8.503 i 2020.

EBITDA-utvikling

EBITDA ble MNOK 3.250 mot MNOK 2.113 i 2019, som gir en EBITDA-margin på 12,7 prosent. EBITDA er påvirket av MNOK 86 i integrasjons- og restruktureringskostnader knyttet til oppkjøpet av Rolls-Royce Commercial Marine (RRCM). Tilsvarende var EBITDA i 2019 påvirket av MNOK 416 i integrasjons- og restruktureringskostnader samt en gevinst på MNOK 107 knyttet til salg av Kongsberg Evotec. KDA har økt sin EBITDA fra MNOK 1.123 til MNOK 1.656 fra 2019 til 2020, mens EBITDA i KM økte fra MNOK 1.005 til MNOK 1.532.

Resultat

Resultat før skatt fra videreført virksomhet ble MNOK 1.855, mot MNOK 833 i 2019. Resultat fra videreført virksomhet etter skatt ble MNOK 1.481, tilsvarende NOK 8,01 per aksje i 2020, mot MNOK 596 i 2019. Resultat etter skatt, inkludert avhendet virk-



► somhet, ble MNOK 2.932 i 2020, tilsvarende NOK 16,08 per aksje mot MNOK 717 i 2019. Avkastning på gjennomsnittlig sysselsatt kapital (ROACE) var 20,8 prosent i 2020 (10,0 prosent i 2019).

Styret vil overfor generalforsamlingen 6.5.21 foreslå et utbytte på NOK 8,00 per aksje (totalt MNOK 1.440) hvorav NOK 5,00 er utover utbyttepolicy. I tillegg vil det bli foreslått et tilbakekjøpsprogram av aksjer for sletting, på til sammen MNOK 400. Samlet tilbakebetaling til aksjonærene vil da beløpe seg til om lag MNOK 1.840, hvilket tilsvarer i overkant av NOK 10 per aksje. Tilsvarende ble det i 2020 betalt ut et ordinært utbytte på NOK 2,50 per aksje og et tilleggsgutbytte på NOK 10,00 per aksje, totalt MNOK 2.250. I tillegg ble det igangsatt et tilbakekjøpsprogram av egne aksjer for sletting for inntil MNOK 200. Per 31.12.20 var 188.015 av disse aksjene kjøpt tilbake for totalt MNOK 32. Antall utestående aksjer, inkludert aksjer eiet av Kongsberg Gruppen, per 31.12.20 var 179.990.065.

Kontantstrøm
KONGSBERG hadde en positiv

kontantstrøm fra driftsaktiviteter på MNOK 2.808 (MNOK 1.883) i 2020. Denne består i hovedsak av EBITDA på MNOK 3.250, justert for endringer i omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster samt EBITDA fra avhendet virksomhet.

I 2020 var det positiv kontantstrøm knyttet til investeringsaktiviteter på MNOK 2.392 (negativ MNOK 5.051). Av dette bidro salg av det amerikanske datterselskapet Hydroid Inc med MNOK 3.040. De største utgående kontantstrømmene knyttet til investeringsaktiviteter er MNOK 506 relatert til kjøp/salg av eiendom, anlegg og utstyr, og MNOK 224 knyttet til aktivert egenutvikling. I 2019 var kontantstrøm fra investeringsaktiviteter påvirket med MNOK 4.464 knyttet til kjøp og salg av virksomhet, hovedsakelig oppgjør for Rolls-Royce Commercial Marine. Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter var negativ med MNOK 3.531 (MNOK 1.258), i hovedsak knyttet til betalt utbytte, nedbetaling av gjeld og rentekostnader.

Netto endring betalingsmidler, etter effekt av valutakursendring, ble MNOK 1.766 (MNOK -4.384).

MNOK		Kongsberg			
		KONGSBERG konsolidert ¹⁾	Defence & Aerospace	Kongsberg Maritime ²⁾	Øvrig / elimineringer
Driftsinntekter	2020	25 612	8 503	16 319	790
	2019	23 245	7 245	15 198	802
EBITDA ²⁾	2020	3 250	1 656	1 532	62
	2019	2 113	1 123	1 005	(16)
EBITDA-margin ²⁾	2020	12,7 %	19,5 %	9,4 %	7,8 %
	2019	9,1 %	15,5 %	6,6 %	(2,0 %)
Ordreinngang	2020	28 818	11 891	15 925	1 002
	2019	31 413	16 060	14 427	926

1) Resultattall, ordreinngang og ordresreserve for 2019 og 2018 er justert for avhendet virksomhet. Tilsvarende tall for tidligere år er ikke justert.

2) Resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter er ikke lenger inkludert i EBITDA og EBIT. Sammenlignbare tall er omarbeidet.

► Kapitalstruktur

Den viktigste prioriteringen for kapitalallokering i KONGSBERGs finansielle policy er å ha en solid balanse gjennom å ha netto gjeld på nivå med EBITDA som et langsiktig gjennomsnitt, dog at netto gjeld ikke skal overstige det dobbelte av EBITDA. Dette sikrer balanse mellom kreditor og aksjonær, samt gir trygghet for KONGSBERGs leverandører og kunder. Dette er viktig, ettersom KONGSBERG er involvert i leveranser som strekker seg over mange år.

Prioriteringene for kapitalallokering hensyntar også selskapets utbyttepolicy, og er ytterligere forklart i note 5 i årsrapporten. Per 31.12.20 var KONGSBERGs netto gjeld/EBITDA -1,22 (inkludert IFRS 16-effekter).

Konsernets egenkapital per 31.12.20 var MNOK 13.301, som utgjorde 33,9 prosent av totalkapitalen. Netto rentebærende gjeld (betalingsmidler fratrukket rentebærende gjeld) var MNOK -3.949. Langsiktig rentebærende gjeld bestod per årsslutt i hovedsak av tre langsiktige obligasjonslån på til sammen MNOK 1.950. I tillegg hadde konsernet to obligasjonslån, KOG08 på MNOK 1.000 med forfall i juni 2021 og KOG12 på MNOK 500 med forfall

i desember 2021. Per 2020 var konsernets syndikerte lånefasilitet på MNOK 2.300 ubenyttet.

KONGSBERG har historisk hatt store svingninger i arbeidskapitalen på grunn av ulike betalingsstrukturer for store prosjekter i KDA. Dette ventes å fortsette.

Valuta

Konsernets finanspolicy sier at kontrakter over en viss størrelse skal valutasikres ved inngåelse, og disse blir i hovedsak sikret med valutaterminkontrakter (virkelig verdisikringer). Konsernet bruker i særskilte tilfeller terminkontrakter som kontantstrømsikringer, for eksempel ved store tilbud der sannsynligheten for kontraktstildeling er høy. Konsernet benytter sikringsbøkføring for inngåtte terminkontrakter, hvilket innebærer at verdiendringer på sikringsinstrument og -objekt balanseføres.

Ved utgangen av 2020 var netto salg av valuta som virkelig verdisikringer tilsvarende MNOK 17.904 målt til avtalte kurser. Disse terminkontraktene hadde en netto virkelig verdi på MNOK 629. I tillegg hadde konsernet netto kjøp av valuta tilsvarende MNOK 722 som kontantstrømsikringer målt til avtalte kurser, bestående av terminkontrakter.

Kontantstrømsikringene hadde en samlet netto negativ virkelig verdi per årsslutt på MNOK 78.

UTSIKTER FOR 2021

KONGSBERG har en solid balanse og en ordresreserve på MNOK 35.947. Covid-19-pandemien fortsetter å påvirke verden, og det er fortsatt usikkerhet i flere av markedene vi opererer i. Samtidig oppleves stor grad av tilpasnings-evne. Utviklingen i oljeprisen i kombinasjon med overgangen til mer bærekraftige løsninger og energikilder vil påvirke investeringsnivåene i flere segmenter. Utviklingen mot mer bærekraftige løsninger gir muligheter både i markeder hvor vi allerede har sterke posisjoner, men også i nye markeder hvor KONGSBERGs teknologi vil være en del av løsningen.

Da pandemien inntraff i begynnelsen av året fikk samtlige ledd i organisasjonen stresstestet både systemer og gjennomføringsevne. Det har blitt etablert nye arbeidsmetoder og løsninger, inkludert en mer digital hverdag. Selskapet har gjennom 2020 fått bekreftet tilpasningsevnen, noe som er viktig når både verden generelt, og våre markeder spesielt, er uforutsigbare. Erfaringene oppnådd gjennom integrasjonen av oppkjøpte selskaper, danner grunnlag for ytterligere effektivitetsforbedringer. Dette gjør at selskapet går inn i 2021 med fortsatt ambisiøse målsettinger.

KDA har opprettholdt driften på et tilnærmet normalt nivå, men vi er forberedt på at forsinkelser kan oppstå. For KM har store deler av markedet vært utfordrende over lengre tid, med generelt lav fartøyskontrahering. Denne trenden ventes å fortsette også i 2021. Samtidig opplever vi ►

KONGSBERG har en solid balanse og en ordresreserve på MNOK 35.947.

KONGSBERGs fokus er å sikre vår konkurransekraft og samtidig legge grunnlaget for bærekraftig og lønnsom vekst. Veksten skal komme gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp.

- ▶ økt investeringsvilje i nye bærekraftige fartøysløsninger og nye segmenter som for eksempel offshore vind. KM har også høy eksponering mot markeder som ikke er direkte påvirket av nykontrahering av fartøy. Dette gjelder blant annet innen området Sensors & Robotics og ettermarkedet hvor KM støtter mer enn 30.000 fartøy. Selskapets globale tilstedeværelse og digitale løsninger for fjernstyrte tjenester (remote services) gjør oss i stand til i stor grad å utføre serviceoppdrag for våre kunder på tross av situasjonen.

Kongsberg Digital har de siste årene investert betydelig i etablering av nye digitale produkter og tjenester, samt styrket posisjoner knyttet til digitalisering av eksisterende virksomhet. Avtalen med Shell, inngått i 2020 bekrefter vår ledende posisjon innen markedet for dynamiske digitale tvillinger. Investeringsnivåene hos energiselskapene er lavere både som følge av den pågående Covid-19-situasjonen og usikkerheten rundt oljeprisen. Det er imidlertid store muligheter for løsninger som bidrar til mer effektive og bærekraftige operasjoner. Dette kan påvirke veksten i KDI. Dagens situasjon viser behovet for og styrken av KONGSBERGs digitale og fjernstyrte løsninger.

Av den solide ordresreserven er ca. MNOK 17.900 forventet

levert i 2021. Hoveddelen av ordreinnngang fra ettermarkedet, samt ordreinngangen i tilknyttede selskaper og fra rammeavtaler er ikke en del av ordresreserven. For 2021 ventes det at veksten i KDA vil bidra til fortsatt vekst for konsernet som helhet. For KDI ventes noe vekst, mens det for KM ventes et aktivitetsnivå omtrent på 2020-nivå.

STRATEGI FREMFOR OG PRIORITERINGER I 2021

KONGSBERG er et globalt teknologikonsern som leverer systemer og løsninger med ekstrem ytelse for ekstreme forhold. KONGSBERGs leveranser er ofte av strategisk betydning for våre kunder, og bidrar til å dekke viktige bærekraftige samfunnsbehov og utviklingstrender innen blant annet sikkerhet, energi, transport og klima. Vår teknologi gjør kritiske operasjoner for fremtidens bærekraftige løsninger mulige.

KONGSBERGs fokus er å sikre vår konkurransekraft og samtidig legge grunnlaget for bærekraftig og lønnsom vekst. Veksten skal komme gjennom en kombinasjon av organisk vekst og oppkjøp. Den organiske veksten skal baseres på videreutvikling og utvidelse av eksisterende produk-

ter, tjenester og markedsposisjoner, samt utvikling eller sammensettning av nye produkter til nye markeder. KONGSBERG investerer kontinuerlig i produkt- og systemutvikling og har som mål å opprettholde en ledende posisjon for innovasjon og teknologiutvikling innen konsernets kjerneområder.

KONGSBERGs strategi har vært opprettholdt gjennom hele 2020, til tross for betydelige markedsendringer under Covid-19-pandemien. Selskapet har stått ved sine strategiske prioriteringer, ambisjoner og mål gjennom året, og organisasjonen viste stor tilpassingsevne til de endrede forholdene og leverte gode resultater i et år som bød på store utfordringer.

KONGSBERG har verdensledende produkter og systemer for det internasjonale forsvarsmarkedet. Hovedfokus for KDA er å sikre strategisk viktige kontrakter, og oppnå vekst i utvalgte geografiske områder både gjennom egen aktivitet og sammen med partnere. KONGSBERG har som mål å fortsette å være en strategisk partner til Norge, å bli en ledende forsvarsleverandør i Nord-Europa, og å forsterke vår posisjon i USA. Gjennom sterke allianser med partnere i USA har KONGSBERG hatt viktige gjennombrudd med blant annet missiler og luftvernsystemer i det amerikanske markedet og inter-

- ▶ nasjonalt. Det er viktig å sikre og videreutvikle disse alliansene. KONGSBERG har et godt og langvarig samarbeid med det norske Forsvaret og dette er viktig for fortsatt internasjonal suksess.

KONGSBERG har ledende posisjoner innen det maritime markedet. KM har levert på alle synergimål fra integrasjonen med Rolls-Royce Commercial Marine i 2020, og “value capture”-programmet som ble annonsert da selskapet ble kjøpt, ble fullført to år tidligere enn opprinnelig planlagt. KM har levert gode

resultater i et krevende maritimt marked og utnyttet det internasjonale salgs- og serviceapparatet for å hente ut forretningsmuligheter for mersalg innenfor vår ledende portefølje av integrerte løsninger og produkter fra bro til propell. KM har identifisert viktige satsingsområder innen grønn skipsfart og intelligente fartøy, hvor våre teknologier er ledende globalt og bidrar til både mer effektive og bærekraftige løsninger for den maritime sektoren. KM arbeider kontinuerlig med effektivitetstiltak for å øke

lønnsomhet og forbedre ESG-indikatorer for næringen de nærmeste årene.

KDI er godt posisjonert for å bli en nøkkelspiller innen den digitale transformasjonen. I 2020 har KDI styrket sine markedsposisjoner og inngått viktige avtaler som for eksempel rammeavtalen med Shell for Kognitwin. KDI har også økt kundebase for Vessel Insight med strategiske partneravtaler med MAN og ABB Turbocharger og gjennomført et vellykket oppkjøp av Coach Solutions. Til tross for et generelt ▶

PRIORITERINGER FOR FORRETNINGSOMRÅDENE I 2021

Kongsberg Defence & Aerospace

- Sikre god gjennomføring av de store, pågående forsvarsprogrammene
- Ta en ledende posisjon som forsvarsleverandør i Nord-Europa
- Ytterligere forsterke eksisterende posisjoner i USA
- Sikre strategisk viktige kontrakter
- Videreutvikle samarbeidet med Patria, og sammen med KAMS utvikle en sterk, internasjonal aktør innen militært vedlikehold
- Utvide våre leveranser innen romfartsvirksomhet (Space), både mot det kommersielle- og forsvarsmarkedet
- Sikre internasjonale markedsmuligheter og industri-samarbeid knyttet til norske forsvarsinvesteringer
- Kontinuerlig arbeid med effektiviseringstiltak

Kongsberg Maritime

- Dra nytte av vår bro-til-propell-portefølje og salgs- og serviceapparatet for å beholde vår posisjon som ledende leverandør til den maritime industrien
- Fortsette arbeidet med harmonisering av produktporteføljen
- Fortsette vår produktinnovasjon så vel som utviklingen av revolusjonerende konsepter innenfor digitalisering, autonomi og grønn skipsfart
- Forbedre lønnsomheten gjennom kontinuerlig arbeid med effektiviseringstiltak

Kongsberg Digital

- Satse videre på digitalisering av det maritime markedet gjennom “Vessel Insight”
- Sikre videre utvikling av KDI gjennom ordreinnngang fra satsingsområder som for eksempel “Dynamisk Digital Tvilling”
- Bidra til innovasjon og digital transformasjon på den sky-baserte plattformen “Kognifai” gjennom samarbeid med partnere
- Sikre at KDI har nødvendige ressurser til å ta sterke posisjoner innen prioriterte områder

- utfordrende marked innen maritim simulering har KDI positiv utvikling for innovative digitale produkter for fjernundervisning.

Et viktig fokusområde for KONGSBERG fremover er å sørge for at KDI har de nødvendige ressursene og kapasitet til å ytterligere skalere opp og styrke posisjonene innen disse kjerneområdene.

KONGSBERG-AKSJEN OG AKSJEEIERFORHOLD

KONGSBERG skal gi aksjemarkedet relevant og utfyllende informasjon som grunnlag for en balansert og korrekt verdisetning av aksjen. Konsernet legger vekt på en åpen dialog med aksjemarkedet og media.

Kursen på KONGSBERG-aksjen økte fra NOK 138,00 ved utgangen av 2019 til NOK 176,20 ved utgangen av 2020. Dette gir en markedsverdi ved utgangen av 2020 på MNOK 31.714. Inkludert utbytte på til sammen NOK 12,50 per aksje ble avkastningen i 2020 på 36,7 prosent. Hovedindeksen på Oslo Børs (OSEBX) steg i samme periode med 1,8 prosent. Per 31.12.20 hadde KONGSBERG 14.683 aksjeeiere (12.680).

Selskapet hadde 916 (895) utenlandske eiere som til sammen eide 17,76 prosent av aksjene (19,78 prosent). Staten, ved Nærings- og fiskeridepartementet, er største eier med 50,004 prosent av aksjene. De ti største eierne hadde ved årsskiftet til sammen 71,99 prosent (70,79) av aksjene. Antall aksjer utstedt er 179,99 millioner, hver pålydende NOK 1,25. Ved utgangen av 2020 eide KONGSBERG totalt 191.387 (16.779) egne aksjer. Av disse var 188.015 aksjer knyttet til et tilbakekjøpsprogram på inntil MNOK 200 hvorav halvparten kjøpes tilbake i markedet. De resterende aksjene, inntil MNOK 100, vil bli kjøpt fra Staten ved Nærings- og Fiskeridepartementet, i henhold til en avtale mellom KONGSBERG og departementet. Aksjene er kjøpt tilbake under fullmakten gitt til styret av KONGSBERGs ordinære generalforsamling 14.5.20. KONGSBERG vil be ordinær generalforsamling i 2021 om godkjenning til å slette tilbakekjøpte aksjer under dette programmet.

KONGSBERG har betalt utbytte til aksjeeierne i alle år siden børsnoteringen i 1993, med unntak av i 2000 og 2001. Selskapets utbyttepolicy ble endret i 2020. Ny utbyttepolicy lyder: "KONGSBERG har som ambisjon å utbetale et ordinært utbytte per

aksje som er stabilt eller voksende fra ett år til neste. Tilleggsutbytte og/eller tilbakekjøp av egne aksjer kan benyttes som supplement til ordinært utbytte. Alle utbetalinger til aksjonærene vil være gjenstand for selskapets vurdering av fremtidig kapitalbehov".

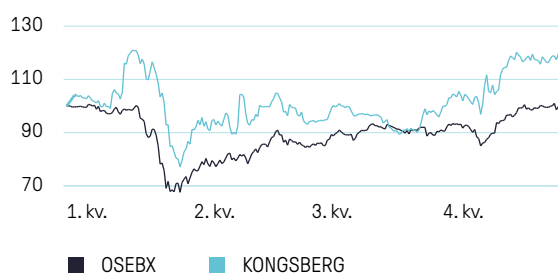
I 2020 ble det omsatt 66,4 millioner (30,3 millioner) KONGSBERG-aksjer fordelt på 185.702 (146.762) transaksjoner. Selskapet arbeider aktivt med å øke interessen for aksjen gjennom aktiviteter mot investormarkedet. KONGSBERG er jevnlig representert på "roadshows", møter og konferanser både i og utenfor Norge. I 2020 har denne aktiviteten i stor grad foregått digitalt. Målet for 2021 er å opprettholde aktiviteten mot investormarkedet. Det avholdes faste investorpresentasjoner ved hver kvartalsrapportering.

Styret ser på ansattes aksjeierskap som positivt. Hvert år arrangeres det aksjeprogram for ansatte hvor ansatte i konsernet kan kjøpe aksjer i selskapet. Våren 2020 ble konsernets årlige aksjeprogram for ansatte gjennomført for 24. gang. Aksjer ble videresolgt til de ansatte med 20 prosent rabatt på markedskurs.

I 2020 ble de ansatte tilbudt aksjer for inntil NOK 29.764 etter rabatt. Det ble solgt 1.021.326 (875.151) aksjer til kurs

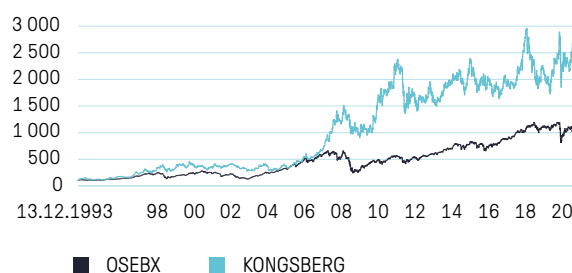
Kursutvikling 2020

NOK (indeksert til NOK 100 per 1.1.20)



Kursutvikling fra børsintroduksjon

NOK (indeksert til NOK 100 ved børsintroduksjon)



- ▶ NOK 106,30 per aksje (20 prosent rabatt på markedskurs). 3.982 (3.225) ansatte benyttet seg av tilbudet.

RISIKOFAKTORER OG RISIKOSTYRING

KONGSBERG er eksponert for ulike former for risiko som styret følger gjennom behandling av enkeltsaker og risikorapportering til styret. Styret mener det er god balanse mellom konsernets samlede risiko og konsernets risiko-bærende evne. Administrasjonen utarbeider månedlige driftsrapporter og kvartalsvise risikoreporter som behandles av styret. Administrasjonen gjør risikoanalyser i forbindelse med større investeringer og kundekontrakter, strategiske satsinger og ved kjøp og salg av virksomhet. Revisjonsutvalget er et forberedende organ for styret med hensyn til utøvelse av sitt ansvar for behandlingen av finansiell rapportering og relevante vurderingsposter, compliance-saker, samt vurdering av internkontroll og risikostyring i konsernet. Revisjonsutvalget møtes som et minimum i forbindelse med avleggelse av års- og delårsregnskap.

Konsernets virksomhet er internasjonal med leveranse av høyteknologiske systemer og løsninger i hovedsak til kunder innen det maritime markedet og forsvarsmarkedet. Markedsrisikoen vil derfor kunne variere noe innen disse ulike segmentene. Stor internasjonal tilstedeværelse og global avhengighet gjør konsernet sårbart for forhold som påvirker internasjonal handel, valuta og verdensøkonomien generelt.

Covid-19-utbruddet medfører til dels stor usikkerhet for hele verdikjeden fremover, gitt

Effektene fra pandemien har påvirket forretningsområdene i ulik grad. KM har opplevd et mer usikkert marked og redusert aktivitet på flere områder, mens KDA har i mindre grad vært berørt. KDI har spesielt hatt en nedgang i området Maritime Simulation.

reiserestriksjoner, karantenebestemmelser og andre smittevernhensyn. Effektene fra pandemien har påvirket forretningsområdene i ulik grad. KM har opplevd et mer usikkert marked og redusert aktivitet på flere områder, mens KDA i mindre grad har vært berørt. KDI har spesielt hatt en nedgang i området Maritime Simulation. Se nærmere beskrivelse av dette i avsnittene om forretningsområdene over. Så lenge pandemien er pågående må vi forvente at enkelte markeder forblir usikre, og at en oppblomstring av smitte vil kunne påvirke aktivitetsnivået negativt. Et større smitteutbrudd hos KONGSBERG vil også kunne medføre perioder med lavere aktivitet og forsinkelser i leveranser til kunder. Konsernet har iverksatt, og vil fortløpende implementere, nye forebyggende tiltak i henhold til de respektive myndigheters gjeldende retningslinjer. Dette for å beskytte egne ansatte, forretningsforbindelser og i størst mulig grad sikre normal forretningsdrift.

I KDI har spesielt området Maritime Simulation blitt påvirket negativt på grunn av lavere etterspørsel i markedet. Dette forventes å vedvare så lenge pandemien pågår.

Ved utarbeidelse av årsregnskapet er det gjort vurderinger i forhold til eventuelle Covid-19-påvirkninger på regnskapspos-

tene. Lavere aktivitet hos kunder og leverandører, reiserestriksjoner og økt risiko for forsinkelser i prosjekter som følge av midlertidige nedstengninger og mangel på innsatsfaktorer, forventes å påvirke omsetning, fortjeneste og ordreinngang. Det er i tillegg høyere risiko for kanselleringer av kundekontrakter og forsinkede eller manglende betalinger som følge av at store deler av kundemassen påvirkes. Det vil kunne medføre økt risiko for tap på kundefordringer, varer, prosjekt-eiendeler og valutaterminer. I 2020 har konsernet kun hatt begrensede tap og nedskrivninger.

Offshoremarkedet omfatter leting, utbygging, utvinning og transport av olje og gass. I tillegg kommer støttefunksjoner som forsyningstjenester og driftsstøtte, samt vedlikehold og service på plattformer og fartøy. KONGSBERG er leverandør av produkter og tjenester til alle disse segmentene. Etterspørsel etter energi og oljeprisutvikling påvirker investeringsviljen i dette markedet. I tillegg vil investeringsnivåene kunne variere mellom ulike geografiske områder avhengig av blant annet oljereserver og nivået på lete- og produktionsaktivitetene. Til tross for god utvikling innen enkeltsegmenter, som for eksempel LNG, har det generelt vært en negativ utvikling de siste årene innen olje-, gass- og ▶

▶ offshoremarkedet. Et vedvarende svakt marked, hvor også markeder som har vært gode det siste året påvirkes, vil øke konsernets risiko og kunne påvirke konsernets aktivitetsnivå. Usikkerheten rundt utviklingen i oljeprisen fremover påvirker investeringsnivåene i flere segmenter, samtidig som det gir muligheter i andre segmenter hvor KONGSBERGs teknologi utgjør en forskjell. Gjennom 2020 har også fokuset på bærekraft blitt ytterligere skjerpet. Dette påvirker investorer og långivere i deres vurderinger, og vil videre kunne påvirke KONGSBERG og våre kunders og leverandørers aktiviteter og prioriteringer fremover.

Markedet for handelsskip omfatter alle typer skip fra enkle tørrlastskip til avanserte tankskip. Passasjerskip i cruise- og fergetrafikk er også en viktig del av handelsflåten. Kontrahering av nye skip henger tett sammen med forventet utvikling av transportbehov. Utviklingen i verdensøkonomien påvirker behovet for sjøveistransport av mennesker, energi, råvarer og ferdigprodukter. I tillegg vil type skip og geografiske områder kunne påvirke markedet. Markedet for nybygg av fartøy er innen flere segmenter på et lavt nivå sammenlignet med tidligere år og det er usikkerhet knyttet til videre utvikling på kort til mellomlang sikt.

Lavere aktivitet innen nybygging av fartøy har medført økt konkurranse. Mer krevende olje- og gassfelt, økte krav til bærekraft og betydelig kostnadsfokus i bransjen generelt, skaper nye muligheter i markedet og dette skaper igjen behov for nye teknologiske løsninger. Gjennom oppkjøpet og integrasjonen av RRCM har konsernet utvidet KMs leveranseomfang, og således redusert risikoen for marginalisering og styrket sin posisjon i markedet.

Oppkjøpet av RRCM i 2019 var en betydelig transaksjon for konsernet, og det har vært avgjørende å gjennomføre en vellykket og rask integrering av virksomheten i KM. Dette har KONGSBERG lykkes med og vi er foran planen med integrering og restruktureringen av selskapet. Risiko som følge av oppkjøpet, er etter styrets vurdering ivaretatt på en god måte.

I forsvarsmarkedet leveres produkter og systemer til både land-, luft- og sjøbasert forsvar. På grunn av strenge sikkerhetskrav og vern av ulike lands egen forsvarsindustri, er det ofte vanskelig for en forsvarslieferandør å vinne forsvarskontrakter utenfor egne landegrens. Det er betydelig proteksjonisme både i Europa, USA, og forsvarsmarkedet generelt. Likevel er det muligheter gjennom langsiktige relasjoner og nisjeprodukter, og dette er til dels ivaretatt gjennom relasjoner KONGSBERG har med flere store utenlandske forsvarsbedrifter.

KONGSBERG opererer hovedsakelig i markeder som i stor grad påvirkes av den teknologiske utviklingen og hvor det er risiko for at ny teknologi kan påvirke KONGSBERGs ledende posisjon. Konsernet bruker årlig betydelige midler for å utvikle nye og eksisterende produkter for å ta nye og opprettholde eksisterende markedsposisjoner. Generelle konjunktursvingninger vil også påvirke markedene, både i ulik grad og på ulikt tidspunkt. Eksportkontrollregelverk og sanksjoner vil kunne innebære en usikkerhet i forhold til markedsmuligheter. I 2020 har vi sett økt oppmerksomhet på å begrense eksport av teknologiprodukter gjennom eksportkontrollregelverk, og sammen med den pågående handelskrigen mellom USA og Kina gjør det at risikoen knyttet til begrensninger i

markedstilgang og sanksjoner er noe høyere enn tidligere.

Konsernet leverer systemer og løsninger med høy teknologisk kompleksitet, og leveransene er i hovedsak organisert som prosjekter. Effektiv prosjektstyring er derfor en viktig suksessfaktor for å redusere risiko. KONGSBERG har etablert mål for prosjektledelse basert på intern og ekstern "best practice", og prosjektledere gjennomgår opplæringsprogram. I hovedsak er inntektene i prosjektene kontraktfestet, og usikkerheten i prosjektene er i stor grad knyttet til vurdering av gjenstående kostnader og fastsettelse av fullføringsgrad, men også motpartsrisiko og garanti-forpliktelse. Konsernet har etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter med hensyn til teknologisk kompleksitet og utviklingsinnhold. Dette legger grunnlaget for vurdering av gjennomføringsrisiko og resultatuttak i prosjektene.

KONGSBERG er eksponert for finansiell usikkerhet gjennom valutarisiko, renterisiko, kreditt- og likviditetsrisiko. Målet er å redusere finansiell risiko og med det bidra til forutsigbarhet i konsernet. KONGSBERGs finansielle risiko styres sentralt etter retningslinjene styret har vedtatt i konsernets finanspolicy. Konsernets finansielle risiko-styring er beskrevet i [note 5](#) til årsregnskapet, "Styring av kapital og finansiell risiko". Konsernets kundemasse er differensiert, og består i hovedsak av offentlige kunder og større private selskaper i en rekke land. Historisk har konsernet hatt lave tap på kundefordringer. Tiltak for å begrense risikoeksponeringen iverksettes der administrasjonen vurderer det som nødvendig. Konsernets likviditetsrisiko styres sentralt ved krav til refinansiering av lån og tilgjengelig kapital, samt bruk av prognoser for likviditet. ▶

- ▶ Med en høy andel av netto inntekter i andre valuatorer enn norske kroner, er KONGSBERG eksponert for svingninger i valutamarkedet. Valutarisikoen søkes redusert gjennom utøvelse av konsernets finanspolicy, som sier at kontrakter over en viss størrelse skal valutasikres ved inngåelse. Disse blir i hovedsak sikret med valuta-terminkontrakter (virkelig verdisikringer). Konsernet bruker i særskilte tilfeller terminkontrakter som kontantstrømsikringer, for eksempel ved store tilbud der sannsynligheten for kontraktstildeling er høy.

KONGSBERG har store bokførte verdier i balansen som forsvares av fremtidige kontantstrømmer. Ved en reduksjon av kontantstrømmene vil dette kunne påvirke verdien av eiendelene. I 2016 kjøpte KONGSBERG 49,9 prosent av aksjene i finske Patria, som hadde bokført verdi på MNOK 2 841 per 31.12.20. Resultatene i Patria har i perioder etter oppkjøpet vært svake, men med en tydelig forbedring i 2020. En vedvarende svekkelse av resultatene fra Patria vil kunne medføre at det blir utfordrende å forsvare de bokførte verdiene. Det er også bokført utsatte skattefordeler basert på fremførbare underskudd som er avhengig av fremtidig skattemessig inntjening for å kunne utnyttes.

KONGSBERG har over flere år bygget opp og videreutviklet compliance-funksjoner. Det er etablert regelverk, samt oppfølgings- og rapporteringssystemer for håndtering av risiko på områder som eksempelvis antikorrupsjon, eksportkontroll og sanksjoner, leverandørkjeden og varsling av kritikkverdige forhold. Opplæring innenfor området etikk og compliance gjennomføres i hele organisasjonen, både i Norge og internasjonalt. Vi gjennomfører periodiske evalueringer av vårt compliance- og antikorrupsjonsprogram. I 2020 ble det gjennomført en ny ekstern evaluering av KONGSBERGs antikorrupsjonsprogram. Evalueringen bekrefter at programmet overholder nasjonale og internasjonale lover og forventninger.

Styret vurderer KONGSBERGs compliance-program til å være på et meget godt nivå.

Som et høyteknologisk selskap er KONGSBERG konstant eksponert for trusler tilknyttet datasikkerhet, og er under konstant press fra ulike eksterne aktører. I hovedsak er man utsatt for datavirusangrep, forsøk på "hacking", sosial manipulering og svindelforsøk. Overvåking og andre tiltak for å forhindre kompromittering har høy prioritet og

fokus hos ledelsen. For å stå best mulig rustet mot denne typen trusler har KONGSBERG etablert Kongsberg Cyber Security Center, og samarbeider tett med Nasjonal Sikkerhetsmyndighet og flere ledende kompetansemiljøer. Dette, sammen med informasjon til og opplæring av alle ansatte, bidrar til at konsernet kontinuerlig forbedrer evnen til å stå imot disse truslene.

TEKNOLOGI, FORSKNING OG UTVIKLING

KONGSBERG utvikler og leverer høyteknologiske løsninger til det nasjonale og internasjonale markedet. KONGSBERGs teknologiplattform er systematisk bygget opp gjennom mange år, og er en viktig forutsetning for konkurranseevnen. Det er en betydelig overføringsverdi av teknologi mellom de ulike delene av konsernet. Det bygges opp fremtidsrettet teknologikompetanse innenfor digitalisering i KDI. Videre arbeides det aktivt sammen med våre sentrale teknologipartnere for å videreutvikle vår teknologiplattform. KONGSBERG satser kontinuerlig på produkt- og systemutvikling, både egenfinansiert og gjennom kundefinansierte programmer. Totalt bruker konsernet over tid om lag ti prosent av driftsinntektene på produktutvikling.

BÆREKRAFT OG ESG

KONGSBERG skal stå for en bærekraftig utvikling hvor det er balanse mellom resultater, verdiskaping og miljømessige, sosiale og styringsmessige forhold (ESG). Bærekraft og ESG er ▶

Vårt største bidrag til å nå bærekraftsmålene er å levere høyteknologiske produkter og tjenester som reduserer våre kunders utslipp av skadelige klimagasser.

► integrert i konsernets strategiprosesser. Bærekraftig teknologisk innovasjon er et sentralt element for å bidra til å løse de store globale utfordringene verden står overfor. For KONGSBERG betyr dette forretningsmuligheter i flere markeder sett i lys av vår brede teknologi- og kompetanseplattform. Vi er bevisste den risiko som er knyttet til vår *license to operate* både med hensyn til overholdelse av lover og regler, samt utvikling med hensyn til ressursknapphet, uro i verdenssituasjonen, utvikling i globale megatrender og lignende. KONGSBERG har, og vil fortsette å ha, fokus på antikorrupsjon og samfunnsansvar i leverandørnettverket, samt oppfølging av menneske- og arbeidstakerrettigheter både i egen organisasjon og hos våre forretningspartnere. Det henvises til årsrapportens kapittel om bærekraft for en nærmere beskrivelse av konsernets arbeid med bærekraft og ESG.

Klima og miljø

Klima- og miljøregnskapet gir en oversikt over KONGSBERGs forbruk av energi, utslipp av klimagassen CO₂ og avfallshåndtering. Konsernets største positive bidrag i forhold til klimautfordringene er at et økende antall av våre produkter og løsninger på forskjellig vis bidrar til reduserte utslipp for våre kunder. Dette er sentralt i vår forretningsstrategi.

En detaljert oversikt over klima- og miljøregnskapet for 2020 finnes i konsernets bærekraftrapport for 2020, se kapittel om klima på sidene 86–95.

Konsernet har hatt et mål om å redusere årlig utslipp av klimagassen CO₂ med 20 prosent relativt til omsetningen innen utgangen av 2020, med basis i tall per 31.12.15. Gjennom disse fem årene har selskapet gjennomgått store endringer og opplevd sterk vekst, både organisk og ved oppkjøp. I 2020 har virksomheten vært preget av Covid-19-

pandemien som særlig har medført redusert reisevirksomhet, samtidig som vi har greid å øke vår omsetning. Målet om reduksjon målt i forhold til omsetning er oppnådd ved utgangen av 2020, samtidig har forholdene beskrevet ovenfor gitt store utslag i klima-regnskapet, og gjør sammenligning vanskelig.

Vi vil iverksette en ny klimastrategi med virkning fra 2021 til 2030, med sikte på å være i tråd med Norges klimaplan og EUs målsetting.

Det er ikke rapportert alvorlige hendelser knyttet til forurensing av miljøet i 2020.

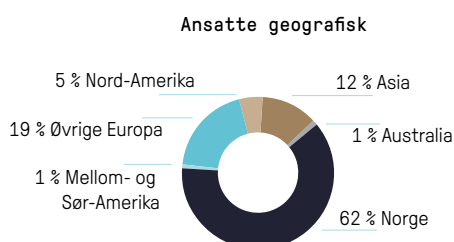
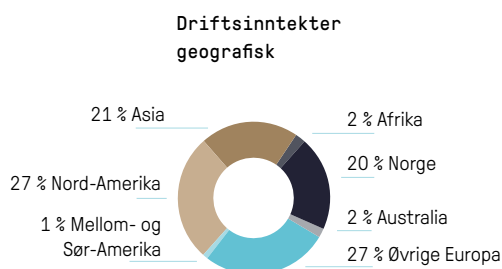
Helse, miljø og sikkerhet

Styret er opptatt av at det arbeides med helse, miljø og sikkerhet (HMS) på en måte som skaper trivsel og et godt arbeidsmiljø. HMS er viktig for KONGSBERG og er en del av vår *license to operate*. Et grunnleggende prinsipp er at HMS-arbeidet skal være forebyggende, og viktigheten av dette ble ytterligere forsterket under Covid-19-pandemien.

Gjennom hele pandemien har det blitt jobbet kontinuerlig for å beskytte liv og helse i konsernet. Det sentrale kriseteamet og kriseteamene i forretningsområdene har samarbeidet tett, hvor rundt 20 dedikerte medarbeidere har jobbet tett med analyser, risikovurderinger og forebyggende tiltak. Hovedfokuset har vært å legge forholdene til rette for å sikre forsvarlig drift. Kriseteamet har løpende innrapportert status og anbefalinger til konsernledelsen.

Styret følger HMS-arbeidet tett, og gjennomgår HMS-rapportene hvert kvartal.

I 2020 ble en felles global HMS kampanje rullet ut for å forsterke fokuset på mental helse og velvære via årets "Global HSE day". Gjennom året er det



- ▶ gjennomført ulike opplæringstiltak og kampanjer som, med bakgrunn i gjennomførte risikoaanalyser og hendelser som har skjedd, medvirker til å forebygge at nye hendelser skjer og fremmer en god HMS-kultur. Utstrakt bruk av hjemmekontor har medført at man har tatt i bruk forskjellige digitale læringsplattformer for å sikre opplæring i tider hvor man ikke kan være fysisk til stede på arbeidsplassen.

Utviklingen i antall arbeidsrelaterte hendelser med og uten fravær ("TRI") har sunket fra 2,3 i 2019 til 1,67 i 2020. Antall registrerte hendelser som medførte fravær har sunket fra 30 i 2019 til 26 i 2020. Det totale sykefraværet i konsernet har økt fra 2,6 prosent i 2019 til 2,9 prosent i 2020. For virksomhetene i Norge er sykefraværet 3,2 prosent, sammenlignet med 3,1 prosent i 2019. Covid-19-pandemien har hatt noen effekter på sykefraværet, dette gjelder spesielt for situasjoner hvor medarbeidere har blitt pålagt å oppholde seg i karantene uten tilgang til egne arbeidsoppgaver. Det arbeides systematisk med oppfølging av sykemeldte, med spesielt fokus på å få langtidssykemeldte raskere tilbake i jobb. Ytterligere detaljer om bærekraftige nøkkeltall innen HMS finnes i konsernets bærekraft-rapport, side 51.

Alle medarbeidere i Norge har tilgang til bedriftshelsetjeneste. I de utenlandske virksomhetene varierer dette i tråd med lokal praksis og lovgivning. Ved utgangen av 2020 var 38 prosent av KONGSBERGs medarbeidere ansatt utenfor Norge. Dette krever stor oppmerksomhet og innsikt i problemstillinger knyttet til HMS i de aktuelle landene.

Også integrasjon av de nye selskapene i konsernet har blitt gitt stor oppmerksomhet. Gjennom god erfaringsutveksling er det etablert god, felles kunn-

skap om enhetenes ulike HMS-risikoområder.

Personal og organisasjon

Antall medarbeidere	31.12.20	31.12.19
Kongsberg Defence & Aerospace	3 189	2 917
Kongsberg Maritime	6 815	7 212
Øvrige	685	664
Totalt i konsernet	10 689	10 793
Andel utenfor Norge	38 %	40 %

KONGSBERG har en unik og sterk bedriftskultur som er utviklet over mange år. Over hele verden har vi ønsket mange nye kolleger velkommen de siste årene. Vi går inn i nye markeder og møter økt konkurranse. En av våre viktigste ressurser i en slik situasjon er styrken som ligger i vår klare gruppeidentitet, vår visjon og våre verdier. Derfor lanserte vi en prosess for å revitalisere verdiene våre på selskapets årlige strategimøte i januar 2020.

Individer og team som etterlever våre verdier og demonstrerer god adferd skal verdsettes. Denne kulturen skal bidra til at vi tiltrekker oss de med kompetanse og adferd som løser morgendagens tekniske utfordringer på en bærekraftig måte.

Verdien av samarbeid er grunnleggende for vår virksomhet. "Collaboration Award" er en pris som gis for å anerkjenne

Vi vil iverksette en ny klimastrategi med virkning fra 2021 til 2030, med sikte på å være i tråd med Norges klimaplan og EUs målsetting.

grupper og prosjekter hvor samarbeid har vært avgjørende for et vellykket resultat. I 2020 ble prisen delt ut for tredje gang, og vinneren ble prosjektet Counter Unmanned Aerial System (C-UAS). Prosjektet er et samarbeid mellom Kongsberg Defense & Aerospace, Kongsberg Seatex og Forsvarets Forskningsinstitutt. Partene utviklet en løsning med betydelige markedsmuligheter både på militære og sivile domener. Samarbeidet mellom partene har vært enestående på alle nivåer, med åpen dialog og informasjonsutveksling om avtaler, forretningsplaner, veikart og teknologi.

Ledelse i KONGSBERG handler om å skape verdier og å oppnå resultater gjennom andre. Nøkkelen til suksess ligger i kombinasjonen av godt lederskap og dedikerte medarbeidere. Lederen skal utøve sitt lederskap basert på våre verdier, etiske retningslinjer og ledelsesprinsipper. Våre ledere skal skape et miljø der våre ansatte vil trives og har suksess for å møte de strategiske prioritetene i kundetilfredshet, innovasjon og operasjonell excellence. På bakgrunn av dette har vi Leadership@KONGSBERG, som skal bidra til å tydeliggjøre og kvalitetssikre prosesser for målsetting, måloppfølging og evaluering av alle våre medarbeidere. I 2020 har en stor andel av våre ansatte jobbet hjemmefra grunnet ▶

- ▶ Covid-19, derfor har vi prioritert tett oppfølging av medarbeidere og tydelig ledelse.

En viktig forutsetning for å lykkes langsiktig er at KONGSBERG forvalter medarbeidernes kompetanse på en god måte. Konsernet arbeider med økt utveksling av kunnskap og medarbeidere mellom forretningsområdene. Gode arbeidsprosesser og utviklingsmuligheter er viktige virkemidler for å rekruttere og beholde gode medarbeidere. KONGSBERG legger stor vekt på kompetanseutvikling, og arbeider kontinuerlig med å videreutvikle våre ansatte. 55 prosent av de ansatte i KONGSBERG har høyere utdanning.

I samarbeid med utdanningsselskapet Kongsberg Technology Training Centre AS, hvor KONGSBERG er deleier, utdanner konsernet fagarbeidere innenfor flere fagområder. I forbindelse med "Collaboration Award" kom det inn 30 forslag til kandidater som er gode eksempler på utveksling av kompetanse på tvers. Et annet eksempel, i tillegg til C-UAS som er nevnt over, er det marine fartøyskonseptet Vanguard hvor marine systemer fra KDA kombineres med fartøyssystemer fra KM. I 2020 var det totalt 154 lærlinger. I tillegg legger konsernet til rette for, og stimulerer til, at egne ansatte kan ta fagbrev som privatist, såkalt praksiskandidat.

Samarbeid med medarbeidernes fagforeninger og organisasjoner gjennom de etablerte samarbeids- og representasjonsordningene er godt, og gir verdifulle bidrag til å møte konsernets utfordringer på en konstruktiv måte.

Mangfold

Mangfold og likestilling er verdiskapende og gir økt konkurransekraft. Det gir større bredde i tankesett og i påvirkning av

selskapets strategi og handling. Derfor jobber vi systematisk og målrettet med å rekruttere og utvikle personer med variasjon i etnisk bakgrunn, alder og kjønn.

Totalt 2.153 (20,1 prosent) av de ansatte er kvinner, og to av fem aksjonærvalgte medlemmer i styret er kvinner. Per 31.12.20 er det to kvinner i konsernledelsen. Selskapet er opptatt av å fremme likestilling og hindre forskjellsbehandling i strid med lov om likestilling mellom kjønnene. Det er etablert mål på kort og lang sikt for å bidra til å øke kvinneandelen i konsernet, både med hensyn til ansettelse og lederstillinger. I den grad det er mulig, søker KONGSBERG å tilpasse arbeidsforholdene, slik at også personer med nedsatt funksjonsevne kan ta arbeid i bedriften. Mangfold følges særlig opp av styrets kompensasjonsutvalg. Styret vurderer at konsernet er i overensstemmelse med gjeldende regelverk på området.

Se [sidene 64–70](#) i denne rapporten for nærmere omtale av konsernets arbeid med mangfold og likestilling.

Eierstyring og selskapsledelse

KONGSBERG har som mål å ivareta og øke interessentenes verdier gjennom å drive lønnsom, vekstorientert industriell utvikling i et langsiktig, bærekraftig og internasjonalt perspektiv. God eierstyring og selskapsledelse skal redusere risikoen ved virksomheten, samtidig som konsernets ressurser skal utnyttes på en effektiv og bærekraftig måte, og gjennom dette sikre størst mulig verdiskaping. Verdiene som skapes, skal komme aksjeeiere, medarbeidere, kunder og samfunnet til gode. Styret legger vekt på at konsernets styringsdokumenter gjennomgås årlig og oppdateres, slik at de i størst mulig grad er i overensstemmelse med "Norsk

anbefaling for eierstyring og selskapsledelse" (NUES).

I henhold til regnskapsloven § 3-3b, skal selskapet utarbeide en redegjørelse om foretaksstyring. Redegjørelsen vil, i henhold til allmennaksjeloven § 5-6, bli gjenstand for behandling på ordinær generalforsamling. [Redegjørelsen i årsrapportens kapittel 4](#) er basert på siste reviderte utgave av anbefalingen av 17.10.18.

LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Styret har et eget kompensasjonsutvalg som blant annet behandler alle vesentlige forhold knyttet til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte før formell styrebehandling og beslutning. I tråd med norsk aksjelovgivning har styret også utarbeidet en egen erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, tatt inn i [note 29](#) i regnskapet.

ÅRSRESULTAT OG DISPONERING

Morselskapet Kongsberg Gruppen ASA hadde i 2020 et årsresultat på MNOK 3.156. Styret foreslår følgende disponeringer i Kongsberg Gruppen ASA:

Avsatt utbytte	MNOK	1 440
Fra egenkapital	MNOK	1 716
Totalt disponibelt	MNOK	3 156

Forslaget til utbytte utgjør 49 prosent av konsernets ordinære årsresultat og 97 prosent av resultat fra videreført virksomhet etter skatt.

**► FORTSATT DRIFT**

I samsvar med regnskapsloven § 3-3a bekreftes det at forutsetningene om fortsatt drift er til stede. Fremtidige resultatprognoser og konsernets langsiktige strategiske prognoser ligger til grunn for dette. Konsernet er i en god økonomisk og finansiell stilling.

Kongsberg, 16. mars 2021

Eivind Reiten
Styrets leder

Per A. Sørli
Styremedlem

Martha Kold Bakkevig
Styremedlem

Morten Henriksen
Styremedlem

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Nestleder

Sigmund Ivar Bakke
Styremedlem

Elisabeth Fossan
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Geir Håøy
Konsernsjef

Årsregnskap og noter

Side

Side

KONGSBERG (KONSERN)

134	<u>Årsregnskap og noter</u>
135	<u>Resultatregnskap</u>
136	<u>Oppstilling over totalresultat</u>
137	<u>Oppstilling over finansiell stilling per 31.12.</u>
138	<u>Oppstilling over endring i egenkapital</u>
139	<u>Kontantstrømoppstilling</u>
140	<u>Noter</u>
140	1 <u>Generell informasjon</u>
140	2 <u>Grunnlag for utarbeidelse av konsernregnskapet</u>
141	3 <u>Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper</u>
148	4 <u>Virkelig verdi</u>
149	5 <u>Styring av kapital og finansiell risiko</u>
151	6 <u>Avhendet virksomhet</u>
153	7 <u>Oppkjøp</u>
156	8 <u>Driftssegmenter</u>
159	9 <u>Inntektsføring av kundekontrakter</u>
163	10 <u>Andeler i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper</u>
164	11 <u>Varelager</u>
164	12 <u>Personalkostnader</u>
164	13 <u>Pensjoner</u>
168	14 <u>Eiendom, anlegg og utstyr</u>
169	15 <u>Leieavtaler</u>
170	16 <u>Immaterielle eiendeler</u>
171	17 <u>Test av verdifall på goodwill</u>
173	18 <u>Finansinntekter og finanskostnader</u>
173	19 <u>Skatt</u>
176	20 <u>Resultat per aksje</u>
176	21 <u>Andre langsiktige eiendeler</u>
177	22 <u>Fordringer og kreditt risiko</u>
178	23 <u>Finansielle instrumenter</u>
178	A) <u>Virkelig verdi derivater</u>
179	B) <u>Valutarisiko og valutasikring</u>
181	C) <u>Kontantstrømsikringer</u>
182	D) <u>Renterisiko knyttet til lån</u>
183	E) <u>Likvidetsrisiko</u>
184	F) <u>Oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser</u>
185	G) <u>Vurdering av virkelig verdi</u>
185	H) <u>Estimatusikkerhet</u>
185	24 <u>Betalingsmidler</u>
186	25 <u>Aksjekapital</u>
187	26 <u>Avsetninger</u>

188	<u>27 Andre kortsiktige forpliktelser</u>
189	<u>28 Pantstillelser og garantier</u>
189	<u>29 Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte</u>
192	<u>30 Godtgjørelse til ledelsen og styret</u>
194	<u>31 Godtgjørelse til revisor</u>
194	<u>32 Oversikt over konsernselskaper</u>
196	<u>33 Transaksjoner med nærstående parter</u>
197	<u>34 Definisjoner & forkortelser</u>
198	<u>35 Hendelser etter balansedagens utløp</u>

KONGSBERG GRUPPEN ASA

199	<u>Resultatregnskap</u>
200	<u>Balanse per 31.12.</u>
201	<u>Kontantstrømoppstilling</u>
202	<u>Noter</u>
202	1 <u>Regnskapsprinsipper</u>
203	2 <u>Egenkapitalavstemming</u>
203	3 <u>Aksjer i datterselskap</u>
204	4 <u>Lønnskostnader og godtgjørelser til revisor</u>
204	5 <u>Pensjoner</u>
205	6 <u>Skatt</u>
206	7 <u>Rentebærende lån og lånerammer</u>
207	8 <u>Garantier</u>
208	9 <u>Nærstående parter</u>
209	10 <u>Valutasikring</u>
211	11 <u>Betalingsmidler</u>
212	<u>Erklæring til årsregnskap</u>
213	<u>Revisjonsberetning 2020</u>
217	<u>Finansiell kalender</u>
217	<u>Kontaktinformasjon</u>

Resultatregnskap

KONGSBERG (KONSERN)

MNOK	Note	2020	2019
Driftsinntekter	8, 9	25 612	23 245
Sum inntekter		25 612	23 245
Varekostnader	11	(8 850)	(8 609)
Personalkostnader	12, 13	(9 510)	(8 591)
Andre driftskostnader	31	(4 001)	(3 932)
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	8, 34	3 250	2 113
Avskrivninger	8, 14	(481)	(427)
Avskrivninger leasingeiendeler	15	(411)	(348)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr	8, 14	(52)	(18)
Amortiseringer	8, 16	(339)	(290)
Nedskrivninger immaterielle eiendeler	8, 16	(60)	-
Driftsresultat (EBIT)	8, 34	1 905	1 029
Resultatandel felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	10	186	21
Finansinntekter	18	103	138
Finanskostnader	18	(196)	(224)
Renter på leasingforpliktelse	18, 15	(142)	(131)
Resultat fra videreført virksomhet før skatt		1 855	833
Skattekostnad	19	(374)	(237)
Resultat fra videreført virksomhet etter skatt		1 481	596
Resultat fra avhendet virksomhet etter skatt	6	1 451	121
Resultat etter skatt		2 932	717
<i>Henførbart til</i>			
Aksjeeiere i morselskapet		2 891	701
Ikke-kontrollerende interesser		41	17
<i>Resultat pr. aksje / Resultat pr. aksje, utvannet, NOK</i>			
- for resultat fra videreført virksomhet	20	8,01	3,22
- for resultat fra videreført virksomhet, utvannet	20	8,01	3,22
- for periodens resultat	20	16,08	3,89
- for periodens resultat, utvannet	20	16,08	3,89

Resultatoppstillingen for 2019 er justert for avhendet virksomhet. I tillegg er det gjort en reklassifisering mellom varekostnader, personalkostnader og driftskostnader for 2019.

Oppstilling over totalresultat

KONGSBERG (KONSERN)

MNOK	Note	2020	2019
Årsresultat		2 932	717
Spesifikasjon av utvidet resultat			
<i>Poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder</i>			
Endring i virkelig verdi finansielle instrumenter:			
– Kontantstrømsikringer	23 C	(19)	(159)
– Rentebytteavtaler/basis swapper	23 C	(99)	42
Skatteeffekt kontantstrømsikringer og rentebytteavtaler	19	26	26
Omregningsdifferanser valuta		76	108
Sum poster som vil bli reklassifisert over resultatet i etterfølgende perioder		(16)	17
<i>Poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet</i>			
Estimatavvik pensjoner	13	(167)	(112)
Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	19	37	15
Sum poster som ikke vil bli reklassifisert over resultatet		(131)	(97)
Utvidet resultat for perioden		(147)	(80)
Totalresultat for perioden		2 785	637
<i>Henførbart til</i>			
Aksjeeiere i morselskapet		2 776	620
Ikke-kontrollerende interesser		9	17

Oppstilling over finansiell stilling per 31.12.

KONGSBERG (KONSERN)

MNOK	Note	2020	2019
Eiendeler			
<i>Anleggsmidler</i>			
Eiendom, anlegg og utstyr	14	3 665	3 924
Leasingeiendeler	15	1 965	2 141
Goodwill	16, 17	3 143	4 272
Andre immaterielle eiendeler	16	2 053	2 215
Utsatt skattefordel	19	306	167
Andeler i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	10	3 465	3 247
Andre langsiktige eiendeler	21	209	213
Sum anleggsmidler		14 808	16 179
<i>Omløpsmidler</i>			
Varelager	11	4 132	3 964
Kundefordringer	22	5 542	6 363
Kundekontrakter, eiendel	9	5 784	5 888
Derivater	23 A	964	376
Andre kortsiktige fordringer	22	580	598
Betalingsmidler	24	7 420	5 654
Sum omløpsmidler		24 422	22 843
Sum eiendeler		39 230	39 022
Egenkapital, forpliktelses og avsetninger			
<i>Egenkapital</i>			
Innskutt egenkapital		5 933	5 933
Opptjent egenkapital		6 754	6 249
Andre reserver		559	571
Sum aksjeeiere i morselskapet		13 246	12 753
Ikke-kontrollerende interesser		55	57
Sum egenkapital	25	13 301	12 810
<i>Langsiktige forpliktelses og avsetninger</i>			
Langsiktig rentebærende lån	23 D	1 971	3 469
Langsiktige leasingforpliktelses	15	1 753	1 850
Pensjonsforpliktelse	13	1 137	974
Avsetninger	26	117	122
Utsatt skatt	19	1 194	1 350
Andre langsiktige forpliktelses		61	36
Sum langsiktige forpliktelses og avsetninger		6 233	7 801
<i>Kortsiktige forpliktelses og avsetninger</i>			
Kundekontrakter, forpliktelse	9	11 217	10 481
Derivater	23 A	546	493
Avsetninger	26	1 608	1 513
Kortsiktig rentebærende lån	23 D	1 500	620
Kortsiktige leasingforpliktelses	15	339	348
Andre kortsiktige forpliktelses og avsetninger	27	4 486	4 956
Sum kortsiktige forpliktelses og avsetninger		19 696	18 411
Sum forpliktelses og avsetninger		25 929	26 212
Sum egenkapital, forpliktelses og avsetninger		39 230	39 022

Det er foretatt en reklassifisering i balansen for 2019 mellom andre kortsiktige fordringer og andre kortsiktige forpliktelses og avsetninger.

Kongsberg,
16. mars 2021

Eivind Reiten
Styreleder

Per A. Sørlie
Styremedlem

Martha Kold Bakkevig
Styremedlem

Morten Henriksen
Styremedlem

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Nestleder

Sigmund Ivar Bakke
Styremedlem

Elisabeth Fossan
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Geir Håøy
Konsernsjef

Oppstilling over endring i egenkapital

KONGSBERG (KONSERN)

		Aksjeeiere i morselskapet					Ikke- kontrolle- rende interesser	Sum egenkapital	
		Innskutt kapital		Andre reserver		Opptjent egenkapital			Sum
<i>MNOK</i>	<i>Note</i>	<i>Aksje- kapital</i>	<i>Annen innskutt egen- kapital</i>	<i>Sikrings- reserve</i>	<i>Om- regnings- differanse</i>				
Egenkapital per 1.1.19		225	5 708	(75)	629	6 119	12 606	20	12 626
Årsresultat						700	700	17	717
Utvidet resultat				(91)	108	(97)	(80)		(80)
Transaksjoner med egne aksjer i fbm aksjeprogram for ansatte						(3)	(3)		(3)
Utbetalt utbytte	25					(450)	(450)		(450)
Kjøp/salg ikke-kontrollerende interesser						(20)	(20)	20	-
Egenkapital per 31.12.19		225	5 708	(166)	737	6 249	12 753	57	12 810
Egenkapital per 1.1.20		225	5 708	(166)	737	6 249	12 753	57	12 810
Årsresultat		-	-	-		2 890	2 890	41	2 932
Utvidet resultat		-	-	(92)	80	(103)	(115)	(33)	(147)
Transaksjoner med egne aksjer i fbm aksjeprogram for ansatte		-	-	-		(15)	(15)		(15)
Utbetalt utbytte	25	-	-	-		(450)	(450)		(450)
Tilleggsutbytte		-	-	-		(1 800)	(1 800)		(1 800)
Tilbakekjøp aksjer tilbakekjøps- program		-	-	-		(29)	(29)		(29)
Kjøp/salg ikke-kontrollerende interesser		-	-	-		11	11	(11)	-
Egenkapital per 31.12.20		225	5 708	(258)	817	6 754	13 246	55	13 301

Kontantstrømoppstilling

KONGSBERG (KONSERN)

MNOK	Note	2020	2019
Årsresultat		2 932	717
Avskrivninger/nedskrivninger på eiendom, anlegg og utstyr	14	533	458
Avskrivninger leasingeiendeler	15	411	348
Amortiseringer/nedskrivninger på immaterielle eiendeler	16	400	290
Resultatandel felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	10	(186)	(21)
Netto finansposter	18	235	216
Skattekostnad	19	374	250
Gevinst ved salg av avhendet virksomhet	6	(1 431)	-
Resultat etter skatt avhendet virksomhet	6	(20)	-
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)		3 250	2 258
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA) fra avhendet virksomhet		40	-
<i>Justert for</i>			
Endring i kundekontrakter, eiendel		(553)	(1 100)
Endring i kundekontrakter, forpliktelse		1 199	4 807
Endring i andre kortsiktige forpliktelser		(1 422)	(732)
Endring i varelager		(276)	(140)
Endring i kundefordringer		623	(2 466)
Endring i andre kortsiktige fordringer		301	(546)
Endring i avsetninger og andre tidsavgrensninger		(189)	(39)
Betalte skatter	19	(165)	(159)
Endring i nettop omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster		(482)	(375)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter		2 808	1 883
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>			
Utbytte fra felleskontrollerte ordninger og tilknyttede selskaper	10	130	123
Salg av eiendom, anlegg og utstyr	14	29	10
Kjøp av eiendom, anlegg og utstyr	14	(535)	(544)
Aktivert egenutviklet immaterielle eiendeler (F&U)	16	(224)	(176)
Oppgjør ved kjøp av datterselskaper og tilknyttede selskaper	7	(59)	(3 625)
Nedbetaling av gjeld i oppkjøpt selskap			(1 000)
Salg av virksomhet	6, 19	3 051	161
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		2 392	(5 051)
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>			
Nedbetaling av rentebærende lån	23 D	(617)	(238)
Nedbetaling av leasingforpliktelser	15	(342)	(292)
Betalte renter		(102)	(122)
Betalte renter på leasingforpliktelser	15	(142)	(131)
Netto utbetaling i aksjeprogram for ansatte		(51)	(27)
Tilbakekjøp aksjer under tilbakekjøpsprogram		(29)	-
Utbytte betalt til aksjonærene i morselskapet	25	(450)	(450)
- herav utbytte egne aksjer		2	2
Tilleggsutbytte		(1 800)	
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		(3 531)	(1 258)
Sum kontantstrøm		1 669	(4 426)
Effekt av valutakursendringer på betalingsmidler		97	42
Netto endring betalingsmidler		1 766	(4 384)
Betalingsmidler ved begynnelsen av året		5 654	10 038
Betalingsmidler ved periodens slutt	24	7 420	5 654

Noter

KONGSBERG (KONSERN)

1 GENERELL INFORMASJON

Kongsberg Gruppen ASA er et allmennaksjeselskap som har hovedkontor på Kongsberg, Norge. Selskapets aksjer omsettes på Oslo Børs. Kongsberg Gruppens konsernregnskap for regnskapsåret 2020 ble godkjent i styremøte den 16.3.21. Konsernregnskapet for 2020 inkluderer morselskapet og datterselskaper (samlet referert til som "KONGSBERG" eller "konsernet") samt konsernets andeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter.

2 GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAPET

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner (NOK), og alle tall er oppgitt i hele millioner, bortsett fra der hvor annet er angitt.

Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med EU-godkjente International Financial Reporting Standards (IFRS) og tilhørende fortolkninger, samt ytterligere norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven. Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost med unntak for følgende eiendeler og forpliktelser:

- Finansielle derivater (valutaterminkontrakter, valutaopsjoner og rentebytteavtaler), som er verdsatt til virkelig verdi
- Enkelte finansielle eiendeler som er verdsatt til virkelig verdi

Estimatusikkerhet og vurdering av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet har selskapets ledelse benyttet estimater basert på skjønn og forutsetninger som er vurdert å være realistiske basert på erfaring og markedsforhold. Det vil kunne oppstå situasjoner som kan føre til endrede estimater og forutsetninger, som igjen vil påvirke selskapets eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimatenes vurderes fortløpende og innregnes i perioden hvor de oppstår. Ved utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet har ledelsen gjort vesentlige vurderinger basert på skjønn knyttet til anvendelse av regnskapsprinsippene.

For nærmere informasjon om estimatusikkerhet og områder for anvendelse av skjønn, som kan medføre en vesentlig endring av beløpene innen neste regnskapsperiode, henvises det til følgende noter:

- [Note 9](#) "Inntektsføring av kundekontrakter"
- [Note 13](#) "Pensjoner"
- [Note 15](#) "Leieavtaler"
- [Note 16](#) "Immaterielle eiendeler"
- [Note 17](#) "Test av verdifall på goodwill"
- [Note 19](#) "Skatt"
- [Note 22](#) "Fordringer og kredittrisiko"
- [Note 23](#) "Finansielle instrumenter"
- [Note 26](#) "Avsetninger"

3 SAMMENDRAG AV VESENTLIGE REGNSKAPSPRINSIPPER

A) Konsolidering

Datterselskaper

Datterselskaper er alle enheter som konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er eksponert for variabilitet i avkastningen fra en enhet og har evne til å påvirke denne avkastningen gjennom sin innflytelse over enheten. Datterselskap konsolideres fra den dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved kjøp av datterselskaper innregnes disse til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Virkelig verdi henføres til identifiserte eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser. Merverdi som ikke kan henføres til bestemte eiendeler, er oppført som goodwill. Ved kjøp av nye datterselskaper innregnes resultat, eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet fra oppkjøpstidspunktet. Oppkjøpstidspunktet er det tidspunktet hvor KONGSBERG oppnår kontroll over det oppkjøpte selskapet. Normalt vil kontroll oppnås når alle betingelser i avtalen er oppfylt. Eksempler på betingelser kan være godkjenning av styret, generalforsamling eller godkjenning fra konkurransemyndighetene. Ved trinnvise oppkjøp legges verdiene ved tidspunkt for kontroll til grunn. Goodwill beregnes på tidspunktet når kontroll oppnås.

Betinget vederlag som skal utbetales på et senere tidspunkt dersom gitte forutsetninger ved oppkjøpet oppfylles, blir innregnet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Etterfølgende endringer i virkelig verdi av betinget vederlag blir resultatført. Transaksjonsutgifter i sammenheng med virksomhetssammenslutningen kostnadsføres når de påløper.

Datterselskaper som er solgt i løpet av året, er tatt med i resultatregnskapet for konsernet frem til det tidspunktet når kontroll opphører. Normalt vil kontroll opphøre når alle betingelser i avtalen er oppfylt. Konsekvensen ved manglende oppfyllelse er heving av avtalen. Virksomheter solgt i perioden som utgjør et selvstendig virksomhetsområde, presenteres som virksomhet under avhendelse på en egen linje i resultatregnskapet for hele regnskapsåret og i resultatregnskapets sammenligningstall.

Selskap som inngår i konsernet, fremgår av [note 32](#) "Oversikt over konsernselskaper".

Felleskontrollerte ordninger

Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. KONGSBERG har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden.

Tilknyttede selskaper

Tilknyttede selskaper er enheter hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel mellom 20 % og 50 %). Betydelig innflytelse er makt til å delta i finansielle og driftsmessige prinsippavgjørelser i selskapet, men hvor KONGSBERG likevel ikke har kontroll eller felleskontroll. Ved eierandel under 20 % må det, for å kunne behandles som tilknyttet selskap, klart demonstreres at betydelig innflytelse foreligger, for eksempel gjennom aksjonæravtaler. Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper innregnet etter egenkapitalmetoden fra det tidspunkt betydelig

innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Dersom konsernets andel av negativt resultat overstiger verdi av investeringen, reduseres balanseført verdi av investeringen til null og innregning av ytterligere negativt resultat opphører. Unntaket er de tilfeller hvor konsernet har forpliktelse til å dekke negative resultater.

Eliminering av transaksjoner

Kjøp, salg, mellomværende og urealiserte gevinster oppstått ved transaksjoner mellom konsernselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte ordninger blir eliminert ved konsolidering. Urealisert tap elimineres tilsvarende såfremt dette ikke er et verdifall som krever innregning i konsernregnskapet.

Ikke-kontrollerende interesser

Ikke-kontrollerende interesser er inkludert i konsernets egenkapital på egen linje og andel av resultatet er inkludert i årets resultat. Ikke-kontrollerende interesser omfatter andel av virkelig verdi av datterselskapet inkludert andel av identifiserte merverdier på oppkjøpstidspunktet. Ved oppkjøp hvor det foreligger ikke-kontrollerende eierinteresser blir goodwill i de fleste tilfeller avgrenset til KONGSBERG sin andel. Andel av totalresultatet henføres selv om dette medfører en negativ ikke-kontrollerende interesse.

B) Utenlandsk valuta

Konsernregnskapet presenteres i norske kroner, som også er morselskapets funksjonelle valuta. Hver enhet i konsernet vurderer sin funksjonelle valuta, og hver transaksjon i regnskapet til de enkelte enhetene blir målt i enhetens funksjonelle valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til funksjonell valuta på transaksjonstidspunktet. Kundekontrakter i valuta forskjellig fra den funksjonelle valuta sikres og inntektsføres basert på sikret kurs. Eventuelle usikrede fordringer og andre forpliktelser i ikke-funksjonell valuta omregnes til balansedagens kurs, og valutakursdifferansene er innregnet i resultatet. Differanser som oppstår ved omregning av kontantstrømsikringer, og som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring, er innregnet som endring i virkelig verdi på kontantstrømsikringer i utvidet resultat. Når kontantstrømsikringene realiseres, blir effektene tatt over årsresultatet. Se også 3 J "Finansielle instrumenter". Gevinster og tap knyttet til pengeposter i ikke-funksjonell valuta, som er en del av varekretsløpet, inngår i driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer. Øvrige gevinster og tap knyttet til poster i ikke-funksjonell valuta er klassifisert som finansinntekter eller -kostnader.

Omregning av utenlandske datterselskaper

Eiendeler og forpliktelser i utenlandske virksomheter, med annen funksjonell valuta enn norske kroner, omregnes i hovedsak til norske kroner med valutakurs på balansedagen. Inntekter og kostnader omregnes månedlig basert på gjennomsnittskurser. Omregningsdifferanser innregnes i utvidet resultat. Når en utenlandsk virksomhet avhendes på en slik måte at KONGSBERG ikke lenger har kontroll, resultatføres akkumulerte omregningsdifferanser og reverseres samtidig i utvidet resultat.

C) Inntektsføring av kundekontrakter

For inntektsføring av kundekontrakter er det 5 trinn som skal vurderes for å konkludere med korrekt inntektsføring:

- Trinn 1: Identifisere kundekontrakter
- Trinn 2: Identifisere separate leveranseforpliktelser
- Trinn 3: Fastsette transaksjonsprisen
- Trinn 4: Allokere transaksjonsprisen
- Trinn 5: Inntektsføre når leveranseforpliktelsen er oppfylt

Trinn 1: Identifisere kundekontrakter

Første trinn i vurderingsmodellen angir kriterier for at en kundekontrakt skal foreligge. I hovedsak går dette på at kontrakten skal ha en kommersiell substans og at sentrale vilkår knyttet til leveransen skal være avtalt mellom partene (partenes rettigheter og forpliktelser, betalingsvilkår mv.). Det må også være sannsynlig at KONGSBERG vil få oppgjør for leveransen. Det er i utgangspunktet ikke et krav om at kundekontrakten skal være skriftlig, men KONGSBERG har satt skriftlighet som et krav.

Trinn 2: Identifisere separate leveranseforpliktelser

Regnskapsstandarden krever videre at det gjøres en vurdering av alle varer og tjenester som selger har forpliktet seg til i kontrakten med tanke på om de skal behandles som separate leveranseforpliktelser eller samlet med hensyn til inntektsføring. Vurderingene faller ned på om varer og tjenester i avtalen er egnet til å leveres separat, og i neste omgang om kontrakten er utformet slik at de enkelte varene og tjenestene gir kunden en verdi alene. Sistnevnte vurderes ut ifra konkrete kontraktbetingelser. En serie av tilnærmet like leveranser i samme kontrakt vurderes som én leveranseforpliktelse.

Eksempler hvor kontrakter normalt skal deles opp er salg av flere forskjellige produkter i en kontrakt som brukes av kunden uavhengig av hverandre, varer med etterfølgende service-avtaler, lisenser og tjenester. Enkelte områder i KONGSBERG har de sistnevnte typer kontrakter. Dette utgjør ikke en vesentlig andel av KONGSBERGs omsetning.

Kongsberg Maritime (KM) leverer integrerte løsninger innenfor én kontrakt hvor leveransen består av flere av KM sine produkter som skal fungere sammen og godkjennes samlet ved overlevering til kunden. I tillegg har KM gjennom oppkjøpet av CM en vesentlig andel utstyrsleveranser. Utstyrsleveransene er frittstående og behandles som separate leveringsforpliktelser.

Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) sine leveranser er ofte utviklingsprosjekter der sluttprosjektet består av mange komponenter og undersystemer integrert i ett system. Kontraktene består derfor typisk av én leveringsforpliktelse som er det integrerte systemet godkjent av kunden gjennom slutttester.

KDA har også serier av like leveranser som inngår i én kontrakt. Disse håndteres som én leveringsforpliktelse.

Både KM og KDA leverer utstyr og tjenester til ettermarkedet. Disse leveransene behandles som separate leveringsforpliktelser.

Trinn 3: Fastsette transaksjonsprisen

Tredje trinn er å fastsette transaksjonsprisen som tilsvarer forventet vederlag fra kunden. I de fleste tilfeller vil dette beløpet være lett å bestemme siden KONGSBERG i stor utstrekning bruker faste priser i sine kundekontrakter. Likevel finnes det tilfeller som krever vurdering. Dette gjelder i hovedsak ulike former for rabatter og incentivordninger, finansieringselementer i kontraktene og opsjoner. Ved rabatter og insentivordninger i en kundekontrakt legges beste estimat til grunn ved fastsettelse av transaksjonsprisen. For kontrakter hvor det foreligger et vesentlig finansieringselement utover ett år, skal rente-

komponenten skilles ut fra kontraktsinntekten. I tillegg kan det forkomme tilfeller av inntektsreduksjoner som følge av forsinkelsesavgifter. Ved fastsettelse av transaksjonsprisen hensyntas disse kun hvis det er svært sannsynlig at de vil inntreffe.

Trinn 4: Allokere transaksjonsprisen

Etter at transaksjonsprisen er fastsatt, allokeres transaksjonsprisen til hver enkelt leveranseforpliktelse som er identifisert under trinn 2 basert på selvstendig salgspris. Selvstendig salgspris er normalt prisen på produktet når det selges separat fratrukket eventuelle rabatter som må fordeles. Dersom denne prisen ikke er direkte observerbar estimeres den. Dette gjelder som oftest allokeringen av inntekter mellom lisenser og tjenester, men også ved fordeling av inntekter mellom ulike produkter som leveres som en integrert løsning. Integrerte løsninger er i all hovedsak vurdert som én leveranseforpliktelse under trinn 2 fordi systemene skal fungere sammen og at det normalt er én felles godkjenning av leveransen totalt sett. Én leveranseforpliktelse kan likevel få allokert ulike priser på forskjellige deler av kundekontrakten. Dette gjøres etter tilsvarende prisfastsettelse som beskrevet over. Resultatet av dette blir at leveransen kan få en ulik inntjening i forskjellige faser av kundekontrakten avhengig av hvilke deler som anses overført til kundens kontroll.

Trinn 5: Inntektsføre når leveranseforpliktelsen er oppfylt

Siste trinnet i modellen gir bestemmelser for når inntekten skal innregnes, og det skilles mellom leveranseforpliktelser som skal innregnes på ett tidspunkt eller over tid. I KONGSBERG brukes det i stor utstrekning inntektsføring basert på fremdrift i prosjektene. Prinsippet i IFRS 15 er at kontroll over eiendelen skal være overført til kunden før KONGSBERG kan inntektsføre. Kontroll vil normalt innebære at kunden har mulighet til direkte bruk av en eiendel, kunne oppnå det vesentligste av de gjenværende fordelene av en eiendel, og mulighet til å forhindre at andre kan styre bruken av, og oppnå fordelene av en eiendel. Dette vurderes konkret for hver leveranseforpliktelse. Videre angir IFRS 15 tre tilfeller hvor selger skal inntektsføre en leveranse over tid:

- a) Selger bygger en eiendel som kontrolleres av kunden, for eksempel hvor selger konstruerer en eiendel på kundens eiendom.
- b) Kunden mottar varer/tjenester fra selger i en løpende leveranseforpliktelse og forbruker disse samtidig. Dette vil normalt gjelde for de fleste tjenester.
- c) Selger utvikler en eiendel som ikke har et alternativt bruksområde for selger, og selger har gjennom kontrakt rett til å kreve betalt for arbeid til dato (påløpte kostnader pluss margin). Med tanke på alternativt bruksområde er det sluttproduktet som skal vurderes.

Som det fremgår av punktene over må ikke kontrolloverføring være fysisk (jf. pkt. a og b), men kan også være basert på kontrakt (jf. pkt. c). KONGSBERG har sin hovedvekt av kontrakter som inntektsføres basert på fremdriftsmåling (over tid) i kategori c, hvor den fysiske overleveringen av produktene ikke skjer løpende, men når produktene er ferdig konstruert og ofte mot slutten av kontrakten. Vurderingene er basert på forskjellige kriterier avhengig av produkt og prosjekter, men hvor de viktigste er:

- kundespesifikke tilpasninger av forskjellig grad,
 - det er et begrenset marked for tilsvarende produkter,
 - systemene installeres/ integreres med kundens eiendom løpende eller ved slutten av prosjektet, og
 - det krever mye å omarbeide produktene til en annen kunde.
- KONGSBERG har kontrakter som juridisk sett gir KONGSBERG krav på dekning av påløpte kostnader pluss margin hvis kunden skulle kansellere kontrakter uten rimelig grunn.

“Kundekontrakter, eiendel” og “kundekontrakter, forpliktelse”

KONGSBERG har på linjen “kundekontrakter, eiendel” samlet alle eien-

delsposter tilknyttet kundekontrakter med unntak av kundefordringer. Dette innbefatter opptjent ikke fakturert inntekt, forskudd til underleverandører, varer innkjøpt eller allokert til inngåtte kundekontrakter, men som ikke er bearbeidet og ikke har skapt fremdrift i prosjektet og varer i arbeid på prosjekter som inntektsføres ved levering.

Balanseført verdi av kundekontrakter presenteres i oppstilling over finansiell stilling basert på en vurdering av den enkelte kundekontrakts finansielle status. Klassifiseringen gjøres kontrakt for kontrakt med mindre det foreligger en avtale om motregning. I så fall kan de aktuelle kontraktene sees i sammenheng. For hver enkelt kundekontrakt nettes samtlige balanseposter, med unntak av kundefordringer (presenteres på linjen "Fordringer"), mot hverandre slik at nettoeksponeringen på den enkelte kundekontrakt i konsernregnskapet presenteres på en linje i oppstilling over finansiell stilling. Den enkelte kundekontrakt presenteres da enten som "kundekontrakter, eiendel", eller som "kundekontrakter, forpliktelse".

De fleste kundeprosjekter i KONGSBERG som inntektsføres over tid bruker fremdrift basert på kostnader som fremdriftsmål. Dette innebærer at man estimerer totalkostnaden i prosjekter og at inntektsføringen skjer basert på påløpte kostnader i forhold til forventede totalkostnader. I noen områder brukes det tilnærminger til fremdrift basert på påløpte kostnader og det kan gi positive beholdninger i prosjektene. Dette skyldes i stor grad at produksjonen er påbegynt, men at det ikke er regnskapsført inntekt fordi produksjonen ikke er allokert til konkrete ordre (anonym produksjon) eller at inntekt, av vesentlighetshensyn, først inntektsføres ved ferdigstilling av den enkelte komponent. Årsaken er at varer ofte flyttes fra varelager til prosjektene uten at det har skjedd kontrolloverføring til kunde, og det er derfor behov for å bruke alternative fremdriftsmål, for eksempel påløpte timer, som en tilnærming til fremdrift basert på kostnader. KONGSBERG har vesentlige positive prosjektbeholdninger i sin balanse. Disse beholdningene består i hovedsak av utført, ikke fakturert arbeid, og komponenter som er tatt ut av varelager, men ikke er installert i prosjektene (anonym produksjon), og mellomværende med underleverandører.

I en del tilfeller mottas forskudd fra kunde, eller kunde faktureres før kontroll er overført. Dette presenteres som en "kundekontrakt, forpliktelse". "Kundekontrakt, forpliktelse" vil også oppstå som følge av kostnadsperiodiseringer foretatt under oppfyllelse av kunde-kontraktene. Alle gjeldsposter tilknyttet kundekontrakter er samlet på denne linjen med unntak av leverandørgjeld. På samme måte som på eiendelssiden presenteres balansepostene for kundekontrakter som inntektsføres etter fremdrift sammen med de som inntektsføres ved levering.

Innregnet opptjent kontraktsfortjeneste er en forholdsmessig andel av forventet total kontraktsfortjeneste ut ifra fullføringsgrad. Dersom kontraktsfortjenesten ikke kan estimeres med rimelig grad av sikkerhet, inntektsføres prosjektet uten fortjeneste inntil pålidelige estimater foreligger. Innregnet opptjent kontraktsfortjeneste klassifiseres som "kundekontrakter, eiendel" i balansen. Ved fakturering reklassifiseres kundekontrakt eiendel til kundefordringer.

I særskilte tilfeller vil arbeid på prosjekter bli påbegynt og kostnader aktivert uten at det foreligger inngåtte kontrakter med kunder. Dette forutsetter at det er overveiende sannsynlighet for kontraktsinngåelse. Inntil kontrakt er inngått klassifiseres denne type aktiverte kostnader som varelager.

Tapskontrakt

En tapskontrakt er definert som en kontrakt hvor uunngåelige kostnader i forbindelse med fullføring av kontrakten overstiger de økonomiske fordelene som kontrakten vil innbringe, hvilket innebærer at det må foreligge et reelt tap og ikke bare en redusert fortjeneste. Uunngåelige kostnader skal representeres ved den laveste netto

kostnaden av enten å fullføre kontrakten eller å betale kompensasjon som vil påløpe ved å ikke fullføre den.

Når en kundekontrakt forventes å gi tap, kostnadsføres hele tapet umiddelbart. En kundekontrakt forventes å gi tap når forventede kostnader overstiger forventede inntekter i kontrakten. Netto avsatt til tapskontrakter er klassifisert i balansen på regnskapslinjen "kunde-kontrakter, forpliktelser".

D) Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endringen i utsatt skatt. Eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt beregnes ved å ta utgangspunkt i midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier ved periodens slutt (gjeldsmetoden). Det er beregnet utsatt skatt av netto skatteøkende midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige balanseverdier etter utligning av skattereduserende midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring dersom dette tilfredsstiller kravene i IAS 12.71.

For kundekontrakter som inntektsføres over tid er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring først skal finne sted når kontroll og risiko overdras til kunden, og KONGSBERG har endelig krav på vederlaget i kontrakten. KONGSBERG har store og langsiktige pågående kontrakter og derav oppstår ofte betydelige skatteøkende midlertidige forskjeller.

Eiendel ved utsatt skatt er bare innregnet i den utstrekning det er sannsynlig at det vil foreligge en fremtidig skattepliktig inntekt som den skattereduserende forskjellen kan utnyttes mot. Eiendel ved utsatt skatt er vurdert for hver periode og vil bli fraregnet dersom det ikke lenger er sannsynlig at skattefordelen vil bli realisert. Utsatt skatt nettoføres innenfor samme skatteregime for selskaper som inngår i samme skattekonsern.

E) Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter består av renteinntekter, utbytte, valutagevinster, gevinst ved realisasjon av "Eiendeler til virkelig verdi over resultatet" og andre finansinntekter. Renteinntekter innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rente, mens utbytte blir innregnet på dato for beslutning i generalforsamlingen som vedtar utbytte.

Finanskostnader består av rentekostnader inklusive renter på leasingforpliktelser (se note 15), valutatap, tap ved realisasjon av "Eiendeler til virkelig verdi over resultatet", og andre finanskostnader. Rentekostnader innregnes etter hvert som de påløper ved bruk av effektiv rente.

F) Immaterielle eiendeler

Goodwill

Goodwill oppstår ved kjøp av virksomhet (virksomhetssammenlutning) og avskrives ikke. Goodwill innregnes i oppstilling over finansiell stilling til anskaffelseskost, fratrukket eventuelle akkumulerte nedskrivninger. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og tilordnes til de kontantstrømgenererende enheter som forventes å ha fordel av synergieffekter av sammenslutningen som ga opphavet til goodwill. Kontantstrømgenererende enheter som er tilordnet goodwill testes årlig for verdifall ved årets slutt eller oftere dersom det er indikasjoner for verdifall.

Goodwill testes for verdifall ved å beregne gjenvinnbart beløp til den kontantstrømgenererende enheten eller gruppe av kontantstrømgenererende enheter som goodwill er tilordnet og som følges opp av ledelsen. Gruppen av kontantstrømgenererende enheter er i alle tilfeller ikke større enn et driftssegment definert i henhold til IFRS 8 Driftssegmenter.

Verdifall beregnes ved å sammenligne gjenvinnbart beløp med den enkelte kontantstrømgenererende enhets balanseførte verdi. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Konsernet benytter bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. I vurdering av bruksverdi er forventet fremtidig kontantstrøm diskontert til nåverdi ved å benytte en diskonteringsrente før skatt som reflekterer markedets avkastningskrav for den aktuelle kontantstrømgenererende enheten. Dersom bruksverdi av den kontantstrømgenererende enheten er lavere enn balanseført verdi, reduserer nedskrivningene regnskapsført verdi av goodwill og deretter balanseført verdi av enhetens øvrige eiendeler forholdsmessig basert på balanseført verdi av de enkelte eiendelene. Nedskrivninger av goodwill kan ikke reverseres i en senere periode dersom gjenvinnbart beløp av den kontantstrømgenererende enheten øker. Eventuelt verdifall innregnes som nedskrivninger i resultatregnskapet. Nedskrivningstesting av goodwill er beskrevet i [note 17](#) "Test av verdifall på goodwill".

Se også [note 3 I](#) "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Verdifall på ikke-finansielle eiendeler".

Utvikling

Utgifter knyttet til utviklingsaktiviteter, herunder utviklingsprosjekter i utviklingsfasen, blir balanseført dersom utviklingsaktiviteten eller utviklingsprosjektet tilfredsstiller definerte krav til balanseføring. Utvikling omfatter aktiviteter knyttet til plan eller design for produksjon av nye eller vesentlig forbedrede materialer, innretninger, produkter, prosesser, systemer eller tjenester før kommersiell produksjon eller bruk kommer i gang. I vurderingen av om det er utvikling av et nytt system, ny funksjonalitet eller modul må det som utvikles kunne operere uavhengig av eksisterende systemer/produkter som selges. KONGSBERG har vurdert kriterier for vesentlig forbedring til å være en økning på mer enn 20 % av verdien fra før utviklingen eller i forhold til gjenanskaffelseskost for systemet. Balanseføring forutsetter at utviklingskostnader kan bli målt pålitelig, at produktet eller prosessen er teknisk og kommersielt gjennomførbare, fremtidige økonomiske fordeler er sannsynlige og at KONGSBERG har til hensikt, og har tilstrekkelige ressurser til å fullføre utviklingen, samt til å bruke eller selge eiendelen. Andre utviklingskostnader kostnadsføres etter hvert som de påløper.

Når kriterier for balanseføring er oppfylt, vil kostnader som påløper balanseføres. Kostnadene inkluderer materialkostnader, direkte lønnskostnader og en andel av indirekte kostnader som er direkte henførbare til utviklingen.

Når utviklingskostnader innregnes i oppstilling over finansiell stilling, gjøres dette til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte amortiseringer og tap ved verdifall. Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid. Hovedregelen er lineær amortisering. Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utrangeringsverdi vurderes hvert år.

Beregning av økonomiske fordeler gjennomføres basert på de samme prinsipper og metoder som ved test for verdifall. Beregningen baseres på langtidsbudsjetter som styret har godkjent. For nærmere redegjørelse om beregning se [note 17](#) "Test av verdifall på goodwill".

Vurdering av oppfyllelse av kriteriene for aktivering av utviklingskostnader skjer i takt med fremdriften i pågående utviklingsprosjekter. Underveis i utviklingsfasen besluttes det, basert på teknisk suksess og markedsvurderinger, om man skal ferdigstille utviklingen og starte innregning i oppstilling over finansiell stilling.

Vedlikehold

Vedlikehold er det arbeid som må utføres på produktene eller systemene for å sikre forventet økonomisk utnyttbar levetid. Gjennomføres det en vesentlig forbedring på produktet eller systemet som for eksempel medfører at livssyklusen forlenges, eller at kunden er villig til å betale mer for forbedringen, er dette å anse som utvikling og skal innregnes i oppstilling over finansiell stilling. Utgifter knyttet til vedlikehold kostnadsføres når de påløper.

Teknologi og andre immaterielle eiendeler

Teknologi og andre immaterielle eiendeler som er kjøpt og som har bestemt utnyttbar levetid, måles til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte amortiseringer, samt akkumulert nedskrivning ved verdifall. Amortiseringer fastsettes basert på forventet utnyttbar levetid, og hovedregelen er lineær amortisering. Forventet utnyttbar levetid og fastsettelse av amortiseringstakt vurderes hver periode.

G) Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr regnskapsføres til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivning ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelene. Eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid. Når enkeltdele av en eiendom, et anlegg eller utstyr har ulik utnyttbar levetid, og som er betydelig i forhold til enhetens samlede anskaffelseskost, avskrives disse separat. Forventet utrangeringsverdi hensyntas ved fastsetting av avskrivningsplanen.

Gjenværende forventet utnyttbar levetid og forventet utrangeringsverdi vurderes hvert år. Gevinst eller tap ved salg av eiendom, anlegg og utstyr er differansen mellom salgssum og bokført verdi av enheten, og innregnes netto i resultatregnskapet. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres, mens øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, og som kan måles pålitelig, blir innregnet i oppstilling over finansiell stilling.

H) Leieavtaler

KONGSBERG innregner verdien av leieavtaler som leasingeiendel og leasingforpliktelse dersom det er vurdert at leieavtalen inneholder en rett til å kontrollere bruken av eiendelen. Det brukes ensartede prinsipper for innregning og måling av leieavtalene, med unntak av for kortsiktige leieavtaler og leieavtaler der underliggende eiendel har lav verdi. KONGSBERG har benyttet seg av adgangen til å utelate kontrakter med løpetid under 12 måneder, samt kontrakter på leieobjekter med lav verdi. Øvrige ytelser i leieavtalene som for eksempel felleskostnader ved leie av eiendom eller serviceavtaler på biler samt leieavtaler vedrørende immaterielle eiendeler innregnes ikke etter reglene i IFRS 16.

Leasingeiendel

Leasingeiendelen innregnes fra det tidspunktet eiendelen er gjort tilgjengelig for bruk for KONGSBERG. Leasingeiendelen innregnes til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger ved verdifall og justeres i tillegg ved revurdering av leasingforpliktelsen. Anskaffelseskosten inkluderer innregnet leieforpliktelse, forskuddsleie, utgifter ved tilbakeføring og andre direkte utgifter knyttet til inngåelse av leieavtalen. Direkte anskaffelsesutgifter er utgifter som selskapet ikke ville pådratt seg dersom leieavtalen ikke hadde blitt inngått. Leasingeiendelen avskrives lineært over det laveste av leieperioden og estimert levetid for eiendelen.

Leasingeiendeler vurderes for nedskrivning etter prinsippene beskrevet i [note 3 I](#).

Leasingforpliktelse

Leasingforpliktelsen innregnes fra det tidspunktet den underliggende eiendelen er gjort tilgjengelig for bruk for KONGSBERG. Leasingforpliktelsen måles til nåverdien av avtalt, ikke allerede betalt leie. Leiebetalingene kan inkludere:

- fast leie,
- variabel leie som er avhengig av en indeks eller rentesats
- betaling for å tre ut av leieavtalen, når det er rimelig sikkert at KONGSBERG vil terminere avtalen

Nåverdien beregnes ved å diskontere leiebetalingene ved bruk av den implisitte renten i leieavtalen på innregningstidspunktet dersom denne er kjent. Som oftest er ikke denne kjent og da brukes marginal lånerente for lån med tilsvarende risiko eller yield for leieavtaler som gjelder eiendom. Etter innregningstidspunktet økes leieforpliktelsen med tilhørende rentekostnad og reduseres med betalt leie. Leasingforpliktelsen revurderes dersom det er endringer i leieperioden, endringer i leiebetalingene som følge av endring i indeks eller endring i vurderingen av om kjøpsopsjonen skal utøves.

Leieperioden inkluderer den uoppsigelige perioden av leieavtalen. I tillegg inkluderes forlengelsesopsjoner dersom det er rimelig sikkert at KONGSBERG vil utøve opsjonen og termineringsopsjoner dersom det er sannsynlig at de ikke blir utøvd.

Kortsiktige leieavtaler og leieavtaler på eiendeler med lav verdi

KONGSBERG benytter seg av unntaket for leieavtaler inntil 12 måneder for eiendom, maskiner, biler og utstyr. KONGSBERG benytter unntaket for leieavtaler på eiendeler med lav verdi i all hovedsak på kontorutstyr. Leiebetalinger som knytter seg til overnevnte leieavtaler innregnes som en kostnad lineært over leieperioden og innregnes ikke i konsernets oppstilling over finansiell stilling.

Leieavtaler der KONGSBERG er utleier

KONGSBERG leier ut noe eiendom. Disse leieavtalene innebærer ikke vesentlig overføring av all risiko og fordeler forbundet med eierskap av eiendommene og klassifiseres derfor som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger innregnes som inntekt lineært over leieperioden.

Salgs- og tilbakeleietransaksjoner

KONGSBERG har noen salgs- og tilbakeleietransaksjoner knyttet til eiendom. Ved salg av eiendommen, forutsatt at det er et reelt salg, fraregnes eiendommen og det innregnes en leasingeiendel og en leasingforpliktelse samt gevinst eller tap på de overførte rettighetene til bruk av eiendelen. Hvis tilbakeleien kun er finansiell, anses ikke å være en transaksjon, men kun en finansiering skal den ikke fraregnes.

I) Verdifall på ikke-finansielle eiendeler

Alle ikke-finansielle eiendeler vurderes for hver rapporteringsperiode om det er indikasjoner på verdifall. Hvis indikasjon for verdifall eksisterer, blir gjenvinnbart beløp beregnet.

Gjenvinnbart beløp av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Bruksverdi er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer.

I nåverdiregningen benyttes det en diskonteringsrente før skatt, som reflekterer dagens markedsvurderinger på tidsverdien og den spesifikke risikoen knyttet til eiendelen. Diskonteringsrenten før skatt er fastsatt ved bruk av iterativ metode.

Et verdifall kan bli innregnet hvis balanseført verdi av en eiendel eller kontantstrømgenererende enhet er større enn gjenvinnbart beløp. En kontantstrømgenererende enhet er den minste identifiser-

bare gruppen som genererer en inngående kontantstrøm som i det alt vesentlige er uavhengig av andre eiendeler eller grupper. Verdifall relatert til kontantstrømgenererende enheter blir først regnet mot enhetens goodwill, for så å redusere balanseført verdi på de andre eiendelene i enheten pro rata. Disse eiendelene vil normalt være eiendom, anlegg og utstyr og andre immaterielle eiendeler. Der en enkelteiendel ikke generer selvstendige inngående kontantstrømmer inngår eiendelen i en gruppe av eiendeler som generer uavhengige inngående kontantstrømmer.

Ikke-finansielle eiendeler som har vært gjenstand for verdifall, blir vurdert for hver periode om det foreligger indikasjoner på at verdifallet er redusert eller ikke lenger er til stede. Reversering av tidligere verdifall blir begrenset oppad til den balanseførte verdien eiendelen ville ha hatt etter avskrivninger og amortiseringer hvis ikke verdifall hadde blitt innregnet.

J) Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser består av derivater, investeringer i aksjer, kundefordringer og andre fordringer, kundekontrakter under utførelse, kontanter og kontantekvivalenter, rentebærende gjeld, leverandørgjeld og andre betalingsforpliktelser. Et finansielt instrument blir innregnet når konsernet blir part i instrumentets kontraktsmessige bestemmelser. Finansielle eiendeler og forpliktelser blir ved første gangs innregning vurdert til virkelig verdi pluss direkte henførbare kostnader. Unntaket er finansielle instrumenter hvor endring i virkelig verdi føres over resultatet eller over utvidet resultat hvor henførbare kostnader henholdsvis kostnadsføres direkte eller over utvidet resultat. Et alminnelig kjøp eller salg av finansielle eiendeler innregnes og fraregnes på avtaletidspunktet. Finansielle eiendeler fraregnes når konsernets rett til å motta kontantstrømmer fra eiendelen utløper, eller når konsernet overfører eiendelen til en annen part og konsernet overfører all risiko og avkastning på eiendelen. Finansielle forpliktelser fraregnes når konsernets plikt spesifisert i kontrakt er oppfylt, utløpt eller kansellert.

Klassifisering

Konsernet klassifiserer finansielle eiendeler og forpliktelser ved første gangs innregning basert på type instrument og intensjonen med instrumentet. Disse klassifiseres innenfor følgende kategorier:

- Virkelig verdi over resultatet
- Finansielle eiendeler målt til amortisert kost
- Derivater ørmerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi
- Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Finansielle eiendeler til virkelig verdi med verdiendringer over resultat

Alle aksjer som ikke er i datterselskaper, i felleskontrollerte eller i tilknyttede selskaper i balansen, er definert under kategorien virkelig verdi over resultatet. Se [note 4](#) "Virkelig verdi" for nærmere beskrivelse av hvordan virkelig verdi fastsettes for finansielle eiendeler og forpliktelser.

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost

Konsernet måler finansielle eiendeler til amortisert kost hvis følgende betingelser er oppfylt:

- Den finansielle eiendelen holdes i en forretningsmodell hvor formålet er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer, og
- kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen gir opphav til kontantstrømmer som utelukkende består av betaling av hovedstol og renter på gitte datoer.

Etterfølgende måling av finansielle eiendeler målt til amortisert kost gjøres ved bruk av effektiv rente og er gjenstand for tapsavsetning. Gevinst og tap føres til resultat når eiendelen er fraregnet, modifisert eller nedskrevet.

Fordringer knyttet til den løpende driften er vurdert til amortisert kost, som i praksis innebærer nominell verdi med avsetning for forventet tap.

Derivater øremerket som sikringsinstrumenter vurdert til virkelig verdi

Derivater er ført i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer på kontantstrømsikringer føres over utvidet resultat, mens verdiendringer på virkelig verdisikringer føres mot valutaeiendel eller -forpliktelse i balansen.

Finansielle forpliktelser målt til amortisert kost

Konsernets finansielle forpliktelser innregnes til amortisert kost med unntak av finansielle derivater som innregnes til virkelig verdi over utvidet resultat.

Nedskrivning finansielle eiendeler

KONGSBERG gjør avsetning for forventede tap på alle finansielle eiendeler som ikke er klassifisert som virkelig verdi over resultat. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktmessige kontantstrømmer og den kontantstrømmen som konsernet forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet. De forventede kontantstrømmene skal omfatte kontantstrømmer fra salg av sikkerhetsstillelse eller andre kredittforbedringer som er integrert i kontraktvilkårene.

Konsernet anvender den forenklete metoden for beregning av tapsavsetninger for kundefordringer og kontraktseiendeler. Det gjøres en individuell vurdering av kundefordringene. Konsernet måler dermed tapsavsetningen basert på forventet kredittap over levetiden for hver rapporteringsperiode. Tapsavsetningen er basert på historiske kredittap, justert for fremadrettede faktorer for den spesifikke kunde og den generelle økonomiske situasjonen.

Derivater

Derivater i KONGSBERG består hovedsakelig av valutaterminkontrakter. Valutaopsjoner, rente- og valutabytteavtaler (basiswapper) benyttes i noen grad. Ved førstegangs innregning blir derivater målt til virkelig verdi, og henførbare transaksjonskostnader resultatført når de påløper. KONGSBERG anvender reglene for sikringsbokføring i den grad kravene i IFRS 9 er oppfylt. Endring i virkelig verdi på derivater er innregnet i årsresultatet dersom de ikke kvalifiserer for sikringsbokføring.

Sikring

Konsernets finanspolicy sier at kontrakter over en viss størrelse skal valutases ved inngåelse, og disse blir i hovedsak sikret med valutaterminkontrakter (virkelig verdisikringer). Konsernet bruker i særskilte tilfeller terminkontrakter eller valutaopsjoner som kontantstrømsikringer, for eksempel ved store tilbud der sannsynligheten for kontraktstildeling er svært høy.

Før sikringsbokføring kan anvendes dokumenterer KONGSBERG alle kvalifikasjonskriterier for bruk av sikringsbokføring. Dette inkluderer identifikasjon av sikringsinstrumenter og -objekter, risikoen som sikres, og hvordan konsernet vil vurdere om sikringsforholdet oppfyller kravene til sikringseffektivitet. Krav til sikringseffektivitet er gjengitt under:

- Det er et økonomisk forhold mellom sikringsobjektet og sikringsinstrumentet.

- Virkningen av kredittisiko er ikke dominerende for verdiendringene på sikringsinstrumentet og sikringsobjektet som inngår i sikringsforholdet.
- Sikringsgraden, dvs forholdet mellom volumet i sikringsinstrumentet og volumet i sikringsobjektet, samsvarer med volumene som konsernet faktisk benytter i risikostyringen.

Videre foretar KONGSBERG en vurdering hvorvidt et derivat (eventuelt et annet finansielt instrument) skal brukes til:

- sikring av en bindende avtale (virkelig verdisikringer)
- sikring av fremtidig kontantstrøm fra en balanseført eiendel eller forpliktelse, eller en identifisert fremtidig transaksjon med svært høy sannsynlighet (kontantstrømsikringer)

(i) Virkelig verdisikring

Ved virkelig verdisikringer innregnes verdiendringen på sikringsinstrumentet mot sikringsobjektet. For valutasesikringer av fremtidige kontraktfestede transaksjoner innebærer dette at verdiendringen på den fremtidige transaksjonen knyttet til endringer i valutakursen innregnes i oppstilling over finansiell stilling. Etersom sikringsinstrumentet også innregnes til virkelig verdi medfører dette en symmetrisk resultatføring av sikringsobjekt og sikringsinstrument. For kundekontrakter betyr dette at inntektsføring skjer til den sikrede valutakursen.

Sikringsbokføring opphører dersom:

- sikringsinstrumentet er forfalt og ikke videreført, terminert, utøvd eller solgt, eller
- sikringen ikke tilfredsstillende krav til sikring nevnt over.

Ved virkelig verdisikringer av finansielle eiendeler eller forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost, amortiseres verdiendringen på sikringsinstrumentet over gjenværende periode frem til forfall på sikringsobjektet.

(ii) Kontantstrømsikring

Kontantstrømsikringer er sikringer av høyst sannsynlige fremtidige kontantstrømmer. Ved kontantstrømsikringer innregnes endring i virkelig verdi i utvidet resultat dersom sikringene er effektive. Valutaopsjoner kategoriseres som kontantstrømsikringer og følger regnskapsprinsippene beskrevet her.

Når den sikrede transaksjonen inntreffer, overføres akkumulert verdiendring på sikringsinstrumentet fra utvidet resultat til årsresultatet. Dersom den sikrede transaksjonen medfører innregning av en eiendel eller forpliktelse periodiseres sikringsinstrumentet i takt med den sikrede transaksjonen.

Sikringer knyttet til en fremtidig kundekontrakt vil ved kontraktsinngåelse allokere til den aktuelle kontrakten ved at derivatene rulleres fra kontantstrømsikring til virkelig verdisikring. Gevinster og tap, som tidligere har vært innregnet i utvidet resultat, resultatføres i takt med kontraktens fremdrift. Dette innebærer at kundekontrakter som er sikret i forkant av kontraktsinngåelse inntektsføres med kursen på den opprinnelige sikringen.

Dersom sikringsinstrumentet utløper uten å bli rullert, eller dersom sikringsforholdet opphører, innregnes gevinst eller tap i årsresultat når den sikrede transaksjonen inntreffer. Dersom den sikrede transaksjonen ikke lenger er forventet å inntreffe, vil urealisert gevinst/tap på sikringsinstrumentet som tidligere er innregnet i utvidet resultat bli overført til årsresultatet.

I enkelte tilfeller kan det være aktuelt å sikre nettoinvesteringer i virksomhet utenfor Norge. En slik egenkapitalsikring vil innregnes på tilsvarende måte som kontantstrømsikring. Gevinst eller tap på sikringsinstrumentet knyttet til den effektive andelen av sikringen som har vært regnskapsført mot utvidet resultat som en del av omregningsdifferansen, skal innregnes i resultatet ved avhendingen av den utenlandske virksomheten.

Oppfølging av sikringseffektivitet

KONGSBERG rullerer valutaterminer fra kontantstrømsikring til virkelig verdisikring på tidspunktet for kontraktsinngåelse. I tillegg rulleres valutaterminer i tilfelle hvor inn- og utbetalinger kommer på et senere (eventuelt tidligere) tidspunkt enn først antatt. Ved kortere tidsavvik mellom forfall på termin og inn- og utbetalingen benytter KONGSBERG banksaldo i utenlandsk valuta, slik at vekslings av valuta fra valutakonto faller innenfor samme periode som endelig forfall av terminforretningen eller inn- og utbetalingen. Sikringseffektiviteten vil derfor være svært høy gjennom hele kontraktsperioden.

K) Klassifisering

Eiendeler som er tilknyttet vare- og tjenestekretsløpet, eller som forfaller innen 12 måneder, klassifiseres som kortsiktige. Andre eiendeler klassifiseres som langsiktige. Tilsvarende klassifiseres forpliktelsener som er tilknyttet vare- og tjenestekretsløpet, eller som forfaller innen 12 måneder, som kortsiktige. Andre forpliktelser klassifiseres som langsiktige. Derivater som benyttes for å sikre valutastrømmer i henhold til konsernet policy, se [note 3J](#) "Finansielle instrumenter – sikring", er relatert til konsernet vare- og tjenestekretsløp, og er derfor klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelser selv om derivatene forfaller mer enn 12 måneder frem i tid.

L) Varer

Varer er i KONGSBERG definert som beholdninger av råvarer, varer i arbeid og ferdigvarer som ikke er knyttet til spesifikke kundekontrakter. Varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi. For råvarer og varer i arbeid beregnes netto salgsverdi til estimert salgspris i ordinær virksomhet av ferdig tilvirkede varer redusert for gjenværende tilvirkningskostnader og kostnader for gjennomføring av salget. For ferdigvarer beregnes netto salgsverdi til estimert salgspris i ordinær virksomhet redusert med kostnader for gjennomføring av salget. For varer i arbeid og ferdigvarer beregnes anskaffelseskost til direkte og indirekte kostnader. Varelageret vurderes basert på gjennomsnittlig anskaffelseskost.

M) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er finansielle eiendeler med faste eller bestemte betalinger som ikke er omsatt i et aktivt marked. Disse blir vurdert til amortisert kost ved hjelp av effektiv rente metode, men på grunn av kort løpetid vil kundefordringer og andre fordringer i praksis oppføres til pålydende etter fradrag for tap ved verdifall. Kundefordringer i utenlandsk valuta måles til balansedagens kurs.

N) Betalingsmidler

Betalingsmidler inkluderer bankbeholdning og kortsiktige likvide investeringer som omgående kan konverteres til kontanter med et kjent beløp og med en maksimal løpetid på tre måneder.

O) Egenkapital**i. Egne aksjer**

Ved tilbakekjøp av egne aksjer føres kjøpspris inklusive direkte henførbare kostnader som endring i egenkapital. Egne aksjer

presenteres som reduksjon av egenkapital. Tap eller gevinst på transaksjoner med egne aksjer blir ikke innregnet i resultatet.

ii. Kostnader ved egenkapitaltransaksjoner

Transaksjonskostnader direkte knyttet til en egenkapitaltransaksjon og skatteeffekt på egenkapitaltransaksjon blir innregnet mot egenkapital etter fradrag for skatt.

iii. Sikringsreserve

Sikringsreserve inkluderer samlede akkumulerte nettoendringer i virkelig verdi for finansielle instrumenter benyttet som kontantstrømsikringer som løpende er innregnet i utvidet resultat.

iv. Omregningsdifferanser

Omregningsdifferanser innregnes i utvidet resultat. Når en utenlandsk virksomhet avhendes helt eller delvis på en slik måte at kontroll opphører, resultatføres tilhørende akkumulerte omregningsdifferanser, med tilhørende reversering i utvidet resultat.

Se også [note 3](#) "Sammendrag av vesentlige regnskapsprinsipper – Utenlandsk valuta."

P) Avsetninger

Avsetninger innregnes når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, og når det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig. Estimer skal være basert på historisk informasjon og vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet. I tilfelle hvor historisk informasjon ikke foreligger anvendes andre kilder for estimering av avsetningene. Dersom tidsverdien er vesentlig, beregnes avsetningen til nåverdien av forpliktelsen.

Garanti

Avsetninger for garantiforpliktelser innregnes når de underliggende produkter eller tjenester leveres. Garantiaavsetningen er basert på historisk informasjon om garantier, der hvor slik informasjon er tilgjengelig, og en vektning av mulige utfall mot deres sannsynlighet for å inntreffe. Garantiforpliktelser kostnadsføres løpende i takt med fullføringsgraden i prosjektene og omklassifiseres til garantiaavsetning ved leveranse.

Restrukturering

Restruktureringsavsetninger knyttet til nedbemanninger innregnes når konsernet har godkjent en detaljert og formell restruktureringsplan, og restruktureringen har blitt kunngjort til berørte parter. Restruktureringskostnader består av lønn og arbeidsgiveravgift ved avslutning av ansettelsesforhold (som etterlønn og gavepensjon). I tillegg kommer husleie og relaterte kostnader eller eventuelle engangsbetalinger ved avslutning av leieavtaler før leieavtalens utløp for arealer som ikke er i bruk.

Q) Ytelser for ansatte**Innskuddsbaserte pensjonsordninger**

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte i Norge under 52 år med virkning fra og med 1.1.08. Ansatte i ytelsesordninger, som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i denne ordningen. De fleste av KONGSBERGs selskaper i utlandet har innskuddsbaserte pensjonsordninger. Innskuddet kostnadsføres når det påløper og er vist under personalkostnader i resultatregnskapet.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. I tillegg foreligger tidligpensjonsordninger for enkelte ledere. For å sikre en enhetlig beregning av konsernets pensjonsforpliktelser har samtlige konsernselskaper med unntak av to selskaper benyttet samme aktuar ved beregningene. I resultatregnskapet er årets netto pensjonskostnad, etter fradrag for netto beløpet av rentekostnaden på forpliktelsen og forventet avkastning på pensjonsmidlene, vist under lønnskostnader. I oppstilling over finansiell stilling vises netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift. De økonomiske og aktuarmessige forutsetninger er gjenstand for årlig vurdering. Diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som reflekterer tidshorisonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen. Risikodekning er beskrevet i note 13 "Pensjoner." Aktuarmessige gevinster eller tap knyttet til endringer i grunnlagsdata, estimater og endringer i forutsetninger innregnes i utvidet resultat.

Aksjetransaksjoner med ansatte

Konsernet har i flere år gjennomført aksjeprogram for alle ansatte, hvor de ansatte får tilbud om kjøp av aksjer til en rabattert pris. Rabatter ved salg av aksjer kostnadsføres som lønnskostnader. Konsernet har også et aksjeprogram for ledende ansatte. Se beskrivelse i note 29 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte."

Godtgjørelse til ansatte som selgende aksjeeier i forbindelse med oppkjøp

Ved oppkjøp av virksomhet hvor selgende aksjeeier er ansatt i det oppkjøpte selskapet, blir godtgjørelse å behandle som lønn hvis en av betingelsene for utbetalingen er opprettholdelse av arbeidsforholdet. Godtgjørelsen skal da periodiseres som lønnskostnad over bindings-tiden.

R) Resultat per aksje

Konsernet presenterer årsresultat per aksje og utvannet resultat per aksje. Årsresultat per aksje blir beregnet som forholdet mellom årets resultat som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet gjennomsnittlig utestående ordinære aksjer.

Utvannet resultat per aksje er resultatet som tilfaller de ordinære aksjeeierne og vektet utestående aksjer justert for eventuelle utvanningseffekter.

S) Endrede standarder i IFRS som ennå ikke har blitt tatt i bruk

Det er ingen vedtatte endringer i IFRS-standarder eller fortolkninger som forventes å gi vesentlig effekt for konsernregnskapet til KONGSBERG.

T) Standarder i IFRS som er implementert med virkning fra 1.1.20

IASB har klargjort definisjonen av en virksomhet som innebærer at et kjøp av et sett med eiendeler og forpliktelser skal regnskapsføres etter IFRS 3 Business Combinations. Når definisjonen av virksomhet ikke er oppfylt så vil transaksjonen regnskapsføres etter respektive standarder for eksempel for varelager eller driftsmidler.

IASB har endret definisjonen av vesentlighet i IAS 1 og IAS 8, for å sørge for en enhetlig definisjon på tvers av de ulike IFRS-standardene. Den nye definisjonen klargjør at informasjon i regnskapet er vesentlig dersom en utelattelse, feil eller tildekning av informasjon kan forventes å påvirke beslutninger som primærbrukerne tar basert på regnskapet.

Standardene om finansielle instrumenter (IFRS 9 og IFRS 7) har blitt tilpasset nye referanserenter.

Ingen av disse endringen har hatt vesentlig effekt for regnskapet til KONGSBERG.

4 VIRKELIG VERDI

KONGSBERGs regnskapsprinsipper og noter krever beregning av virkelig verdi både for enkelte finansielle og ikke-finansielle eiendeler og forpliktelser. Virkelig verdi har for både måling og for informasjon i noter blitt beregnet som beskrevet nedenfor. Der det er relevant vil det bli gitt ytterligere informasjon om forutsetninger benyttet i beregningen av virkelig verdi under de notene som gjelder de enkelte eiendelene og forpliktelsene.

Immaterielle eiendeler

Virkelig verdi på immaterielle eiendeler som teknologi, software og kunderelasjoner, som er ervervet gjennom oppkjøp, er beregnet til nåverdien av forventet fremtidig kontantstrøm fra eiendelen diskontert med et risikojustert avkastningskrav.

Merkenavn er beregnet til nåverdien av estimerte besparelser i royaltikostnader for å kunne benytte merkenavnet.

Virkelig verdi av kunderelasjoner er basert på diskontert netto merinntjening fra tilhørende eiendel.

Eiendom, anlegg og utstyr

Ved oppkjøp verdsetter KONGSBERG eiendom, anlegg og utstyr til virkelig verdi. Virkelig verdi tilsvarer markedsverdi. Markedsverdi av eiendom er basert på hva eiendommen kan bli omsatt for på dagen for verdsettelsen mellom en kjøper og selger i en transaksjon på "armlegdes avstand". Markedsverdien på anlegg og utstyr er basert på innhentede vurderinger fra uavhengige takstmenn.

Leieavtaler

Leieavtaler innregnes til virkelig verdi ved avtaleinngåelse. Ved oppkjøp av virksomhet legges virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet til grunn. Markedsverdien på leiekontraktene fastsettes ved bruk av implisitt rente i leieavtalen, eller marginal lånerente. For leie av eiendom brukes yield innhentet fra eksterne parter.

Varelager

Virkelig verdi av varelager ervervet gjennom oppkjøp er basert på en estimert salgspris for normal løpende drift med fradrag for salgs-kostnader og en rimelig fortjeneste for salgssinnsatsen.

Derivater

Beregningen av virkelig verdi på valutaterminkontrakter er basert på observerbare markedsdata. KONGSBERG benytter markedspriser fra Thomson Reuters på hver enkelt valutatermin. Disse er igjen basert på tilbud og etterspørsel fra flere aktører i valutamarkedet. Virkelig verdi for hver enkelt valutatermin er beregnet som nåverdien av forskjellen mellom avtalt kurs på terminkontrakten og balansedagens terminkurs for samme forfallsdato. Virkelig verdi på eventuelle rentebytteavtaler, basisswapper og valutaopsjoner er gitt ved indikerte markedspriser fra Thomson Reuters eller oppdaterte verddivurderinger fra transaksjons-motpart.

Langsiktig gjeld

Virkelig verdi på rentebærende lån, jf. note 23 F "Finansielle instrumenter – oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser", er beregnet ved hjelp av estimater på rentekurve og kredittmargin på balansedagen. De estimerte kontantsstrømmene er diskontert med renten KONGSBERG kunne forvente å måtte betale for tilsvarende lån på balansedagen. Markedsrenten før kredittpåslag er basert på 3M NIBOR. Kredittpåslaget er estimert for KONGSBERG for respektiv løpetid.

5 STYRING AV KAPITAL OG FINANSIELL RISIKO

KONGSBERG har en sentralisert finansfunksjon som er ansvarlig for konsernets finansiering, kapitalstruktur, valutarisiko, renterisiko, kredittisiko, likviditetsstyring, trade finance, garantiutstedelser og forsikringsordninger. Datterselskaper i konsernet har begrenset mulighet til å etablere selvstendig finansiering eller påta seg finansiell risiko. Styret har vedtatt retningslinjer for den finansielle risiko-styringen, som er nedfelt i konsernets finanspolicy.

Finansiering og kapitalstyring

KONGSBERGs policy er å allokere kapital etter følgende prinsipper og rekkefølge:

1. Opprettholde en solid balanse
 2. Investere for organisk vekst
 3. Sikre konkurransedyktig direkteavkastning til aksjonærene
 4. Aktiv forvaltning av selskapets forretningsportefølje
1. Driftskapitalbehovet kan variere betydelig i KONGSBERG, noe som stiller krav til god likviditet og forutsigbar tilgang på kapital. Konsernet skal derfor ansees å ha god kredittverdighet av investorer og kunder, noe som gir sikker tilgang til gjeldskapal-markedet. Konsernet har satt som mål at netto rentebærende gjeld/EBITDA (før IFRS 16-effekter) over tid skal ligge innenfor intervallet 1,0x +/- 1,0x, og rundt midten av intervallet som et langsiktig gjennomsnitt. Varierende arbeidskapital grunnet store prosjekter innen forsvarsvirksomheten er hovedårsaken til bredden i intervallet, blant annet som følge av ulike betalingsstrukturer i prosjektene. Netto arbeidskapital ventes å variere også fremover. Per 31.12.20 var KONGSBERGs netto gjeld/EBITDA -1,43.
 2. En stor andel av KONGSBERGs verdiskaping består i utvikling av høyteknologiske løsninger. KONGSBERGs teknologiplattformer er bygget opp gjennom mange år og er en forutsetning for å opprettholde konkurranseevnen. Konsernet har de senere årene investert 4-7 % av omsetningen i forskning og utvikling, og for å

- opprettholde konkurransekraften må konsernet fortsette å allokere kapital til dette og andre nødvendige investeringer.
3. KONGSBERG har som mål å gi konkurransedyktig direkteavkastning til aksjonærene. Ved fastsettelse av størrelsen på tilbakeføringer til aksjonærene vil ledelsen og styret hensynta fremtidig kapitalbehov. Utbyttepolitikken ble i 2020 justert fra å være basert på en andel av nettoresultatet til en målsetning om å utbetale et stabilt eller voksende ordinært utbytte pr aksje, supplert med mulighet for tilleggsutbytte og tilbakekjøp av egne aksjer. Samlet sett og over tid skal disse komponentene være konkurransedyktige for aksjonærene.
 4. KONGSBERG skal aktivt forvalte sin forretningsportefølje. En aktiv forvaltning innebærer både kjøp, salg og restruktureringer, og KONGSBERG har de senere årene benyttet alle de nevnte verktøyene for forvaltning. Egne virksomheter vurderes først og fremst for verdiskapingsevne, men også hvordan de passer inn i KONGSBERGs strategi, evnen til å ha ledende markedsposisjoner, samt synergipotensial på tvers av konsernet.

Konsernets kapitalstruktur består av rentebærende gjeld og egenkapital som i all hovedsak kan tilskrives aksjonærene i Kongsberg Gruppen ASA. Konsernets egenkapital per 31.12.20 var MNOK 13.301, som utgjorde 33,9 % av totalkapitalen. Konsernets netto rentebærende gjeld per årsslutt var MNOK -3.949.

Konsernet benytter i hovedsak gjeldsinstrumenter i det norske kapitalmarkedet som gjeldsfinansieringskilde. Konsernet anser å ha tilfredsstillende kapitaltilgang. Se for øvrig omtale av renterisiko under.

Renterisiko

KONGSBERG er hovedsakelig eksponert for renteendringer som et resultat av finansieringen av virksomheten og styring av likviditeten. Alle obligasjonslån og plasseringer i pengemarkedsfond er i norske kroner. Obligasjonslånene er utstedt med både fast og flytende rente,

mens pengemarkedsplasseringene har flytende rente. Innskudd i konsernkontoordninger eller hos andre banker har flytende rente.

Behovet for rentebytteavtaler for den utstedte gjelden vurderes fortløpende. Per årsslutt hadde konsernet ingen rentebytteavtaler, og 58 % av den utstedte gjelden hadde flytende rente (64 % i 2019), mens resterende 42 % hadde fast rente (36 % i 2019). Rentedurasjonen var 1,4.

Konsernet har som mål at løpetid for utstedte langsiktige lån skal være minimum to år. Per 31.12.20 var vektet, gjennomsnittlig løpetid 2,8 år for obligasjonslån utstedt som langsiktig (3,2 år i 2019). Se [note 23 D](#) "Finansielle instrumenter – renterisiko knyttet til lån" for ytterligere informasjon.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen knyttet til konsernets evne til å betjene sine finansielle forpliktelser etter hvert som de forfaller. For KONGSBERG betyr det å til enhver tid ha finansieringsrammer og likviditet tilpasset drifts- og investeringsplaner. Den sentraliserte finansfunksjonen har ansvar for å styre konsernets likviditetsrisiko.

Kortsiktig likviditetsbehov dekkes av bankinnskudd. Eventuelt ytterligere likviditetsbehov kan dekkes innenfor rammen av syndikert og kommitert lånefasilitet på MNOK 2.300 og en kassekreditt på MNOK 500. KONGSBERG har konsernkontosystemer som de fleste datterselskaper er tilknyttet. Disse øker tilgjengelighet og fleksibilitet i likviditetsstyringen.

Konsernets likviditetsutvikling følges løpende basert på normalt månedlige rullerende likviditetsprognoser fra de vesentlige enhetene i konsernet, samt budsjett- og segmentrapportering for større investeringer. Gjennom store deler av 2020 har konsernet økt hyppigheten av og fokus på likviditetsprognoser.

Valutarisiko

KONGSBERG har global tilstedeværelse med datterselskaper i en rekke land. Konsernet har en høy andel av inntektene fra kontrakter i andre valutaer enn norske kroner, med en relativt lav andel innkjøp i samme valuta. De enkelte forretningsområdene identifiserer eksponeringen for den enkelte kontrakt, mens den sentraliserte finansfunksjonen formidler instrumenter som reduserer valutarisikoen.

Konsernets finanspolicy sier at kontrakter over en viss størrelse skal valutasikres ved inngåelse, og disse blir i hovedsak sikret med valutaterminkontrakter (virkelig verdisikringer) mot enhetenes funksjonelle valuta. Konsernet bruker i særskilte tilfeller terminkontrakter som kontantstrømsikringer, for eksempel ved store tilbud der sannsynligheten for kontraktstildeling er svært høy. Konsernet vil normalt sitte med noe åpen valutaeksponering knyttet til mindre kontrakter, samt andre inntekter og kostnader i utenlandsk valuta. Denne eksponeringen søkes redusert gjennom spottransaksjoner og/eller terminkontrakter, og i tillegg er eksponeringsperioden normalt kort. Kontantbeholdninger i valuta som vurderes å være en del av virksomhetenes driftskapital valutasikres normalt ikke. KONGSBERG har størst eksponering mot amerikanske dollar og euro, men har også mindre eksponeringer mot andre valutaer. Fremtidig kontantstrøm fra enheter utenfor Norge med funksjonell valuta i andre valutaer enn NOK (nettoinvesteringssikring) valutasikres normalt ikke. Konsernet gjør periodiske vurderinger av behovet for å sikre denne valutarisikoen ut fra et risiko-/vesentlighetsperspektiv.

Valutaopsjoner benyttes i noen grad, og da fortrinnsvis i tilbudsprosesser under visse forutsetninger, blant annet etter en vurdering av sannsynlighet for tildeling. Valutakonti i konsernkontosys-

temene benyttes til naturlig sikring av mindre beløp med korte løpetider.

I tillegg til bruk av finansielle instrumenter utfører enhetene og den sentraliserte finansfunksjonen operasjonelle tiltak, som for eksempel å sørge for kostnader i samme valuta som salgskontrakten, for å redusere valutaeksponeringen. KONGSBERG benytter et kjent Treasury Management System og egen handelsplattform for håndtering av valutatransaksjoner og registrering av finansielle instrumenter.

Se [note 23 B](#) "Finansielle instrumenter – Valutarisiko og valuta-sikring" for ytterligere informasjon.

Kreditt/Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risikoen for at konsernets kontraktsmessige motpart ikke kan oppfylle sin forpliktelse overfor KONGSBERG, samt oppgjør av valuta- og renteterminkontrakter og pengeplasseringer. Konsernets finanspolicy stiller krav til at finansinstitusjonenes kredittverdighet må være akseptabel for å være motpart for KONGSBERG i finansielle avtaler. Selskapets kjernebanker, som er motpart i de fleste derivatforretningene og der det meste av KONGSBERGs driftslikviditet plasseres, har kredittranger fra A til AA- (Standard & Poor's).

Kredittrisiko knytter seg til kundefordringer, og forretningsområdene har selv ansvaret for oppfølging av kredittrisikoen. Fordringene har varierende grad av risiko, avhengig av kunde, løpetid og om det er avgitt betalingsgarantier. For store og langsiktige prosjekter blir kredittrisiko knyttet til kunder og underleverandører vurdert fra start og gjennom hele kontraktsperioden. Disse prosjektene blir fulgt opp i henhold til avtalte milepæler. Historisk har KONGSBERG hatt lave tap på kundefordringer.

Virksomheten i KONGSBERG som har størst eksponering mot kredittrisiko er Kongsberg Maritime. Dette forretningsområdet har i hovedsak kunder fra privat sektor, og markedet det opererer i er syklisk. Kredittforsikring benyttes i beskjeden grad, men vurderes i enkelte tilfeller. Kongsberg Defence & Aerospace har i stor grad statlige kunder, og er i mindre grad eksponert for kredittrisiko. Forretningsområdet Kongsberg Digital har foreløpig en moderat andel av konsernets totale inntekter.

Konsernet jobber for å ha en forsvarlig balanse mellom å oppnå økt salg til akseptable marginer og risiko for tap. Videre opererer store deler av konsernet etter tilpassede kredittmanualer med tilhørende rutiner for inkasso. Se [note 22](#) "Fordringer og kredittrisiko" for ytterligere informasjon.

Ved utarbeidelse av årsregnskapet er det gjort vurderinger med tanke på eventuelle covid-19 påvirkninger på regnskapspostene. Lavere aktivitet hos kunder og leverandører, reiserestriksjoner og økt risiko for forsinkelser i prosjekter som følge av midlertidige nedstengninger og mangel på innsatsfaktorer, forventes å påvirke omsetning, fortjeneste og ordreinngang. Det er i tillegg høyere risiko for kanselleringer av kundekontrakter og forsinkede eller manglende betalinger som følge av at store deler av kundemassen påvirkes, noe som vil kunne medføre økt risiko for tap på kundefordringer, varer, prosjekteindeler og valutaterminer. Foreløpig har konsernet hatt kun begrensede tap og nedskrivninger.

6 AVHENDET VIRKSOMHET

Hydroid Inc.

4.2.20 signerte Kongsberg Maritime en avtale om å selge undervannsteknologiselskapet Hydroid Inc. i USA for MUSD 350 til Huntington Ingalls Industries (HII) på gjeld- og kontantfri basis og justert for omforent arbeidskapital. Transaksjonen ble gjennomført med virkning fra 26.3.20 og innebærer at Hydroid sine resultat tall er tatt ut av regnskapslinjene i resultatregnskapet og presentert på linjen «Resultat fra avhendet virksomhet etter skatt». Sammenlignbare resultat tall er også omarbeidet.

Hydroid Inc. var et heleid datterselskap av Simrad North America Inc (datter av Kongsberg Maritime AS) og har sitt hovedkontor i Pocasset, Massachusetts i USA. Selskapet produserer og leverer autonome undervannsfarkoster til både det militære og kommersielle markedet og er den største leverandøren av fartøyer til den amerikanske marinen.

Kongsberg Maritime og Huntington Ingalls Industries har i forbindelse med transaksjonen inngått en strategisk samarbeidsavtale om undervannsteknologi og maritime løsninger som trådte i kraft 26.3.20. Ambisjonen med avtalen er å styrke begge parter mulighet til å selge produkter og løsninger i undervannssegmentet i USA og globalt.

Tabellene nedenfor viser resultatene knyttet til Hydroid som er rapportert som avhendet virksomhet, og Hydroids andel av rapportert finansiell stilling per 31.12.19. Det er påløpt og betalt skatt på MNOK 574 knyttet til transaksjonen i USA. I tillegg vil det påløpe skatt knyttet til disponering av midlene.

Spesifikasjon av resultat fra avhendet virksomhet etter skatt

MNOK	2020	2019
Driftsinntekter	268	836
Driftskostnader	(228)	(691)
EBITDA	40	145
EBIT	36	132
Resultat før skatt	27	134
Skatt	(7)	(13)
Resultat etter skatt	20	121
Gevinst ved salg av virksomhet før skatt	2 031	-
Skatt på gevinst	600	-
Gevinst ved salg av virksomhet etter skatt	1 431	-
Resultat fra avhendet virksomhet etter skatt	1 451	121

Kontantstrøm fra Hydroid

MNOK	2020	2019
EBITDA	40	145
Endring i netto omløpsmidler og andre driftsrelaterte poster	(249)	(26)
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter	(209)	120
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(5)	(15)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(9)	(2)

Kontantstrøm knyttet til salget av Hydroid

MNOK	2020	2019
Vederlag etter transaksjonskostnader	3 614	-
Betalt skatt	574	-
Salg av virksomhet ¹⁾	3 040	-

1) Avviker fra salg av virksomhet i kontantstrømmen på grunn av justert oppgjør på transaksjon tidligere år.

Effekt av Hydroid på balansen

<i>MNOK</i>	<i>Rapportert</i> 31.12.19	<i>Hydroid</i> 31.12.19	<i>Justert</i> 31.12.19
Eiendom, anlegg og utstyr	3 924	182	3 742
Leasingeiendeler	2 141	-	2 141
Goodwill	4 272	846	3 426
Andre immaterielle eiendeler	2 215	7	2 208
Utsatt skattefordel	167	-	167
Andeler i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	3 247	-	3 247
Andre langsiktige eiendeler	213	4	209
Sum anleggsmidler	16 179	1 040	15 140
Varelager	3 964	100	3 864
Kundefordringer	6 363	83	6 280
Andre kortsiktige fordringer	598	-	598
Kundekontrakter, eiendel	5 888	555	5 333
Derivater	376	-	376
Betalingsmidler	5 654	28	5 626
Sum omløpsmidler	22 843	766	22 077
Sum eiendeler	39 022	1 806	37 217
Innskutt egenkapital	5 933		5 933
Andre reserver	6 249	1 326	4 923
Opptjent egenkapital	571	-	571
Ikke-kontrollerende interesser	57	-	57
Sum egenkapital	12 810	1 326	11 484
Langsiktig rentebærende lån	3 469	-	3 469
Langsiktige leasingforpliktelse	1 850	-	1 850
Pensjonsforpliktelse	974	-	974
Avsetninger	122	-	122
Utsatt skatt	1 350	-	1 350
Andre langsiktige forpliktelse	36	4	32
Sum langsiktige forpliktelse og avsetninger	7 801	4	7 797
Kundekontrakter, forpliktelse	10 481	391	10 090
Derivater	493	-	493
Avsetninger	1 513	9	1 504
Kortsiktig rentebærende lån	620	-	620
Kortsiktige leasingforpliktelse	348	-	348
Andre kortsiktige forpliktelse	4 956	75	4 881
Sum kortsiktige forpliktelse og avsetninger	18 411	475	17 936
Sum forpliktelse og avsetninger	26 212	479	25 733
Sum egenkapital, forpliktelse og avsetninger	39 022	1 806	37 217

7 OPPKJØP

Rolls-Royce Commercial Marine

Endelig merverdiallokering Rolls-Royce Commercial Marine

6.7.18 inngikk KONGSBERG en avtale om kjøpt av Rolls-Royce Commercial Marine (RRCM) fra Rolls-Royce Plc. Kjøpet ble gjennomført 1.4.19 og selskapet rapporteres som en del av Kongsberg Maritime fra og med 2. kvartal 2019.

KONGSBERG slutførte i 1. kvartal 2020 sine vurderinger av eiendeler og gjeld overtatt i oppkjøpet. Dette har medført endringer i merverdiallokeringen. Oppstillingen nedenfor viser endringen fra merverdiallokeringen presentert i 4. kvartal 2019 mot endelig merverdiallokering.

MNOK	Oppdatert foreløpig		Endelig PPA
	PPA Q419	Endringer	
Kunderelasjoner	616	-	616
Merkevare	66	-	66
Teknologi	769	-	769
Sum immaterielle eiendeler eksklusive goodwill	1 451	-	1 451
Eiendom anlegg og utstyr	1 253	(76)	1 177
Leasingeiendeler	471	-	471
Utsatt skattefordel	-	303	303
Omløpsmidler eksklusive betalingsmidler	4 605	(12)	4 593
Betalingsmidler	2 320	-	2 320
Sum totale eiendeler eksklusive goodwill	10 100	215	10 315
Pensjonsforpliktelse	(309)	-	(309)
Langsiktige leasingforpliktelser	(384)	-	(384)
Kortsiktige leasingforpliktelser	(87)	-	(87)
Avsetninger	(531)	32	(499)
Annen kortsiktig gjeld	(4 876)	51	(4 825)
Sum totale forpliktelser	(6 187)	83	(6 104)
Netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser	3 913	298	4 211
Goodwill på oppkjøpstidspunktet	2 272	(298)	1 974
Vederlag	6 185	-	6 185
Betalingsmidler overtatt	(2 320)	-	(2 320)
Vederlag eksklusive betalingsmidler	3 865	-	3 865
Oppgjør av gjeld på transaksjonstidspunktet	1 000	-	1 000
Netto utgående kontantstrøm på oppkjøpet	4 865	-	4 865

Aerospace Industrial Maintenance Norway AS

Endelig merverdiallokering Aerospace Industrial
Maintenance Norway AS

13.12.18 annonserte KONGSBERG en avtale med Forsvarsdepartementet om kjøp av Aerospace Industrial Maintenance Norway (AIM). Oppkjøpet ble fullført 29.5.19 og samme dag ble også avtalen om delt eierskap med Patria fullført. KONGSBERG er dermed majoritetseier med 50,1 %, mens Patria eier 49,9 % av aksjene i AIM. Selskapet er det norske forsvarsets virksomhet for vedlikehold, reparasjoner og ettersyn av fly og helikoptre, og rapporteres fra 2. kvartal som en del av Kongsberg Defence & Aerospace.

AIM endret i juni 2019 navn til Kongsberg Aviation Maintenance Services AS.

KONGSBERG har nå sluttført sine vurderinger av eiendeler og gjeld overtatt i oppkjøpet. Dette har medført endringer i merverdiallokeringen. I kjøpesummen inngår betingede vederlag og disse vil ikke være endelig avklart før tidligst 2023 og senest 2027. Oppstillingen nedenfor viser endringen fra merverdiallokeringen presentert i 2. kvartal 2019 mot endelig merverdiallokering.

<i>MNOK</i>	<i>Foreløpig PPA Q219</i>	<i>Endringer</i>	<i>Endelig PPA</i>
Immaterielle eiendeler eksklusive goodwill	2	-	2
Eiendeler holdt for salg ¹⁾	199	3	202
Eiendom anlegg og utstyr	42	-	42
Leasingeiendeler	172	-	172
Utsatt skattefordel	156	(3)	153
Omløpsmidler eksklusive betalingsmidler	192	-	192
Betalingsmidler	210	-	210
Sum totale eiendeler eksklusive goodwill	974	-	974
Pensjonsforpliktelse	(125)	8	(117)
Langsiktige leasingforpliktelser	(138)	-	(138)
Kundekontrakter, forpliktelse	(165)	-	(165)
Kortsiktige leasingforpliktelser	(34)	-	(34)
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	(509)	20	(489)
Sum totale forpliktelser og avsetninger	(971)	27	(944)
Netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser	3	27	30
Goodwill på oppkjøpstidspunktet	-	-	-
Vederlag	3	27	30
Betalingsmidler overtatt	(210)	-	(210)
Netto inngående kontantstrøm på oppkjøpet	207	(27)	180

1) Eiendeler holdt for salg gjelder aksjer i BEC som er solgt til Patria i juni 2019.

COACH Solutions ApS

30.6.20 signerte KONGSBERG avtale om kjøp av COACH Solutions ApS og oppkjøpet ble fullført samme dag.

Selskapet er et dansk maritimt programvareselskap etablert av det danske rederiet Clipper Group. Selskapet utvikler programvare for å optimalisere energiforbruk og motta kontinuerlig oppdatert værutting, som gjør at kundene kan oppnå store økonomiske og miljøvennlige besparelser i driften. Løsningene er installert på 600 aktive skip. COACH programvare komplementerer Kongsberg Digitale maritime portefølje og selskapet inngår som et heleid datterselskap i dette forretningsområdet.

Partene ble enige om en selskapsverdi på kontant og gjeldfri basis og med normalisert arbeidskapital på MNOK 39. Merverdier i oppkjøpet er allokert til kunderelasjoner, teknologi og goodwill. Betalingen ble foretatt i 2. kvartal.

Selskapet vil endre navn til KONGSBERG COACH Solutions ApS.

Endelig merverdiallokering ved oppkjøp av COACH Solutions ApS

	Bokført verdi før oppkjøp	Justering virkelig verdi	Innregnede verdier ved overtagelse
<i>MNOK</i>			
Kunderelasjoner	-	16	16
Teknologi	-	12	12
Sum immaterielle eiendeler eksklusive goodwill	-	28	28
Omløpsmidler eksklusive betalingsmidler	6		6
Betalingsmidler	4	-	4
Sum totale eiendeler eksklusive goodwill	10	28	39
Utsatt skatt		(6)	(6)
Andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger	(5)	-	(5)
Sum totale forpliktelser	(5)	(6)	(11)
Netto identifiserbare eiendeler og forpliktelser	5	23	28
Goodwill på oppkjøpstidspunktet	-	15	15
Vederlag	-	-	43
Betalingsmidler overtatt	-	-	(4)
Netto utgående kontantstrøm på oppkjøpet	-	-	39

Patria Helicopters AS

1.7.20 inngikk Kongsberg Aviation Maintenance Services AS (KAMS) en avtale med Patria Aviation Oy om kjøp av Patria Helicopters AS og oppkjøpet ble fullført samme dag. Selskapet er etablert på Bardufoss flyplass med et særlig ansvar for vedlikehold av NH-90 helikoptrene. Kjøpet er en del av KONGSBERGs langsiktige satsning innen drift og vedlikehold av Forsvarets systemer og plattformen og vil styrke konsernets evne til å understøtte NH-90.

Partene er enige om en enterpriserverdi på MNOK 12, på kontant og gjeldfri basis og med normalisert arbeidskapital. Forventet vederlag er MNOK 17,0. Merverdier i underkant av MNOK 1 er allokert til goodwill.

Selskapet endret navn i august 2020 til Kongsberg Aviation Maintenance services Bardufoss AS.

8 DRIFTSSEGMENTER

For ledelsesformål er konsernet organisert i forretningsområder basert på bransjene hvor konsernet opererer og har per 31.12.20 to rapporteringspliktige driftssegmenter:

Kongsberg Maritime (KM) består av fem divisjoner som leverer løsninger, systemer, produkter og tjenester til ulike maritime markeder og de fleste maritime fartøyssegmenter. Integrated Solutions utvikler og leverer løsninger og systemer for bro- og kontroll systemer som i hovedsak omfatter dynamisk posisjonering, fremdriftskontroll og navigasjon, samt automasjonssystemer for sikkerhet, kontroll og overvåkning av prosesser om bord på handels- og offshorefartøy og cruise-skip. Divisjonen leverer også energiløsninger og ship design tjenester i de samme segmentene. Propulsion & Engines produserer og leverer propeller, thrustere, vann-jet-systemer og systemer for offshore manøvrering til maritime fartøy. Divisjonen Deck Machinery produserer og leverer dekkstutstyr som vinsjer for fortøyning, ankerhåndtering og spesialsystemer for offshore-fartøy, tauebåter, marinefartøy og flere andre skipsklasser, samt kraner. Divisjonen Sensors & Robotics er en betydelig aktør innen hydroakustikk og leverer autonome undervannsfarkoster, løsninger for ubemannede maritime farkoster, en rekke produkter knyttet til fiskeri, systemer for kartlegging under vann, og sensorer og løsninger for spesialfartøy. Global Customer Support & Services leverer i hovedsak service-tjenester, reservedeler og oppgraderinger knyttet til forretningsområdets leveranser.

Kongsberg Defence & Aerospace (KDA) har i 2020 vært inndelt i fem divisjoner som i hovedsak leverer ulike systemer og tjenester til forsvarsindustrien. Divisjonen Integrated Defence Systems utvikler og leverer luftvernsystemer, kampsystemer, sonarer og navigasjon for marinefartøy og ubåter, samt integrerte kommando- og kontrollsystemer. Divisjonen utvikler også ubemannede tårnløsninger for flyplasser. Land Systems utvikler og leverer fjernstyrte våpenstasjoner til landbaserte kjøretøy og marinefartøy i tillegg til å utvikle og levere ulike produkter for militær taktisk kommunikasjon. Missile Systems utvikler og leverer sjømålsmissiler og luft til bakke missiler. Aerostructures produserer og leverer avanserte lettvektskomponenter i kompositt og titan til F-35 jagerfly, samt vedlikeholds- og livssyklus tjenester (Maintenance, Repair & Overhaul, MRO). Divisjonen Space & Surveillance leverer komponenter og tjenester til romfartsindustrien, samt havneovervåkningssystemer.

Øvrige

Øvrig virksomhet består av Kongsberg Digital (KDI), eiendomsvirksomheten, konsernfunksjoner og eliminerings mellom forretningsområdene.

KDI har fokus på å ta nye, samt styrke eksisterende posisjoner knyttet til digitalisering innenfor blant annet olje- og gass-, vind- og handelsflåtemarkedet de siste årene.

Finansieringen av konsernet gjøres basert på vurderinger for konsernet som helhet. Finansposter, netto rentebærende gjeld og kontanter er derfor ikke segmentert. Det samme gjelder for skattekostnader og balanseposter knyttet til skatt, siden dette påvirkes av skattemessige disposisjoner mellom forretningsområdene.

Ledelsen følger opp driftssegmentenes driftsresultat (EBITDA) regelmessig og benytter denne informasjonen til å foreta analyser av de ulike driftssegmentenes prestasjoner samt foreta beslutninger om ressursallokering. Driftssegmentenes prestasjoner vurderes basert på driftsresultat (EBITDA) og avkastning på sysselsatt kapital.

Informasjon om konsernets rapporteringspliktige driftssegmenter presenteres nedenfor.

Driftssegmentdata

MNOK	Kongsberg			Eliminer- inger	Konsolidert
	Kongsberg Maritime	Defence & Aerospace	Øvrige		
2020					
Driftsinntekter fra eksterne kunder	16 304	8 476	832		25 612
Driftsinntekter – konserninternt	16	27	560	(603)	-
Totale inntekter	16 319	8 503	1 392	(603)	25 612
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1 532	1 656	62		3 250
Avskrivninger	(194)	(222)	(65)		(481)
Avskrivninger IFRS16	(280)	(192)	(193)	254	(411)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr	(52)	-			(52)
Amortiseringer	(288)	(85)	(28)		(401)
Driftsresultat (EBIT)	718	1 157	(224)	254	1 905
Segment eiendeler ¹⁾	16 067	12 716	2 028	(247)	30 564
Segment investeringer ²⁾	101	393	308	-	802
Kortsiktige segment forpliktelse og avsetninger ³⁾	7 863	8 783	669	(461)	16 854
2019					
Driftsinntekter fra eksterne kunder	15 182	7 237	826	-	23 245
Driftsinntekter – konserninternt	16	8	542	(566)	-
Totale inntekter	15 198	7 245	1 368	(566)	23 245
Driftsresultat før avskrivninger og amortiseringer (EBITDA)	1 005	1 123	(16)	-	2 113
Avskrivninger	(180)	(186)	(61)	-	(427)
Avskrivninger IFRS16	(243)	(146)	(182)	223	(348)
Nedskrivninger eiendom, anlegg og utstyr	(18)	-	-	-	(18)
Amortiseringer	(208)	(65)	(17)	-	(290)
Driftsresultat (EBIT)	356	726	(276)	223	1 029
Segment eiendeler ¹⁾	18 951	11 886	1 910	(224)	32 523
Segment investeringer ²⁾	5 129	459	153	-	5 741
Kortsiktige segment forpliktelse og avsetninger ³⁾	9 106	7 437	644	(366)	16 821

1) Segment eiendeler inkluderer ikke derivater og betalingsmidler da disse eiendeler styres av konsernets sentrale finansfunksjon.

2) Investeringer består av tilgang av eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill eksklusive IFRS16. Inkluderer investeringer ved kjøp av virksomhet.

3) Segment forpliktelse inkluderer ikke utsatt skatt, betalbar skatt, rentebærende gjeld eks kortsiktige leieforpliktelse, andre langsiktige forpliktelse og avsetninger og derivater da denne type forpliktelse blir styrt av konsernets sentrale finansfunksjon. Sammenligningstall for 2019 er endret med kortsiktig leieforpliktelse.

Det er ingen forskjeller i målemetoder som brukes på segmentnivå sammenliknet med konsernregnskapet. De ulike driftssegmentenes driftsresultat inkluderer inntekter og kostnader fra transaksjoner med andre driftssegment i konsernet. Transaksjoner mellom segmentene er basert på markedspriser. Transaksjoner mellom de ulike segmentene er eliminert ved konsolideringen.

Avstemming av eiendeler

MNOK	2020	2019
Segment eiendeler	30 564	32 523
Utsatt skattefordel	306	167
Derivater	964	376
Virkelig verdi finansielle instrumenter	(24)	302
Betalingsmidler	7 420	5 654
Sum eiendeler	39 230	39 022

Avstemming av forpliktelser og avsetninger

MNOK	2020	2019
Kortsiktige segment forpliktelser og avsetninger	16 854	16 821
Kortsiktig rentebærende gjeld	1 500	621
Derivater	546	493
Virkelig verdi finansielle instrumenter	725	399
Beregnet betalbar skatt	71	77
Sum kortsiktige forpliktelser og avsetninger	19 696	18 411

Geografiske opplysninger

Ved presentasjon av informasjon om geografi fordeles inntekter på grunnlag av kundenes geografiske plassering, mens for anleggsmidlene er det den fysiske plassering eller tilknytning gjennom oppkjøp som er lagt til grunn. Konsernets aktiviteter er i hovedsak fordelt på Norge, øvrige Europa, Amerika og Asia. Inkludert i anleggsmidler er eiendom, anlegg og utstyr, immaterielle eiendeler og goodwill. (Finansielle instrumenter, utsatt skattefordel, pensjonsmidler og rettigheter som følger av forsikringsavtaler er ikke inkludert.)

MNOK	Norge	Europa	Nord- Amerika	Sør- Amerika	Asia	Australia	Afrika	Total
2020								
Driftsinntekter fra eksterne kunder	5 027	7 103	6 888	364	5 288	542	400	25 612
Driftsinntekter i % av total	20 %	27 %	27 %	1 %	21 %	2 %	2 %	
Anleggsmidler ¹⁾	9 257	889	201	92	376	11	1	10 827
2019								
Driftsinntekter fra eksterne kunder	4 348	6 711	5 326	328	5 548	403	581	23 245
Driftsinntekter i % av total	19 %	29 %	23 %	1 %	24 %	2 %	2 %	
Anleggsmidler ¹⁾	10 315	948	859	27	393	9	1	12 552

1) Anleggsmidler består i denne oppstillingen av eiendom, anlegg og utstyr, goodwill og andre immaterielle eiendeler.

9 INNTEKTSFØRING AV KUNDEKONTRAKTER

MNOK	Kongsberg			Sum
	Kongsberg Maritime	Kongsberg Defence & Aerospace	Øvrige	
2020				
<i>Inntekter</i>				
Inntektsføring basert på fremdrift i prosjektene (over tid)	3 704	6 239	405	10 349
Inntektsføring ved leveranse av varer og tjenester	4 889	492	259	5 640
Ettermarkedsaktiviteter ¹⁾ som inntektsføres på leveransetidspunktet	7 632	1 741	104	9 477
Inntekt fra utleie av eiendom, anlegg og utstyr	45		64	109
Sum eksterne inntekter fra kundekontrakter	16 270	8 472	832	25 575
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og utstyr	34	3		37
Sum eksterne inntekter	16 304	8 475	832	25 612
2019				
<i>Inntekter</i>				
Inntektsføring basert på fremdrift i prosjektene (over tid)	4 804	5 828	519	11 151
Inntektsføring ved leveranse av varer og tjenester	3 705	282	247	4 234
Ettermarkedsaktiviteter ¹⁾ som inntektsføres på leveransetidspunktet	6 629	1 127	(4)	7 752
Inntekt fra utleie av eiendom, anlegg og utstyr	44	-	62	106
Sum eksterne inntekter fra kundekontrakter	15 182	7 237	824	23 243
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og utstyr	-	-	2	2
Sum eksterne inntekter	15 182	7 237	826	23 245

1) Ettermarked omfatter inntekter fra service, vedlikehold, oppgraderinger, reservedeler, tilleggsutstyr og opplæring knyttet til tidligere leverte systemer. Reservedeler og oppgraderingsprosjekter inngår i ordreserven, mens resterende inngår ikke i oversikten over inntekter framover i tid, jfr. tabellen nedenfor.

Tabellen nedenfor viser forventet tidspunkt for når gjenstående leveringsforpliktelser i ordreserven per 31.12.20 kommer til inntekt:

MNOK	2020				2019		
	Tidspunkt for inntektsføring				Tidspunkt for inntektsføring		
	Ordre- reserve 31.12.20	2021	2022	2023 og senere	Ordre- reserve 31.12.19	2020	2021 og senere
Kongsberg Martime	11 386	8 328	2 139	919	11 311	8 231	3 177
Kongsberg Defence & Aerospace	23 477	9 023	6 226	8 228	20 146	7 178	12 968
Annet/eliminering	1 084	621	281	182	890	1 277	385
Sum	35 947	17 972	8 646	9 329	32 347	16 687	16 529

Kongsberg Maritime (KM)

Flere av divisjonene i KM har leveranser som er sammensatt i ett system og som skal virke sammen. Det gjelder hovedsakelig for leveranser fra divisjonene Sensor & Robotics og Integrated Solutions, hvor leveransene inntektsføres i forhold til fremdrift over tid. Begrunnelsen for dette er at leveransene har stor kundetilpasning og ikke har noe alternativt bruksområde for KM. Fremdriftsmål ved inntektsføring over tid er i de fleste tilfeller fremdrift basert på kostnader, men kan også være timer.

KM har også en vesentlig andel av leveranser som inntektsføres ved levering. Dette gjelder spesielt den delen som har kommet inn via oppkjøpet av Commercial Marine, som for eksempel Systems & Deck

Machinery og Propulsion & Engines, men vil også gjelde for deler av Sensor & Robotics og Integrated Solutions. Utstyrsleveransene vurderes i stor grad som frittstående og har kort tidshorison og inntektsføres dermed ved leveranse. For ytterligere beskrivelse av hva de ulike divisjonene leverer se note 8 "Driftssegmenter".

Over 44 % av kontraktsinntektene i KM er innenfor ettermarked. De aller fleste av disse kontraktene inntektsføres ved leveranse av timer/utstyr og har ofte kort varighet. Det forekommer også tilfeller hvor denne type kontrakter inntektsføres over tid, men det forutsettes da at kontraktene strekker seg over flere regnskapsperioder og er av vesentlig størrelse.

Ulike kundekontrakter har ulike betalingsvilkår avhengig av produkt, marked og forhandlinger med kunde. For kundekontrakter som inntektsføres over tid vil mange av kontraktene inkludere forskudd betalt av kunden ved kontraktsinngåelse og deretter betaling etter oppnådde milepæler. Det er store individuelle forskjeller på kontraktene. For vare- og serviceleveranser, inkludert ettermarkedsleveranser, faktureres kundene i stor grad ved levering og betaling skjer etter avtalt kredittid som avhenger av den enkelte avtale.

Kongsberg Defence & Aerospace (KDA)

KDA sine kundekontrakter gjelder i stor grad leveranser som er sammensatt i ett system og som skal virke sammen. De fleste kundekontraktene i forretningsområdet inntektsføres i forhold til fremdrift over tid. Begrunnelsen for dette er at leveransene har stor kundetilpasning og vil kreve betydelig omarbeiding for å dekke alternativt bruk for KDA. Kundekontraktene er normalt sett langvarige og er av betydelig størrelse. KDA har rett til å kreve betalt for arbeid til dato. Fremdrift basert på kostnader brukes i hovedsak som fremdriftsmål, men også påløpte timer, fremdrift hos underleverandør, og i noen tilfeller milepæler. Leveranser av denne type er luftvernsystemer, missilsystemer, kommando og kontrollsystemer og overvåkingssystemer.

Serier av like enheter innenfor samme kontrakt tas til inntekt over tid. Disse behandles da som én leveringsforpliktelse. Betingelsen er at

de hver for seg ville kvalifisert for inntektsføring over tid.

Inntektsmål for slike kontrakter kan være leveranse/lageruttak til kunde da dette representerer fremdriften fordi fremstillingstiden er forholdsvis kort. Flere av kontraktene vedrørende våpenstasjoner inntektsføres etter disse prinsippene. Det samme gjelder kontrakter tilknyttet F-35-programmet.

KDA har lite omfang av inntektsføring ved levering, men det forekommer eksempelvis ved leveranse av kommunikasjonsutstyr og utstyr til romfart.

KDA har i tillegg leveranser av service og vedlikehold. I det alt vesentlige inntektsføres disse tjenestene i takt med at timene/varene leveres.

For ytterligere beskrivelse av divisjoner og leveranser i KDA se [note 8 "Driftssegmenter"](#).

KDA har rett på dekning av påløpte kostnader pluss margin hvis kunden skulle kansellere kontrakten uten rimelig grunn. Ulike kundekontrakter har ulike betalingsvilkår avhengig av produkt, marked og forhandlinger med kunde. For kundekontrakter som inntektsføres over tid vil mange av kontraktene inkludere forskudd betalt av kunden ved kontraktsinngåelse og deretter betaling etter oppnådde milepæler. Det er store individuelle forskjeller på kontraktene. For vare- og serviceleveranser, inkludert ettermarkedsleveranser, faktureres kundene i stor grad ved levering og betaling skjer etter avtalt kredittid som avhenger av den enkelte avtale.

Driftsinntekter per divisjon

MNOK	2020	2019
<i>Divisjoner</i>		
Global customer support & Services	7 235	6 134
Integrated solutions	4 268	4 345
Sensor & Robotics	2 689	2 835
Propulsion & Engines	2 529	2 244
Deck Machinery	803	810
Annet/eliminering	(1 204)	(1 170)
Kongsberg Maritime	16 319	15 198
<i>Divisjoner</i>		
Land Systems	2 625	2 196
Integrated Defence Systems	2 416	2 116
Aerostructures	2 101	1 301
Missile Systems	1 331	1 147
Space & Surveillance	586	665
Annet/eliminering	(556)	(181)
Kongsberg Defence & Aerospace	8 503	7 245
Annet/eliminering	790	802
Sum inntekter	25 612	23 245

For ytterligere beskrivelse av de enkelte divisjonene og deres leveranser se [note 8 "Driftssegmenter"](#).

MNOK	Kongsberg			Sum
	Kongsberg Maritime	Defence & Aerospace	Øvrige	
2020				
<i>Geografisk fordeling av eksterne inntekter fra kundekontrakter</i>				
Norge	2 951	1 737	338	5 027
Europa	5 846	1 056	201	7 103
Amerika	2 108	4 600	180	6 888
Sør-Amerika	328	8	29	364
Asia	4 669	549	70	5 288
Afrika	123	274	3	400
Australia	279	252	11	542
Sum eksterne inntekter fra kundekontrakter	16 304	8 476	832	25 612
2019				
<i>Geografisk fordeling av eksterne inntekter fra kundekontrakter</i>				
Norge	2 586	1 428	334	4 348
Europa	5 163	1 405	163	6 731
Amerika	2 091	3 036	184	5 311
Sør-Amerika	276	7	45	328
Asia	4 719	769	56	5 544
Afrika	101	470	10	581
Australia	246	122	34	402
Sum eksterne inntekter fra kundekontrakter	15 182	7 237	826	23 245

Kontraktsbalanser

Spesifikasjon av kontraktsbalanser ¹⁾

MNOK	31.12.20	31.12.19	MNOK	31.12.20	31.12.19
Kundekontrakter under utførelse	1 824	2 821	Kundekontrakter, eiendel	5 784	5 888
Forskudd fra kunder	(9 287)	(8 454)	Kundekontrakter, forpliktelse	(11 217)	(10 481)
Periodisert eiendel kundekontrakter	4 575	3 781	Netto kontraktsbalanser	(5 433)	(4 593)
Periodisert forpliktelse kundekontrakter	(2 545)	(2 741)			
Netto kontraktsbalanser	(5 433)	(4 593)			

- 1) Tabellen øverst til venstre viser nettobeløpet før nettinger mellom innteks- og kostnadssiden i kundekontraktene. I tallene per 31.12.19 er det gjort reklassifiseringer mellom linjene.
Tabellen øverst til høyre representerer nettosommene av alle balanseposter som vedrører kundekontrakter med unntak av kundefordringer. Hver enkelt kontrakt er representert med enten en debetpost eller en kreditpost.

Kontraktsbalanser

“Kundekontrakter, eiendel”

“Kundekontrakter, eiendel” består i hovedsak av utført, ikke fakturert arbeid og periodiserte eiendeler knyttet til kundekontrakter. Periodiserte eiendeler inkluderer komponenter som skal brukes i kundekontrakter, men som ennå ikke er installert i prosjektene, mellomværende med leverandører og kostnadsperiodiseringer.

“Kundekontrakter, gjeld”

For flere kundekontrakter er det avtalt forskudd fra kunde eller det faktureres i henhold til betalingsplan før kontroll er overført til kunde.

Dette presenteres som forskudd fra kunde og inngår i “kunde-kontrakt, forpliktelse”. “Kundekontrakter, forpliktelse” vil i tillegg oppstå som følge av kostnadsperiodiseringer på kontraktene. Inkludert i kostnadsperiodiseringen er avsetninger på tapsprosjekter.

Nesten fire og en halv milliard kroner av forskudd registrert i inngående balanse er inntektsført i regnskapsåret 2020.

I inntektsføring fra kundekontrakter inngår:

MNOK	31.12.20	31.12.19
Forskudd fra kunder som inngår i kundekontrakter, forpliktelse på begynnelsen av året	4 471	2 917
Inntekt fra leveringsforpliktelser avsluttet tidligere år enn regnskapsåret	-	(4)

Estimatusikkerhet knyttet til kundekontrakter

Ved innregning av kundekontakter vil det knytte seg usikkerhet til fastsettelse av type leveringsforpliktelse og fastsettelse av transaksjonspris. Type leveringsforpliktelse vil påvirke tidspunkt for inntektsføring mens i de tilfellene hvor det er behov for estimering av transaksjonsprisen, vil estimater påvirke størrelsen på vederlaget som skal inntektsføres. Kontraktinntekter er som oftest i henhold til avtale. Variable vederlag og forsinkelsesavgifter vil kunne påvirke størrelsen på transaksjonsprisen, men forekommer ikke ofte. Usikkerhet vil være knyttet til sannsynligheten for at variable vederlag eller forsinkelsesavgifter vil inntreffe og også til estimering av størrelsen på disse.

For leveringsforpliktelser som inntektsføres over tid vil inntektsføring skje i takt med beregnet fremdrift. Fremdrift beregnes normalt som påløpte kostnader i forhold til forventede totale kostnader eller på grunnlag av påløpte timer målt mot forventet timeforbruk. Forventede totale kostnader estimeres basert på en kombinasjon av erfaringstall, systematiske estimeringsprosedyrer, oppfølging av effektivitetsmål og skjønn. Normalt vil en stor andel av totale kostnader være antall gjenværende timer som ansatte må bruke for å utvikle eller ferdigstille prosjektet. Usikkerhet i estimatene påvirkes av prosjektets varighet og tekniske kompleksitet. Det er etablert prinsipper for kategorisering av prosjekter i forhold til teknologisk kompleksitet og grad av utvikling. Dette danner grunnlaget for vurdering av risiko og resultatuttak i prosjektene.

10 ANDELER I FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET OG TILKNYTTETE SELSKAPER

KONGSBERG har investeringer i tilknyttede selskap. Basert på virksomhetens størrelse og strategisk viktighet for KONGSBERG, er Patria Oyj og Kongsberg Satellite Services AS (KSAT) spesifisert nærmere nedenfor.

MNOK	2020				2019			
	Kongsberg Satellite Services				Kongsberg Satellite Services			
	Patria Oyj	Andre	Totalt	Patria Oyj	Andre	Totalt		
Netto eiendel 1.1.	2 656	492	100	3 247	2 807	437	156	3 400
Tilgang/avgang i perioden		-	10	10	(31)			(31)
Resultatandel ¹⁾	108	120	(42)	186	(35)	112	(56)	21
Mottatt utbytte	(75)	(55)	-	(130)	(68)	(55)	(1)	(124)
Andre poster og utvidet resultat	152 ²⁾		-	152	(18)	(2)	-	(20)
Bokført andel 31.12.	2 841	557	68	3 465	2 656	492	100	3 247

1) Resultatandel er innregnet etter skattekostnad og amortisering av merverdier. I resultatandelen fra Patria inngår amortiseringer med MNOK 25 (MNOK 27 i 2019).

2) Andre poster gjelder omregningsdifferanser og er i all hovedsak knyttet til omregningsdifferanse på merverdier.

Investeringer i tilknyttede selskaper per 31.12.20 inkluderer goodwill og andre merverdier med hhv. MNOK 284 og MNOK 54 (MNOK 267 og MNOK 76 pr. 31.12.19).

Tabellen nedenfor viser eiendeler, forpliktelser og resultatposter for Patria Oyj og Kongsberg Satellite Services AS og er på 100 % basis.

Sted	Patria Oyj		Kongsberg Satellite Services AS	
	Helsinki, Finland		Tromsø, Norge	
	49,9 % MEUR		50,0 % MNOK	
Eierandel	2020	2019	2020	2019
Driftsinntekter	534	508	1 034	928
Resultat etter skatt	34	5	239	224
Majoritetens andel av resultatet	27	(1)	239	224
Anleggmidler	389	368	1 088	961
Omløpsmidler	306	284	784	322
Langsiktig gjeld	138	104	39	37
Kortsiktig gjeld	306	309	686	240

Patria er Finlands fremste leverandør av vedlikeholdstjenester til forsvar og dekker alle forsvarsgrener innen MRO (Maintenance, Repair and Overhaul). Patria er en internasjonal organisasjon med ca. 3.000 ansatte og eier 50 % av aksjene i Nammo. Hovedkontoret er i Helsinki og Patria eies av den finske stat (50,1 %) og Kongsberg Gruppen (49,9 %).

Kongsberg Satellite Services (KSAT) er en verdensledende leverandør av kommunikasjonstjenester for romfartøy- og utskytingsplattformer og avanserte overvåkingstjenester via satellitter. KSAT leverer i tillegg tjenester innenfor bl.a. miljø-, sikkerhet- og klimaovervåking basert på satellittdata både fra de tradisjonelle romprogrammene men også fra satellitt konstellasjoner innenfor New Space segmentet. KSAT har 250 ansatte og har sitt hovedkontor i Tromsø. Selskapet er eid av Kongsberg Gruppen (50 %) og Space Norway (50 %) som eies av den norske stat.

Resultatandel og utbytte fra tilknyttede selskap pr. forretningsområde

MNOK	Resultatandel		Utbytte	
	2020	2019	2020	2019
KM	-	-	-	-
KDA	206	34	130	123
Øvrige	(20)	(13)	-	-
Konsern	186	21	130	123

11 VARELAGER

Konsernets samlede varebeholdninger fordeler seg som følger:

MNOK	31.12.20	31.12.19
Råvarer	2 188	2 156
Varer i arbeid	500	405
Ferdigvarer	1 444	1 403
Sum	4 132	3 964
Resultatførte verdiendringer i varelageret	95	67
Årets totale varekost utgjør	8 850	8 969

Estimatusikkerhet

Varelager er vurdert til laveste av anskaffelseskost og netto salgsverdi. Ved vurdering av netto salgsverdi benyttes skjønn. Ved vurderingene hensyntas blant annet markedsforhold og teknisk tilstand.

12 PERSONALKOSTNADER

Lønn og andre personalkostnader utgjør kostnader forbundet med avlønning av personell som er ansatt i konsernet.

MNOK	Note	2020	2019
Lønn		7 472	6 707
Arbeidsgiveravgift på lønn		958	922
Pensjonskostnad ytelsesplaner	13	57	17
Pensjonskostnad innskuddsplan	13	625	533
Andre ytelser ¹⁾		399	413
Totale personalkostnader		9 510	8 591
Gjennomsnittlig antall årsverk		10 554	9 472

1) Andre ytelser i 2019 er økt som følge av reklassifisering fra andre driftskostnader til lønnskostnader.

13 PENSJONER

KONGSBERG har en tjenestepensjonsordning som tilfredsstiller lovverket, og som består av en innskuddsordning og en lukket ytelsesordning. Tjenestepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge. Per 31.12.20 er det i Norge 6.734 ansatte som totalt er tilknyttet ordningene. KONGSBERG etterstreber seg på at flest mulig av de ansatte også i utlandet skal omfattes av tjenestepensjonsordninger.

Innskuddsordningen (ITP)

Konsernet har innskuddsordning for alle ansatte i Norge med noen unntak. Innskuddssatsene er 5 % av lønnsgrunnlaget opp til 7,1 G, og 11 % av lønnsgrunnlaget fra 7,1G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke

forvaltningen av midlene gjennom tre spareprofiler, med henholdsvis 50, 80 og 100 % aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ordning for lønn mellom 12 og 15G. Bedriftens innskudd i denne ordningen er 18 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 29 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". De driftsbaserte ordningene har vært lukket for opptak av nye medlemmer siden 2015. Det er samme investeringsvalg i tilleggordsordningen som i hovedordningen. KONGSBERGs selskaper i utlandet har i all vesentlighet innskuddsplaner. Per 31.12.20 var ca 6.658 ansatte i Norge og de fleste av de ansatte i utlandet omfattes av disse planene. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen (YTP)

Ved overgang til innskuddsordning 1.1.08 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ordningen er forsikret gjennom DNB Livsforsikring. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår. Gitt en beregnet folketrygdpensjon basert på Folketrygdens regler før 1.1.11 og full opptjening gir ordningen ca. 65 % av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenestepensjonsdelen med 50 % livsvarig. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15 G. Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarer ca. 60 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12 G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen med 50 % livsvarig. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i note 29 "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte". Disse tilleggsordningene ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon.

Det foreligger i tillegg en kollektiv ytelsesbasert ordning for kontoransatte i Sverige født etter 1979. Pensjonsytelsen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. De ansatte opptjener pensjon på "inntkomstbasebelopp" mellom 0 og 30.

Risikodekning

Uførepensjon fra konsernet skal gi et tillegg til antatt uføretrygd fra folketrygden. Folketrygden dekker 66 % av pensjonsgrunnlaget opp til 6G, mens konsernplanen dekker 66 % av pensjonsgrunnlaget mellom 6G og 12G. Konsernplanen gir også et tillegg på 3 % av pensjonsgrunnlag fra 0G til 12G, et kronetillegg på 25 % av G og eventuelt barne-tillegg på 4 % per barn (maksimalt 3 barn). Uførepensjonen har en ettårig risikodekning og premien kostnadsføres når den påløper. Risikopensjonene for lønnsgrunnlag som overstiger 12 G er finansiert over drift. I praksis vil det si at KONGSBERG er selvassurandør for risikopensjonene fremover i tid. De driftsbaserte ordningene har vært lukket for opptak av nye medlemmer siden 2015.

Tidligpensjon

For noen år tilbake ble det besluttet at konsernet ikke lenger skulle tilby tidligpensjonsordninger for ledende ansatte. Konsernet har fremdeles gjenværende forpliktelser knyttet til slike tidligpensjonsavtaler for et fåtall personer.

Pensjonsforutsetninger

Ved beregning av de fremtidige pensjoner i ytelsesordningen er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Økonomiske forutsetninger	31.12.20	31.12.19
Diskonteringsrente Norge	1,3 %-1,50 %	2,10-2,20 %
Diskonteringsrente Sverige	1,10 %	1,30 %
Lønnsregulering	1,25 %	1,50 %
G-regulering	1,75 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,00 %	1,25 %
Øvrige norske forutsetninger	31.12.20	31.12.19
Dødelighet	K2013	K2013
Uførhet	IR 73	IR 73
	4,5 %	4,5 %
Frivillig avgang	for alle aldre	for alle aldre

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

MNOK	2020	2019
Kostnader ytelsesplaner	57	17
Kostnader ved innskuddsplaner Norge	467	411
Kostnader ved innskuddsplaner utlandet	158	129

Netto renter er klassifisert som finanskostnad. I kostnader ytelsesplaner for 2019 ble det innregnet en gevinst på oppgjør av pensjonsordning på MNOK 34.

Endring av netto balanseført forpliktelse

MNOK	2020			2019		
	Fondert	Ufondert	Totalt	Fondert	Ufondert	Totalt
<i>Endringer i brutto pensjonsforpliktelse</i>						
Brutto pensjonsforpliktelse 1.1.	2 023	667	2 690	1 613	334	1 947
Tilgang ved oppkjøp			-	461	309	770
Nåverdien av årets opptjening	19	21	40	18	15	33
Rentekostnad av pensjonsforpliktelse	42	11	53	48	10	58
Aktuariell tap/gevinst	196	(48)	148	15	52	67
Oppgjør pensjonsordning			-	(30)		(30)
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(131)	(50)	(181)	(113)	(51)	(164)
Netto endring arbeidsgiveravgift	25	(9)	16	11	(2)	9
Omregningsdifferanse		41	41			
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	2 174	634	2 808	2 023	667	2 690
<i>Endringer i brutto pensjonsmidler</i>						
Virkelig verdi 1.1.	1 716		1 716	1 409		1 409
Tilgang ved oppkjøp			-	358		358
Forventet avkastning på pensjonsmidler	37		37	42		42
Aktuariell tap/gevinst	3		3	(37)		(37)
Premieinnbetalinger	51		51	64		64
Utbetalinger av pensjoner/fripoliser	(135)		(135)	(120)		(120)
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 671	-	1 671	1 716	-	1 716
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	503	634	1 137	307	667	974

Den sikrede pensjonsordningen er forsikret gjennom forsikringsselskap og konsernets pensjonsmidler er således knyttet til en forsikringspolise. Forsikringspolisen er ikke omsettelig og verdien fastsettes i henhold til regler i forsikringsvirksomhetsloven. Det er knyttet en rentegaranti til forsikringen som innebærer at det er forsikringsselskapet som har risiko for avkastningen på pensjonsmidlene. Midlene er i hovedsak plassert i obligasjoner, noe i aksjer og eiendom.

Historisk informasjon

MNOK	2020	2019	2018	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	2 808	2 690	1 947	2 025	1 958
Virkelig verdi pensjonsmidler 31.12.	1 671	1 716	1 409	1 378	1 491
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	(1 137)	(974)	(538)	(647)	(467)
Estimatavvik pensjonsforpliktelse 31.12.	148	67	26	(24)	4
Estimatavvik pensjonsmidler 31.12.	3	(37)	74	(90)	22
Akkumulerte estimatavvik innregnet i oppstilling over totalresultat etter skatt	(1 579)	(1 428)	(1 331)	(1 374)	(1 316)
Herav erfaringsavvik	(972)	(926)	(881)	(928)	(943)

AFP ordning

Alle ansatte i Norge er medlem i en AFP ordning som gir et livslangt tillegg på den ordinære pensjonen. De ansatte kan velge å ta ut den nye AFP ordningen fra og med fylte 62 år, også ved siden av å stå i jobb. Den nye AFP ordningen er en ytelsesbasert flerforetakspensjonsordning, og finansieres gjennom premier som fastsettes som en prosent av lønn. Foreløpig foreligger ingen pålitelig måling og allokering av forpliktelse og midler i ordningen. Regnskapsmessig blir ordningen behandlet som en innskuddsbasert pensjonsordning hvor premiebetalinger kostnadsføres løpende, og ingen avsetninger foretas i regnskapet. Det betales en premie til den nye ordningen av de samlede utbetalinger mellom 1G og 7,1G til konsernets arbeidstakere. For 2019 utgjorde premien 2,5 % og samme sats er fastsatt for 2020 (estimert til MNOK 110). Det er ikke fondsoppbygging i ordningen og det forventes at premienivået vil øke for de kommende årene.

Annet

Pensjonsytelsene er basert på antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Netto pensjonsforpliktelser er fastsatt basert på aktuarberegninger, som bygger på forutsetninger blant annet knyttet til diskonteringsrente, fremtidig lønnsvekst, pensjonsreguleringer, forventet avkastning på pensjonsmidlene og ansatte turnover. Disse forutsetningene oppdateres årlig. Diskonteringsrenten er fastsatt med utgangspunkt i renten på obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) som reflekterer tidshorizonten for oppgjør av pensjonsforpliktelsen for ytelsesordningen. Etter KONGSBERG sin vurdering er markedet for OMF tilstrekkelig dypt og viser pålitelig prising. Balansen viser netto pensjonsforpliktelser inklusive arbeidsgiveravgift.

Forventet utbetaling av pensjoner innen YTP ordningen er følgende:

	MNOK
2021	152
2022	159
2023	158
2024	153
2025	146
Neste 5 år	663

14 EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

MNOK	Note	Bygg og annen fast eiendom					Total
		Tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløse	Anlegg under utførelse		
2020							
<i>Anskaffelseskost</i>							
Anskaffelseskost 1.1.20		335	3 208	1 794	2 541	388	8 266
Reklassifisering		8	(5)	151	(136)	(16)	2
Justering ved endelig oppkjøpsallokering	7	-	(87)	-	11	-	(76)
Tilgang		9	223	162	191	(49)	536
Avgang		(1)	(18)	(88)	(252)	(8)	(367)
Avhendet virksomhet	6	(19)	(160)	(49)	(63)	-	(291)
Omregningsdifferanser		-	25	15	(3)	(1)	36
Sum anskaffelseskost 31.12.20		332	3 186	1 985	2 289	314	8 106
<i>Akkumulerte av- og nedskrivninger</i>							
Akkumulerte avskrivninger 1.1.20		-	1 189	1 142	2 005	6	4 342
Reklassifisering		(4)	(5)	(4)	17		4
Årets avskrivninger		-	118	176	187	-	481
Årets nedskrivninger		-	48	1	3		52
Akkumulerte avskrivninger ved avgang		(1)	(17)	(68)	(251)	-	(337)
Akkumulerte avskrivninger avhendet virksomhet	6	-	(23)	(39)	(34)	-	(96)
Omregningsdifferanser		-	(5)	2	(2)	-	(5)
Sum akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.20		(5)	1 305	1 210	1 925	6	4 441
Balanseført verdi 31.12.20		337	1 881	775	364	308	3 665
2019							
<i>Anskaffelseskost</i>							
Anskaffelseskost 1.1.19		310	2 278	1 611	2 128	122	6 449
Reklassifisering		(2)	1		12	(2)	9
Tilgang ved oppkjøp	7	16	862	80	274	63	1 295
Tilgang		12	51	110	152	219	544
Avgang		(1)	(21)	(14)	(38)	(14)	(88)
Omregningsdifferanser		-	37	7	13	-	57
Sum anskaffelseskost 31.12.19		335	3 208	1 794	2 541	388	8 266
<i>Akkumulerte av- og nedskrivninger</i>							
Akkumulerte avskrivninger 1.1.19		-	1 117	1 000	1 795	6	3 918
Årets avskrivninger		-	74	146	220	-	440
Årets nedskrivninger		-	1	-	17	-	18
Akkumulerte avskrivninger ved avgang		-	(6)	(11)	(36)	-	(53)
Omregningsdifferanser		-	3	7	9	-	19
Sum akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.19		-	1 189	1 142	2 005	6	4 342
Balanseført verdi 31.12.19		335	2 019	652	536	382	3 924
Utnyttbar levetid		N/A	10-33 år	1-10 år	1-10 år		

Estimatusikkerhet

For gruppen eiendom, anlegg og utstyr er det knyttet estimatusikkerhet til fastsettelsen av forventet gjenværende levetid og forventet utrangeringsverdi. Disse faktorene blir gjennomgått årlig etter beste skjønn.

15 LEIEAVTALER

KONGSBERG har leiekontrakter hovedsakelig tilknyttet tomter og bygg, men har også leiekontrakter på maskiner, biler og utstyr. Leiekontraktene er sikret med den underliggende eiendelen. Flere av leiekontraktene inneholder forlengelsesopsjoner. Disse er innregnet dersom det er rimelig sikkert at KONGSBERG vil utøve opsjonen. Leiebetingelsene omfatter ikke variabel leie utover variabel leie som er avhengig av indeks eller rentesats. Konsernet benytter seg av unntaket for kortsiktige leieavtaler og for leieavtaler med eiendeler av lav verdi. Førstnevnte unntak benyttes for alle typer leiekontrakter, mens sistnevnte er benyttet hovedsakelig for kontormaskiner og mindre utstyr.

MNOK	Eiendom	Biler, maskiner og utstyr	Total
2020			
<i>Anskaffelseskost</i>			
1.1.20	2 458	31	2 489
Tilgang	212	7	218
Omregningsdifferanser	(2)	2	-
Sum anskaffelseskost 31.12.20	2 668	39	2 707
<i>Akkumulerte av- og nedskrivninger</i>			
1.1.20	337	11	348
Årets avskrivninger	398	13	411
Omregningsdifferanser	(17)		(17)
Sum akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.20	718	24	742
Balansført verdi 31.12.20	1 950	15	1 965
2019			
<i>Anskaffelseskost</i>			
1.1.19	1 605	10	1 615
Tilgang ved oppkjøp	674	21	695
Tilgang	179		179
Sum anskaffelseskost 31.12.19	2 458	31	2 489
1.1.19			
Årets avskrivninger	337	11	348
Sum akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.19	337	11	348
Balansført verdi 31.12.19	2 121	20	2 141
Leieperiode	1-21 år	1-5 år	
Avskrivningstid	Lineær	Lineær	

Leasingforpliktelser

MNOK	31.12.20	31.12.19
Inngående balanse	2 198	1 615
Tilgang ved oppkjøp		695
Tilgang	218	179
Renter på leasingforpliktelser	142	131
Leiebetalinger	(484)	(423)
Omregningsdifferanse	17	-
Balansført verdi 31.12	2 092	2 198
Kortsiktige leasingforpliktelser	339	348
Langsiktige leasingforpliktelser	1 753	1 850

Se note 26 "Avsetninger" vedrørende langsiktige forpliktelser tilknyttet eiendommer som er solgt og tilbakeleid. Samlede utgående kontantstrømmer for leieavtaler er MNOK 545 (MNOK 492) i 2020.

Innregnet i resultatet

MNOK	2020	2019
Årets avskrivninger på leiekontrakter	411	348
Rentekostnad på leasing gjeld	142	131
Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med eiendeler av lav verdi	61	69
Sum innregnet i resultatet	614	548

For opplysninger om forfall på leiebetalinger se note 23 E).

KONGSBERG har flere leiekontrakter som inkluderer forlengelsesopsjoner. Disse opsjonene er forhandlet frem for å ha en fleksibilitet til å håndtere leieporteføljen etter KONGSBERGs løpende behov. Opsjonene innregnes dersom det er rimelig sikkert at KONGSBERG vil utøve opsjonen.

16 IMMATERIELLE EIENDELER

MNOK	Note	Goodwill	Teknologi	Aktivert egen-utvikling	Andre immaterielle eiendeler	Total
2020						
<i>Anskaffelseskost</i>						
Anskaffelseskost 1.1.20		5 175	1 452	1 447	795	8 869
Reklassifisering		-	-	(6)	-	(6)
Justering ved endelig oppkjøpsallokering	7	(298)	-	-	-	(298)
Tilgang ved kjøp av virksomhet		15	12	-	16	43
Tilgang		-	-	223	1	224
Avhendet virksomhet	6	(842)	(254)	-	(34)	(1 130)
Omregningsdifferanser		(4)	(3)	-	-	(7)
Sum anskaffelseskost 31.12.20		4 046	1 207	1 664	778	7 695
<i>Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger</i>						
Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 1.1.20		903	737	493	249	2 382
Amortiseringer		-	79	96	164	339
Nedskrivninger		-	-	60	-	60
Akkumulerte amortiseringer avhendet virksomhet	6	-	(254)	-	(26)	(280)
Omregningsdifferanser		-	(2)	-	-	(2)
Sum akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 31.12.20		903	560	649	387	2 499
Balanseført verdi 31.12.20		3 143	647	1 015	391	5 196
2019						
<i>Anskaffelseskost</i>						
Anskaffelseskost 1.1.19		2 923	669	1 275	109	4 976
Tilgang ved kjøp av virksomhet	7	2 272	769	-	684	3 725
Tilgang		-	-	173	1	174
Avgang		(29)	-	(1)	-	(30)
Omregningsdifferanser		9	14	-	1	24
Sum anskaffelseskost 31.12.19		5 175	1 452	1 447	795	8 869
<i>Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger</i>						
Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 1.1.19		912	664	411	100	2 087
Amortiseringer		-	58	83	149	290
Avgang		(9)	-	(1)	-	(10)
Omregningsdifferanser		-	15	-	-	15
Sum akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 31.12.19		903	737	493	249	2 382
Balanseført verdi 31.12.19		4 272	715	954	546	6 487
Utnyttbar levetid			1-10 år	1-10 år	1-10 år	

Med unntak av goodwill, som ikke amortiseres, er amortiseringen av immaterielle eiendeler lineære over utnyttbar levetid. Amortiseringen starter når den immaterielle eiendelen er tilgjengelig for bruk.

Produktvedlikehold, forskning og utvikling ført over resultatet

MNOK	2020			2019		
	Produkt- vedlikehold	Forsknings- og utviklings- kostnader	Total	Produkt- vedlikehold	Forsknings- og utviklings- kostnader	Total
Kongsberg Maritime	366	784	1 150	398	691	1 089
Kongsberg Defence & Aerospace	36	96	132	39	92	131
Øvrige	12	59	71	23	67	90
Sum	414	939	1 353	460	850	1 310

Balanseføring av egenutvikling

Utviklingsprosjekter hvor kundene finansierer utviklingen blir ikke balanseført, men KONGSBERG søker å oppnå eierrettigheter til de utviklede produktene. Underveis i utviklingsfasen for egenfinansierte prosjekter besluttes det, basert på teknisk suksess og markeds-vurderinger, hvorvidt konsernet skal ferdigstille utviklingen og starte balanseføring av gjenværende utviklingsutgifter.

Egenfinansierte utviklingsprosjekter hos Kongsberg Maritime inneholder i hovedsak mange prosjekter med begrenset totalomfang, og i stor grad utvikling av eksisterende teknologi. Det er vurdert at mange av disse utviklingsprosjektene ikke tilfredsstiller kriteriene for balanseføring av utvikling. For flere av prosjektene er det betydelig usikkerhet knyttet til om prosjektet er teknologisk gjennomførbart og hvordan den endelige løsningen blir. Det vil normalt derfor være sent i utviklingsprosjektet at kriterier for balanseføring blir oppfylt.

Forretningsområdet Kongsberg Defence & Aerospace har den største andelen av de balanseførte egenutviklingsprosjektene i KONGSBERG. Omlag MNOK 750 av bokført saldo er tilhørende egenutviklet teknologi i dette foretningsområdet. Dette omfatter teknologi knyttet til våpenstasjoner, missilsystemer, styringssystemer og kommunikasjonsutstyr.

Estimatusikkerhet

Balanseførte utviklingskostnader blir amortisert i forhold til estimert levetid. Estimert levetid vil kunne endres over tid. Dette vurderes årlig, og amortiseringstakten endres når forholdene krever det. Ved test av verdien på balanseført egenutvikling anvendes samme prinsipper og metoder som ved test for verdifall av goodwill. For estimatusikkerhet knyttet til dette, se [note 17](#) "Test av verdifall på goodwill".

17 TEST AV VERDIFALL PÅ GOODWILL

Goodwill

Goodwill anskaffet gjennom oppkjøp er allokert til konsernets driftssegmenter og blir fulgt opp og testet samlet for den gruppe av kontantstrømgenererende enheter som inngår i driftssegmentet. Goodwill følges opp for grupper av kontantstrømgenererende enheter som er lik det som er definert som driftssegment i henhold til [note 8](#) "Driftssegmenter".

Goodwill er tilordnet driftssegmenter som følger:

MNOK	31.12.20	31.12.19
Kongsberg Maritime ¹⁾	2 868	4 012
Kongsberg Defence & Aerospace	174	174
Øvrig ²⁾	101	86
Sum balanseført verdi goodwill	3 143	4 272

1) Reduksjonen i goodwill hos Kongsberg Maritime er tilknyttet redusert goodwill ved fastsettelse av endelig PPA ifm kjøpet av CM, samt avgang gjennom avhendelse av virksomhet. Se [note 6](#), [7](#) og [16](#) for mer informasjon.

2) Goodwill fra øvrig er tilknyttet Kongsberg Digital

Konsernet tester goodwill for nedskrivning årlig eller oftere dersom det er indikasjoner på verdifall.

Konsernet har benyttet bruksverdi for å fastsette gjenvinnbart beløp av de kontantstrømgenererende enhetene. For å fastsette bruksverdien er det benyttet diskontert forventet kontantstrøm. Forventet kontantstrøm bygger på forretningsområdenes budsjetter og langtidsplaner som er godkjent av konsernledelsen og styret. Budsjetter og langtidsplaner dekker en periode på fem år (eksplisitt prognoseperiode). Godkjente budsjetter og langtidsplaner blir justert for kontantstrømmer relatert til investeringer, restruktureringer, fremtidige produktforbedringer og nyutvikling dersom elementene er vurdert som vesentlig for verditesten. Etter de fem årene med konkrete planer fastsettes enhetenes kontantstrømmer ved ekstrapolering. Ved inngang til ekstrapoleringsperioden forutsettes enheten å være i en stabil fase. I beregningene av bruksverdi har konsernet benyttet forventede kontantstrømmer etter skatt og tilsvarende diskonteringssetser etter skatt. Gjenvinnbart beløp ville ikke ha blitt vesentlig påvirket dersom kontantstrømmer før skatt og diskonteringssetser før skatt var benyttet. Diskonteringssetser før skatt er fastsatt ved bruk av en iterativ metode, og er vist i egen tabell.

Forutsetninger lagt til grunn er basert på historiske resultater og observerbare markedsdata.

Nøkkelforutsetninger

Diskonteringssetser

Diskonteringssetserne er basert på en vektet gjennomsnittlig kapitalkostnad (WACC) metodikk der egenkapitalkostnaden og gjeldskostnaden er vektet i henhold til estimert kapitalstruktur. Diskonteringssetserne reflekterer markedets avkastningskrav per tidspunkt for testen i den bransje den kontantstrømgenererende enheten sammenlignes med. Estimert kapitalstruktur er basert på gjennomsnittlig kapitalstruktur i bransjen den kontantstrøm-

genererende enheten opererer i og en vurdering av hva som er en fornuftig og forsvarlig langsiktig kapitalstruktur. Ved estimering av egenkapitalkostnaden er CAPM-modellen benyttet. I henhold til CAPM består egenkapitalkostnaden av risikofri rente samt en individuell risikopremie. Risikopremien er enhetens systematiske risiko (beta) multiplisert med markedets risikopremie. Risikofri rente er estimert basert på en 10-årig norsk statsobligasjonsrente og er basert på at alle kontantstrømmer er omregnet til norske kroner. Gjeldskostnaden representerer en forventet langsiktig rente etter skatt for sammenlignbar gjeld og består av risikofri rente og en rentespreid.

Fortjenestemargin (EBITDA)

Fortjenestemargin er vurdert for hver av de kontantstrømgenererende enhetene som er basert på forventninger om fremtidig utvikling. Konsernet har gode utsikter for ordreinngang, spesielt innen forsvarssegmentet og har et godt grunnlag for fremtidig vekst. De store omstillingene som er gjort i hele konsernet ventes å bidra til økt lønnsomhet for konsernet som helhet. I den eksplisitte perioden på 5 år er det lagt til grunn en moderat jevn vekst i både Kongsberg Maritime og i Kongsberg Defence & Aerospace.

Vekstrate

Vekstrater i den eksplisitte prognoseperioden er basert på ledelsens forventninger til markedsutviklingen i de markedene hvor virksomheten drives. Konsernet benytter stabile vekstrater til å ekstrapolere kontantstrømmene utover fem år. Den langsiktige vekstraten utover fem år er ikke høyere enn forventet langsiktig vekst i bransjen der virksomheten drives.

Markedsandeler

For enheter som opererer i markeder hvor det er relevant å måle markedsandeler er det forventet at etablerte posisjoner generelt vil opprettholdes, men at det kan komme økninger og svekkelser innen enkeltområder.

Nøkkelforutsetninger per kontantstrømgenererende enhet

Prosent	Kongsberg		
	Kongsberg Maritime	Defence & Aerospace	Øvrig
Diskonteringssetser før skatt	7,12	5,72	7,05
Diskonteringssetser etter skatt	6,09	4,79	6,09
Langsiktig nominell vekstrate	2,00	2,00	2,00
Inflasjon	2,00	2,00	2,00

Sensitivitetsanalyse

Nedskrivningstest av goodwill er gjennomført med sensitivitetsanalyser av hver enkelt kontantstrømgenererende enhet.

For både Kongsberg Maritime og Kongsberg Defence & Aerospace vil en først være i nedskrivningssituasjon ved betydelige endringer i nøkkelforutsetningene og disse endringene er vurdert å være utenfor det intervallet som vurderes å være rimelig.

Estimatusikkerhet

Det vil alltid være knyttet usikkerhet til estimering av bruksverdi. Vurderingene er basert på nøkkelforutsetninger som beskrevet ovenfor, og i stor grad påvirket av markedsdata for sammenlignbare selskaper, rentenivå og andre risikoforhold. Disse beregningene er basert på neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer, hvor det er benyttet skjønn i forhold til fremtidig inntjening og drift.

Et vesentlig avvik i disse kan påvirke verdien på goodwill.

18 FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER

MNOK	Note	2020	2019
Renteinntekter fra eiendeler til amortisert kost		58	86
Agio		42	48
Andre finansinntekter		3	4
Finansinntekter		103	138
Rentekostnader fra forpliktelses til amortisert kost		99	121
Disagio		60	69
Diskontering langsiktige avsetninger		-	2
Andre finanskostnader		37	32
Finanskostnader		196	224
Rente på leasingforpliktelses	15	142	131
Netto finansposter innregnet i resultatet		(235)	(216)

19 SKATT

Skattekostnad

MNOK	2020	2019
Betalbar skatt (inkludert kildeskatt)	175	165
Betalbar skatt justering tidligere år	(7)	-
Betalbar skatt	168	165
Årets endring i utsatt skatt	202	85
Justering tidligere år	5	-
Utsatt skatt	207	85
Skattekostnad	374	250

Endring i utsatt skatt som er innregnet i utvidet resultat

MNOK	2020	2019
Endring utsatt skatt (kostnad) på kontantstrømsikringer	(26)	(26)
Endring utsatt skatt (kostnad) på pensjoner	(37)	(15)
Endring utsatt skatt innregnet i utvidet resultat	(63)	(41)

Effektiv skattesats

Tabellen nedenfor viser avstemming av rapportert skattekostnad mot skattekostnad hvis skattesats på 22 % i Norge er anvendt

	2020		2019	
	MNOK	Prosent	MNOK	Prosent
Resultat før skatt	1 855		967¹⁾	
Forventet skattekostnad ved bruk av skattesats på 22 %	408	22,0 %	213	22,0 %
<i>Skatteeffekter av</i>				
Effekt av endret skattesats	(1)	0,0 %	-	
Skatt på revaluering av internt lån	87	4,7 %	-	
Justeringer tidligere år	(2)	(0,1 %)	-	
Tidligere ikke innregnet underskudd til framføring	(188)	(10,1 %)	-	
Skatteeffekt av resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper	(41)	(2,2 %)	(5)	(0,5 %)
Effekt av skattesatsforskjeller i utlandet	25	1,4 %	-	
Kildeskatt	34	1,9 %	48	5,0 %
Andre permanente forskjeller	51	2,7 %	(6)	(0,6 %)
Skattekostnad og effektiv skattesats	374	20,2 %	250	25,8 %

1) Resultat før skatt er inkludert avhendet virksomhet.

Betalt skatt

MNOK	Note	Totalt	Norge	Utlandet
Betalbar skatt		133	-	133
Betalt skatt knyttet til salget av Hydroid	6	574		574
Kildeskatt		33	32	-
Sum 2020		739	32	707
Betalbar skatt		110	1	109
Kildeskatt		49		49
Sum 2019		159	1	158

Endringer i netto utsatt skatt

MNOK	Inngående balanse	Innregnet i resultatet	Endring skattesats	Oppkjøp/ avhendelse	Innregnet i utvidet resultat	Valuta og reklassifi- sering	Utgående balanse
Anleggsmidler	(180)	(43)	1	54		148	(20)
Immaterielle eiendeler	(55)	91		(319)		40	(243)
Pensjoner	170	(43)		35	37	8	207
Avsetninger/valuta	137	137		8			282
Akkumulert fremførbart underskudd	392	(427)		524		(98)	392
Derivater, eiendel	109	103					212
Derivater, forpliktelse	(83)	(63)			26		(120)
Tilvirkningskontrakter	(1 673)	23					(1 650)
Akkumulert fremførbart rentefradrag		15				37	52
Netto utsatt skatt eiendel (forpliktelse)	(1 183)	(207)	1	303	63	135	(888)

Kundekontrakter/ Midlertidige forskjeller

For kundekontrakter som inntektsføres over tid er det lagt til grunn at skattemessig inntektsføring skjer når kontroll og risiko overdras til kunden. Dette påvirker ikke skattekostnaden i resultatregnskapet, men betalbar skatt vil som følge av dette variere over tid.

Utsatt skatt

MNOK	31.12.20	31.12.19
Eiendel utsatt skatt	306	167
Forpliktelse utsatt skatt	(1 194)	(1 350)
Netto utsatt skatt	(888)	(1 183)

Ikke innregnet eiendel utsatt skatt

MNOK	31.12.20	31.12.19
Ikke innregnet underskudd til framføring	227	712
Ikke innregnet andre eiendeler skatt	19	-
Sum ikke innregnet eiendel utsatt skatt	246	712

Underskudd til fremføring (brutto)

MNOK	Norge	Europa	Andre	Sum
Mindre enn 5 år			47	47
5-10 år			2	2
10-20 år			9	9
Ubegrenset	2 594	103	8	2 705
Sum	2 594	103	67	2 764

Underskudd til fremføring knytter seg til skattemessig underskudd i tidligere år som kan brukes mot betalbar skatt i fremtiden.

20 RESULTAT PER AKSJE

MNOK	2020	2019
Årets resultat som tilfaller innehavere av aksjer		
Resultat fra videreført virksomhet etter skatt	1 481	596
Resultat fra avhendet virksomhet etter skatt	1 451	121
Resultat etter skatt	2 932	717
Ikke-kontrollerende interessers andel av resultatet	(41)	(17)
Årets resultat / utvannet resultat som tilfaller innehavere av ordinære aksjer	2 891	700

Antall aksjer	Note	2020	2019
Antall utestående aksjer 1.1.	25	179,97	179,97
Antall utestående aksjer 31.12.	25	179,80	179,97

NOK	2020	2019
Årets resultat per aksje for videreført virksomhet	8,01	3,22
Årets resultat per aksje for videreført virksomhet, utvannet	8,01	3,22
Årets resultat per aksje fra avhendet virksomhet etter skatt	8,07	0,67
Årets resultat per aksje fra avhendet virksomhet etter skatt, utvannet	8,07	0,67
Årets resultat per aksje	16,08	3,89
Årets resultat per aksje, utvannet	16,08	3,89

21 ANDRE LANGSIKTIGE EIENDELER

MNOK	31.12.20	31.12.19
Aksjer til virkelig verdi over resultatet	24	26
Lån til ansatte	14	12
Forskuddsbetalt tomteleie	-	16
Langsiktig lån til kunde	40	97
Langsiktig lån tilknyttede selskaper	51	29
Andre langsiktige eiendeler	79	34
Sum andre langsiktige eiendeler	209	213

22 FORDRINGER OG KREDITTRISIKO

Kredittrisiko

Eksponering for kredittrisiko

For redegjørelse av KONGSBERGs kredittrisiko og håndtering av denne, se note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko".

Balansført verdi av finansielle eiendeler representerer maksimal kreditteksponering:

MNOK	Note	31.12.20	31.12.19
Kundefordringer		6 023	6 783
Andre kortsiktige fordringer ¹⁾		580	598
Kundekontrakter under utførelse	9	1 824	2 821
Andre langsiktige eiendeler	21	209	213
Betalingsmidler	24	7 420	5 654
Valutaterminkontrakter og rentebytteavtaler som er brukt som sikring	23 A	964	376
Total eksponering for kredittrisiko		17 020	16 445

1) Det er foretatt en reklassifisering i balansen for 2019 mellom andre kortsiktige fordringer og andre kortsiktige forpliktelses og avsetninger.

MNOK	Note	31.12.20	31.12.19
Kundefordringer		6 023	6 783
Avsetning tap kundefordringer		(481)	(420)
Netto kundefordringer		5 542	6 363

Kundefordringer fordelt på region

MNOK	31.12.20	31.12.19
Norge	901	1 117
Europa	2 072	1 551
Nord Amerika	1 355	2 483
Sør Amerika	162	178
Asia	1 056	1 001
Andre land	479	452
Totalt	6 023	6 783

Kundefordringer fordelt på kundetype

MNOK	31.12.20	31.12.19
Offentlige	1 830	1 266
Private	4 193	5 517
Totalt	6 023	6 783

Aldersfordelte kundefordringer og avsetning for tap på kundefordringer

MNOK	31.12.20		31.12.19	
	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer	Brutto	Avsetning tap på kundefordringer
Ikke forfalt	3 636	(4)	4 159	(5)
Forfalt 1–30 dager	921	(7)	810	(6)
Forfalt 31–90 dager	480	(8)	527	(14)
Forfalt 91–180 dager	182	(20)	690	(60)
Forfalt mer enn 180 dager	805	(442)	597	(334)
Totalt	6 023	(481)	6 783	(420)

Endring i avsetning tap på kundefordringer

MNOK	31.12.20	31.12.19
Avsetning 1.1.	(420)	(199)
Justering inngående balanse	(7)	-
Tilgang ved oppkjøp	-	(177)
Konstaterte tap	29	51
Avsatt	(139)	(98)
Oppløst	56	3
Avsetning 31.12.	(481)	(420)

Estimatusikkerhet

Avsetning til tap på fordringer fastsettes ved vurdering av sannsynligheten for tap på en fordring eller en gruppe av fordringer. Ved vurderingen anvendes skjønn og forutsetninger som kan endres over tid. Avsetning til tap på fordringer er i stor grad påvirket av markedssituasjonen og finansiell stilling hos motparten.

23 FINANSIELLE INSTRUMENTER

For definisjoner av finansielle instrumenter vises det til [note 3 J](#) "Finansielle instrumenter"

A) Virkelig verdi derivater

MNOK	Note	31.12.20	31.12.19
<i>Omløpsmidler</i>			
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	23 C	23	44
Valutaterminer, virkelig verdisikringer		924	332
Valutaopsjoner		17	-
Sum derivater omløpsmidler		964	376
<i>Kortsiktige forpliktelser</i>			
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	23 C	101	55
Valutaterminer, virkelig verdisikringer		295	374
Virkelig verdi basisswapper		144	64
Valutaopsjoner		6	-
Sum derivater kortsiktige forpliktelser		546	493

B) Valutarisiko og valutasikring

KONGSBERG's valutarisiko og håndtering av denne risikoen er omtalt i note 5 "Styring av kapital og finansiell risiko". Valutaterminer som virkelig verdisikringer skal sikre kontraktfestede valutastrømmer. Det betyr at valutaterminene sikrer balanseførte kundefordringer samt gjenstående fakturering på inngåtte kontrakter i annen valuta enn den eksponerte enhetens funksjonelle valuta. KONGSBERG er eksponert mot flere valutaer, men disse er mindre signifikante sammenlignet med eksponeringen i USD, EUR og til dels GBP versus NOK.

	Gjennomsnittlig kurs		Spotkurs per 31.12.	
	2020	2019	2020	2019
USD	9,40	8,80	8,58	8,78
EUR	10,76	9,85	10,48	9,84
GBP	12,12	11,24	11,73	11,64

Valutasikring

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av netto salg i utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategori:

Beløp i millioner	2020							
	Verdi i NOK på avtalte kurser	Virkelig	Totalt	Gj.snittlig	Totalt	Gj.snittlig	Totalt	Gj.snittlig
		verdi i NOK	sikret beløp i USD	sikret beløp i USD ¹⁾	sikret beløp i EUR	sikret beløp i EUR	sikret beløp i GBP	sikret kurs i GBP
	31.12.20	31.12.20	31.12.20 ¹⁾	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20
<i>Sikringskategori</i>								
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	(722)	(78)	(10)	15,38	(45)	10,80	-	-
Valutaterminer, virkelig verdisikringer	17 904	629	1 151	8,94	541	10,79	110	12,04
Sum	17 182	551	1 141		496		110	

1) Gjennomsnittlig sikret kurs i USD påvirkes av nettopresentasjonen. Gjennomsnittlig kurs for henholdsvis brutto utstrøm og brutto innstrøm er 9,08 og 8,71.

Beløp i millioner	2019							
	Verdi i NOK på avtalte kurser	Virkelig	Totalt	Gj.snittlig	Totalt	Gj.snittlig	Totalt	Gj.snittlig
		verdi i NOK	sikret beløp i USD	sikret beløp i USD	sikret beløp i EUR	sikret kurs i EUR	sikret beløp i GBP	sikret kurs i GBP
	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19
<i>Sikringskategori</i>								
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	229	(11)	97	8,81	(59)	10,16	-	-
Valutaterminer, virkelig verdisikringer	15 779	(42)	1 501	8,75	218	10,06	34	11,59
Sum	16 008	(53)	1 598		159		34	

Virkelig verdi refererer til nåverdien av forskjellen mellom revaluert terminkurs 31.12. og terminkurs på tidspunktet for inngåelse av terminkontrakten. Verdier i tabellen knyttet til verdi i NOK på avtalte kurser og virkelig verdi i NOK inkluderer også øvrige valutaer.

Forfallsprofil sikringer

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av netto salg i utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategori:

Beløp i millioner	Nominelle	Forfall	Forfall
	valuta	Forfall	2022
	beløp	2021	og senere
Sikringskategori			
<i>Valutaterminer, kontantstrømsikringer</i>			
USD	(10)	(48)	38
EUR	(45)	(38)	(7)
<i>Valutaterminer, virkelig verdisikringer</i>			
USD	1 151	810	341
EUR	541	302	239
GBP	110	31	79

Sikringsineffektivitet

Ineffektive virkelig verdisikringer kan oppstå ved at innbetalinger kommer tidligere enn planlagt, eller at innkjøp utbetales tidligere enn planlagt. Dette fanges opp gjennom normale driftsrutiner, og motsatte valutaforretninger gjennomføres for å redusere valutarisikoen og opprettholde sikringseffektiviteten. Ineffektive kontantstrømsikringer kan oppstå dersom den høyst sannsynlige transaksjonen sikret som kontantstrømsikring likevel ikke inntreffer som opprinnelig planlagt.

Per 31.12. hadde konsernet bokført følgende beløp som sikringsineffektivitet over resultatet, fordelt på sikringskategori:

MNOK	2020	2019
<i>Sikringskategori</i>		
Valutaterminer, kontantstrømsikringer ¹⁾	32	-
Valutaterminer, virkelig verdisikringer ²⁾	-	-
Sum	32	-

1) Endring i virkelig verdi knyttet til sikringseffektive kontantstrømsikringer innregnes i utvidet resultat. Den del som ikke er sikringseffektiv blir innregnet over resultatet.

2) Samlet verdiendring på sikrede prosjekter er MNOK 671 i løpet av 2020 (MNOK 322 i 2019). Derivater anvendt som prosjektsikring har ved 100 % sikringseffektivitet tilsvarende negativ verdi gjennom året. Verdiendringene innregnes i kundefordringer og anleggskontrakter under utførelse (eiendeler og gjeld).

Valutaopsjoner

KONGSBERG hadde per 31.12.20 bokført brutto merverdi på valutaopsjoner med MNOK 17 og brutto mindreverdi på valutaopsjoner med MNOK 6. Per 31.12.19 hadde konsernet ingen valutaopsjoner, og de tilsvarende verdiene var 0. Endring i virkelig verdi på basisswappene innregnes i utvidet resultat.

Basisswapper

I forbindelse med kjøp av aksjer i Patria Oyj i 2016 (kostpris MEUR 284,9) ble det inngått basisswapper på til sammen MEUR 130 for delvis å sikre nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Disse basisswappene hadde en virkelig verdi på MNOK -144 per 31.12.20 (MNOK -64 per 31.12.19). Endring i virkelig verdi på basisswappene innregnes i utvidet resultat.

Sensitivitetsanalyse

En svekkelse av NOK mot USD og EUR per 31.12. på 10 % ville ha økt utvidet resultat med beløp i tabellen under.

Beregnet effekt på utvidet resultat (etter skatt):

MNOK	2020	2019
<i>Sikringskategori</i>		
Valutaterminer, kontantstrømsikringer i USD	(7)	66
Valutaterminer, kontantstrømsikringer i EUR	(37)	(45)
Totalt	(44)	21

Gitt sikringseffektive kontantstrømsikringer, vil den fulle effekten av eventuelle valutakurssvingninger innregnes i utvidet resultat. For virkelig verdisikringer vil verken utvidet resultat eller årsresultat bli påvirket så lenge sikringene er effektive. Da KONGSBERG har en valutastyringsstrategi som i all hovedsak sikrer kontraktfestede valutastrømmer og fordringer i utenlandsk valuta vil en eventuell endring i valutakurs i liten grad påvirke lønnsomheten i allerede inngåtte kontrakter.

C) Kontantstrømsikringer

Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer forventes å oppstå:

MNOK	31.12.20				31.12.19			
	Balanseført beløp	Forventet kontant- strøm	2021	2022 og senere	Balanseført beløp	Forventet kontant- strøm	2020	2021 og senere
<i>Valutaterminkontrakter</i>								
Eiendeler	23	23	21	2	44	44	44	-
Forpliktelser	(101)	(103)	(60)	(43)	(55)	(57)	(33)	(24)
Sum	(78)	(80)	(39)	(41)	(11)	(13)	11	(24)

Oversikt over periodene hvor kontantstrømmer knyttet til derivater som er kontantstrømsikringer forventes å påvirke resultatet:

MNOK	31.12.20				31.12.19			
	Balanseført beløp	Forventet kontant- strøm	2021	2022 og senere	Balanseført beløp	Forventet kontant- strøm	2020	2021 og senere
<i>Valutaterminkontrakter</i>								
Eiendeler	23	23	12	11	44	44	23	21
Forpliktelser	(101)	(103)	(52)	(51)	(55)	(57)	(29)	(28)
Sum	(78)	(80)	(40)	(40)	(11)	(13)	(6)	(7)

Kontantstrømsikring – sikringsreserve

MNOK	2020	2019
Inngående balanse	(166)	(75)
<i>Endringer i virkelig verdi i perioden</i>		
Valutaterminer og rulleringseffekter ¹⁾²⁾	(118)	(194)
Rentebytteavtaler og basisswapper	(80)	23
Valutaopsjoner	11	-
Tilpasninger ifm sikringsbokføring i oppkjøpte selskaper	(19)	19
Skatt på poster innregnet direkte i utvidet resultat	26	26
<i>Innregnet gevinst/tap i perioden</i>		
Valutaterminer og rulleringseffekter ¹⁾	88	35
Utgående balanse sikringsreserve²⁾	(258)	(166)

1) Det oppstår periodiseringer når kontantstrømsikringer realiseres og nye terminer, virkelig verdisikringer, inngås for prosjektene (rullering). Balanseført verdi knyttet til rullerte kontantstrømsikringer utgjør MNOK -120 per 31.12.20 (MNOK -157 per 31.12.19).

2) Netto effekt fra kontantstrømsikringer før skatt som er ført i utvidet resultat utgjør MNOK -30 i 2020 (MNOK -159 i 2019). I utvidet resultat vises en endring på MNOK -118 og differansen på MNOK -88 skyldes endring i virkelig verdi på basisswapper på MNOK -80, endring i virkelig verdi på opsjoner med netto MNOK 11 og tilpasninger ifm implementering av sikringsbokføring i oppkjøpte selskaper på MNOK -19.

Dersom et forventet prosjekt blir kontraktsfestet og det etableres en virkelig verdisikring, blir innregnet sikringsreserve overført fra utvidet resultat til balanseført verdi av det sikrede prosjektet. Dersom en forventet kontantstrøm inntreffer og ikke resulterer i en virkelig verdisikring innregnes sikringsreserven i resultatregnskapet samtidig med de sikrede transaksjonene.

Det er i 2020 innregnet effekter knyttet til ineffektive kontantstrømsikringer i ordinært resultat med MNOK 32 (MNOK 0 i 2019).

Sikringsineffektivitet på kontantstrømsikringene vil inngå i posten "innregnet gevinst/tap i perioden" i tabellen over.

D) Renterisiko knyttet til lån

MNOK	2020			2019	
	Forfall	Nominell rente	Balanseført verdi ¹⁾	Nominell rente	Balanseført verdi ¹⁾
<i>Langsiktige lån</i>					
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente			-	3,09 %	1 000
Obligasjonslån KOG09 - fast rente	2.6.26	3,20 %	1 000	3,20 %	1 000
Obligasjonslån KOG11 - fast rente	5.12.23	2,90 %	450	2,90 %	450
Obligasjonslån KOG12 - flytende rente			-	2,70 %	500
Obligasjonslån KOG13 - flytende rente	6.6.24	1,55 %	500	3,02 %	500
Andre langsiktige lån ²⁾			21		19
Sum langsiktige lån			1 971		3 469
<i>Kortsiktige lån</i>					
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente ³⁾	2.6.21	1,61 %	1 000		-
Obligasjonslån KOG12 - flytende rente ³⁾	6.12.21	1,23 %	500		-
Obligasjonslån KOG10 - flytende rente ⁴⁾			-	2,74 %	550
Andre kortsiktige lån			-		70
Sum kortsiktige lån			1 500		620
Sum rentebærende lån			3 471		4 089

MNOK	Forfall	Nominelt beløp	Nominelt beløp
Syndikert lånefasilitet (ubenyttet låneramme)	15.3.23	2 300	2 300
Kassekreditt (ubenyttet)		500	500

1) Verdi er lik nominell verdi. For obligasjonslån er balanseført verdi lik nominell verdi.

2) Andre langsiktige lån er mindre låneopptak i enkelte av konsernets datterselskaper.

3) Obligasjonslån KOG08 ble reklassifisert til kortsiktig gjeld per 30.6.20, mens obligasjonslån KOG12 ble reklassifisert til kortsiktig gjeld per 31.12.20.

4) Obligasjonslån KOG10 ble nedbetalt ved forfall 5.3.20.

Kongsberg Gruppen ASA har en syndikert lånefasilitet med Danske Bank, DNB, JP Morgan, Nordea og SEB. Fasiliteten er for generelle forretningsformål og utløper 15.3.23. Rentebetingelsene er 3M NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende gjeld/EBITDA og kan variere fra 0,55 % til 2 %. Lånefasiliteten krever at netto rentebærende gjeld ikke overstiger fire ganger EBITDA, men kan være opp til 4,5 ganger i maksimalt fire kvartaler, hvorav tre kvartaler kan være etterfølgende. Kravene i låneavtalene er oppfylt. Lånefasiliteten var ubenyttet per 31.12.20.

Kongsberg Gruppen ASA har fem obligasjonslån ved utgangen av 2020. Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo Børs. Rentebetingelsene på lånene med flytende rente er 3M NIBOR med margin som er + 1,25 % for KOG08, + 0,88 % for KOG12 og + 1,20 % for KOG13. Rentebetingelsene for fast rente er 3,20 % for KOG09 og 2,90 % for KOG11.

Konsernet har en kassekreditt på MNOK 500. Denne er ikke trukket på per 31.12.20.

Per 31.12.20 har konsernet ingen rene rentebytteavtaler.

Sensitivitetsanalyse renterisiko

Simulert årlig resultatteffekt av renteøkning på 50 bp i NIBOR:

MNOK	31.12.20	31.12.19
Plasseringer med flytende rente	37	28
Lån med variabel rente	(10)	(13)
Kontantstrømsensitivitet (netto)	27	15

E) Likviditetsrisiko

Tabellen viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle forpliktelser inkludert rentebetalinger. Forpliktelser som offentlige avgifter og skatter er ikke finansielle forpliktelser og derfor ikke inkludert. Det samme gjelder forskuddsbetalinger fra kunder og periodiseringer av prosjekter.

MNOK	31.12.20						
	Balanseført beløp	Kontrakt- messige kontant- strømmer	2021	2022	2023	2024	2025 og senere
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	3 450	(3 669)	(1 565)	(53)	(502)	(535)	(1 013)
Leasingforpliktelser	2 092	(2 638)	(469)	(444)	(413)	(327)	(985)
Andre lån og langsiktige forpliktelser	21	(21)	-	-	-	-	(21)
Leverandører	1 801	(1 801)	(1 801)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater	396	(401)	(252)	(91)	(49)	(7)	(3)
Basiswapper	144	(144)	(144)	-	-	-	-
Valutaopsjoner	6	(6)	(6)	-	-	-	-
Totalt	7 910	(8 679)	(4 237)	(588)	(964)	(869)	(2 022)

MNOK	31.12.19						
	Balanseført beløp	Kontrakt- messige kontant- strømmer	2020	2021	2022	2023	2024 og senere
<i>Finansielle forpliktelser som ikke er derivater</i>							
Usikrede obligasjonslån	4 000	(4 396)	(657)	(1 586)	(60)	(509)	(1 584)
Leasingforpliktelser	2 198	(2 231)	(347)	(314)	(305)	(306)	(959)
Andre lån og langsiktige forpliktelser	19	(19)	-	-	-	-	(19)
Leverandører	2 098	(2 098)	(2 098)	-	-	-	-
<i>Finansielle forpliktelser som er derivater</i>							
Valutaderivater	430	(440)	(297)	(81)	(32)	(26)	(4)
Basiswapper	64	(64)	-	(64)	-	-	-
Totalt	8 809	(9 248)	(3 399)	(2 045)	(397)	(841)	(2 566)

F) Oppsummering finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser fordelt på ulike kategorier for regnskapsmessig behandling per 31.12.20:

MNOK	Note	2020			Totalt	Virkelig verdi
		Amortisert kost	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet		
<i>Eiendeler – anleggsmidler</i>						
Andre langsiktige eiendeler	21	185	-	24	209	209
<i>Eiendeler – omløpsmidler</i>						
Derivater	23 A	-	964	-	964	964
Fordringer	22	6 122	-	-	6 122	6 122
Kundekontrakter under utførelse	9	1 824	-	-	1 824	1 824
Kontanter og kontantekvivalenter	24	7 420	-	-	7 420	7 420
<i>Finansielle forpliktelser – langsiktige</i>						
Rentebærende lån	23 D	1 971	-	-	1 971	2 074
Leasingforpliktelser	15	1 753	-	-	1 753	1 753
Andre langsiktige forpliktelser		61	-	-	61	61
<i>Finansielle forpliktelser – kortsiktige</i>						
Rentebærende lån	23 D	1 500	-	-	1 500	1 498
Leasingforpliktelser	15	339	-	-	339	339
Derivater	23 A	-	546	-	546	546
Leverandører	27	1 801	-	-	1 801	1 801

MNOK	Note	2019			Totalt	Virkelig verdi
		Amortisert kost	Virkelig verdi over utvidet resultat	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet		
<i>Eiendeler – anleggsmidler</i>						
Andre langsiktige eiendeler	21	187	-	26	213	213
<i>Eiendeler – omløpsmidler</i>						
Derivater	23 A	-	376	-	376	376
Fordringer	22	6 961	-	-	6 961	6 961
Kundekontrakter under utførelse	9	2 821	-	-	2 821	2 821
Kontanter og kontantekvivalenter	24	5 654	-	-	5 654	5 654
<i>Finansielle forpliktelser – langsiktige</i>						
Rentebærende lån	23 D	3 469	-	-	3 469	3 480
Leasingforpliktelser	15	1 850	-	-	1 850	1 850
Andre langsiktige forpliktelser		11	-	-	11	11
<i>Finansielle forpliktelser – kortsiktige</i>						
Rentebærende lån	23 D	620	-	-	620	619
Leasingforpliktelser	15	348	-	-	348	348
Derivater	23 A	-	493	-	493	493
Leverandører	27	2 098	-	-	2 098	2 098

G) Vurdering av virkelig verdi

Følgende tabell viser konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi

MNOK	Note	2020			2019		
		Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
<i>Eiendeler</i>							
Aksjer til virkelig verdi over resultatet	21	-	-	24	-	-	26
Derivater	23 A	-	964	-	-	376	-
Sum eiendeler til virkelig verdi		-	964	24	-	376	26
<i>Forpliktelser</i>							
Derivater	23 A	-	546	-	-	493	-
Rentebærende gjeld (beregnet for noteformål)	23 F	-	3 572	-	-	4 099	-
Sum forpliktelser til virkelig verdi		-	4 118	-	-	4 592	-

De forskjellige nivåene er definert som følger:

Nivå 1: Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

Ingen justering foretas med hensyn til disse prisene.

Nivå 2: Virkelig verdi måles basert på andre data enn noterte priser som omfattes av nivå 1, men som baseres på observerbare markedsdata enten direkte eller indirekte. Disse metodene innebærer noe usikkerhet i fastsettelse av virkelig verdi.

Nivå 3: Virkelig verdi måles ved bruk av modeller som i vesentlig grad benytter ikke-observerbare markedsdata. Dette innebærer mer usikkerhet knyttet til fastsettelse av virkelig verdi.

Se også [note 4 "Virkelig verdi"](#) for omtale av måling av virkelig verdi.

H) Estimatusikkerhet

KONGSBERG har en rekke finansielle instrumenter som regnskapsføres til virkelig verdi. Når markedsverdier ikke kan observeres direkte gjennom børsnoterte priser, estimeres virkelig verdi ved hjelp av ulike modeller som enten bygger på interne estimater eller informasjon fra profesjonelle motparter eller markedsaktører. Forutsetninger for slike verddivurderinger kan inkludere spotpriser, terminpriser eller rentekurver.

Vurderingene er alltid basert på KONGSBERGs beste estimater, men det er likevel sannsynlig at observerbar markedsinformasjon og forutsetninger vil endres over tid. Slike endringer kan påvirke de beregnede verdier av finansielle instrumenter vesentlig, og dermed resultere i gevinster og tap som vil påvirke fremtidige perioders resultatregnskap. Hvordan slike endringer påvirker resultatregnskapet avhenger av type instrument, og hvorvidt det inngår i en sikringsrelasjon.

24 BETALINGSMIDLER

Nominelt beløp i MNOK	31.12.20	31.12.19
Bankinnskudd	7 420	5 654
Sum	7 420	5 654

Det er stilt bankgaranti for trukket forskuddstrekk fra ansatte tilsvarende MNOK 414 (MNOK 297 i 2019).

Likviditetsstyringen i konsernet håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

25 AKSJEKAPITAL

Aksjekapitalen består per 31.12.20 av 179.990.065 aksjer, hver pålydende NOK 1,25.

Utvikling i aksjekapital

	Dato	Antall aksjer	Pålydende NOK	Beløp MNOK	Korr. faktor	Aksjekapital MNOK
<i>Type utvidelse</i>						
Børsintroduksjon	13.12.1993	5 850 000	20	117		117
Rettet emisjon mot ansatte	1996	6 000 000	20	3		120
Aksjesplitt	1997	24 000 000	5		01:04	120
Emisjon	1999	30 000 000	5	30		150
Aksjesplitt	2009	120 000 000	1,25		01:04	150
Fortrinnett emisjon	2018	179 990 065	1,25	75		225

Oversikt over de største aksjeeierne per 31.12.20

Aksjeeiere	Type	Antall aksjer	%-andel
Nærings- og Fiskeridepartementet		90 002 400	50,00 %
Folketrygdfondet		13 504 097	7,50 %
MP Pensjon PK		5 026 497	2,79 %
Must Invest AS		4 333 166	2,41 %
Danske Bank As, Meglerkonto	Broker	3 000 000	1,67 %
The Northern Trust Comp, London Br	Nom	2 925 246	1,63 %
Danske Invest Norske Instit. II.		2 455 057	1,36 %
Verdipapirfond Odin Norge		2 372 872	1,32 %
The Bank of New York Mellon	Nom	2 206 189	1,23 %
UBS AG	Nom	1 887 366	1,05 %
State Street Bank And Trust Comp	Nom	1 661 070	0,92 %
Fidelity Invest: Fidelity Srs International Small Cap Fund		1 461 185	0,81 %
JPMorgan Chase Bank, N.A., London	Nom	1 347 267	0,75 %
JPMorgan Chase Bank, N.A., Luxembourg S.A.	Nom	1 230 349	0,68 %
Morgan Stanley & Co Ont. Plc.	Nom	1 179 852	0,66 %
Intertrade Shipping AS		1 076 133	0,60 %
Danske Invest Norske Aksjer Inst.		1 062 286	0,59 %
State Street Bank And Trust Comp	Nom	1 002 672	0,56 %
Verdipapirfondet KLP Aksje Norge		927 783	0,52 %
State Street Bank And Trust Comp	Nom	818 590	0,45 %
Sum		139 480 077	77,49 %
Øvrige		40 509 988	22,51 %
Totalt antall aksjer		179 990 065	100,00 %

Fordeling av aksjeeiere etter beholdningsstørrelse

Beholdningsintervall	Antall eiere	Antall aksjer	Beholdning %
1-1 000	11 546	2 903 961	1,61 %
1 001-10 000	2 742	7 875 647	4,38 %
10 001-100 000	295	8 508 181	4,73 %
100 001-1 000 000	82	22 968 572	12,76 %
1 000 001-10 000 000	16	34 227 207	19,02 %
Over 10 000 000	2	103 506 497	57,51 %
Sum	14 683	179 990 065	100,00 %

Av de 14.683 aksjeeierne per 31.12.20 var 916 utenlandske, med en samlet beholdning på 17,76 %.

Egne aksjer

KONGSBERG har per 31.12.20 en beholdning på 191.387 egne aksjer. Av disse er 188.015 knyttet til et tilbakekjøpsprogram hvor formålet er å kjøpe inn aksjer for inntil 200 millioner kroner for senere sletting. Aksjene er kjøpt i henhold til fullmakter gitt på ordinær generalforsamling.

	Antall
Beholdning egne aksjer per 31.12.20	16 779
Kjøp av egne aksjer til aksjeprogram og langtids-intensivordning	1 052 000
Kjøp av egne aksjer for sletting	188 015
Egne aksjer avhendet til ansatte ifm. aksjeprogram	(1 021 326)
Egne aksjer avhendet til ansatte ifm. langtids-incentivordning	(44 081)
Beholdning egne aksjer per 31.12.20	191 387

Utbytte

	2020	2019
Betalt utbytte i NOK per aksje	12,5	2,50
Betalt utbytte i MNOK	2 250	450
Herav utbytte egne aksjer i MNOK	2,60	2,23

Styret har foreslått et utbytte for regnskapsåret 2020 på MNOK 1.440, tilsvarende NOK 8,00 per aksje, hvorav NOK 5,00 per aksje er utover selskapets utbyttepolicy. Vedtaksdato for utbytte er 6.5.21 ex dato er påfølgende dag. Utbyttet vil utbetales ca. 20.5.21.

26 AVSETNINGER

Langsiktige avsetninger

MNOK	Salg og tilbakeleie	Andre	Sum
31.12.19	120	2	122
Benyttet avsetning	(7)	(1)	(8)
Avsatt	4	-	4
Oppløst	(1)	-	(1)
31.12.20	116	1	117

Langsiktige avsetninger

KONGSBERG har i perioden 2005 til 2014 solgt deler av eiendoms-massen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter, og utløper i perioden 2024 til 2030. I forbindelse med salg og tilbakeleie ble det avtalt at KONGSBERG garanterer for oppføringskostnader og for vedlikehold av byggene i tilbakeleie-perioden. Nåverdien av fremtidig garantiforpliktelse er avsatt i regnskapet. Det er i tillegg foretatt avsetning knyttet til leiebortfall. Gjenstående avsetningsbehov vurderes hvert kvartal. Effekt av diskontering er kostnadsført som finanskostnader.

Kortsiktige avsetninger

MNOK	Garanti	Andre	Sum
31.12.19	897	616	1 513
Fastsettelse av endelig oppkjøpsallokering	-	(32)	(32)
Reklassifisert fra andre balanseposter	-	63	63
Benyttet avsetning	(184)	(185)	(369)
Avsatt	267	312	579
Avhendet virksomhet	(8)	(11)	(19)
Oppløst	(121)	(23)	(144)
Valuta	15	2	17
31.12.20	866	742	1 608

Garantiavsetninger

Garantiavsetninger er avsetninger for garantikostnader på avsluttede leveranser. Ubenyttede garantiavsetninger løses opp ved utløp av garantiperioden. Garantiavsetningene er estimert basert på en kombinasjon av erfaringstall, konkrete beregninger og skjønn. Garantiperiodene varer normalt fra ett til fem år, men for enkelte forsvarskontrakter kan garantiperioden være inntil 30 år.

Andre avsetninger

Avsetninger innregnes når konsernet har en forpliktelse som følge av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig.

Avsetninger gjelder forhold hvor det er uenighet med kontraktpartene, usikkerhet knyttet til produktansvar eller produkter som er i en tidlig livssyklus.

Estimatusikkerhet

Vurderingene er basert på en kombinasjon av erfaringstall, tekniske evalueringer og skjønn. Det gjøres evalueringer av estimatene hvert kvartal. Det er betydelig usikkerheter knyttet til disse avsetningene med hensyn til beløp og tid.

27 ANDRE KORTSIKTIGE FORPLIKTELSER

MNOK	31.12.20	31.12.19
Leverandørgjeld	1 801	2 098
Skyldige offentlige avgifter	547	480
Beregnet betalbar skatt	71	77
Avsatte feriepenger	697	753
Andre periodiseringer ^{1) 2)}	1 370	1 548
Sum	4 486	4 956

- 1) Andre periodiseringer gjelder påløpte kostnader hvor faktura ikke er mottatt, skyldig forskuddstrekk ansatte, skyldig lønn ansatte og annen ikke rentebærende gjeld.
- 2) Det er foretatt en reklassifisering i balansen for 2019 mellom andre kortsiktige fordringer og andre kortsiktige forpliktelser og avsetninger.

28 PANTSTILLELSER OG GARANTIER

Pantstillelser

Konsernets låneavtaler, både obligasjonlåneavtalene og avtalen om syndikerte lånefasiliteter, er basert på negativ pant.

Forskudds- og gjennomføringsgarantier

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til kundekontrakter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringselskaper og av Kongsberg Gruppen ASA (morselskapsgarantier). Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

MNOK	31.12.20	31.12.19
Garantier utstedt av banker og forsikringselskaper	2 107	3 521
Garantier stilt av Kongsberg Gruppen ASA (morselskapet)	9 337	7 841
Forskudd- og gjennomføringsgarantier overfor kunder	11 444	11 361

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringselskaper.

29 ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret foreslår at retningslinjene beskrevet nedenfor legges til grunn for 2020 og frem til generalforsamlingen 2021.

Hovedprinsipper for selskapets lederlønnspolitik

Prinsippene og systemene for godtgjørelse til ledende ansatte fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en evaluering av konsernsjefens lønn og betingelser, samt konsernets resultatlønsordning for ledere. Styrets kompensasjonsutvalg forbereder sakene for styret. Konsernsjefen fastsetter godtgjørelsen til øvrige medlemmer av konsernledelsen etter konsultasjon med styrets leder.

Lederlønnene i Kongsberg Gruppen ASA og konsernselskaper ("KONGSBERG") fastsettes ut fra følgende hovedprinsipper:

- Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende, og innenfor denne ramme støtte opp under generell moderasjon i lederlønsutviklingen – selskapet skal tiltrekke seg og beholde dyktige ledere.
- Lederlønnen skal være motiverende – lønnen skal være slik sammensatt at den motiverer for ekstra innsats for stadig forbedring av virksomheten og selskapets resultater.
- Lønnsystemet skal oppfattes som forståelig og akseptabelt både internt i KONGSBERG og eksternt.
- Lønnsystemet skal være fleksibelt – slik at tilpasning kan skje når behovene endres.
- Lønnsystemet skal fremme samarbeid.

Godtgjørelsen til konsernledelsen skal reflektere deres ansvar for styring, resultater og bærekraftig utvikling av KONGSBERG, og hensynta virksomhetens størrelse og kompleksitet. Ordningene skal for øvrig være transparente og i tråd med prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse.

Andre selskaper i konsernet skal følge hovedprinsippene for lederlønnspolitikken. Det er et mål å koordinere lønnspolitikken i konsernet og de ordningene som benyttes for variable ytelser.

Elementer i lederlønnen – fastlønn og variable ytelser

Utgangspunktet for lønnsfastsettelsen er det samlede nivået av fastlønn og variable ytelser. Fastlønn består av grunnlønn samt faste naturalytelser og pensjonsavtaler. Variable ytelser består av resultatavhengig lønn og aksjeprogram (LTI). Det gjøres regelmessig målinger mot relevante markeder for å sikre at den totale kompensasjonen er konkurransedyktig, men ikke ledende.

Grunnlønn

Grunnlønnen skal normalt være hovedelementet i ledernes lønn. Den vurderes en gang i året.

Faste naturalytelser

Ledende ansatte vil normalt tildeles naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger, slik som kommunikasjon, avis og bil. Det gjelder ingen særskilte begrensninger for hvilke naturalytelser som kan avtales.

Pensjonsordninger

Ledende ansatte skal normalt ha pensjonsordninger som sikrer dem en pensjonsutbetaling som står i forhold til deres lønnsnivå. I hovedsak oppfylles dette ved medlemskap i KONGSBERGs kollektive hovedpensjonsordning for lønn inntil 12G.

Konsernets kollektive hovedpensjonsordning er innskuddsbasert. Konsernet innførte innskuddspensjon per 1.1.08. Arbeidstakere som var 52 år eller eldre på konverteringstidspunktet ble stående i en lukket ytelsesplan. Innskuddssatsen ble besluttet endret fra 1.1.20.

Innskuddene er 5 % av lønn fra 0G til 71G og 11 % av lønn fra 71G til 12G. Spareprofilene ble besluttet endret fra 1.4.20. Midlene kan valgfritt fordeles mellom tre spareprofiler med henholdsvis 50, 80 og 100 % aksjer.

KONGSBERG inngår ikke tidligpensjonsavtaler for ledende ansatte, men ledende ansatte som hadde slike ordninger før 1.10.15 fikk dette videreført.

Selskapet har tidligere inngått avtaler om tidligpensjon for noen av sine ledere. Avtalene har hele tiden vært inngått i tråd med gjeldende eierskapsmelding fra staten. Det er i dag ulike ordninger avhengig av når disse ble inngått. Noen avtaler innebærer mulighet for fratreden fra 65 år, men med gjensidig rett for KONGSBERG og ansatt i konsernledelsen til å kreve tidligpensjon fra 63 år. Ytelsen er 65 % av årslønn, forutsatt minimum 15 års opptjening. Dersom den ansatte fratrer mellom 63 og 65 år vil det imidlertid gi redusert pensjonsopptjening i den innskuddsbaserte alderspensjon som gjelder fra fylte 67 år. Disse avtalene ble avvirket for nye ledende ansatte i 2013 og gjelder nå for to medlemmer i konsernledelsen, inkludert konsernsjefen. Den ene avtalen ble avsluttet 1.11.20 da denne gikk ut av konsernledelsen. Ett av medlemmene i konsernledelsen har en eldre avtale om fristilling fra arbeidspunkt fra fylte 60 år. Forutsatt minst 10 års opptjeningstid er ytelsen 90 % av lønn fra 60 år, med 10 % nedtrapping per år til 60 % av lønn fra 63 til 67 år. Tilsvarende har ett medlem av konsernledelsen avtale om å fratre fra 62 år. Forutsatt minst 15 års opptjeningstid er ytelsen 65 % av lønn frem til fylte 67 år. Disse eldre ordningene ble avvirket henholdsvis i 2006 og 2008.

Åtte av medlemmene i konsernledelsen har vært omfattet av en innskuddsbasert driftspensjonsordning for lønn over 12G. Oppsparte midler, inkludert avkastning, utbetales til den ansatte ved pensjonsalder eller ved avslutning av arbeidsforhold. Tre av medlemmene i konsernledelsen har en innskuddsbasert pensjonsordning på 18 % for den delen av lønnen som overstiger 12G. Den ene avtalen ble avsluttet 1.11.20 da denne gikk ut av konsernledelsen. Ett av medlemmene i konsernledelsen har en tilsvarende ordning med 30 %. Konsernsjefen sin ordning er begrenset inntil lønnen han hadde i tidligere stilling (se egen omtale nedenfor). For tre av medlemmene i konsernledelsen opptjenes det ikke ytterligere innskudd i ordningen, men det tilføres fremdeles avkastning på tidligere opptjent saldo.

Langtidsinsentiv (LTI)

Fra og med 2012 innførte styret en LTI-ordning for konsernsjef og øvrig konsernledelse. Fra og med 2018 ble LTI-ordningen ytterligere utvidet til å omfatte ledergruppene i forretningsområdene, samt noen nøkkelstillinger. Begrunnelsen for ordningen er å være konkurransedyktig med sammenlignbare selskaper og i tillegg skape langtidsinsentiver for ledere i KONGSBERG. LTI-programmet utgjør maksimalt 30 % av grunnlønn for konsernsjefen og 25 % for øvrige i konsernledelsen, 15 % for ledergruppene i forretningsområdene og 10 % for nøkkelstillinger. Kriteriene for oppnåelse av LTI er at hvis EBIT er større enn 0 kvalifiserer det til 1/3 av maksimal tildeling, hvis ROACE er lik eller større enn 8 % gir det ytterligere 1/3 av maksimal tildeling og hvis ROACE er mellom 8 % og 12 % gir det pro rata-opptjening til siste 1/3 av tildeling. Deltakerne i ordningen vil være forpliktet til å investere nettobeløpet

etter skatt i KONGSBERG-aksjer, som kjøpes i markedet og eies med en bindingstid på tre år. Deltakere som på eget initiativ slutter i selskapet vil, for aksjer som ikke oppfyller treårskravet, måtte tilbakebetale et beløp som tilsvarer aksjeverdi etter skatt på oppsigelsestidspunktet. Ordningen gir ikke grunnlag for pensjon. Ordningen vil videreføres i 2021 med den endring at kriteriene for oppnåelse av LTI er endret til at hvis EBIT er større enn 0 kvalifiserer det til 1/2 av maksimal tildeling og hvis ROACE er lik eller større enn 10 % gir det ytterligere 1/2 av maksimal tildeling.

Resultatavhengig del av lønn

KONGSBERGs øverste ledelse og viktigste beslutningstakere skal på en direkte måte ha sine økonomiske interesser knyttet til utvikling og forbedring av KONGSBERG. Med dette formål vedtok styret i 2006 en resultatlønsordning som nå omfatter ca. 190 ledere. Målet med ordningen er at ledere som presterer bra over tid skal oppnå en gjennomsnittlig resultatlønn på 20–30 % av grunnlønn. Ordningen ble i 2019 justert i forhold til hvilke komponenter man måles på samtidig som resultatlønsbank ordningen ble avvirket. Dette ble videreført i 2020 og videreføres i 2021.

Resultatlønsordningen for 2020 baseres på fire komponenter:

1. Forbedring i EBIT
Forbedringskomponenten beregnes basert på endring i årets EBIT sammenlignet med EBIT året før. Forbedring i EBIT skal være avhengig av konsernets totale forbedring i tillegg til eget organisasjonsnivå forbedring. Forbedringen skal derfor som hovedregel baseres både på eget organisasjonsnivå og de overliggende organisasjonsnivåene opp til konsernnivå. Eget organisasjonsnivå skal vektet høyest. En typisk fordelingsnøkkel vil være 50 % på eget nivå (divisjon), 25 % på forretningsområdenivå og 25 % på konsernnivå (50/25/25). Berettigede i divisjonsledergruppene med eget forretningsansvar skal måles på divisjonens samlede resultat. Ved reduksjon i EBIT, vil forbedringen bli null på det aktuelle nivået. Men det kan likevel oppnås forbedring på de andre nivåene. Forbedring i EBIT komponenten kan maksimalt utgjøre 20 %.
2. ROACE
For at konsernet skal skape merverdi for eierne måles konsernledelsen på utvikling av ROACE. Minimumsnivået og intervallene blir oppdatert og fastsatt årlig. ROACE-komponenten kan maksimalt utgjøre 15 %.
3. Vekst i driftsinntekter
Vekst i driftsinntekter beregnes på konsernets totale driftsinntekter, hvor 2 % vekst gir 1 % bonus. Vekst i driftsinntekt komponenten kan maksimalt utgjøre 5 %.
4. Individuell måloppnåelse
Den individuelle komponenten oppnås ved innfrielse av individuelle mål knyttet til viktige KPI'er for den enkelte leder, som både kan være av finansiell og ikke-finansiell art. Den individuelle komponenten kan maksimalt utgjøre 10 %.

Resultatlønsbank fra tidligere ordning vil for de som har innestående saldo i resultatlønsbank pr 31.12.18 bli utbetalt over 4 år, med 1/4 pr år. Siste år med utbetaling resultatlønsbank er 2023.

Summen av inneværende års bonusutbetaling og utbetaling fra resultatlønsbank kan ikke overstige 50 % av lønn. Dersom denne utbetalingen overstiger 50 % av lønn, bortfaller det overskytende beløp.

Ved tilbakegang i EBIT på egen organisasjonsenhet blir det ikke utbetalt fra resultatlønsbank det gjeldende året, og 1/4 av resultatlønsbank slettes.

Dersom en medarbeider som har saldo i resultatlønsbank endrer stilling, men forblir i konsernet, vil utbetaling av resultatlønsbank bli utbetalt over 4 år, og det vil bli avtalt særskilt hvilken organisasjonsenhet den enkelte skal måles på.

Dersom en medarbeider som har saldo i resultatlønsbanken frivilling avslutter sitt arbeidsforhold med KONGSBERG, slettes det resterende beløp av resultatlønsbanken i sin helhet.

Ved uføre og pensjonering utbetales gjenværende saldo av resultatlønsbank i sin helhet så sant det ikke overstiger 50 % av grunnlønn. Eventuell resterende saldo utbetales påfølgende år.

Ved dødsfall utbetales gjenværende saldo av resultatlønsbank i sin helhet.

Resultatlønnsordningen gir ikke grunnlag for pensjon. Resultatlønnsordningen vurderes årlig av kompensasjonsutvalget og styret for å påse at den virker etter hensikten og sikre at nødvendige justeringer foretas.

Ved gjennomføring av spesielle, store prosjekter, krevende snuoperasjoner og oppkjøp som forutsetter kortsiktig tilbakegang i resultat samt større strategiske satsinger vil individuelle avtaler kunne inngås med konsernsjef. I slike tilfeller vil ordinær ordning for resultatlønn falle bort og erstattes av en separat avtale begrenset oppad til 40 % av grunnlønn.

Godtgjørelse som er knyttet til aksjer eller utviklingen av aksjekursen

Ledende ansatte har mulighet til å delta fullt ut i KONGSBERGs rabatterte aksjespareordning på samme vilkår som for alle ansatte i konsernet. KONGSBERG har ingen ordning for tildeling av aksjeopsjoner eller andre instrumenter knyttet til selskapets aksjer. Det er ingen planer om å innføre slike ordninger.

Sluttvederlagsordninger

For å ivareta KONGSBERGs behov for til enhver tid å sikre at sammen-setningen av ledere er i overensstemmelse med virksomhetens behov er det inngått og kan inngås avtaler om sluttvederlagsordninger. Sluttvederlagsordninger er søkt utformet slik at de vil oppfattes som akseptable internt og eksternt og gir for avtaler inngått fra 2011 ikke rett til sluttvederlag som i verdi overstiger lønn og godtgjørelser i mer enn seks måneder. Denne ordningen vil videreføres i 2021. Det er inngått slike avtaler for medlemmene i konsernledelsen innenfor rammen av arbeidsmiljøloven.

Godtgjørelse til konsernsjef

Konsernsjefens godtgjørelse består av en grunnlønn på NOK 5.317.772, faste naturalytelser som i 2020 utgjorde NOK 285.830, en resultat-avhengig del av lønn på maksimalt 50 % av fastlønn og en LTI på inntil 30 % av fastlønn. Konsernsjefen hadde i tidligere stilling avtale om pensjonsopptjening på 18 % for lønn over 12G og tidligpensjon på 65 % av fastlønn fra fylte 63–65 år frem til ordinær pensjonsalder på 67 år. Ordningene er videreført med maksimalt pensjonsgrunnlag / grunnlag for tidligpensjon lik lønn fra tidligere stilling, på NOK 2.424.200. Pensjonsgrunnlaget justeres årlig med samme prosentvise økning som siste økning i utbetalte pensjoner fra folketrygden (Grunnbeløpet i folketrygden minus 0,75 %).

Redegjørelse for regnskapsåret 2020

Lederlønnspolitikken er for regnskapsåret 2020 blitt gjennomført i tråd med retningslinjene som ble behandlet av KONGSBERGs ordinære generalforsamling i 2020.

Konsernsjefens grunnlønn ble ikke justert i 2020 grunnet covid-19 situasjonen og er fortsatt NOK 5.317.772 per år. Det ble foretatt en ekstraordinær lønnsregulering for 3 medlemmer i konsernledelsen med virkning fra 1.1.20. Det ble ikke foretatt ytterligere lønnsregulering for konsernledelsen per 1.7 med referanse til covid-19 situasjonen. I tillegg kommer resultatavhengig del av lønn som beskrevet over og som vist i note 30.

I konsernregnskapet for 2020 er det beregnet resultatavhengig lønn for ledende ansatte på MNOK 88,1 eksklusive arbeidsgiveravgift, tilsvarende 31 % av lønnsmassen for deltakerne i ordningen (MNOK 57,4 i 2019, tilsvarende 26 %). Det er ikke inngått eller endret noen avtaler om godtgjørelser som har vesentlige virkninger for KONGSBERG eller aksjeeierne i det foregående regnskapsår.

30 GODTGJØRELSE TIL LEDELSEN OG STYRET

Godtgjørelse spesifisert på medlemmene av konsernledelsen for 2020 og 2019 ¹⁾

Beløp i TNOK	År	Andre fordeler		Opptjent resultat-avhengig lønn i regnskaps-året ⁵⁾		Årets pensjonsopp-tjening ⁶⁾	Utbetalt langtid- incentiv plan (LTI) ⁷⁾	Aksjer ervert i regnskaps- året til- stående beløp lån knyttet LTI- ordningen	Totalt antall aksjer inkl. LTI per 31.12.	
		Utbetalt lønn inkl. ferie- penger ²⁾	inn-berettet i regnskaps- året ³⁾	Opptjent langtid- incentiv plan (LTI) ⁴⁾	Opptjent lønn i regnskaps- året ⁵⁾					
Geir Håøy Konsernsjef	2020	5 649	285	1 239	2 659	733 ⁸⁾	1 595	-	4 678	35 049
	2019	5 502	315	1 048	2 594	924	1 329	-	5 746	30 091
Gyrid Skalleberg Ingerø, Finansdirektør, Konserndirektør for finans, compliance og eiendom	2020	3 140	263	400	1 520	90	760	-	1 975	16 638
	2019	2 728	265	213	1 198	83	561	-	2 429	12 383
Even Aas, Konserndirektør for samfunns- kontakt, kommunikasjon og bærekraft	2020	1 957	283	324	927	(123) ⁹⁾	464	-	1 359	27 444
	2019	1 841	284	266	892	2 889	386	-	1 542	25 805
Hans Petter Blokkum Konserndirektør for HR og sikkerhet	2020	2 571	214	134	1 230	134 ¹⁰⁾	615	20	1 599	5 570
	2019	2 237	213	131	1 089	208	454	69	1 797	3 691
Iver Christian Olerud - KL fra 1.11.20 Konserndirektør for forretnings- utvikling og strategi	2020	417	37	-	206	15	104	-	-	4 292
	2019	2 205	224	452	1 129	504 ¹¹⁾	516	-	1 816	12 327
Harald Aarø - ut av KL 31.10.20 Konserndirektør for forretnings- utvikling og strategi	2020	2 205	224	452	1 129	504 ¹¹⁾	516	-	1 816	12 327
	2019	2 564	289	367	1 156	730	516	-	2 245	10 231
Christian Karde - KL fra 1.9.20 Konserndirektør for juridisk	2020	706	108	-	359	64	170	-	-	1 089
	2019	2 569	215	422	738	779	536	261	2 147	12 249
Hege Skryseth, Konserndirektør i KONGSBERG. Adm.direktør, Kongsberg Digital	2020	2 646	211	476	1 236	709 ¹²⁾	644	191	1 887	14 416
	2019	2 569	215	422	738	779	536	261	2 147	12 249
Egil Haugsdal, Konserndirektør i KONGSBERG. Adm.direktør, Kongsberg Maritime	2020	3 396	452	556	1 625	1 424 ¹³⁾	813	-	2 097	36 097
	2019	2 965	460	493	1 401	1 653	596	-	2 579	33 720
Eirik Lie, Konserndirektør i KONGSBERG. Adm.direktør, Kongsberg Defence & Aerospace	2020	3 389	299	578	1 488	170 ¹⁴⁾	744	-	2 182	11 237
	2019	3 042	334	371	1 276	283	620	-	2 682	8 775

1) Godtgjørelse og andre fordeler til medlemmene av konsernledelsen er basert på deres periode som ansatt i konsernledelsen.

Alle medlemmer i konsernledelsen er inkludert i den generelle innskuddsordningen for lønn opp til 12G.

2) Det ble besluttet at det ikke ville bli gitt noe årlig lønnsjustering per 1.7 til konsernledelsen i 2020.

3) Andre fordeler enn kontanter gjelder kostnadsfritt rabatt på aksjer gitt i forbindelse med aksjeprogrammet gitt til alle ansatte, kommunikasjon, bilordninger og kompensasjon for skattepliktig del av pensjon og forsikringer, samt andre trekkpliktige ytelser.

4) Opptjent LTI inkludert skattekompensasjon er regnskapsmessig periodisert lineært over 3 år siden aksjene kan disponeres fritt først etter 3 år. Redegjørelse for LTI-ordningen er gitt i note 29.

5) Opptjent resultatavhengig lønn i regnskapsåret. Utbetales når regnskapet for det angjeldende år er godkjent av styret. Redegjørelse for resultatavhengig del av lønn er gitt i note 29.

6) Årets avkastning på saldo i den innskuddsbaserte driftspensjonsordningen over 12G er inkludert i opptjeningen. Prinsippet er endret fra tidligere år.

7) LTI med skattekompensasjon for utbetaling påfølgende år, hvor nettobeløp skal investeres i KONGSBERG aksjer. Redegjørelse for LTI-ordning er gitt i note 29.

8) Tidligpensjonsavtale 63-65 år. Redegjørelse for konsernleder er gitt i note 29.

9) Tidligpensjonsavtale 60 år. Ytelsesordning som gir 90 % av lønn fra 60 år med 10 % nedtrapping per år til 60 % av lønn fra 63 til 67 år. Har opptjent fulle pensjonsrettigheter på tidligpensjonsavtale og lønn over 12G, opptjening beregnes på bakgrunn av dette som differansen mellom avsetning i regnskapet før og etter lønns- og G-vekst. Dette er årsaken til at årets pensjonsopptjening er negativ.

10) Opptjener avkastning på tidligere opptjent saldo i innskuddsbasert driftsordning for lønn over 12G.

11) Innskuddsbasert driftspensjonsordning for lønn over 12G med 18 % og tidligpensjonsordning mellom 63-65 år.

12) Innskuddsbasert driftspensjonsordning for lønn over 12G med 18 % + 12 %.

13) Innskuddsbasert driftspensjonsordning for lønn over 12G med 18 % og tidligpensjonsordning med rett til å fratruke fra 62 år.

14) Opptjener avkastning på tidligere opptjent saldo i innskuddsbasert driftsordning for lønn over 12G.

Aksjer eid av, og ytelser til styrets medlemmer

Styret	Beløp i NOK	År	Antall aksjer	Fast styregodtgjørelse	Godt-	Total styregodtgjørelse	Antall styremøter ¹⁾
					gjørelse for utvalgsmøter		
Eivind K. Reiten, Styreleder		2020	2 850	544 000	58 367	602 367	13
		2019	2 850	535 333	46 300	581 633	11
Anne-Grete Strøm-Erichsen, Styremedlem. Nestleder fra juni 2019		2020	2 000	291 000	40 733	331 733	12
		2019	2 000	277 667	37 600	315 267	10
Irene Waage Basili, Styremedlem. Nestleder til mai 2019		2020	-	-	-	-	-
		2019		92 333	-	92 333	4
Morten Henriksen, Styremedlem		2020	3 027	273 000	104 767	377 767	12
		2019	3 027	268 667	74 400	343 067	11
Helge Lintvedt, Styremedlem		2020	-	273 000	81 200	354 200	13
		2019	-	268 667	61 500	330 167	11
Martha Kold Bakkevig, Styremedlem		2020	2 119	273 000	81 200	354 200	13
		2019	2 119	268 667	51 400	320 067	10
Elisabeth Fossan, Styremedlem		2020	5 489	273 000	40 733	313 733	13
		2019	5 209	268 667	37 600	306 267	11
Sigmund Ivar Bakke, Styremedlem		2020	3 663	273 000	-	273 000	13
		2019	3 383	268 667	-	268 667	11
Per Arthur Sørli, Styremedlem fra mai 2019		2020	3 400	273 000	81 200	354 200	13
		2019	1 400	182 000	31 200	213 200	6
Samlet godtgjørelse til styret		2020		2 473 000	488 200	2 961 200	
Samlet godtgjørelse til styret		2019		2 430 668	340 000	2 770 668	

1) Det er avholdt 13 styremøter i 2020 (11 styremøter i 2019).

31 GODTGJØRELSE TIL REVISOR

TNOK	2020				2019			
	Mor- selskap	Datter- selskaper i Norge	Datter- selskaper i utlandet	Sum	Mor- selskap	Datter- selskaper i Norge	Datter- selskaper i utlandet	Sum
<i>Konsernrevisor EY</i>								
Lovpålagt revisjon	1 100	7 554	7 218	15 872	1 100	7 774	7 760	16 635
Andre attestasjonstjenester	493	735	287	1 515	298	198	-	496
Skatterådgivning	1 927	446	772	3 144	209	1 553	1 149	2 911
Andre tjenester utenfor revisjonen	82	363	-	445	746	-	141	887
Sum honorar EY	3 602	9 098	8 277	20 976	2 352	9 525	9 015	20 929
<i>Andre revisorer</i>								
Beregnet revisjonshonorar	-	20	2 132	2 152	-	32	2 780	2 812

32 OVERSIKT OVER KONSERNSELSKAPER

Følgende selskaper er konsolidert:

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel 31.12.20	Eierandel 31.12.19
Kongsberg Gruppen ASA	Norge	Mor	Mor
Kongsberg Defence & Aerospace AS	Norge	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies AS	Norge	100	100
Kongsberg Digital AS	Norge	100	100
Kongsberg Eiendom Holding AS	Norge	100	100
Kongsberg Teknologipark AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsseiendom AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsparkutvikling AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 6 AS	Norge	100	100
Kongsberg Real Estate AS	Norge	100	100
Kongsberg Næringsbygg 11 AS	Norge	100	100
KNB12 Ulsteinvik AS	Norge	100	100
KNB13 Brattvåg AS	Norge	100	100
KNB14 Longva AS	Norge	100	100
Kongsberg Basetec AS	Norge	100	100
Kongsberg Seatex AS	Norge	100	100
Vehicle Tracking and Information Systems AS	Norge	100	100
Kongsberg Maritime AS	Norge	100	100
Kongsberg Norcontrol AS	Norge	100	100
Eelume AS	Norge	51	51
Simrad AS	Norge	100	100
Kongsberg Maritime CM AS	Norge	100	100
Ulstein Holding AS	Norge	100	100
Kongsberg Aviation Maintenance Services AS	Norge	50,1	50,1

<i>Selskapsnavn</i>	<i>Hjemland</i>	<i>Eierandel 31.12.20</i>	<i>Eierandel 31.12.19</i>
Rygge 2 AS	Norge	50,1	50,1
Rygge Eiendom AS	Norge	50,1	50,1
Kongsberg Aviation Maintenance Service Bardufoss AS	Norge	50,1	-
Kongsberg Maritime S.R.L.	Italia	100	100
Kongsberg Maritime Italy S.R.L.	Italia	100	100
Kongsberg Maritime Holland BV	Nederland	100	100
Kongsberg Maritime Benelux BV	Nederland	100	100
Kongsberg Maritime CM Sp. z o.o.	Polen	100	100
Scandinavian Electric Gdansk Sp. z o.o.	Polen	Avviklet	66,6
Kongsberg Maritime Poland Sp. Z o.o.	Polen	100	100
Kongsberg Defence Sp. z o.o.	Polen	100	100
Simrad Spain SL	Spania	100	100
Kongsberg Maritime Spain SA	Spania	100	100
Kongsberg Defence Oy	Finland	100	100
Kongsberg Maritime Finland OY	Finland	100	100
Kongsberg Maritime GmbH	Tyskland	Fusjonert	100
Kongsberg Maritime Embient GmbH	Tyskland	100	100
Kongsberg Maritime Contros GmbH	Tyskland	100	100
Kongsberg Maritime CM Germany GmbH	Tyskland	Fusjonert	100
Kongsberg Maritime France SARL	Frankrike	100	100
Kongsberg Defence Switzerland AG	Sveits	100	100
Kongsberg Reinsurance Ltd.	Irland	100	100
Kongsberg Norcontrol Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Maritime Holding Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg Maritime Ltd.	Storbritannia	100	100
Kongsberg GeoAcoustics Ltd.	Storbritannia	Solgt	100
Kongsberg Hungaria Kft.	Ungarn	100	100
Navis Consult d.o.o.	Kroatia	75	75
Kongsberg Maritime Hellas SA	Hellas	100	100
Kongsberg Commercial Marine SA	Hellas	100	100
Kongsberg Maritime Denmark A/S	Danmark	100	100
Coach Solutions ApS	Danmark	100	-
Kongsberg Maritime Sweden AB	Sverige	100	100
Kongsberg Maritime RUS LLC	Russland	100	100
Kongsberg Maritime Turkey Denizcilik Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	Tyrkia	100	100
Kongsberg Geospatial Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Digital Simulation Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Maritime Canada Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Mesotech Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Maritime CM Canada Ltd.	Canada	100	100
Ulstein Maritime Ltd.	Canada	100	100
Kongsberg Digital Simulation Inc.	USA	100	100
Simrad North America Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime Inc.	USA	100	100
Kongsberg Underwater Technology LLC	USA	100	100
Kongsberg Protech Systems USA Inc.	USA	100	100
Kongsberg Digital Inc.	USA	100	100
Kongsberg Defense Systems Inc.	USA	100	100
Hydroid Inc.	USA	Solgt	100
Kongsberg Geospatial Corperation	USA	100	100
Kongsberg Integrated Tactical Systems Inc.	USA	100	100
Kongsberg Maritime do Brazil Ltda	Brasil	100	100
Kongsberg Oil & Gas Technologies do Brazil Ltda	Brasil	Avviklet	100
Kongsberg Maritime CM Brasil Ltda	Brasil	100	100
Kongsberg Maritime Mexico SA DE CV	Mexico	100	100
Kongsberg Defence Chile Spa	Chile	100	100
Kongsberg Maritime Chile SpA	Chile	Avviklet	100

Selskapsnavn	Hjemland	Eierandel 31.12.20	Eierandel 31.12.19
Kongsberg Maritime Panama Corporation	Panama	100	100
Kongsberg Asia Pacific Ltd.	Hong Kong	100	100
Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd.	Hong Kong	90	90
Kongsberg Maritime Hong Kong Ltd.	Hong Kong	100	100
Kongsberg Maritime China Shanghai Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime China Jiangsu Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime China Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime China Waiaochiao Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime CM China Ltd.	Kina	100	100
Kongsberg Maritime CM Korea Ltd.	Sør-Korea	100	100
Kongsberg Maritime Korea Ltd.	Sør-Korea	100	100
Kongsberg Norcontrol Pte. Ltd.	Singapore	100	100
Kongsberg Maritime Pte. Ltd.	Singapore	100	100
Vung Tau Holding Pte. Ltd.	Singapore	100	-
Kongsberg Maritime Japan Co Ltd.	Japan	100	100
Kongsberg Maritime India Private Ltd.	India	91	91
Kongsberg Digital Private Ltd.	India	100	100
Kongsberg Digital Software & Services Private Ltd.	India	100	100
Kongsberg Norcontrol Surveillance Private Ltd.	India	100	100
Kongsberg Maritime CM India Pvt Ltd.	India	100	100
Kongsberg Maritime Arabia for Maintenance	Saudi Arabia	100	100
Kongsberg Defence Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100	100
Kongsberg Maritime Malaysia Sdn. Bhd.	Malaysia	100	100
Kongsberg Maritime Middle East DMCCO	UAE	100	100
Kongsberg Maritime Vietnam Ltd.	Vietnam	100	100
Kongsberg Defence Australia Pty Ltd.	Australia	100	100
Kongsberg Maritime Pty Ltd.	Australia	100	100
Kongsberg Maritime South Africa Pty. Ltd.	Sør-Afrika	100	100
Kongsberg Maritime Namibia Pty Ltd.	Namibia	100	100

33 TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Staten som største eier

Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet er KONGSBERGs største eier (50,004 % av aksjene i Kongsberg Gruppen ASA). Staten ved Forsvarsdepartementet utgjør en viktig kunde for konsernet. Salg til Forsvaret er regulert av EØS-avtalen og Anskaffelsesregelverket for Forsvaret, som sikrer likeverdig behandling av alle tilbydere.

KONGSBERGs tilgodehavende overfor statlige kunder er MNOK 36 per 31.12.20, mens gjeldsposter overfor statlige leverandører utgjør MNOK 8 per 31.12.20.

KONGSBERG har i 2020 fakturert statlige kunder med MNOK 1.477. Varer og tjenester kjøpt fra statlige leverandører i 2020 utgjør MNOK 140.

Det vises også til Styrets redgjørelse for foretaksstyring kapittel 4 "Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående", hvor staten som kunde og aksjeeier er ytterligere beskrevet.

Transaksjoner med tilknyttede selskap

KONGSBERGs kundefordringer mot tilknyttede selskap er MNOK 12 per 31.12.20, mens leverandørgjeld utgjør MNOK 0 per 31.12.20.

I tillegg har KONGSBERG langsiktig fordring mot tilknyttede selskap på MNOK 51.

KONGSBERG har i 2020 fakturert tilknyttende selskap med MNOK 32. Varer og tjenester kjøpt fra statlige leverandører i 2020 utgjør MNOK 7.

34 DEFINISJONER & FORKORTELSER

Definisjoner

KONGSBERG benytter begreper i konsernregnskapet som ikke er forankret i regnskapsstandarder etter IFRS. Nedenfor følger våre definisjoner og forklaringer til disse begrepene.

EBITDA og EBIT anses av KONGSBERG å være normale begreper i regnskapssammenheng, men som IFRS ikke behandler i sine regnskapsstandarder. EBITDA er en forkortelse for «Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortisation» (resultat før finansposter, skatt, avskrivning og amortisering). KONGSBERG benytter EBITDA i resultatregnskapet som summeringslinje for andre regnskapslinjer. Disse regnskapslinjene er definert i våre regnskapssprinsipper, som er en del av årsregnskapet for 2020. Tilsvarende gjelder for EBIT.

Restruktureringskostnader består av lønn og arbeidsgiveravgift ved avslutning av ansettelsesforhold (som etterlønn og gavepensjon) i forbindelse med nedbemanning. I tillegg kommer husleie og relaterte kostnader eller eventuelle engangsbetalinger ved avslutning av leieavtaler før leieavtalens utløp for arealer som ikke er i bruk.

Integrasjonskostnader er kostnader knyttet til å integrere Commercial Marine inn i Kongsberg Maritime.

Netto rentebærende gjeld er nettobeløpet av regnskapslinjene "Betalingsmidler" og kort- og langsiktig rentebærende gjeld, eksklusive leasingforpliktelse.

Return on Average Capital Employed (ROACE) defineres som 12 måneders rullerende EBIT inklusive resultatandel fra felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper, eksklusive IFRS 16 dividert på 12 måneders gjennomsnittlig egenkapital og netto rentebærende gjeld. Netto rentebærende gjeld er justert for kjøpesummen av Rolls-Royce Commercial Marine i forhold til det som er rapportert i 1. kvartal.

Arbeidskapital defineres som omløpsmidler (unntatt betalingsmidler) fratrukket ikke-rentebærende kortsiktig gjeld (unntatt betalbar skatt). Finansielle instrumenter bokført til virkelig verdi inngår ikke i arbeidskapitalen.

Book/bill er ordreinngang dividert på driftsinntekter.

Organisk vekst er endring i driftsinntekter eksklusive oppkjøpte selskaper.

Forkortelser

CM er Commercial Marine (tidligere Rolls-Royce Commercial Marine)

KAMS er Kongsberg Aviation Maintenance Services AS (tidligere Aerospace Industrial Maintenance Norway AS)



35 HENDELSER ETTER BALANSEDAGENS UTLØP

Nytt obligasjonslån

22.02.21 utstedte Kongsberg Gruppen ASA MNOK 500 i en ny obligasjon med 5 års løpetid, låneramme MNOK 1000 og flytende rente på 3m Nibor + 0,86% p.a. (ISIN: NO0010940422). Lånet vil søkes notert på Oslo Børs.

Formålet med låneopptaket er refinansiering av eksisterende gjeld. I forbindelse med utstedelsen har selskapet kjøpt tilbake MNOK 505 av KOG08 juni 2021 (ISIN: NO0010766504).

Nordea var tilrettelegger for transaksjonen.

Resultatregnskap

KONGSBERG GRUPPEN ASA

MNOK	Note	2020	2019
Driftsinntekter fra datterselskap	9	189	160
Andre driftsinntekter		-	6
Sum inntekter		189	166
Lønnskostnad	4, 5	(144)	(132)
Avskrivning		(2)	(2)
Annen driftskostnad	4	(90)	(158)
Sum driftskostnader		(236)	(292)
Driftsresultat		(47)	(126)
Utbytte fra datterselskap		24	60
Renter fra konsernselskaper		42	75
Netto valutagevinst		(2)	(3)
Renter til konsernselskaper		(9)	(8)
Renteinntekt bank og plasseringer		14	29
Rentekostnader eksterne lån		(76)	(100)
Annen finansinntekt		-	-
Annen finanskostnad		(18)	(35)
Konsernbidrag		3 205	80
Netto finansposter		3 180	98
Ordinært resultat før skattekostnad		3 133	(28)
Skattekostnad (+inntekt/-kostnad)	6	23	24
Årsresultat		3 156	(4)
<i>Disposisjoner og egenkapitaloverføringer</i>			
Foreslått utbytte		(1 440)	(450)

For 2019 er det foretatt en reklassifisering mellom lønn og andre driftskostnader.

Balanse per 31.12.

KONGSBERG GRUPPEN ASA

MNOK	Note	2020	2019
Eiendeler			
<i>Anleggsmidler</i>			
Utsatt skattefordel	6	147	124
Varige driftsmidler		14	16
Aksjer i datterselskaper	3	8 970	8 970
Aksjer i tilknyttede selskaper		11	11
Rentebærende lån til konsernselskaper	9	1 094	2 498
Andre langsiktige fordringer		72	30
Sum anleggsmidler		10 308	11 649
<i>Omløpsmidler</i>			
Fordringer på konsernselskaper ¹⁾	9, 11	3 634	117
Andre kortsiktige fordringer		125	233
Betalingsmidler ¹⁾	11	4 886	289
Sum omløpsmidler		8 645	639
Sum eiendeler		18 953	12 288
Egenkapital og gjeld			
<i>Egenkapital</i>			
Aksjekapital		225	225
Overkurs		4 876	4 876
Sum innskutt egenkapital		5 101	5 101
Annen egenkapital		1 570	1 699
Sum opptjent egenkapital		1 570	1 699
Sum egenkapital	2	6 671	6 800
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelser	5	247	240
Langsiktig rentebærende lån	7	1 950	3 450
Annen langsiktig gjeld		-	1
Sum langsiktig gjeld		2 197	3 691
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Avsatt utbytte		1 440	450
Kortsiktig rentebærende lån	7	1 500	550
Konsernintern gjeld ¹⁾	9, 11	7 021	644
Annen kortsiktig gjeld		124	153
Sum kortsiktig gjeld		10 085	1 797
Sum egenkapital og gjeld		18 953	12 288

1) Presentasjonen av konsernkontoordningene er endret i forhold til 2019. Se note 9 og 11 for ytterligere opplysninger.

Kongsberg, 16. mars 2021

Eivind Reiten
Styrets leder

Per A. Sørli
Styremedlem

Martha Kold Bakkevig
Styremedlem

Morten Henriksen
Styremedlem

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Nestleder

Sigmund Ivar Bakke
Styremedlem

Elisabeth Fossan
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Geir Håøy
Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

KONGSBERG GRUPPEN ASA

MNOK	Note	2020	2019
Resultat før skatt		3 133	(28)
Avskrivinger		2	2
Endring tidsavgrensninger, m.v.		10	(61)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		3 145	(87)
<i>Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>			
Kjøp av varige driftsmidler		-	(7)
Investering i aksjer		-	-
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-	(7)
<i>Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>			
Utbetaling utlån		(43)	(28)
Mottatt utbytte		24	60
Netto opptak rentebærende lån			
Nedbetaling av lån		(550)	(250)
Betalte renter		(69)	(93)
Utbetaling av utbytte		(448)	(448)
Tilleggsutbytte		(1 800)	-
Netto utbetaling av kjøp og salg av egne aksjer		(74)	(27)
Endring mellomværende konsernselskaper		7 617	(5 494)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		4 657	(6 280)
Netto økning (reduksjon) i betalingsmidler		4 597	(6 374)
Betalingsmidler i begynnelsen av året		289	6 663
Betalingsmidler ved årets slutt		4 886	289

Noter

KONGSBERG GRUPPEN ASA

1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Datterselskaper og tilknyttede selskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost fratrukket eventuelle nedskrivninger. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger reverseres når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost med fradrag for avskrivninger, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Inntektsføring

Inntektsføring skjer i den perioden tjenesten utføres.

Sikringer

Kongsberg Gruppen ASA inngår valutakontrakter på vegne av datterselskapene og inngår "back to back-" forretninger mot eksterne bank. Se også [note 10](#) "Valutasikring", samt [note 3 J](#) "Finansielle instrumenter" til konsernregnskapet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er balanseført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Eventuell avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta og som er en del av varekretsløpet, inngår i driftsresultatet. Øvrige gevinster og tap knyttet til poster i utenlandsk valuta er klassifisert som finansinntekter eller -kostnader.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler vurdert som omløpsmidler) vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi på balanse-dagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Pensjoner

Innskuddsordningen

Konsernet innførte innskuddsbasert pensjonsordning per 1.1.08 for alle ansatte under 52 år. Ansatte som var 52 år og eldre på overgangstidspunktet ble fortsatt værende i ytelsesordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra Folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Se også [note 5](#) "Pensjoner."

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet med 22 % på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverserer eller kan reverseres i samme periode, er utlignet. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli nyttigjort.

Kontantstrømpstilling

Kontantstrømpstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Betalingsmidler omfatter kontantbeholdning, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer.

2 EGENKAPITALAVSTEMMING

MNOK	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.18	225	4 876	2 162	7 263
Årets resultat	-	-	(4)	(4)
Transaksjoner med egne aksjer	-	-	(4)	(4)
Utbytte for 2019	-	-	(450)	(450)
Estimatavvik pensjoner	-	-	(5)	(5)
Egenkapital per 31.12.19	225	4 876	1 699	6 800
Årets resultat	-	-	3 156	3 156
Transaksjoner med egne aksjer	-	-	(44)	(44)
Tilleggsutbytte	-	-	(1 800)	(1 800)
Utbytte for 2020	-	-	(1 440)	(1 440)
Estimatavvik pensjoner	-	-	(1)	(1)
Egenkapital per 31.12.20	225	4 876	1 570	6 671

Øvrig informasjon om selskapets aksjekapital er gitt i note 25 "Aksjekapital" til konsernregnskapet. Beholdning av egne aksjer per 31.12.20 er 191.387.

3 AKSJER I DATTERSELSKAP

MNOK	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eier-/ stemmeandel %	Balanseført verdi 31.12.
Kongsberg Defence & Aerospace AS	1997	Kongsberg	100	1 206
Kongsberg Basetec AS ¹⁾	1992	Kongsberg	100	137
Kongsberg Maritime AS	1992	Kongsberg	98,9	6 666
Kongsberg Eiendom Holding AS	2015	Kongsberg	100	497
Kongsberg Digital AS	2016	Asker	24,5	435
Kongsberg Martime China Ltd	2016	Shanghai	100	25
Kongsberg Hungaria Kft ²⁾	2003	Budapest	10	-
Kongsberg Reinsurance Ltd.	2001	Dublin	100	4
Sum				8 970

1) De resterende aksjene i Kongsberg Digital AS eies av Basetec AS.

2) De resterende aksjene i Kongsberg Hungaria Kft. eies av Kongsberg Defence & Aerospace AS.

4 LØNSKOSTNADER OG GODTGJØRELSER TIL REVISOR

Vedrørende lønn og godtgjørelse til konsernledelsen og styrets medlemmer vises det til [note 30](#) "Godtgjørelse til ledende ansatte og styret" i konsernregnskapet.

Lønnskostnader

MNOK	2020	2019
Lønn	69	64
Arbeidsgiveravgift ¹⁾	17	15
Pensjon	16	15
Resultatavhengig lønn	16	13
Andre ytelser	26	25
Totale lønnskostnader	(144)	(132)
Antall årsverk	66	65

1) Lønn 2019 er redusert som følge av reklassifisering mellom lønnskostnader og andre driftskostnader.

Godtgjørelse til revisor

TNOK	2020	2019
<i>Konsernrevisor EY</i>		
Lovpålagt revisjon	1 100	1 100
Andre attestasjonstjenester	493	298
Skatterådgivning	1 927	209
Andre tjenester utenfor revisjonen	82	746
Sum honorar EY	3 602	2 352

5 PENSJONER

KONGSBERG har en tjenestepensjonsordning som tilfredsstillende lovverket, og som består av en innskuddsordning og en ytelsesordning. Tjenestepensjonsordningen gjelder alle ansatte i konsernet i Norge.

Innskuddsordningen (ITP)

Selskapet innførte innskuddsbasert pensjonsordning per 1.1.08 for alle ansatte under 52 år. Innskuddssatsene er 5 % av lønnsgrunnlaget opp til 7,1G, og 11 % av lønnsgrunnlaget fra 7,1G og opp til 12G. De ansatte kan påvirke forvaltningen av midlene gjennom tre spareprofiler, med henholdsvis 50, 80 og 100 % aksjer i porteføljen. Konsernet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert innskuddsordning for lønn mellom 12 og 15G. Selskapets innskudd i denne ordningen er 18 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12G, oppad begrenset til 15G. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i [note 29](#) "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" i konsernregnskapet. De driftsbaserte ordningene har vært lukket for opptak av nye medlemmer siden 2015. Det er samme investeringsvalg i tilleggordsningen som i hovedordningen. Innskuddet kostnadsføres når det påløper.

Ytelsesordningen (YTP)

Ved overgang til innskuddsordning 1.1.08 ble ansatte som på overgangstidspunktet var 52 år og eldre fortsatt værende i ytelsesordningen. Ordningen er forsikret gjennom DNB Livsforsikring. Pensjonsytelsen fra ytelsesordningen er bestemt ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivå for den enkelte ansatte. Pensjonskostnaden fordeles over de ansattes opptjeningsår. Gitt en beregnet folketrygdpensjon basert på

Folketrygdens regler før 1.1.11 og full opptjening gir ordningen ca. 65 % av sluttlønn inklusive ytelse fra Folketrygden inntil fylte 77 år, deretter reduseres tjenestepensjonsdelen med 50 % livsvarig. Selskapet har i tillegg en kollektiv, driftsbasert ytelsesordning for lønn mellom 12 og 15 G. Den kollektive driftsbaserte ytelsesordningen tilsvarer ca. 60 % av den del av lønnsgrunnlaget som overstiger 12 G inntil fylte 77 år, deretter reduseres ytelsen med 50 % livsvarig. For ledende ansatte gjelder egne vilkår. Dette er beskrevet i [note 29](#) "Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte" i konsernregnskapet. Disse tilleggordsningene ble lukket i forbindelse med overgang til innskuddsbasert pensjon.

Risikodekning

Uførepensjon fra konsernet ble endret 1.1.16 og skal gi et tillegg til antatt uføretrygd fra folketrygden. Folketrygden dekker 66 % av pensjonsgrunnlaget opp til 6G, mens konsernplanen dekker 66 % av pensjonsgrunnlaget mellom 6G og 12G. Konsernplanen gir også et tillegg på 3 % av pensjonsgrunnlag fra 0G til 12G, et kronetillegg på 25 % av G og eventuelt barnetillegg på 4 % per barn (maksimalt 3 barn). Fra 1.1.16 har KONGSBERG vedtatt å terminere fripoliseopptjening på uførepensjonen som et ledd i tilpasning til nytt regelverk. De ansatte har fått utstedt individuelle fripoliser for de allerede opptjente fripoliserrettighetene. Den nye ordningen er en ettårige risikodekning og premien kostnadsføres når den påløper. Fra og med 1.1.13 er risikopensjonene for lønnsgrunnlaget som overstiger 12 G gjort om til driftsbasert finansiering. I praksis vil det si at KONGSBERG er selvsassurandør for risikopensjonene fremover i tid. De driftsbaserte ordningene har vært lukket for opptak av nye medlemmer siden 2015.

Årets pensjonskostnad er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets begynnelse. Brutto pensjonsforpliktelse er beregnet på grunnlag av de økonomiske og aktuariemessige forutsetninger ved årets slutt.

Årets pensjonskostnad fremkommer slik:

MNOK	2020	2019
Årets netto pensjonskostnad	10	9
Kostnader ved innskuddsplaner	6	6

Netto pensjonsforpliktelse fremkommer slik:

MNOK	2020	2019
Brutto pensjonsforpliktelse	(247)	(242)
Brutto pensjonsmidler	31	32
Netto pensjonsforpliktelse	(216)	(210)
Arbeidsgiveravgift	(31)	(30)
Netto balanseførte pensjonsforpliktelse / midler	(247)	(240)

6 SKATT

Skattekostnad

MNOK	2020	2019
Betalbar skatt	-	-
Endring utsatt skatt	(23)	(24)
Skatteinntekt/-kostnad	(23)	(24)

MNOK	2020	2019
Resultat før skatt	3 133	(28)
Beregnet skatt – 22 % av resultat før skatt	689	(6)
Korreksjon skatt tidligere år	(5)	
Konsernbidrag uten skatteeffekt	(705)	(18)
Netto permanente forskjeller	(2)	-
Skatteinntekt/-kostnad	23	24

Utsatt skatt og utsatt skattefordel

MNOK	2020	2019
Pensjon	54	53
Underskudd til fremføring	98	87
Annet	(5)	(16)
Balanseført utsatt skattefordel	147	124
Skattesats i Norge	22 %	22 %

Endring i utsatt skatt som er regnskapsført direkte mot egenkapitalen er som følger:

MNOK	2020	2019
Emisjon		
Pensjoner	-	(2)
Annet		
Sum	-	(2)

7 RENTEBÆRENDE LÅN OG LÅNERAMMER

Per 31.12.20 hadde Kongsberg Gruppen ASA følgende lån og lånerammer:

	Forfall	Nominell rente	Balanseført verdi 31.12.20	Balanseført verdi 31.12.19
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente	2.6.21		-	1 000
Obligasjonslån KOG09 - fast rente	2.6.26	3,20 %	1 000	1 000
Obligasjonslån KOG10 - flytende rente	5.3.20			
Obligasjonslån KOG11 - fast rente	5.12.23	2,90 %	450	450
Obligasjonslån KOG12 - flytende rente	6.12.21		-	500
Obligasjonslån KOG13 - flytende rente	6.6.24	1,55 %	500	500
Sum langsiktig lån			1 950	3 450
Obligasjonslån KOG08 - flytende rente	2.6.21	1,61 %	1000	
Obligasjonslån KOG10 - flytende rente	5.3.20			550
Obligasjonslån KOG12 - flytende rente	6.12.21	1,23 %	500	
Sum kortsiktig gjeld			1 500	550
Sum rentebærende lån			3 450	4 000
Lånefasilitet (uttrukket låneramme)	15.3.23		2 300	2 300
Kassekreditt (ubenyttet)			500	500

Kongsberg Gruppen ASA har en syndikert lånefasilitet med Danske Bank, DNB, JP Morgan, Nordea og SEB. Fasiliteten er for generelle forretningsformål. Fasiliteten har løpetid på fem år med opsjon på forlengelse på ett år, to ganger. Rentebetingelsene er NIBOR + margin som er avhengig av forholdet mellom netto rentebærende lån/EBITDA og kan være fra 0,55 % til 2 %. Lånefasiliteten krever at netto rentebærende gjeld ikke overstiger fire ganger EBITDA, men kan være opp til 4,5 ganger i maksimalt tre kvartaler. Kravene i låneavtalene er oppfylt. Det var ikke trukket på fasiliteten per 31.12.20.

Kongsberg Gruppen ASA har fem obligasjonslån ved utgangen av 2020. Obligasjonslånene er utstedt i norske kroner og notert på Oslo

Børs. Rentebetingelsene på lånene med flytende rente er 3 mnd NIBOR med margin som er + 1,25 % for KOG08, 0,88 % for KOG12 og 1,20 % for KOG13. Rentebetingelsene for lånene med fastrente er 3,2 % for KOG09 og 2,9 % for KOG11.

Det er etablert en kassekreditt på MNOK 500. Denne er ikke trukket på per 31.12.20.

All opplåning i konsernet er i hovedsak sentralisert til Kongsberg Gruppen ASA og håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

8 GARANTIER

Kongsberg Gruppen ASA har i perioden 2005 til 2014 solgt deler av eiendomsmassen i Kongsberg Teknologipark. Eiendommene er leid tilbake på langsiktige kontrakter, og utløper i perioden 2024 til 2030. Tilbakeleiekontraktene er inngått av Kongsberg Næringsparkutvikling AS som er et heleid datterselskap av Kongsberg Eiendom Holding AS som igjen eies 100 % av Kongsberg Gruppen ASA. Tilbakeleiekontraktene er vurdert til å være operasjonelle leieavtaler.

I tillegg til leiebeløpene er Kongsberg Gruppen ASA ansvarlig for visse kostnader knyttet til avgifter og vedlikehold av eiendommene. Med unntak av eiendommene som ble solgt i 2007 og 2014 er eiendommene i hovedsak utleid til eksterne leietakere. Utleiekontraktene har en varighet fra tre måneder til 15 år. Forpliktelsene knyttet til dette ansvaret er i 2015 overført til Kongsberg Næringsparkutvikling AS, men Kongsberg Gruppen ASA garanterer for forpliktelsene. Avsetninger knyttet til dette er omtalt i note 26 "Avsetninger" til konsernregnskapet.

Forskudds- og gjennomføringsgarantier

Konsernets selskaper har stilt garantier for forskudd og gjennomføring i tilknytning til prosjekter. Garantiene er utstedt av norske og utenlandske banker og forsikringsselskaper. Kongsberg Gruppen ASA står ansvarlig for alle garantiene.

MNOK	2020	2019
Garantier utstedt av banker og forsikringsselskaper	2 107	3 521
Garantier stilt av Kongsberg Gruppen ASA	9 337	7 840
Forskudd og gjennomføringsgarantier overfor kunder	11 444	11 361

Kongsberg Gruppen ASA har ukommiterte rammeavtaler om garantistillelser med banker og forsikringsselskaper.

9 NÆRSTÅENDE PARTER

Driftsinntekter

MNOK	2020	2019
Kongsberg Maritime AS 1)	115	56
Kongsberg Defence & Aerospace AS	66	47
Kongsberg Digital AS	6	5
Kongsberg Maritime CM AS ¹⁾	1	46
Andre konsernselskaper	1	6
Sum driftsinntekter nærstående	189	160

1) Konsernfellesskost for KM CM er i 2020 inkludert i beløpet på KM

Driftsinntekter fra nærstående parter består i hovedsak av konsernfellesskost og garantier.

Rentebærende lån til konsernselskaper

MNOK	2020	2019
Kongsberg Digital AS	-	100
Kongsberg Næringsseiendom AS	100	100
Kongsberg Næringsbygg 2 AS	54	54
Kongsberg Næringsbygg 3 AS	77	77
Kongsberg Næringsbygg 5 AS	96	96
Kongsberg Næringsbygg 11 AS	167	31
KNB13 Brattvåg AS	19	19
Hydroid Inc	-	371
Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd	118	117
Kongsberg Maritime do Brasil SA	27	39
Kongsberg Maritime Malaysia Sdn. Bhd	17	17
Kongsberg Norcontrol Singapore	7	-
Kongsberg Norcontrol AS	10	-
Kongsberg Maritime Pty Ltd	7	8
Kongsberg Maritime India PVT. LTD	10	13
Kongsberg Digital Brasil BR	-	8
Kongsberg Maritime Inc	69	70
Kongsberg Maritime CM Pty Ltd	23	12
Kongsberg Maritime CM Canada Ltd	17	17
Kongsberg Maritime Chile SpA	-	1
Kongsberg Maritime Ltd	-	35
Kongsberg Maritime CM AS	275	1300
Kongsberg Maritime Japan Co Ltd	-	7
Kongsberg Maritime CM NZ Pty Ltd	2	2
Kongsberg Maritime Turkey Denizcilik	-	-
Sanayi Ve Ticaret Limited Şirketi	-	3
Andre selskaper	-	1
Sum	1 094	2 498

Kortsiktig gjeld til konsernselskaper

MNOK	2020	2019
Kongsberg Defence & Aerospace AS	3	6
Kongsberg Maritime AS	96	94
Kongsberg Aviation Maintenance Services AS	144	195
Kongsberg Maritime Sweden AB	266	239
Simrad North America Inc. US	336	-
Kongsberg Mesotech Ltd.	108	109
Andre selskaper	2	1
Datterselskap innskudd i konsernkonto-ordning	6 066	-
Totalt	7 021	644

Kortsiktige fordringer til konsernselskaper

MNOK	2020	2019
Kongsberg Maritime AS	11	43
Kongsberg Defence & Aerospace AS	3 211	-
Kongsberg Basetec AS	-	40
Kongsberg Maritime Sweden AB	32	-
Kongsberg Digital AS	1	1
Kongsberg Maritime Finland OY	27	-
Hydroid Inc	-	5
Kongsberg Maritime Hoi Tung Holding Ltd	1	1
Kongsberg Digital Brasil BR	-	1
Kongsberg Maritime Inc	-	1
Kongsberg Maritime CM AS	82	20
Andre selskaper	6	5
Datterselskap trekk i konsernkontoordning	262	-
Sum	3 634	117

10 VALUTASIKRING

Per 31.12. hadde konsernet følgende sikringer av netto salg i utenlandsk valuta, fordelt på sikringskategori:

Beløp i millioner	2020							
	Verdi i NOK på avtalte kurser			Gj.snittlig sikret kurs i USD		Gj.snittlig sikret kurs i EUR		
	Virkelig verdi i NOK	Totalt sikret beløp i USD	Totalt sikret beløp i EUR	Totalt sikret beløp i GBP	Totalt sikret beløp i USD	Totalt sikret beløp i EUR	Totalt sikret beløp i GBP	
31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	31.12.20	
<i>Sikringskategori</i>								
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	(722)	(78)	(10)	15,38	(45)	10,80	-	-
Valutaterminer, virkelig verdisikringer	17 904	629	1 151	8,94	541	10,79	110	12,04
Sum totalt	17 182	551	1 141		496		110	

Beløp i millioner	2019							
	Verdi i NOK på avtalte kurser			Gj.snittlig sikret kurs i USD		Gj.snittlig sikret kurs i EUR		Gj.snittlig sikret kurs i GBP
	Virkelig verdi i NOK	Totalt sikret beløp i USD	Totalt sikret beløp i EUR	Totalt sikret beløp i GBP	Totalt sikret beløp i USD	Totalt sikret beløp i EUR	Totalt sikret beløp i GBP	
31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	31.12.19	
<i>Sikringskategori</i>								
Valutaterminer, kontantstrømsikringer	229	(11)	97	8,81	(59)	10,16	-	-
Valutaterminer, virkelig verdisikringer	15 779	(42)	1 501	8,75	218	10,06	34	11,59
Sum totalt	16 008	(53)	1 598		159		34	

Virkelig verdi refererer til nåverdien av forskjellen mellom revaluert terminkurs 31.12.20 og terminkurs på tidspunktet for inngåelse av terminkontrakten. Verdier i tabellen knyttet til verdi i NOK på avtalte kurser og virkelig verdi i NOK inkluderer også øvrige valutaer.

Valutaopsjoner

KONGSBERG hadde per 31.12.20 bokført brutto merverdi på valutaopsjoner med MNOK 17 og brutto mindreverdi på valutaopsjoner med MNOK 6. Per 31.12.19 hadde konsernet ingen valutaopsjoner, og de tilsvarende verdiene var 0. Verdiendringer er ikke tatt inn i Kongsberg Gruppen ASA sitt regnskap iht. norsk GAAP.

Basiswapper

I forbindelse med kjøp av aksjer i Patria Oyj i 2016 (kostpris MEUR 284,9) ble det inngått basiswapper på til sammen MEUR 130 for å sikre nettoinvestering i utenlandsk virksomhet. Disse basiswappene hadde en virkelig verdi på MNOK -144 per 31.12.20 (MNOK -64 per 31.12.19). Verdiendringer er ikke tatt inn i Kongsberg Gruppen ASA sitt regnskap iht. norsk GAAP.

Valutafordringer nærstående parter

Datterselskap

	2020				
	Verdi i NOK på avtalte kurser 31.12.20	Virkelig verdi i NOK 31.12.20	Totalt sikret beløp i USD 31.12.20	Totalt sikret beløp i EUR 31.12.20	Totalt sikret beløp i GBP 31.12.20
<i>Beløp i millioner</i>					
<i>Valutaterminer, kontantstrømsikringer</i>					
Kongsberg Defence & Aerospace	(722)	(78)	(10)	(45)	-
Sum kontantstrømsikringer	(722)	(78)	(10)	(45)	-
<i>Valutaterminer, virkelig verdisikringer</i>					
Kongsberg Maritime	3 814	149	303	110	3
Kongsberg Digital	333	9	15	11	0
Kongsberg Defence & Aerospace	13 573	438	809	420	107
(Uten intern motpart)	184	33	24		
Sum virkelig verdisikringer	17 904	629	1 151	541	110
Sum totalt	17 182	551	1 141	496	110

	2019				
	Verdi i NOK på avtalte kurser 31.12.19	Virkelig verdi i NOK 31.12.19	Totalt sikret beløp i USD 31.12.19	Totalt sikret beløp i EUR 31.12.19	Totalt sikret beløp i GBP 31.12.19
<i>Beløp i millioner</i>					
<i>Valutaterminer, kontantstrømsikringer</i>					
Kongsberg Defence & Aerospace	229	(11)	97	(59)	-
Sum kontantstrømsikringer	229	(11)	97	(59)	-
<i>Valutaterminer, virkelig verdisikringer</i>					
Kongsberg Maritime	3 784	(80)	323	97	5
Kongsberg Digital	289	(2)	13	9	1
Kongsberg Defence & Aerospace	11 004	(25)	1 092	109	25
(Uten intern motpart)	702	65	73	3	3
Sum virkelig verdisikringer	15 779	(42)	1 501	218	34
Sum totalt	16 008	(53)	1 598	159	34

Tilknyttet selskap

	2020				2019			
	Verdi i NOK på avtalte kurser 31.12.20	Virkelig verdi i NOK 31.12.20	Totalt sikret beløp i USD 31.12.20	Totalt sikret beløp i EUR 31.12.20	Verdi i NOK på avtalte kurser 31.12.19	Virkelig verdi i NOK 31.12.19	Totalt sikret beløp i USD 31.12.19	Totalt sikret beløp i EUR 31.12.19
<i>MNOK</i>								
<i>Valutaterminer, virkelig verdisikringer</i>								
Kongsberg Satellite Services	1 052	(10)	87	29	1 495	(53)	128	42

11 BETALINGSMIDLER

<i>Nominelle beløp i MNOK</i>	<i>Note</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
Netto innskudd konsernkontoordning		2 365	(221)
Pengemarkedsfond		2 521	510
Sum		4 886	289
Datterselskap innskudd i konsernkontoordning	9	6 066	-
Datterselskap trekk i konsernkontoordning	9	(262)	-
Morselskapets trekk i konsernkontoordning		(3 439)	-
Netto innskudd konsernkontoordning		2 365	-

Det er stilt bankgaranti for trukket forskuddstrekk til ansatte tilsvarende MNOK 13 (MNOK 10 i 2019).

Likviditetsstyringen i konsernet er sentralisert i Kongsberg Gruppen ASA, og håndteres av konsernets sentrale finansfunksjon.

Kongsberg Gruppen ASA har konsernkontoordninger i Danske Bank, JP Morgan og DNB der flere av datterselskapene er inkludert. Fra 2020 representerer netto innskudd i konsernkontoordning totale netto innskudd i konsernkontoordningen for alle deltagende selskap. For 2019 er netto innskudd konsernkontoordning kun morselskapets trekk på konsernkontoordningen. Totale trekk på konsernkontoordningene i morselskapet er i 2020 MNOK 3.439 mot fjorårets MNOK 221.



Erklæring til årsregnskap

KONGSBERG GRUPPEN ASA

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1.1.20 til 31.12.20, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet og at opplysninger i årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Kongsberg, 16. mars 2021

Eivind Reiten
Styrets leder

Per A. Sørli
Styremedlem

Martha Kold Bakkevig
Styremedlem

Morten Henriksen
Styremedlem

Anne-Grete Strøm-Erichsen
Nestleder

Sigmund Ivar Bakke
Styremedlem

Elisabeth Fossan
Styremedlem

Helge Lintvedt
Styremedlem

Geir Håøy
Konsernsjef

REVISJONSBERETNING 2020



Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6, NO-0191 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til generalforsamlingen i Kongsberg Gruppen ASA

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Kongsberg Gruppen ASA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger. Konsernregnskapet består av oppstilling over finansiell stilling per 31. desember 2020, resultatregnskap, oppstilling over totalresultatet, oppstilling av endringer i egenkapitalen og kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening

- ▶ er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- ▶ gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- ▶ gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2020 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2020. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Vår beskrivelse av hvordan vi revisjonsmessig håndterte hvert forhold omtalt nedenfor, er gitt på den bakgrunnen.

Vi har også oppfylt våre forpliktelser beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet* når det gjelder disse forholdene. Vår revisjon omfattet følgende handlinger utformet for å håndtere vår vurdering av risiko for vesentlige feil i årsregnskapet. Resultatet av våre revisjonshandlinger, inkludert handlingene rettet mot forholdene omtalt nedenfor, utgjør grunnlaget for vår konklusjon på revisjonen av årsregnskapet.



Innregning av driftsinntekter fra kundekontrakter over tid

En stor andel av konsernets driftsinntekter er knyttet til salg av varer og tjenester der foretaket oppfyller sine leveringsforpliktelser og med det innregner driftsinntekter over tid. Prosessen med å måle progresjonen i leveringsforpliktelsen og valg av egnet metode til måling av progresjon involverer skjønn. Det kan være usikkerhet knyttet til fastsettelse av endelig transaksjonspris, allokering av denne, samt utgifter knyttet til oppfyllelse av en kontrakt. Innregning av driftsinntekter over tid er et sentralt forhold i vår revisjon som følge av at konsernet har et stort antall pågående prosjekter av varierende lengde hvor leveringsforpliktelsene oppfylles over tid. Ledelsen utøver skjønn relatert til å måle progresjon, fastsettelse av forventet transaksjonspris og forventede utgifter knyttet til å oppfylle kontrakten.

Vi vurderte anvendelsen av regnskapsprinsippene, valg av metode for måling av progresjon, rutiner for prosjektoppfølgning og vi testet kontroller knyttet måling av progresjon, fastsettelse av forventet transaksjonspris og utgifter knyttet til oppfyllelse av kontrakt. Vi diskuterte estimerte totale prosjektkostnader, inkludert garantiavsetninger, med prosjektledelsen. Vi vurderte estimatene opp mot sammenlignbare prosjekter og analyserte utviklingen i lønnsomheten for utvalgte prosjekter og prosjektporteføljer. For utvalgte kontrakter testet vi estimerte inntekter mot inngåtte avtaler, belastede kostnader mot fakturaer og belastede timer mot prosjektmodul og vurderte estimerte totale prosjektkostnader. Vi har i tillegg foretatt analyser av faktisk inntjening på utvalgte prosjekter mot estimert sluttprognose gjennom prosjektperioden for å vurdere ledelsens treffsikkerhet i skjønsmessige vurderinger og estimater.

Vi viser til note 2 om estimatusikkerhet og note 9 om inntektsføring av kundekontrakter i konsernregnskapet for mer informasjon.

Avhendelse av Hydroid og presentasjon som avhendet virksomhet

I 2020 avhendet Kongsberg sin virksomhet i Hydroid Inc, USA. Gevinst ved salget, med tilhørende valutaeffekter og skatt, samt transaksjonskostnader, ble resultatført i 2020. Virksomheten i Hydroid Inc har blitt presentert adskilt fra videreført virksomhet i resultatregnskapet, med omarbeidede sammenlignbare resultattall. Regnskapsføring av avhendet virksomhet innebærer skjønsmessige vurderinger fra ledelsen i arbeidet med å identifisere og skille resultateffekter fra videreført og avhendet virksomhet, samt vurdering av om kriteriene for regnskapsmessig presentasjon av avhendelsen av Hydroid Inc som avhendet virksomhet er oppfylt. Avhendelsen av Hydroid Inc medførte en vesentlig regnskapsmessig gevinst, og beregningen av gevinsten medførte bruk av skjønn fra ledelsen. Presentasjon som avhendet virksomhet har vesentlig effekt på regnskapsoppstillingene og anses derfor som et sentralt forhold ved revisjonen.

Vi innhentet og gjennomgikk salgsavtalen og vurderte betingelsene i avtalen. Vi vurderte konsernets beregning av gevinst ved salget, inkludert allokert goodwill, valutaeffekter og skattekostnad. Vi vurderte presentasjonen av gevinst ved salget og diskuterte med selskapets ledelse metoden som ble anvendt til å identifisere og skille ut resultateffektene fra avhendet virksomhet.

Vi viser til note 6 om avhendet virksomhet i konsernregnskapet for mer informasjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og

Uavhengig revisors beretning - Kongsberg Gruppen ASA

A member firm of Ernst & Young Global Limited



årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet, og i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde;
- ▶ innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å fastsette strategien for, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen, og vi har et udelte ansvar for konklusjonen på revisjonen av konsernregnskapet.



Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Vi avgir en uttalelse til styret om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av regnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmenhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Oslo, 16. mars 2021

ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Finn Espen Sellæg
statsautorisert revisor



Finansiell kalender

GENERALFORSAMLING

Ordinær generalforsamling holdes
onsdag 6.5.21

OFFENTLIGGJØRING AV KVARTALSRESULTATER

Første kvartal: 30.4.21
Andre kvartal: 14.7.21
Tredje kvartal: 29.10.21

Ticker kode: KOG (Oslo Stock Exchange)

Kontaktinformasjon

KONGSBERG GRUPPEN ASA

Besøksadresse
Kirkegårdsveien 45
3616 Kongsberg

Postadresse
Postboks 1000
3601 Kongsberg

Telefon: +47 32 28 82 00
E-post: office@kongsberg.com
Org. nr. 943 753 709

kongsberg.com

Jan Erik Hoff

Group Vice President Investor Relations
Kongsberg Gruppen ASA

Telefon: +47 991 11 916
E-post: jan.erik.hoff@kongsberg.com

Ronny Lie

Chief Communication Officer
Kongsberg Gruppen ASA

Telefon: +47 916 10 798
E-post: ronny.lie@kongsberg.com

Lene Svenne

*Group Vice President
Sustainability & Governance*
Kongsberg Gruppen ASA

Telefon: +47 95 03 99 18
E-post: lene.svenne@kongsberg.com

